

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ - ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΠΗΝΙΑΡΗ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ΣΕΛ 1

- 1) Ο πολυεπιστημονικός χαρακτήρας του τουρισμού.....ΣΕΛ 1
- 2) Οι κατευθύνσεις της έρευνας για τον τουρισμό.....ΣΕΛ 2
- 3) Συνέπειες ή επιπτώσεις του τουρισμού.....ΣΕΛ 3
- 4) Εναλλακτικές μορφές τουρισμού και το ζήτημα της αιεφορίας.....ΣΕΛ 4
- 5) Μαζικός τουρισμός, Πρότυπα, Τάσεις και Διαρθρωτικά Προβλήματα
.....ΣΕΛ 6
- 6) Συνέπειες του τουρισμού σε εθνικό επίπεδοΣΕΛ 7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ΣΕΛ 9

- 1) Εναλλακτικά μοντέλα τουρισμού – Η περίπτωση της λίμνης Πλαστήρα.....ΣΕΛ 9
- 2) Αγροτουρισμός.....ΣΕΛ 11
- 3) Είδη αγροτουριστικών καταλυμάτων – Πλεονεκτήματα του αγροτουρισμού.....ΣΕΛ 12
- 4) Ιστορική ανάπτυξη του αγροτουρισμού.....ΣΕΛ 13
- 5) Τι σημαίνει πρακτικά για τον επισκέπτη ο αγροτουρισμός.....ΣΕΛ 14
 - Ποια η σχέση των γυναικείων συνεταιρισμών με την υπόθεση του αγροτουρισμού
 - Πως συνδέεται ο αγροτουρισμός με τα βιολογικά προϊόντα
 - Η συμμετοχή σε ένα πρόγραμμα αγροτουρισμού σημαίνει “παθητικές” διακοπές;
 - Ο αγροτουρισμός στις προτεραιότητες του νέου Υπουργείου Τουρισμού
 - Πως θα αναπτυχθεί ουσιαστικά ο αγροτουρισμός
 - Σήμα ποιότητας αγροτουρισμού καθιέρωσε η Αγροτουριστική ΑΕ
 - Ιδανικούς προορισμούς εναλλακτικού τουρισμού να αποτελέσουν τα ακατοίκητα χωριά
 - Παρουσιάστηκαν οι προδιαγραφές ανάπτυξης του αγροτουρισμού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....ΣΕΛ 20

- 1) Αειφορικός τουρισμός – Διαηειφορικός τουρισμός και δάση.....ΣΕΛ 20
- 2) Αειφορική εκμετάλλευση των δασών.....ΣΕΛ 25

- Γεωτουρισμός, Γεωμυθότοποι και Γεωπολιτιστικά Μονοπάτια
- 3) Οι μικρές επιχειρήσεις μπροστά στην πρόκληση της ποιότητας...ΣΕΛ 26
 - Εκπαίδευση των επιχειρήσεων στην ποιότητα
 - Μια νέα πρόταση για την τουριστική αγορά
- 4) Ο οικοτουρισμός στην Ελλάδα.....ΣΕΛ 30
- 5) Επιδοτούμενα προγράμματα κοινωνικού τουρισμού.....ΣΕΛ 30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....ΣΕΛ 33

- 1) Ταυτότητα της περιφέρειας Θεσσαλίας.....ΣΕΛ 33
 - Κύριοι στόχοι ανάπτυξης της περιφέρειας Θεσσαλίας
 - Κύριοι τομείς ανάπτυξης της περιφέρειας Θεσσαλίας
 - Σημαντικά αναπτυξιακά έργα που έχουν υλοποιηθεί τα τελευταία χρόνια στη Θεσσαλία
 - Σημαντικά αναπτυξιακά προγράμματα που υλοποιήθηκαν
 - Αναπτυξιακά προγράμματα που υλοποιούνται
- 2) Μελέτη τουριστικής ανάπτυξης Θεσσαλίας.....ΣΕΛ 37
 - Τουριστικοί πόροι
 - Αξιολόγηση της τουριστικής προσφοράς της Θεσσαλίας
- 3) Επιπτώσεις του τουρισμού στην περιφέρεια.....ΣΕΛ 39
- 4) Πλεονεκτήματα και αδυναμίες της τουριστικής ανάπτυξης Θεσσαλίας.....ΣΕΛ 40
- 5) Ευκαιρίες και απειλές του θεσσαλικού τουρισμού.....ΣΕΛ 41

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....ΣΕΛ 43

- 1) Η Μαγνησία των τεσσάρων εποχών – Δώδεκα μήνες τουρισμός.....ΣΕΛ 43
- 2) Η Αναπτυξιακή εταιρία Μαγνησίας για το Νομό Μαγνησίας.....ΣΕΛ 45
 - Τουριστικός τομέας
 - Κατάθεση πρότασης της ANEM στο πλαίσιο του προγράμματος INTEREG III C για την ανάδειξη του θρησκευτικού τουρισμού
- 3) Σχέδιο ενεργειών προβολής του χειμερινού τουρισμού στη Μαγνησία.....ΣΕΛ 49

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....ΣΕΛ 50

- Τουριστική – Τοπική ανάπτυξη Πηλίου**.....ΣΕΛ 50
- 1) Το τρενάκι του Πηλίου.....ΣΕΛ 52
 - 2) Χιονοδρομικός τουρισμός – Σκί στο Πήλιο
Χιονοδρομικό κέντρο Πηλίου «Αγριόλευκες».....ΣΕΛ 53
 - 3) Οικονομική ανάπτυξη των περιοχών με περιφερειακά αεροδρόμια.....ΣΕΛ 55
 - 4) Περιπατητικός τουρισμός – Μονοπάτια Πηλίου.....ΣΕΛ 55
 - 5) Κοινότητα Μακρινίτσας – Εναλλακτικός τουρισμός.....ΣΕΛ 57

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.....ΣΕΛ 68

Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΙΣ ΒΟΡΕΙΕΣ ΣΠΟΡΑΔΕΣ

- 1) Το Νησί της Σκιάθου.....ΣΕΛ 68
 - Πλαίσιο και στόχοι της έρευνας
 - Παρουσίαση του νησιού
 - Δημογραφικό προφίλ
- 2) Οικονομική δραστηριότηταΣΕΛ 69
 - Πρωτογενής τομέας
 - Τουριστικός τομέας
- 3) Συμπεράσματα.....ΣΕΛ 81

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8.....ΣΕΛ 82

- 1) Το Νησί της Σκοπέλου.....ΣΕΛ 82
 - Παρουσίαση του νησιού
 - Δημογραφικό προφίλ
- 2) Οικονομική δραστηριότητα.....ΣΕΛ 84
 - Πρωτογενής τομέας
 - Δευτερογενής τομέας
 - Τριτογενής τομέας – Τουρισμός
- 3) Εναλλακτικές μορφές τουρισμού στη Σκόπελο.....ΣΕΛ 90
- 4) Ευκαιρίες – Πλεονεκτήματα – Αδυναμίες – Απειλές του νησιού.....ΣΕΛ 91
- 5) Συμπεράσματα.....ΣΕΛ 92
- 6) Η άνιση κατανομή της τουριστικής ανάπτυξης.....ΣΕΛ 92

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9.....ΣΕΛ 94

- 1) Μικρή περιγραφή για την Αλόνησο.....ΣΕΛ 94
- 2) Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Βορείων Σποράδων.....ΣΕΛ 96

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

- 1) Έρευνα Μελέτης
- 2) Συμπεράσματα – Στόχοι – Προτάσεις.....ΣΕΛ 98
 - Συμπεράσματα
 - Στόχοι
 - Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης
 - Προτάσεις
- 3) Βιβλιογραφία - Πηγές

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΑΕΠ = Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
ΑΝΕΜ = Αναπτυξιακή Εταιρία Μαγνησίας
ΑΝΚΑ = Αναπτυξιακή Εταιρία Καρδίτσας
ΒΙΟΠΑ = Βιομηχανικό Πάρκο
ΒΙΠΕ = Βιομηχανική Περιοχή
ΕΕ = Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΘΠΑΒΣ = Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Βορείων Σποράδων
ΕΟΣΒ = Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος Βόλου
ΕΟΤ = Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
ΕΠ = Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΣΥΔ = Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης
ΕΣΥΕ = Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
ΚΕΠΕ = Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
ΚΠΣ = Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
ΜΜΕ = Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
ΜΜΕ = Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
ΝΑΜ = Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας
ΟΑΕΔ = Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
ΟΓΑ = Οργανισμός Γεωργικής Απασχόλησης
ΠΕΠ = Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΠΔ = Προεδρικό Διάταγμα
ΧΚ = Χιονοδρομικό Κέντρο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Καθώς ο τουρισμός γίνεται ολοένα και πιο σημαντική πηγή οικονομίας και ανάπτυξης, οι προσπάθειες κρατών και τοπικών φορέων, συγκλίνουν προς την άμεση προώθησή του με στόχο την προσέλκυση τουριστών και την μεγιστοποίηση του οφέλους από την εκμετάλλευση του τουριστικού προϊόντος.

Με αυτόν τον τρόπο, ο τουρισμός γίνεται ένα μέσο τόνωσης της τοπικής οικονομίας και ανάπτυξης, το οποίο όμως έχει συνέπειες και επιπτώσεις, τόσο στο ανθρωπογενές όσο και στο φυσικό περιβάλλον της εκάστοτε περιοχής.

Για την Ελλάδα, ο τουρισμός αποτελεί τις τελευταίες τρεις δεκαετίες κεντρικό πόλο ανάπτυξης. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματά για την ανάπτυξη του συγκεκριμένου κλάδου στη χώρα είναι ιδιαίτερα ισχυρά. Η εθνική αλλά και οι επιμέρους τοπικές οικονομίες στηρίζονται κατά ένα σημαντικό ποσοστό στον τουρισμό, για αυτό και ο αποτελεσματικός και συγκροτημένος σχεδιασμός του, είναι πλέον από τις πιο σημαντικές κρατικές και τοπικές προτεραιότητες σε ένα πλαίσιο έντονου διεθνούς ανταγωνισμού.

Στόχος της εργασίας είναι να αναδειχθεί ο ελληνικός τουρισμός και συγκεκριμένα η επίδραση του στην τοπική ανάπτυξη των περιοχών του Πηλίου και του νησιωτικού συμπλέγματος των Βορείων Σποράδων. Αναμφισβήτητα οι εν λόγω περιοχές παρουσιάζουν ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα, παρόλα αυτά όμως οι σωστές και προσεκτικές επιχειρηματικές και επενδυτικές κινήσεις καθώς και η απαραίτητη διαφήμιση και προβολή, αποτελούν αναγκαία στοιχεία.

Η εργασία επικεντρώνεται στην προσπάθεια παρουσίασης της τουριστικής δραστηριότητας των περιοχών Πηλίου και Βορείων Σποράδων και την επίδρασή της στην τοπική ανάπτυξη των περιοχών.

Το πρώτο μέρος παρουσιάζει την γενική εικόνα και επεξήγηση, του τουρισμού και των επιπτώσεων του στον κόσμο και την Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα παρουσιάζονται τα διαρθρωτικά προβλήματα και γίνεται λόγος για τις εναλλακτικές μορφές του τουρισμού και ιδιαίτερα για τον αγροτουρισμό ως σημαντική εναλλακτική μορφή, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ως θεσμός, αλλά και τα πλεονεκτήματά του.

Επίσης η αιεφορία και η ποιοτική πρόκληση στον τομέα του τουρισμού είναι σοβαρά ζητήματα που απασχολούν τον τομέα και για αυτό το λόγο τίγονται και παρουσιάζονται.

Το πρώτο μέρος κλείνει με την περιγραφή της Περιφέρειας Θεσσαλίας και της ανάπτυξής της , καθώς και του Νομού της Μαγνησίας στον οποίο βρίσκονται οι περιοχές μελέτης.

Το δεύτερο μέρος επικεντρώνεται στο κυρίως μέρος της εργασίας , στην παρουσίαση των περιοχών μελέτης δηλαδή το Πήλιο και τα νησιά των Βορείων Σποράδων.

Συγκεκριμένα σημειώνονται τα κυριότερα σημεία της τουριστικής και οικονομικής τους δραστηριότητας και η συμβολή τους στην τοπική ανάπτυξη των περιοχών , μαζί με τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την μελέτη τους.

Στο τρίτο μέρος σημειώνονται η έρευνα μελέτης , τα συμπεράσματα, οι προτάσεις και οι στόχοι που μελετούνται και προτείνονται για την ώθηση του τουρισμού στις περιοχές αυτές και στην Ελλάδα γενικότερα.

Στο Παράρτημα παραθέτονται οι Νόμοι και τα Προεδρικά Διατάγματα που αναφέρονται στην εργασία, καθώς και κάποια ενδεικτικά στοιχεία.

Τέλος θα ήθελα προσωπικά , να ευχαριστήσω όλους όσους (άτομα και Φορείς) με βοήθησαν για την εκπόνηση της εργασίας αυτής.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ο ΠΟΛΥΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η συμβολή διαφορετικών επιστημονικών κλάδων έχει οδηγήσει στον εμπλουτισμό και την εξειδίκευση της μελέτης του τουρισμού από την σκοπιά της ποικιλίας των θεμάτων που εξετάζονται, των ζητημάτων θεωρητικής και πρακτικής σημασίας, που θίγονται καθώς και των ερευνητικών μεθόδων που εφαρμόζονται.

Όστούσο αν και υπάρχουν ενδείξεις ότι κάποια επικοινωνία έχει επιτευχθεί μεταξύ διαφορετικών κλάδων, ανάμεσά τους δεν έχει πραγματοποιηθεί καμιά ουσιαστική σύνθεση των ποικίλων και συχνά αντιθετικών προσεγγίσεων.

Ορισμένοι συγγενικοί κλάδοι μεταξύ τους, έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν κάποια μορφή διαλόγου στη βάση, ορισμένων εστιακών σημείων, όπου ο τουρισμός διασταυρώνεται, με άλλα ευρείας κλίμακας φαινόμενα ή διαδικασίες, η μελέτη των οποίων συχνά συνδέεται με την επεξεργασία εννοιών και την καθιέρωση αναλυτικών μοντέλων. Π.χ στη μελέτη του τουρισμού, τέτοια σημεία εστίασης είναι το ζήτημα της κατανάλωσης και οι διαδικασίες κοινωνικής και οικονομικής αλλαγής.

Ένα πρόσθετο αντικείμενο έρευνας, το οποίο σχετίζεται με την πολυεπιστημονικότητα του τουρισμού, είναι η μελέτη των τουριστικών αναπαραστάσεων – των τρόπων με τους οποίους απεικονίζονται και παρουσιάζονται, οι τόποι προορισμού και οι κάτοικοι τους από τη διαφήμιση και γενικά από τους τοπικούς, εθνικούς και διεθνείς μεσολαβητές του κόσμου.

ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Η έρευνα έχει επικεντρωθεί σε τρεις διαφορετικές περιοχές . Η μία σχετίζεται με το ζήτημα της ανάπτυξης και της κοινωνικής αλλαγής . Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις συνυφασμένες με τον τουρισμό διαδικασίες , του οικονομικού μετασχηματισμού , τις οποίες βιώνουν οι τοπικές κοινωνίες καθώς και τις δημογραφικές , κοινωνικές , πολιτικές και περιβαλλοντικές συνέπειες αυτών των διαδικασιών .

Ένα ζήτημα το οποίο προκύπτει σε σχέση με την χωρική κατανομή της τουριστικής ανάπτυξης , είναι η πιθανή περιθωριοποίηση και η δημογραφική αποψίλωση , εσωτερικών περιοχών , σε αντίθεση με την οικονομική ανάπτυξη των παραλιακών ζωνών . Άλλωστε η ανάπτυξη του τουρισμού εξαρτάται και από την πορεία των άλλων παραγωγικών τομέων : εκμετάλλευση της γης , ανάπτυξη – χρήση της τεχνολογίας , άνοδος του μορφωτικού επιπέδου , αξιοποίηση του πολιτισμού και των εθίμων προς αυτό το στόχο κ.λ.π. Όταν λοιπόν οι άλλοι τομείς της οικονομίας αποσκοπούν και στην ώθηση του τουρισμού , τότε αυτόματα συνδράζονται και αποκτούν κοινή πορεία .

Μια δεύτερη περιοχή , που έχει στραφεί η έρευνα για τον τουρισμό, αφορά ζητήματα σχετικά με την κληρονομιά – τα μνημεία της φύσης και του πολιτισμού , την τοπική ταυτότητα , καθώς και οι αντιλήψεις για την παράδοση και την ιστορία , πρόκειται για ζητήματα τα οποία εξετάζονται στα πλαίσια της αλληλεξάρτησης , τοπικών και παγκόσμιων διαδικασιών .

Γίνεται κατανοητό ότι καθώς οι τοπικές κοινωνίες , μετασχηματίζονται σε τουριστικές , αναγκάζονται λόγω των επιταγών της τουριστικής δραστηριότητας , να διατηρηθούν και να ανακατασκευάζουν τις παραδόσεις τους .

Η τρίτη περιοχή της έρευνας , περιλαμβάνει ζητήματα που σχετίζονται με τον τουριστικό λόγο και τις τουριστικές αναπαραστάσεις , τις ιδεολογίες που επηρεάζουν τα κίνητρα και τη συμπεριφορά των τουριστών , καθώς και τις τουριστικές εμπειρίες .

Η υπόθεση , ότι ο τουρισμός επιβάλλεται στους «οικοδεσπότες» , όχι μόνο είναι ανυπόστατη , σε πολλές περιπτώσεις , αλλά δεν φωτίζει τα κίνητρα της επιλογής των ντόπιων , να εμπλακούν στον τουρισμό ή τους λόγους που προτιμούν ορισμένους τύπους τουριστών και τουρισμού έναντι άλλων . Αυτό προκύπτει από το ότι στην προσπάθειά τους οι ντόπιοι να αυξήσουν το εισόδημά τους ή να αποκτήσουν μία επιπλέον ασχολία για διάφορους λόγους (συνήθως οικονομικούς) , επειδή συνήθως δεν γνωρίζουν τον τρόπο

να το κάνουν αυτό, ζητάν τη βοήθεια άλλων που είναι σχετικοί με το αντικείμενο. Τελικά αυτό που φαίνεται, είναι η υπόθεση ότι ο τουρισμός επιβάλλεται στους οικοδεσπότες, επειδή οι συμβουλές που λαμβάνουν από αυτούς που ζήτησαν βοήθεια, τους κατευθύνουν σε συγκεκριμένες δράσεις – πολλές φορές και συμπεριφορά – (προσωπική και επιχειρηματική) ανάλογα πάντα με τις δυνατότητες που έχει ή μπορεί να αποκτήσει ο καθένας.

Τις τελευταίες δεκαετίες, η τουριστική βιομηχανία, προσανατολίζεται ολοένα και περισσότερο προς τους στόχους της οικονομικής και οικολογικής αειφορίας, της συμμετοχής των ντόπιων κατοίκων και της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Θεωρείται ότι εν' όψη των νέων αυτών κατευθύνσεων, οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού μάλλον θα υπερβούν, τα μειονεκτήματα που χαρακτηρίζουν τον συμβατικό τουρισμό. Επιπλέον ενδεχομένως να συμβάλλουν, στην κατανόηση ζητημάτων που αφορούν, την καλλιέργεια της περιβαλλοντικής και πολιτισμικής συνείδησης, ανάμεσα στους τουρίστες καθώς και τη διαχείριση, των φυσικών πόρων και τον τουρισμό από την πλευρά και των ντόπιων.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ Ή ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Οι πρώτες μελέτες που επηρεάζουν τις συνέπειες αλληλεπίδρασης, τουριστών – ντόπιων, επηρεάστηκαν από την κυρίαρχη άποψη της κοινωνιολογίας της ανάπτυξης. Ειδικότερα, ο υπολογισμός του κόστους, έναντι των ωφελειών του τουρισμού, αποτέλεσε το σημείο εστίασης της συζήτησης, για τις οικονομικές διαστάσεις του τουρισμού. Η επιρροή αυτή από το οικονομικό επίπεδο, έχει ως συνέπεια την υπερβολική έμφαση στις μετρήσεις, την ποσοτικοποίηση και την ταξινόμηση, λόγω της λανθάνουσας αντίληψης, ότι οι πολιτισμικές επιρροές μπορούν να εκτιμηθούν βάση μίας κλίμακας όπου, όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των τουριστών, τόσο μεγαλύτερες είναι οι οικονομικές επιπτώσεις, όπως αύξηση εισοδήματος, εισροή συναλλάγματος, αύξηση των διαθέσιμων κεφαλαίων προς επένδυση (ο επιχειρηματικός κανόνας ορίζει ότι τουλάχιστον το 11% των κερδών πρέπει να διατίθεται για επενδύσεις, για να μπορεί η επιχείρηση να είναι βιώσιμη).

Π.χ στα αρχικά στάδια της τουριστικής ανάπτυξης, οι οικοδεσπότες είναι φιλόξενοι έναντι στους επισκέπτες τους, ενώ καθώς πολλαπλασιάζονται οι τουρίστες, οι ντόπιοι αναπτύσσουν μια αρνητική στάση έναντι των τουριστών, η οποία εξελίσσεται στην καθαρή ξενοφοβία.

Η υπόθεση αυτή σχετίζεται με την αντίληψη σχετικά με το «σύνδρομο της επίδειξης»¹, δηλαδή τη διαδικασία μέσω της οποίας οι «παραδοσιακές» κοινωνίες και ειδικότερα οι ομάδες που θεωρούνται περισσότερο επιρρεπείς σε εξωγενείς παράγοντες, όπως η νεολαία, επιδιώκουν να υιοθετήσουν, ορισμένα πρότυπα συμπεριφοράς και να συσσωρεύσουν υλικά αγαθά, προκειμένου να αποκτήσουν το στυλ ζωής το οποίο επιδεικνύουν οι τουρίστες στον ελεύθερο χρόνο τους.

Στην περίπτωση αυτή, οι τουρίστες λειτουργούν ως πρότυπα φανταστικού στυλ ζωής. Το «σύνδρομο της επίδειξης», χαρακτηρίζεται ως μέσο με το οποίο οι τουρίστες επιβάλλουν τις αξίες τους στις κοινωνίες που επισκέπτονται. Αυτό φαίνεται από την τάση που εμφανίζουν οι κοινωνίες που δέχονται τους τουρίστες να προσαρμόζονται και να διαμορφώνονται στις δικές τους συνήθειες και επιθυμίες.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΕΙΦΟΡΙΑΣ

Βάσει ενός γενικού ορισμού, ο εναλλακτικός τουρισμός συμπεριλαμβάνει μορφές τουρισμού, οι οποίες όχι μόνο δεν αντιβαίνουν σε ευρύτερες κοινωνικές και Κοινοτικές αξίες², καθώς και αξίες για την ευκαιρία μίας θετικής και άξιας λόγου ανάδρασης καθώς και κοινών εμπειριών. Στο πλαίσιο του νέου προσανατολισμένου σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού ενδιαφέροντος, ο οικοτουρισμός κατέχει κυρίαρχη θέση.

Σύμφωνα με την καθιερωμένη αντίληψη, η προώθηση του οικοτουρισμού, προσλαμβάνεται ως κίνητρο για την προστασία των φυσικών πόρων. Εάν αυτοί οι πόροι εξαντληθούν, σε σημείο εξαφάνισης, τα φυσικά περιβάλλοντα θα στερηθούν τη δυνατότητα να λειτουργούν ως πόλοι έλξης τουριστών.

Τοπικές κοινωνίες οι οποίες στο παρελθόν εξαρτώνταν από την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, που στο μεταξύ έχουν φτάσει να αγγίζουν τα όρια της εξάντλησης, σήμερα αναγνωρίζοντας τα νέα

¹ Βασιλική Μουτάφη, 2002, Έρευνα για τον τουρισμό στην Ελλάδα και την Κύπρο. Τέτοιες κοινωνικές αξίες είναι: η τοπική ανάπτυξη των ορεινών, αγροτικών και νησιωτικών περιοχών, η αύξηση του μορφωτικού επιπέδου, η «συμφιλίωση» της πόλης με την επαρχία κ.α.

² Κοινοτικές αξίες είναι οι στόχοι που προβλέπει και βάζει η Ευρωπαϊκή Ένωση προς ενίσχυση των μειονεκτικών περιφερειών της.

οικονομικά οφέλη του τουρισμού , μπορούν να ενεργοποιηθούν , ώστε να προστατεύσουν αυτούς τους πόρους .

Το ιδεώδες της αειφορίας παραπέμπει στη διαβεβαίωση ότι οι πόροι , μπορούν να γίνουν αντικείμενο της εκμετάλλευσης των ανθρώπων , χωρίς να διακυβεύεται η δυνατότητά τους να αυτό-αναπληρώνονται με στόχο τη διατήρησή τους για τις επερχόμενες γενεές.Οι υποστηρικτές του οικοτουρισμού , διατείνονται ότι η συγκεκριμένη μορφή τουρισμού , όχι μόνο ενθαρρύνει τη διατήρηση και προστασία των φυσικών πόρων , αλλά ταυτόχρονα ανταποκρίνεται στις οικονομικές ανάγκες των ντόπιων κατοίκων , παρόλο που υπάρχουν και άτομα που είναι επιφυλακτικά ως προς αυτό .

Επιπλέον είναι γεγονός ότι παρά τις αρνητικές του συνέπειες , χώρες που προωθούν τον μαζικό τουρισμό (mass tourism) , δεν θα επιχειρήσουν την κατάργησή του , λόγω της σύνδεσης με αυτόν , ορισμένων φορέων δράσης με ειδικά οικονομικά συμφέροντα (stakeholders). Σύμφωνα με τον σχεδιασμό και τη διαχείρισή του , ο οικοτουρισμός ενδέχεται να μπορεί να αντιμετωπίζει ορισμένα προβλήματα που προκαλεί ο μαζικός τουρισμός , ιδιαίτερα όταν η δραστηριότητα είναι περιορισμένη και υπόκειται σε τοπικό έλεγχο έχει χαμηλή εκροή συναλλάγματος σε τοπικό επίπεδο . Δεν μπορεί όμως να αντικαταστήσει τον μαζικό τουρισμό.

Οι οικονομικές εισροές από τον οικοτουρισμό μπορούν να υποστηρίξουν την προστασία του περιβάλλοντος και την κάλυψη τοπικών αναπτυξιακών έργων χωρίς όμως να οδηγείται σε υπερβολική ανάπτυξη του οικοτουρισμού , ο οποίος μπορεί να προκαλέσει καταστροφικές συνέπειες στη φύση αν και συνήθως η έννοια του οικοτουρισμού περιλαμβάνει το μέτρο στην ανάπτυξη .

Ωστόσο , όπως υποστηρίζουν ορισμένοι επιστήμονες , έχει δοθεί μικρή έμφαση στην ανθρώπινη διάσταση του οικοτουρισμού . Η λεγόμενη «συμμετοχή της κοινότητας» , μπορεί να περιορίζεται μόνο στην ενημέρωση της σχετικά με αυτή τη μορφή τουρισμού. Αυτό το είδος τουρισμού σε συνδυασμό με την αειφορία , πρέπει να γίνει αποδεκτό από τον τοπικό πληθυσμό και με τη συνείδηση και με τη λογική . Για να συμβεί αυτό πρέπει οι τοπικές κοινωνίες , να μπορούν να καθορίσουν την έκταση και τη μορφή της τουριστικής τους ανάπτυξης .

Η έννοια της αειφορίας ορίζεται με διάφορες έννοιες , όπως η αποφυγή επιζήμιων ενεργειών για το περιβάλλον ή ο συνδυασμός δράσης ανθρώπου και φυσικού περιβάλλοντος . Υπάρχει κι η διάσταση της αειφορίας που συνδυάζεται με πολιτισμικό περιεχόμενο .Από τη ανάλυση αυτών των περιεχομένων , προκύπτει το ερώτημα αν η προσέγγιση του θέματος θα γίνει από «πάνω

προς τα κάτω» (top-down) , και θα στηρίζεται στον κυβερνητικό σχεδιασμό ή από «κάτω προς τα πάνω» (bottom-up) , και θα στηρίζεται στον τοπικό σχεδιασμό αν και εφόσον υπάρχει η δυνατότητα . Αυτό το μοντέλο είναι το πιο ενδεδειγμένο και αυτό που επιδιώκεται την τελευταία δεκαετία , μέσω της προώθησης του μοντέλου της ενδογενούς ανάπτυξης.

Η πραγματοποίηση της αειφορίας προϋποθέτει το συνδυασμό τριών παραγόντων: της οικολογίας , της οικονομίας και του κοινωνικοπολιτισμικού παράγοντα. Ο συνδυασμός αυτός θα είναι επιτυχής , εάν οι τρεις αυτοί παράγοντες λειτουργούν αποτελεσματικά , ταυτόχρονα και αλληλεπιδραστικά , χωρίς να αλληλοζημιώνονται , επιτυγχάνοντας την ώθηση των τοπικών κοινωνιών.

ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ , ΠΡΟΤΥΠΑ , ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Η παρατεταμένη στασιμότητα του τουριστικού τομέα της Ελλάδας και δυστυχώς τα τελευταία χρόνια η φθίνουσα πορεία του , αποδίδεται στη σχετική με την προσφορά και τη ζήτηση ανισότητα , στη διαίωνηση του παραδοσιακού μοντέλου τουρισμού , στην καθυστέρηση της ανάδυσης νέων μορφών τουρισμού , στην παρέμβαση (μη ορθολογική) του κράτους , στην αγορά και την έλλειψη κάποιας στρατηγικής marketing (έντονη ανταγωνιστικότητα από την εμφάνιση νέων προορισμών , έλλειψη υποστηρικτικών υποδομών , το συγκριτικά υψηλό κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών). Επίσης η αδυναμία που δείχνει ο ελληνικός τουρισμός να συνδυαστεί με άλλους παραγωγικούς φορείς , όπως οργανώσεις ή επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των περιοχών, δεν οδήγησε στη μείωση των υφιστάμενων περιφερειακών ανισοτήτων.

Σε οικονομικό επίπεδο , είναι γεγονός ότι ο τουρισμός , έχει συντελέσει στη δημιουργία νέων πηγών εισοδήματος , νέων θέσεων εργασίας και συνέβαλλε στην καθυστέρηση της δημογραφικής αποψίλωσης . Ωστόσο η έλλειψη κάθετης συνδύασης , ανάμεσα στους παραγωγικούς τομείς της Ελλάδας , έχει μειώσει την αξία των τουριστικών επιχειρήσεων , από τις ξένες εταιρίες , έχει ως αποτέλεσμα μόνο το μισό των τουριστικών δαπανών να μένει στη χώρα.

Οι κοινωνικές επιπτώσεις του τουρισμού χαρακτηρίζονται από την αύξηση της εγκληματικότητας, εμπορευματοποίηση ιστορικών, θρησκευτικών και πολιτισμικών παραδόσεων, μόλυνση των υδάτινων πόρων, κυκλοφοριακή συμφόρηση, ηχορύπανση και αισθητική ρύπανση. Από στατιστικά στοιχεία του ΕΟΤ³, προκύπτει ότι ο ελληνικός τουρισμός, παρουσιάζει τη μεγαλύτερη εποχικότητα σε σχέση με τις άλλες χώρες και δείχνει ότι οι περισσότερες αφίξεις πραγματοποιούνται στην περίοδο, Μάιος – Σεπτέμβριος, με κορύφωση τα τέλη Ιουνίου – μέσα Αυγούστου. Επίσης δείχνει ότι η εποχικότητα διαφοροποιείται ανάλογα με τις εθνικότητες των τουριστών. Για τα βραχυπρόθεσμα και διαρθρωτικά προβλήματα του τουρισμού, σημειώνεται μία σειρά από εξελίξεις, που εξαρτώνται με αυξανόμενο ρυθμό από τις διεθνείς αγορές, την μείωση της διαπραγματευτικότητας, των εγχώριων φορέων στη διαμόρφωση τιμών, στην αύξηση του μαζικού τουρισμού που διακινείται από ξένα πρακτορεία, την αύξηση παράνομων καταλυμάτων, την έλλειψη κατάλληλων επενδύσεων για έρευνα, εκπαίδευση επαγγελματική κατάρτιση και marketing του τουριστικού προϊόντος, καθώς και τη βελτίωση της εξυπηρέτησης και διάρθρωσης των τουριστικών μονάδων. Επίσης ο τουρισμός πρέπει αντιμετωπιστεί ως ένα ιδιαίτερο είδος κατανάλωσης στην ελληνική οικονομία.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ο τουρισμός στην Ελλάδα, αντιμετωπίζεται κυρίως από νεαρά άτομα ως ένα πιθανό μελλοντικό επαγγελματικό τομέα, όμως τα σοβαρά προβλήματα του συστήματος, δημιουργούν στους Έλληνες νέους, μία μη ρεαλιστική άποψη για τα τουριστικά επαγγέλματα.

Επίσης η γυναικεία απασχόληση στον τουριστικό τομέα είναι χαμηλή, λόγω έλλειψης επαγγελματικής εκπαίδευσης και τη μειονεκτική θέση που έχουν οι γυναίκες σε κάθε κλάδο. Αυτό αποδίδεται στην ευκαιριακή και περιστασιακή απασχόληση των γυναικών, στην παράλληλη ύπαρξη μίας επίσημης και ανεπίσημης⁴ αγοράς οι οποίες λειτουργούν σε βάρος των γυναικών, στην αδυναμία του θεσμικού πλαισίου να επηρεάσει τις λειτουργίες της ανεπίσημης αγοράς, ότι η οικογένεια αναστέλλει την εκπαιδευτική και επαγγελματική σταδιοδρομία των γυναικών και τις διαφορές –

³ Πανελλήνια Έρευνα ΕΟΤ 2002.

⁴ Τις περισσότερες φορές η προσπάθεια των γυναικών να ασχοληθούν με τον τουρισμό (σε συνδυασμό με τους άλλους λόγους) ή αποβαίνει άκαρπη ή έχει αμελητέα αποτελέσματα, ώστε να ληφθούν υπ'όψιν. Άλλωστε ο πολύπλευρος ρόλος της γυναίκας ως εργαζόμενη, μητέρα, σύζυγος και νοικοκυρά συνήθως δεν επιτρέπει στις γυναίκες (που δεν ασχολούνται έτσι και αλλιώς με το αντικείμενο) να αναπτύξουν τέτοια δραστηριότητα.

προκαταλήψεις που υπάρχουν σχετικά με την πρόσληψη προσωπικού.

Η συμβολή του τουρισμού στην περιφερειακή ανάπτυξη , σχετίζεται με : τον σχεδιασμό και την κατασκευή έργων υποδομής στις περιφέρειες , την ανέγερση τουριστικών εγκαταστάσεων από τον ΕΟΤ σε τοποθεσίες που δεν είχαν προσελκύσει το ενδιαφέρον των ιδιωτών και την καθιέρωση κινήτρων για να ευνοηθεί η εγκατάσταση τουριστικών επιχειρήσεων στις περιφέρειες , την κινητοποίηση και ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού αναφορικά με τις σχετικές δράσεις , του σχεδιασμού ολοκληρωμένου προγράμματος δράσης για την Τουριστική Ανάπτυξη της χώρας επικεντρωμένο σε επίπεδο περιφέρειας βάση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων κ.λ.π.

Ως βιομηχανία εξαγωγής , ο τουρισμός συνέβαλλε στην εισροή ξένου συναλλάγματος και στο ισοζύγιο πληρωμών .Επίσης , οι προερχόμενες από τον τουρισμό εισφορές , σε ξένο συναλλάγμα , αυξήθηκαν με μεγαλύτερους ρυθμούς αλλά και η συνεισφορά του τουρισμού στο ΑΕΠ της Ελλάδας υπήρξε από τις μεγαλύτερες στην Ευρώπη . Επίσης , επηρεάζονται ευνοϊκά οι τοπικές οικονομίες της νησιωτικής Ελλάδας , ενισχύοντας με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και άλλα πεδία οικονομίας όπως για παράδειγμα οι τοπικές χειροτεχνίες .

1. Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

ΤΙΜΕΣ	1995	1999	2000	2001	2002	2003
Εμπόριο	10.018	13.480	14.017	15.747	16.201	18.054
Ξενοδοχεία-Εστιατόρια	4.821	7.186	8.181	8.845	9.599	11.123
Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας	12.577	16.299	17.467	18.577	20.032	21.597
Άλλες Υπηρεσίες	1.901	2.827	2.959	3.564	3.978	4.013

Πηγή : ΕΣΥΕ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ

Η εξάπλωση του αγροτουρισμού στην Ελλάδα , στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές , δεν συνδυάζεται με τους στόχους της αξιοποίησης των αγροτικών πόρων , της διασύνδεσης υπαίθρου - πόλης , στο πλαίσιο των πολιτιστικών αλλαγών και της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης των παρηκμασμένων αγροτικών περιοχών .

Δύο είναι οι λόγοι που εξηγούν γιατί στην περιοχή της Μεσογείου δεν έχει αναπτυχθεί ο αγροτουρισμός : Πρώτον είναι ότι οι μετανάστες επισκέπτονται τον τόπο καταγωγής τους κυρίως το καλοκαίρι και οι άνθρωποι στις πόλεις λόγω των συνθηκών ζωής αποστασιοποιήθηκαν συνειδητά ή ασυνείδητα από την επαφή και τους δεσμούς με τις αγροτικές περιοχές .

Ο δεύτερος λόγος είναι ότι στην περιοχή της Μεσογείου , κυριαρχεί ο τουρισμός προς τις παραλιακές περιοχές , επιβαρύνοντας τον τουρισμό των αγροτικών περιοχών .

Σε τουριστικές περιοχές , οι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί παρέχουν στις γυναίκες , τη δυνατότητα αναβάθμισης της θέσης τους δίνοντας τους την ευκαιρία . να αμείβονται για οικιακές εργασίες . Επιπλέον αναπτύσσουν οι γυναίκες , ικανότητες με σκοπό την τουριστική ανάπτυξη , δημιουργείται λόγος να προσαρμόσουν σε αυτόν τον σκοπό τα σπίτια τους και αποκτούν συνεταιριστική εμπειρία .

Ένα άλλο μοντέλο τουρισμού , είναι ο οικοτουρισμός , του οποίου τα προγράμματα , δημιουργούν μια υλική υπόσταση και άποψη για τη φύση . Η αντίληψη του οικοτουρισμού , παραπέμπει σε μία ισορροπία μεταξύ του αγροτικού παρελθόντος , της παράδοσης , αλλά και των σύγχρονων αναγκών .

Οι γυναικείοι αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί , συγκροτούνται από φορείς του δημόσιου τομέα και συνδυάζουν τη λειτουργία τους με τις αλλαγές , κοινωνικές και οικονομικές , που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια . Η ύπαρξη τους οδηγεί στο συμπέρασμα πόσο σημαντική είναι η οικιακή εργασία και η οικονομική της σημασία .

Ο τουρισμός στην Ελλάδα , αντιμετωπίζεται κατά βάση ως οικονομική παράμετρος . Δεν υπάρχει υποστήριξη για τον πολιτιστικό τουρισμό και παρατηρείται η αρνητική επίδραση του μαζικού τουρισμού , όπως η εμπορευματοποίηση, η τυποποίηση και η

σκηνοθέτηση της αυθεντικότητας. Προσπάθειες που έγιναν για την αντιμετώπιση τους συμπυκνώνονται σε προγράμματα της Ε.Ε.

Η περίπτωση της Λίμνης Πλαστήρα

Η Λίμνη Πλαστήρα βρίσκεται δυτικά του Θεσσαλικού κάμπου και αποτελεί ένα χώρο φυσικής ομορφιάς ο οποίος αναδιαμορφώθηκε και απέκτησε την ομορφιά και την σημασία που του αρμόζει με πρωτοβουλία της «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ – ΑΝ.ΚΑ Α.Ε», μίας Εταιρίας, που δημιουργήθηκε από φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και άλλους κοινωνικούς φορείς.

Χρησιμοποιώντας ιδίους πόρους έγιναν οι απαραίτητες μελέτες και ο σχεδιασμός, δηλαδή η «ολοκληρωμένη μελέτη ανάπτυξης του χώρου», για την ανάπτυξη της περιοχής αυτής, η οποία μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '80, παρουσίαζε μία θλιβερή εικόνα εγκατάλειψης.

Τα προγράμματα της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε και οι δράσεις της, μετά την ένταξή τους στα Ευρωπαϊκά Προγράμματα και την Πρωτοβουλία LEADER (1994), συνέβαλλαν σημαντικά στην προβολή της Λίμνης Πλαστήρα, στην Ευρώπη και διατίθεται για τις ανάγκες συνεδριακού τουρισμού, μαθησιακού τουρισμού, κοινωνικού τουρισμού κ.α.

Το σημαντικό δημογραφικό πρόβλημα που παρουσιαζόταν, αποκαταστάθηκε και η Ευρωπαϊκή Ένωση χαρακτήρισε την περιοχή ως περιοχή – προσπάθεια «υποδειγματικού χαρακτήρα».⁵

Επίσης, μία συνεργασία των τοπικών τουριστικών φορέων και των κρατικών φορέων, οδήγησε στην πρωτότυπη ενέργεια «**ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ**». Αυτό είναι μία κοινή προσπάθεια της τοπικής κοινωνίας μέσα από την «**Ομάδα Τοπικής Δράσης**» και της τουριστικών φορέων για προσφορά **ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ**, έστω και αν αυτό σήμαινε μικρότερες οικονομικές εισροές σε σχέση με αυτές που θα έφερνε ο μαζικός τουρισμός.

Το αποτέλεσμα ήταν εξαιρετικό: ολοένα και περισσότεροι επισκέπτες καταφθάνουν στην περιοχή, οι τουριστικές ημέρες αυξήθηκαν κατακόρυφα, αυξήθηκε η απασχόληση, η περιοχή προβλήθηκε σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και παρουσιάστηκε απορροφητικότητα των Ευρωπαϊκών κονδυλίων σε ποσοστό 110-150%.

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Αγροτουρισμός είναι μία εναλλακτική μορφή τουρισμού, η οποία μπορεί να αναπτυχθεί σε περιοχές που δεν έχουν κορεστεί τουριστικά και διαθέτουν κοινωνικές, περιβαλλοντικές και πολιτισμικές αξίες, οι οποίες προσφέρουν και στους τουρίστες αλλά και στην περιοχή που τους υποδέχεται, διαφορετικές εμπειρίες.

Οι μόνιμοι κάτοικοι των περιοχών που εντάσσονται στον πρωτογενή τομέα, χρησιμοποιούν και δραστηριοποιούνται στον αγροτουρισμό ως συμπλήρωμα του εισοδήματός τους.

Τα χαρακτηριστικά του αγροτουρισμού και των προϊόντων του είναι:

Α) Η ευχαρίστηση και η απόλαυση, που προσφέρει η φύση, με τα τοπία της, τα κάλλη της και γενικότερα την πανίδα και τη χλωρίδα της.

Στις περιοχές που υπάρχουν υγροβιότοποι, αναπτύσσεται ο **“τουρισμός των υγροβιότοπων”** δηλαδή, η παρατήρηση της χλωρίδας και της πανίδας, η δημιουργία ΚΕ.ΠΕ.Ε (Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης) κ.α.

Β) Η γνωριμία με τα τοπικά ήθη και έθιμα, η συμμετοχή στις τοπικές εκδηλώσεις κ.λ.π

Γ) Η προσφορά βιολογικών παραδοσιακών προϊόντων, προϊόντων προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης και προϊόντων προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης, ή αλλιώς των λεγόμενων: **“Διαφοροποιημένων, υψηλής ποιότητας τουριστικών προϊόντων”**.

Δ) Η παρακολούθηση και ίσως η συμμετοχή στις γεωργικές δραστηριότητες.

Ε) Η άσκηση δραστηριοτήτων όπως ορειβασία, ανεμόπτερο πλαγιάς κ.α.

ΕΙΔΗ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ

Τέτοια καταλύματα είναι :

- A) Μικρές ξενοδοχειακές μονάδες – ξενώνες
- B) Ενοικιαζόμενα δωμάτια
- Γ) Παραδοσιακές κατοικίες και Αρχοντικά σπίτια
- Δ) Κάμπινγκ (camping)

Η υποδομή που χρειάζεται για να μπορεί να υφίσταται ο αγροτουρισμός , είναι μικρή σε σχέση με αυτήν που απαιτεί ο μαζικός τουρισμός , για να αναπτυχθεί δεν χρειάζεται να είναι εξελιγμένη και εξειδικευμένη η υποδομή του και τα προϊόντα του που προσφέρει βρίσκονται εν αφθονία , εφ'όσον πρόκειται για αγαθά , που είναι ελεύθερα στη φύση , όπως αέρας , νερό και φύση.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο αγροτουρισμός μπορεί να προσφέρει πλεονεκτήματα , όπως να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων αυτών των περιοχών , να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας - αυτό είναι σημαντική ώθηση και ανακούφιση για τις περιοχές που αντιμετωπίζουν δημογραφική γήρανση και πληθυσμιακή μείωση , η δημιουργία υποδομών οι οποίες μπορούν να εναρμονιστούν με το περιβάλλον και να συμβάλλουν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου , να προωθηθούν τα παραδοσιακά τοπικά προϊόντα και να αυξηθούν τα έσοδα και κατ'επέκταση το εισόδημα των ατόμων που ασχολούνται

Ο αγροτουρισμός μπορεί να συνδυάσει την περιφερειακή – τοπική ανάπτυξη , με την προστασία – ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος , αν και εφ'όσον γίνουν προσεγμένα και σωστά οι απαραίτητες ενέργειες από τις τοπικές αρχές και σε συνδυασμό με τους κατοίκους και με την απαραίτητη υποστήριξη της εθνικής διοίκησης.

Επίσης δεν σκοπεύει στο να εξαντλήσει τους φυσικούς πόρους , αντίθετα προκαλεί την ευαισθητοποίηση των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών , για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Μπορεί να αναπτυχθεί, όλο τον χρόνο, άρα δεν τίθεται θέμα εποχιακού τουρισμού από τον οποίο δυστυχώς πάσχει η ελληνική τουριστική δραστηριότητα.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο αγροτουρισμός εμφανίστηκε πρώτη φορά τον 19^ο αιώνα. όπου η αστική τάξη έκανε εκδρομές χρησιμοποιώντας τις ατμοκίνητες αμαξοστοιχίες. Αυτό το είδος του τουρισμού έγινε γνωστό σε πολλούς σήμερα μέσω μυθιστορημάτων και κινηματογραφικών ταινιών.

Ως εναλλακτικός τουρισμός με συγκροτημένη μορφή, εμφανίστηκε τη δεκαετία του '60, στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, ο λεγόμενος "τουρισμός στις φάρμες και τα ράντσα" (farm / ranch tourism).

Στην Ελλάδα, εμφανίστηκε το 1984 καθώς ιδρύθηκαν οι πρώτοι Γυναικείοι Αγροτουριστικοί Συνεταιρισμοί, στις περιοχές: Πέτρα Λέσβου, Αμπελάκια Λαρίσης, Αράχοβα και Μαστιχοχώρια Χίου.

Τα άτομα που προτιμούν αυτή τη μορφή τουρισμού, είναι εκείνα που θέλουν οι διακοπές τους να περιέχουν "το συνδυασμό των 3φ", δηλαδή «φύση – φιλία – φιλοξενία» και όχι το κλασικό είδος των 3s, δηλαδή «sun – sea – sand», (ήλιος – άμμος – θάλασσα) τα οποία χαρακτηρίζουν τον μαζικό τουρισμό. Συνήθως έχουν ενδιαφέροντα όπως η φυσιολατρία και η παρατήρηση πουλιών, η ορειβασία, η συλλογή – φωτογράφιση - κινηματογράφιση εντόμων και φυτών κ.λ.π και δίνουν σημασία στην περιβαλλοντική προστασία.

Επιπτώσεις του αγροτουρισμού

Όταν ο αγροτουρισμός αναπτύσσεται, αλλά δεν συνδυάζει την αρχή της αειφορίας, έχει δυσμενείς επιπτώσεις όπως:

Α) Υπερβολική ανάπτυξη του, παραγκωνίζοντας την Φέρουσα Ικανότητα της περιοχής δηλαδή την αντοχή της αλλά και των κατοίκων της, να δεχθούν το τουριστικό φόρτο, πέρα από το σημείο εκείνο, όπου θα "αναγκαστεί" να καταστρέψει τους μη ανανεώσιμους πόρους, φυσικούς – περιβαλλοντικούς – ανθρώπινους υποβαθμίζοντας έτσι το φυσικό περιβάλλον.

Β) Η εγκατάλειψη της αγροτικής εργασίας χάριν της επίτευξης μακροχρόνιου τουριστικού κέρδους.

Γ) Να τροποποιηθεί ή και να εγκαταλειφθεί, ο πολιτισμικός χαρακτήρας των περιοχών.

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗ Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Δεν υπάρχουν μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες, εμπορικά κέντρα, κέντρα διασκέδασης. Ο επισκέπτης μένει σε παραδοσιακούς οικισμούς, σε ξενώνες ειδικά διαμορφωμένους, σε παραδοσιακά σπίτια και χωριά.

Στον αγροτουρισμό τα καταλύματα δεν είναι μεγάλες αχανείς και απρόσωπες μονάδες. Επιβάλλεται να είναι μικρές μονάδες πλήρως εναρμονισμένες με το περιβάλλον και την αρχιτεκτονική δόμηση του τόπου, δημιουργημένες ειδικά για τον σκοπό αυτό, είτε παλιά παραδοσιακά κτίρια που αναπαλαιώνονται. Στον αγροτουρισμό μπορούν ακόμα να χρησιμοποιηθούν εγκαταλελειμμένα σπίτια ή οικισμοί, ακόμα και παλιά πέτρινα σχολεία, αρχοντικά, οτιδήποτε φανερώσει την ιστορία του τόπου και αξίζει να διατηρηθεί. Είναι αξιοζήλευτο ότι στην Κύπρο διασώθηκαν με αυτόν τον τρόπο ολόκληρα χωριά και οικισμοί, που είχαν εγκαταλειφθεί από την εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση.

Τα καταλύματα αγροτουρισμού μπορεί ακόμα να είναι δωμάτια, ειδικά κατασκευασμένα με όλες τις ανέσεις, μέσα στον ευρύτερο χώρο ενός μεγάλου αγροτόσπιτου και αγροκτήματος (όπως συμβαίνει και στην Ιταλία), όπου ο επισκέπτης έχει την εμπειρία της συνύπαρξης με την οικογένεια.

Ο επισκέπτης συμμετέχει στις αγροτικές δουλειές του χωριού και στην παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων που πιθανώς να είχαν εκλείψει, διατηρεί ή αναβιώνει τέχνες που διαφορετικά θα είχαν χαθεί, συντηρεί τις μνήμες με την αναβίωση εθίμων και παραδοσιακών εκδηλώσεων, γίνεται κανάλι επικοινωνίας των απομονωμένων περιοχών και δίνει προοπτικές στους νέους της περιφέρειας.

Ποια η σχέση των γυναικείων συνεταιρισμών με την υπόθεση του αγροτουρισμού

Είναι πολύ σημαντικός ο ρόλος τους , τόσο σε επίπεδο παραγωγής προϊόντων όσο και σε επίπεδο παροχής φιλοξενίας. Οι Γυναικείοι Συνεταιρισμοί σε όλη την Ελλάδα , παρασκευάζουν και πωλούν τα προϊόντα του τόπου τους , διατηρώντας και διαφυλάσσοντας τις πατροπαράδοτες συνταγές και στις παλιές τεχνικές και χειροτεχνίες που κληροδοτήθηκαν από γενιά σε γενιά.

Στους περισσότερους συνεταιρισμούς λειτουργούν παράλληλα εκθετήρια προς πώληση των προϊόντων. Ο αγροτουρισμός στην Ελλάδα ξεκίνησε και συνεχίζεται στο μεγαλύτερο ποσοστό του ως γυναικεία υπόθεση , κατέχοντας έτσι μία παγκόσμια πρωτιά. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι ένα μέρος των αγροτουριστιών καταλυμάτων που λειτουργούν σήμερα δεν είναι άλλα από τα σπίτια των γυναικών αυτών.

Πως συνδέεται ο αγροτουρισμός με τα βιολογικά προϊόντα

Ένα από τα χαρακτηριστικά του αγροτουρισμού είναι η απόλαυση από τον ταξιδιώτη τοπικών φαγητών που βασίζονται σε παραδοσιακές συνταγές και παρασκευάζονται με βιολογικά προϊόντα.

Το φαγητό , το οποίο προσφέρεται στις περιπτώσεις αυτές πρέπει πάντα να είναι καλής ποιότητας , ικανής ποσότητας και ποικιλίας , φτιαγμένο με τοπικά προϊόντα και παραδοσιακές συνταγές⁶.

Οι νοστιμιές του τόπου , οι παλιές συνταγές της γιαγιάς , τα προϊόντα που φτιάχνονται από απλά , φυσικά , φρέσκα υλικά και θυμίζουν τη ζεστασιά του οικογενειακού τραπέζιού , αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του αγροτουρισμού. Παράλληλα είναι γεγονός ότι οι περισσότεροι επισκέπτες που γεύονται τα εδέσματα και τα γευστικά – βιολογικά συνήθως – προϊόντα επιθυμούν να αγοράσουν φεύγοντας αυτά που τους αρέσουν, ακόμα και να τα παραγγέλνουν τακτικά.

⁶ Η παροχή δεν πρέπει να μπερδεύεται ποτέ με προϊόντα που μπορεί κανείς να βρει σε ευρεία κατανάλωση .

Για παράδειγμα, ο κάτοικος της πόλης επιθυμεί να έχει στο πρωινό του , φρέσκο ζυμωτό ψωμί και όχι συσκευασμένες φρυγανιές , μυρωδάτο σπιτικό γλυκό και όχι αγορασμένο από το supermarket.

Η συμμετοχή σε ένα πρόγραμμα αγροτουρισμού σημαίνει ''παθητικές'' διακοπές;

Η παραμονή στην ύπαιθρο μπορεί να εμπλουτισθεί με ποικίλες δραστηριότητες, με τα λεγόμενα «σπορ κοντά στη φύση», ή τα «σπορ περιπέτειας». Ένα ορμητικό ποτάμι μπορεί να είναι μια θαυμάσια ευκαιρία για τη διοργάνωση αθλημάτων όπως το rafting ή το canoe. Τα περιπατητικά μονοπάτια που διασχίζουν περιοχές της χώρας, όπως το E4 ή το E9, είναι μία αφορμή για την διοργάνωση ομάδων πεζοπορίας.

Το trekking, η ορειβασία, το ποδήλατο ή η κατάβαση βουνού, η τοξοβολία, η ιππασία, όλες οι μορφές δραστηριοτήτων που συνδυάζουν τον τουρισμό περιπέτειας με την ενεργό συμμετοχή και δράση στη φύση μπορούν να συμβάλλουν στον εμπλουτισμό του «αγροτουριστικού πακέτου».

Ο αγροτουρισμός στις προτεραιότητες του νέου Υπουργείου Τουρισμού

Στο πλαίσιο αυτό ο Υπουργός Τουρισμού, κος Δημήτρης Αβραμόπουλος, έχει δηλώσει ότι η σύγχρονη αντίληψη επιβάλλει ισορροπία στους στόχους της τουριστικής ανάπτυξης, ώστε να δημιουργούνται ευκαιρίες για εισόδημα και απασχόληση σε όλη τη χώρα, με όσο το δυνατό μεγαλύτερη διάχυση των ωφελειών στην κοινωνία, αλλά και διασφαλίζοντας τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά που είναι και η βάση για την ανάπτυξη του τουρισμού.

Η τουριστική πολιτική του Υπουργείου, οφείλει και θα έχει σαφείς ποιοτικούς και ποσοτικούς στόχους. Θα αναδείξει τη σημασία του τουρισμού για την απασχόληση και την περιφερειακή ανάπτυξη. Θα προσελκύσει επενδύσεις, θα βοηθήσει και θα ενισχύσει την επιχειρηματικότητα, θα προβάλλει την ιστορία και τον ελληνικό πολιτισμό και θα συμβάλλει στη σύγχρονη και ομοιόμορφη ανάπτυξη, προστατεύοντας παράλληλα το περιβάλλον και το φυσικό πλούτο.

Καθοριστική προτεραιότητα είναι η δραστική άνοδος της τουριστικής δραστηριότητας καθ'όλη τη διάρκεια του χρόνου:

''ο Τουρισμός των 12 μηνών''. Στόχος είναι η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως ο αγροτουρισμός, ο αθλητικός τουρισμός, ο συνεδριακός, ο εκθεσιακός καθώς και ο πολιτιστικός. Στο σημείο αυτό ο κος Υπουργός σημειώνει ότι μέσω

της τουριστικής πολιτικής του Υπουργείου, φιλοδοξείται να διαδοθεί σε όλο τον κόσμο, ο φιλήσυχος ελληνικός τρόπος ζωής, ώστε να συνεισφέρει και στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα, σε έναν τόπο ειρήνης, συνύπαρξης, σταθερότητας και ασφάλειας.

Δυστυχώς ο τουρισμός, είναι ένα μεγάλο αναξιοποίητο κεφάλαιο για τον πολιτισμό, την οικονομία και την ταυτότητα των Ελλήνων και η ίδρυση του Υπουργείου Τουρισμού, αντανakλά την απόφαση να αναδειχθεί αυτός ο τομέας σε ένα από τα κλειδιά για την βιώσιμη ανάπτυξη της Ελλάδας. Σχεδιάζονται πολιτικές που θα κάνουν την Ελλάδα, έναν πραγματικά ελκυστικό προορισμό, με μία τουριστική πολιτική που θα ανοίξει νέους δρόμους ανάπτυξης, προόδου, κοινωνικής ευημερίας, σύγχρονης ταυτότητας και πολιτισμού, αξιοποιώντας τις νέες δυνατότητες που θα διαμορφώσουν το νέο προκλητικό παγκόσμιο τοπίο.

Πως θα αναπτυχθεί ουσιαστικά ο αγροτουρισμός

Η ανάπτυξη του αγροτουρισμού βασίζεται σε 3 θεμελιακά στοιχεία:

1) Η σημασία που πρέπει να δώσουν οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ανάπτυξη της αγροτικής γης και στον ρόλο που θα πρέπει να αποκτήσουν οι αγροτουριστικές επιχειρήσεις.

2) Η αύξηση των οικονομικών χρηματοδοτήσεων που προορίζονται για την πραγματοποίηση μίας ουσιαστικής πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη.

3) Οι καινούριοι νομοθετικοί κανόνες που πρέπει να διευρύνουν το αντικείμενο της αγροτικής δραστηριότητας, όπου ο αγροτο-επιχειρηματίας συμπληρώνει το εισόδημά του με τον αγροτουρισμό, αλλά αυτό πρέπει να αποτελεί ένα μέρος των συνολικών του εσόδων. Διαφορετικά ο αγροτουρισμός, δεν θα ξεχωρίζει από τις μόνιμες υπηρεσίες των εστιατορίων και των ξενοδοχείων και δεν θα προσφέρει μία εναλλακτική λύση όπως πρέπει να είναι.

Σήμα Ποιότητας Αγροτουρισμού καθιέρωσε η Αγροτουριστική Α.Ε

Η Αγροτουριστική Α.Ε καθιέρωσε για πρώτη φορά στην Ελλάδα , το ειδικό "Σήμα Ποιότητας Αγροτουρισμού", για τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με τον τουρισμό της υπαίθρου , σε όλες τις μορφές και τις υπηρεσίες. Παράλληλα , να σημειωθεί ότι η απόκτηση του Σήματος Ποιότητας , αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη χρηματοδοτούμενη από το Κοινοτικό Πρόγραμμα "Leader Plus".

Ακόμα η Αγροτουριστική Α.Ε διαπιστεύθηκε από το ΕΣΥΔ⁷ ως μόνος αρμόδιος και αξιόπιστος φορέας για την αξιολόγηση επιχειρήσεων εναλλακτικού τουρισμού.

Όσο αφορά την επιχείρηση που θα φέρει το Σήμα Ποιότητας θα απολαμβάνει ευρείας και συνεχούς προβολής με τη συμμετοχή της σε ειδικούς οδηγούς και καταλόγους , μέσω internet και ιδιαίτερα στον νέο διαδικτυακό χώρο της Αγροτουριστικής , που προβλέπεται να είναι ο πληρέστερος στον τομέα του των εναλλακτικών μορφών τουρισμού , ενώ θα προβάλλεται και μέσω της συμμετοχής της Αγροτουριστικής σε εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Επίσης οι επιχειρήσεις που θα μπουν στη διαδικασία πιστοποίησης θα επωφεληθούν από την καθοδήγηση εξειδικευμένων συμβούλων που θα τους βοηθήσουν να εντοπίσουν τυχόν ελλείψεις τους και να βελτιώσουν την ποιότητά τους μέσω συγκεκριμένου συστήματος μείωσης των λειτουργικών τους εξόδων.

Το Σήμα Ποιότητας Αγροτουρισμού είναι αναγνωριστικό του επιπέδου των υπηρεσιών που παρέχουν οι επιχειρήσεις. Εφαρμόζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα τη στιγμή που η ζήτηση για εναλλακτικό τουρισμό αυξάνεται , θα έχει διάρκεια ισχύος για 3 χρόνια και θα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που θέτει η Ελληνική Προδιαγραφή ΕΛΟΤ⁸ ενώ για την επιβεβαίωσή της θα πραγματοποιούνται ετήσιες εκθέσεις.

Ιδανικούς προορισμούς εναλλακτικού τουρισμού να αποτελέσουν τα ακατοίκητα χωριά

Στην καθιερωμένη ακρόαση της Δανέζας Επιτρόπου για τη Γεωργία και την Ανάπτυξη της Υπαίθρου μας Marianne Fisher Boel , ζητήθηκε η δέσμευσή της για την ενίσχυση των ακατοίκητων και απομακρυσμένων περιοχών αφού κατά των Ευρωβουλευτή κο

⁷ Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης

⁸ ΠΡΔ 1417

Γκλαβάκη *“στην Ελλάδα υπάρχουν πολλά όμορφα χωριά γεμάτα αναρίθμητα στοιχεία αγροτικής κληρονομιάς που γνώρισαν την ερήμωση λόγω της ανεργίας και των κακών οδικών δικτύων”*.

Τονίστηκε ότι οι οικισμοί αυτοί δεν χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε με αποτέλεσμα να αυξάνεται η εγκατάλειψη. Έτσι προτάθηκε ως λύση η *“επέκταση και για τα ορεινά χωριά των ορίων επιλεξιμότητας για κοινοτική χρηματοδότηση και η Επίτροπος τόνισε για την προγραμματική περίοδο 2007-2013, οι ενισχύσεις θα συνεχιστούν δίνοντας έμφαση στο τρίπτυχο *“διαχείριση περιβάλλοντος – ανταγωνισμός – τοπικά προγράμματα”**.

Παρουσιάστηκαν οι προδιαγραφές ανάπτυξης του Αγροτουρισμού

Η μελέτη *“Εθνικός Σχεδιασμός για την Οργάνωση και Ανάπτυξη του Οικοτουρισμού”* καθώς και η *“Ελληνική Προδιαγραφή Αγροτουρισμού ΕΛΟΤ ΠΡΔ 1417”*, παρουσιάστηκε σε ειδική εκδήλωση στο Υπουργείο Ανάπτυξης.

Εκπονήθηκε από την Αγροτουριστική Α.Ε στο πλαίσιο του Ε.Π *“Ανταγωνιστικότητα”* του Υπουργείου Ανάπτυξης με στόχο τη διατύπωση ενός πλαισίου ανάπτυξης του οικοτουρισμού στην Ελλάδα και Ολοκληρωμένων Σχεδίων Δράσης για την ανάπτυξη και την οργάνωση του οικοτουρισμού γενικότερα.

Η μελέτη περιλαμβάνει τους παρακάτω τομείς :

- Διαμόρφωση κριτηρίων επιλογής και αξιολόγησης περιοχών και δράσεων
- Οργάνωση και αξιοποίηση δομών και μηχανισμών ανάπτυξης οικοτουρισμού
- Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού – προώθηση της απασχόλησης
- Σχεδιασμός και οργάνωση ενεργειών ενημέρωσης – προβολής
- Ιδιωτικός τομέας
- Προδιαγραφές και πρότυπα ποιότητας φορέων διαχείρισης
- Χρηματοδοτικά και επιχειρησιακά προγράμματα
- Θεσμικό και Κανονιστικό πλαίσιο

Η Ελληνική Προδιαγραφή για τον Αγροτουρισμό ΕΛΟΤ 1417 εκδόθηκε το Δεκέμβριο του 2003 σε συνεργασία με την Αγροτουριστική ΑΕ και τον ΕΟΤ και περιλαμβάνει τα εξής πεδία:

- Νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας

- Περιβάλλον
- Τοπικά χαρακτηριστικά
- Ανθρώπινο δυναμικό
- Πελάτης
- Συνέργια – Άμιλλα – Δικτύωση – Ανταγωνιστικότητα – Καινοτομία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΔΑΣΗ – ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΑΣΗ

Η Ελλάδα διαθέτει μεγάλο αριθμό και ποικιλία σε φυσικά ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία, διαθέτοντας :

Α) 16000 χλμ ακτών , που είναι το μεγαλύτερο μήκος σε σχέση με τις άλλες χώρες τις Μεσογείου

Β) Πλούσια πανίδα και χλωρίδα , με 5700 είδη φυτών , περισσότερα από 400 είδη πουλιών και 100 είδη θηλαστικών

Γ) Βιότοπους μεγάλης σημασίας καταλαμβάνοντας το 20% της χώρας , εκτεινόμενοι από την Πίνδο μέχρι το Φοινικόδασος Βάι της Κρήτης

Δ) Αρχαιολογική και ιστορική κληρονομιά από τα Πελασγικά μέχρι τα Οθωμανικά χρόνια και φυσικά

Ε) Ήθη και Έθιμα διαμορφωμένα με διαφορετικό τρόπο και μορφή στο πέρασμα των χρόνων

Τα στοιχεία αυτά συναντώνται διάσπαρτα στον ελλαδικό χώρο, παρ' όλα αυτά αποτελούν τους τουριστικούς πόρους της χώρας , οι οποίοι καθιστούν την Ελλάδα , ιδανική για τουριστική ανάπτυξη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

<u>ΧΩΡΑ</u>	<u>Αξιολόγηση της Βιοποικιλότητας</u>
ΕΛΛΑΔΑ	ΥΨΗΛΗ
ΤΟΥΡΚΙΑ	ΥΨΗΛΗ
ΙΣΠΑΝΙΑ	ΥΨΗΛΗ
ΙΤΑΛΙΑ	ΥΨΗΛΗ
ΓΑΛΛΙΑ	ΥΨΗΛΗ
ΓΡΩΝΗ ΓΙΟΥΤΚΟΣΛΑΒΙΑ	ΥΨΗΛΗ
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΜΕΣΗ
ΠΟΛΩΝΙΑ	ΜΕΣΗ
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	ΜΕΣΗ

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΜΕΣΗ
ΑΓΓΛΙΑ	ΜΕΣΗ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΧΑΜΗΛΗ
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	ΧΑΜΗΛΗ

Πηγή : ΕΟΤ

Πριν το Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο , η Ελλάδα δεχόταν επισκέψεις τουριστών κυρίως ντόπιων και ελάχιστων αλλοδαπών , οι οποίοι ήταν φυσιολάτρες και ορειβάτες , πραγματοποιώντας εκδρομές στη φύση , περιπάτους στα μονοπάτια , παρατήρηση της χλωρίδας και της πανίδας , γνωριμία νέων καταστάσεων και εμπειριών .Το σημαντικό όμως είναι , ότι η δραστηριότητα τους επεδίκνυε , σεβασμό και προστασία για τη φύση και τον τόπο που επισκέπτονταν.

Αρχές της δεκαετίας το '50 , η Ελλάδα κατακερματισμένη και αποδεκατισμένη από τον πόλεμο , προσπαθεί να κλείσει τις αιμορραγούσες πληγές της σε όλους τους οικονομικούς και αναπτυξιακούς τομείς : γεωργία , βιομηχανία , τουρισμός και συνάλλαγμα .Η εκμετάλλευση και αξιοποίηση των τουριστικών δυνατοτήτων της είναι η ώθηση και η ανακούφιση που χρειάζεται η χώρα. Το 1950 ο Γεώργιος Βλάχος , σημειώνει :

*«είναι η πρώτη εμπορεύσιμος ύλη , η βάση και το θεμέλιο μίας μελλοντικής ευτυχίας , το ψωμί της Ελλάδας ».*⁶

Οι προσπάθειες που γίνονται βασίζονται στην αρχή : “ Για τον τουρισμό ” και όχι “ με τον τουρισμό ” δηλαδή τα πάντα γίνονται για χάρη του τουρισμού και όχι συντονισμένες δραστηριότητες με τον τουρισμό .Αποτέλεσμα αυτού είναι να αυξηθεί ο αριθμός των τουριστών από 33000 αφίξεις το 1950 σε 12,6 εκατομμύρια το 1999.

⁶ Internet : Έκθεση του Καραμέρη Αθανάσιου - Δασολόγος

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΕΤΟΣ	Αφίξεις Αλλοδαπών
1991	8.271.258
1992	9.756.012
1993	9.913.267
1994	11.230.854
1995	10.712.145
1996	9.782.489
1997	10.588.489
1998	11.363.822
1999 ⁷	12.605.928

Πηγή : ΕΟΤ

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα, οι αφίξεις κυμαίνονται σε ένα σταθερό επίπεδο χωρίς μεγάλες αυξομειώσεις. Οι διανυκτερεύσεις φθάνουν τα 60 εκατομμύρια εκ των οποίων το 75% είναι αλλοδαποί και το συνάλλαγμα που εισρέει αγγίζει τα 9.221 εκατομμύρια δολάρια, φέρνοντας την Ελλάδα στην 10^η θέση παγκοσμίως σε εισπράξεις από τουριστικές υπηρεσίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 - ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ

ΕΤΟΣ	ΗΜΕΔΑΠΩΝ	ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
1996	12.447.672	35.497.834	47.945.506
1997	13.372.852	39.991.655	53.364.507
1998	13.984.434	42.565.008	56.549.442
1999	14.453.542	45.803.360	60.256.902

Πηγή : ΕΟΤ

Και σ' αυτόν τον πίνακα παρατηρείται ότι η διακύμανση του αριθμού των διανυκτερεύσεων στα έτη 1996-1999, αλλοδαπών και ημεδαπών έχει έναν σταθερά αυξανόμενο ρυθμό.

Όπως είναι φυσικό οι τουρίστες επισκέπτονται κυρίως τη νησιωτική και παράκτια χώρα, όπου σύμφωνα με εκτίμηση της

⁷ Τα στοιχεία είναι μέχρι το 1999, για να φανεί η αύξηση μέχρι εκείνο το έτος.

Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας⁸ αντιστοιχεί στο 90% του ελληνικού τουρισμού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Αφίξεις Αλλοδαπών με πτήσεις charter στους κυριότερους αερολιμένες της Ελλάδας

ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1999	ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2000
Θεσσαλονίκη	412.080	421.140
Κέρκυρα	877.664	961.968
Ρόδος	1.318.271	1.329.390
Ηράκλειο	2.008.326	2.034.513
Αθήνα	406.925	372.133

Πηγή : ΕΟΤ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Ενδεικτική παρουσίαση των χωρών-νησιών με τη μεγαλύτερη τουριστική ένταση για το έτος 1999

ΠΕΡΙΟΧΕΣ-ΑΦΙΞΕΙΣ	ΚΡΑΤΗ - ΑΦΙΞΕΙΣ
Saint Maarten (Αντίλλες)-13.878	Κάτω Χώρες – 144,0
Βερμούδες – 7.076	Γαλλία – 110,0
Μάλτα – 3.171	Πορτογαλία – 96,1
Aruba (Αντίλλες) – 2.808	Ιταλία – 86,6
Guam (Μικρονησία) – 1621	Ισπανία – 78,5
Ρόδος (Ελλάδα) – 1150	Ελλάδα – 73,9
Κέρκυρα (Ελλάδα) – 858	Γερμανία – 42,0
Gayman Islands (Καραϊβική)- 931	Ιρλανδία – 52,1

Πηγή : WOT

Οι συνέπειες της τουριστικής πολιτικής που χαρακτηρίζεται από υπερσυγκέντρωση τουριστών και πολλαπλασιασμό των επιβαρύνσεων εκτός από το ότι απεικονίζει την Ελλάδα, ως χώρα με χαμηλές, αξιώσεις τουρισμού, στον περιβαλλοντικό, οικονομικό και ρολιτιστικό χώρο, λόγω του μεγάλου αριθμού τουριστών, της καταστροφής των οικοσυστημάτων και σύμφωνα με έρευνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο τουρισμός προκάλεσε στην Ελλάδα, την καταστροφή του 40-50% των εκτάσεων αμμοθινών από το 1900-

⁸ Η Ελληνική Ορνιθολογική εταιρεία σε συνεργασία με τα αεροδρόμια της χώρας ελέγχουν τον εναέριο χώρο, για τυχόν ύπαρξη πουλιών και κυρίως σπανίων ειδών, στις διαδρομές των αεροσκαφών. Αυτό γίνεται επειδή πολλές φορές τα πουλιά μπλέκονται στις μηχανές των αεροπλάνων και προκαλούν ατυχήματα. Για αυτό ενημερώνεται για τις αφίξεις αεροσκαφών.

1990 (αμμωδών περιοχών) και όλα αυτά χάριν τουριστικής ανάπτυξης και οικοδόμησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Απώλεια αμμωδών περιοχών στον Ευρωπαϊκό χώρο από το 1900-1990

ΧΩΡΑ	Εκτιμηθείσα Επιφάνεια
ΒΕΛΓΙΟ	500.046
ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ	8.000.040
ΓΑΛΛΙΑ	2.500.040-50
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	10.000-2.000.015-20
ΔΑΝΙΑ	80.000
ΕΛΛΑΔΑ	15.000-2.000.040-50
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	2.000.040-60
ΙΣΠΑΝΙΑ	7.000.030
ΙΤΑΛΙΑ	35.000-4.500.080
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	4.500.032
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	100.00045-50

Πηγή : internet

Όπως αναφέρθηκε η οικοδόμηση για λόγους τουριστικούς , συνεπάγεται παρέμβαση και καταστροφή του περιβάλλοντος και κυρίως του φυσικού χώρου , με τρομακτικές συνέπειες .

Χαρακτηριστικό παράδειγμα , είναι η κατολίσθηση 300.000 τόνων βράχων στις Άλπεις , το 1981 , σκοτώνοντας εξήντα άτομα και αυτό γιατί , απομακρύνθηκε το δάσος προκειμένου να δημιουργηθούν χιονοδρομικές πίστες . Το 1989 η Παγκόσμια Ένωση για τη διατήρηση της φύσης (IUCN), σημειώνει ότι οι Άλπεις είναι στα πρόθυρα να καταρρεύσει οικολογικά.

Τα κεφαλαιουχικά αγαθά που εισήλθαν στην τουριστική βιομηχανία μείωσαν το εισερχόμενο συνάλλαγμα κατά 30% , ενώ η μεσολάβηση των διεθνών τουριστικών γραφείων επιβαρύνει την τοπική οικονομία : από ένα μέσο κόστος 625\$ ανά τουρίστα , η Ελλάδα εισπράττει 250 – 300\$.

Ο πληθυσμός μετακινείται στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές , ερημώνοντας τους τόπους προέλευσης τα οποία είναι κυρίως ορεινά χωριά και μικρά νησιά και αυξάνοντας τον πληθυσμό των περιοχών αποδοχής . Ενδεικτικά , ο πληθυσμός της Σκιάθου αυξάνεται κατά 54% , της Αλοννήσου 122% , της Ρόδου 67% , της Μυκόνου 82% , ενώ ο νησιωτικός πληθυσμός μειώνεται κατά 11%.

Brundlaft , εισάγει την έννοια της αειφορίας και την ανάγκη συνύπαρξης της Ανάπτυξης με το Περιβάλλον , το 1995 εκδίδεται η Πράσινη Βίβλος για την αειφορία του τουρισμού .Το 1990 έχει κηρυχθεί Ευρωπαϊκό Έτος Τουρισμού , ενώ στο Λανζαρότε (Κανάρια Νησιά) της Ισπανίας , σε Παγκόσμια Συνδιάσκεψη ξαναδιατυπώνεται ο Χάρτης για τον αειφορικό τουρισμό και ένα χρόνο αργότερα διατυπώνονται οι δέκα εντολές για ένα αειφορικό μοντέλο στη Μεσόγειο.

Η ανάγκη για αειφορικό τουρισμό είναι εμφανής . **Αειφορικός** είναι ο τουρισμός, όπου μπορεί να αναπτύσσεται και να χειρίζεται τους παράγοντές του , με τέτοιον τρόπο , ώστε να μπορεί να συνεχιστεί και στο μέλλον.

Αειφορική Εκμετάλλευση των Δασών

Ο κλάδος της Δασοπονίας , ανέκαθεν στόχευε στην αειφορική εκμετάλλευση των δασών , δηλαδή να γίνεται υλοτόμηση του ξύλου τόση όση είναι η ετήσια αύξησή του , αφήνοντας σταθερό το κεφάλαιο. Ο τουρισμός δυστυχώς δεν άφησε τα δάση ανέγγιχτα , τα οποία θυσιάζονται για τις τουριστικές ανάγκες.

Η επίτευξη της δασικής αειφορίας , απαιτεί σύγκρουση και αντίσταση στα μεγάλα συμφέροντα , (ή και μικρά) και στις διάφορες νοοτροπίες και συνήθειες , (εμπρηστές , οικοπεδοφάγοι , εκχερσωτές) . Ένα θετικό αποτέλεσμα είναι ότι η συνεχόμενη χειροτέρευση των αστικών κέντρων , από πλευράς διαβίωσης , η ανάγκη για ηρεμία και υγιές περιβάλλον , κίνησε τον άνθρωπο προς την φύση και τα δάση και κατ'επέκταση δημιούργησε την ανάγκη προστασίας .

Τα γραφικά χωριά της Ελλάδας , οι παραδοσιακοί οικισμοί , τα σπήλαια και τα φαράγγια της , ο δασικός πληθυσμός , τα ήθη και τα έθιμα και τέλος ο φιλόξενος χαρακτήρας των Ελλήνων , αποτελούν τη φυσική της ομορφιά και πόλο έλξης επισκεπτών , Ελλήνων και αλλοδαπών .Τα σύγχρονα μέσα διαφήμισης και κυρίως το internet και η τηλεόραση συμβάλλουν στη γνωστοποίηση ατής της απaráμιλης ομορφιάς και κατ'επέκταση στην συνεχή προσέλευση τουριστών . Τέλος η αειφορία των δασών θα πρέπει να γίνει ιδεολογία και σκοπός , αλλιώς οποιαδήποτε προσπάθεια θα είναι ανεπιτυχής.

Γεωτουρισμός, Γεωμυθότοποι και Γεωπολιτιστικά Μονοπάτια

Ο γεωτουρισμός, είναι μία νέα μορφή τουρισμού, η οποία χαρακτηρίζεται από πολιτιστικό – περιβαλλοντικό ενδιαφέρον και αναπτύσσεται σε περιοχές που διαθέτουν, γεωλογικά μνημεία και μπορούν να προσελκύσουν τουρίστες σημειώνοντας αξιόλογη τουριστική ανάπτυξη. Ο στόχος του είναι να συνδέσει αρμονικά και αποτελεσματικά, το φυσικό περιβάλλον, τη γεωλογική κληρονομιά τα πολιτιστικά στοιχεία και την παράδοση.

Χαρακτηριστικό ελληνικό παράδειγμα γεωτουριστικής δραστηριότητας, είναι το απολιθωμένο δάσος στη Λέσβο και οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται σε αυτό, από το μουσείο Φυσικής Ιστορίας Λέσβου, (εκπαιδευτικές δραστηριότητες, εκδηλώσεις, συνέδρια κλπ) συμβάλλοντας, θετικά στην περιφερειακή ανάπτυξη, (αύξηση εισοδήματος, νέες θέσεις εργασίας) δημιουργώντας τις απαιτούμενες υποδομές και την παραγωγή προϊόντων γεωτουρισμού (ενημερωτικά φυλλάδια, αναμνηστικά).

Πάνω σε αυτό το θέμα και προκειμένου να προαχθεί και να εξελιχθεί ο γεωτουρισμός έχει συσταθεί, το Δίκτυο Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων στο οποίο συμμετέχει και η Ελλάδα. Παραδείγματα αξιόλογου γεωτουριστικού δυναμικού είναι :

- Το Φαράγγι της Σαμαρείας στην Κρήτη
- Τα Μετέωρα
- Το Ηφαίστειο της Σαντορίνης.

Γεωμυθολογικά Μονοπάτια

Η Ελλάδα βρίσκεται στο σημείο, όπου γεωλογικά παρατηρείται η σύγκρουση της ευρασιατικής και αφρικανικής τεκτονικής πλάκας, το λεγόμενο " ελληνικό τόξο ", και ως γνωστόν η Ελλάδα χαρακτηρίζεται από τεκτονική και σεισμική δραστηριότητα.

Τα γεωλογικά φαινόμενα της Ελλάδας, συνδέονται με τα ελληνικά μυθολογικά στοιχεία, όπως ο μύθος του Εγγέλαδου, σύμφωνα με τον οποίο, ο Εγγέλαδος ήταν ένας Τιτάνας ο οποίος συγκρούστηκε σε μάχη με τον Δία και ηττήθηκε. Ο Δίας για να τον τιμωρήσει τον έκλεισε αιωνίως στα έγκατα της γης. Από τότε ο Εγγέλαδος κοιμάται, αλλά όταν ξυπνάει προσπαθώντας να ελευθερωθεί και να βγεί στην επιφάνεια, προκαλεί σεισμό.

Τέτοιοι μύθοι όπως αυτός που συνδέονται με μυθικά πρόσωπα και ήρωες και με γεωλογικά φαινόμενα δημιουργούν τις γεωμυθολογικές διαδρομές ή αλλιώς τα γεωμυθολογικά μονοπάτια και η ελληνική μυθολογία ευνοεί την ανάπτυξή τους.

Οι Μικρές Επιχειρήσεις μπροστά στην Πρόκληση της Ποιότητας

Σήμερα παρατηρούνται σε όλες τις χώρες, τάσεις όπως η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, η ανάπτυξη της πληροφορικής, τα περιβαλλοντικά προβλήματα, η δημιουργία μίας οικονομίας που στρέφεται στην παροχή υπηρεσιών, οι οποίες γίνονται απαραίτητες για τον σημερινό τουριστικό κλάδο. Το ερώτημα λοιπόν που προκύπτει και πρέπει να απαντηθεί είναι: «**Τι αναζητά ο τουρίστας σήμερα**»;

Η απάντηση είναι ότι θέλοντας να ξεφύγει από την καθημερινότητα του, ψάχνει κάτι διαφορετικό που θα ικανοποιήσει τις προσδοκίες του και τις απαιτήσεις του. Το ταξίδι σε μία άλλη χώρα, είναι μία περιπέτεια που προσφέρει γνωριμία με έναν άλλο κόσμο. Δυστυχώς όμως, στοιχεία όπως οι συνήθειες, η καθημερινότητα, οι διατροφικές συνήθειες, περνούν απαρατήρητα και ο τουρίστας παρατηρεί και ζει μία κατασκευασμένη πραγματικότητα, που δημιουργήθηκε για τις ανάγκες του τουρισμού. Το αποτέλεσμα είναι, ο τουρίστας να μείνει ανικανοποίητος και γεμάτος απογοήτευση, γυρνάει στη χώρα του. Από την άλλη πλευρά αναζητάει την ασφάλεια του "γνωστού" και του συνηθισμένου διότι το καινούριο μοιάζει και επικίνδυνο.

Το σίγουρο όμως είναι, ότι η ανάδειξη της τοπικότητας και της ιδιαιτερότητας, προκαλεί το ενδιαφέρον των τουριστών οι οποίοι θέλουν να αποκτήσουν νέες εμπειρίες. Την ανάγκη αυτήν την αντιλήφθηκαν οι τοπικές αρχές, σε κάποιες περιοχές στην Ελλάδα, τη Φινλανδία, τη Σουηδία, την Κύπρο και το Λίβανο και δημιούργησαν ένα πρωτότυπο δίκτυο, ζήτησαν χρηματοδότηση από το κοινοτικό πρόγραμμα **Ecos Overture Med** και δημιούργησαν το "LOOK". Το «LOOK», προβάλλει το σύνθημα ότι «**LOCAL IS OK**» και στόχος του είναι να υποστηρίξει τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, που δραστηριοποιούνται στον τουρισμό, για να μπορούν να παρέχουν στους πελάτες τους, υπηρεσίες με ποιότητα, αναδεικνύοντας συγχρόνως τον τοπικό χαρακτήρα της περιοχής.

Οι μεγάλες τουριστικές επιχειρήσεις μπορούν από μόνες τους να προσφέρουν δραστηριότητες και εμπειρίες, ικανοποιώντας και τον πιο απαιτητικό πελάτη, κάτι το οποίο οι μικρές επιχειρήσεις δεν μπορούν να κάνουν από μόνες τους.

Οι μεγάλοι ταξιδιωτικοί οργανισμοί, προβάλλουν λίγο την τοπικότητα και την αυθεντικότητα της περιοχής, συχνά διαστρεβλωμένα για οικονομικούς λόγους. Στόχος της συνεργασίας των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων είναι η απευθείας παροχή --

πώληση του προϊόντος στον τουρίστα εγγυόμενες την ποιότητα των υπηρεσιών και την προσφορά ειδικών προϊόντων , τα οποία αποτέλεσαν άξονα του «**LOOK**».

Άλλοι στόχοι του «**LOOK**» ήταν η ανάπτυξη μίας προσέγγισης του τουρισμού , φιλική προς το περιβάλλον , η ανάπτυξη της τεχνογνωσίας για την Τοπική Αυτοδιοίκηση , προκειμένου να υποστηριχθεί η ποιότητα των Επιχειρήσεων αυτών , να προβληθούν τα τοπικά προϊόντα , τα παραδοσιακά καταλύματα , η καθημερινότητα κλπ.

Στο Δίκτυο αυτό συμμετέχουν πέντε χώρες με επικεφαλής την περιφέρεια Τάμπερε της Φινλανδίας και μέλη το Νομό Λασιθίου Κρήτης , την περιφέρεια Βέρμλαντ της Σουηδίας , το Δήμο Λάρνακας της Κύπρου και το Δήμο Τριπόλεως του Λιβάνου.

Η μέθοδος που επέλεξαν οι εταίροι για να πραγματοποιήσουν το στόχο τους , τιτλοφορείται « Ο ειδικός στη θέση του τουρίστα και ο τουρίστας στη θέση του ειδικού» και συνίσταται , σε μία προσέγγιση κατά την οποία οι ειδικοί από τις κοινοτικές χώρες , προσφέρουν την τεχνογνωσία τους στις τρίτες Μεσογειακές και οι επιχειρηματίες από τη θέση του τουρίστα δοκιμάζουν τις εμπειρίες παρέχοντας τις απαραίτητες πληροφορίες.

Πραγματοποιήθηκαν και αποστολές αληθινών τουριστών , οι οποίοι δοκίμασαν τα σχεδιαζόμενα προϊόντα και περιείχαν τα εξής :

Στην Ελλάδα , στο Λασιθί οι τουρίστες μπορούν να ακολουθήσουν ένα πρόγραμμα με τίτλο «**Μία εβδομάδα σαν Κρητικός**» και να δοκιμάσουν την κρητική διατροφή που χαρίζει μακροβιότητα , να μάθουν να τη μαγειρεύουν , να μάθουν παραδοσιακούς χορούς , αγγειοπλαστική , ζωγραφική να περπατήσουν στα ωραία μονοπάτια της Κρήτης να γνωρίσουν τους τρόπους καλλιέργειας και τη μελισσοκομία.

Στην Κύπρο ο επισκέπτης μπορεί να διαλέξει μαθήματα αγγειοπλαστικής , ψαρέματος , χορού , να κάνει ψώνια στην τοπική αγορά και θα γνωρίσει την αγροτική ζωή μένοντας σε ένα αγρόκτημα . Το πρόγραμμα αυτό έχει τίτλο «**Εμπειρίες από τη λαϊκή παράδοση**».

Στο Λίβανο , γίνονται επισκέψεις στην παλιά πόλη της Τρίπολης και μέσα από αυτές ο τουρίστας επισκέπτεται σαπωνοπιές και μαγαζιά με βότανα της Ανατολής , δοκιμάζει ανατολίτικα σιροπιαστά γλυκά , περπατάει μέσα στα σοκάκια και ψωνίζει στο παζάρι . Επισκέπτεται το σπίτι του Χαλίλ Γκιμπράν και τους Κέδρους του Λιβάνου και φυσικά τους αρχαιολογικούς χώρους. Το λιβανέζικο πρόγραμμα τιτλοφορείται «**Ιστορία και Παράδοση**».

Το πρόγραμμα της Φινλανδίας με τίτλο «**Εμπειρίες σε Φάρμες και στη Φύση**» , προσφέρει γνωριμία της ζωής σε μία αρκτική

φάρμα , μία νύκτα στα δάση , τη ζωή στο Αρχιπέλαγος , ταξίδι με βάρκες και έλκυθρα στην παγωμένη λίμνη , σάουνα και βεβαίως την απόλαυση του φιλανδέζικου φαγητού.

Τέλος , του σουηδικό πρόγραμμα το οποίο τιτλοφορείται «**Εμπειρίες στην Ύπαιθρο**» , περιλαμβάνει την εκμάθηση της ιστορίας των Βίκινγκς , μία σειρά φυσιολατρικών δραστηριοτήτων , θα μάθει ο τουρίστας τον τρόπο με τον οποίο οι Βίκινγκς ναυπηγούσαν τα πλοία τους και θα περάσει ένα βράδυ σε ένα νησί – μοναστήρι .

Εκπαίδευση των Επιχειρήσεων στην Ποιότητα

Ο τελικός στόχος που τέθηκε , είναι η δημιουργία ενός **Διεθνούς Οργανισμού LOOK** , με παρακλάδια στις περιοχές για τους εξής λόγους :

A) Έλεγχος των επιχειρήσεων που επιθυμούν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα σύμφωνα με τους κανόνες ποιότητας και τον ορισμό του «Τοπικού» ανά περιοχή .

B) Υποστήριξη των επιχειρήσεων για να συνεχίσουν να βελτιώνουν την ποιότητα των υπηρεσιών τους και της συνεργασίας τους.

Γ) Προβολή των επιχειρήσεων με τη σύγχρονη διαφήμιση.

Η Ποιότητα

Η ποιότητα είναι από τους βασικούς άξονες του προγράμματος με στόχο τη βελτίωση των επιχειρήσεων με τη μέθοδο «**Μαθαίνω κάνοντας**». Είναι γεγονός ότι οι επιχειρήσεις αυτές δεν έχουν τη γνώση και τους πόρους που χρειάζονται για τη βελτίωση αυτής της ποιότητας , για αυτό και δημιουργήθηκε ο **Οδηγός Ποιότητας του LOOK** ο οποίος περιέχει τα εξής στάδια :

A) Ενημέρωση – εκτίμηση της επιχείρησης

B) Προσαρμογή στις απαιτήσεις - απονομή του ειδικού σήματος – συμμετοχή στο LOOK .

Γ) Συνεχής βελτίωση – διατήρηση της ποιότητας.

Η υιοθέτηση τέτοιων πρακτικών συμβάλλει και στον ανταγωνισμό των υπηρεσιών που προσφέρουν οι τοπικές αρχές.

Μια νέα Πρόταση για την Τουριστική Αγορά

Τα αποτελέσματα ως τώρα δείχνουν ότι μπορεί να εφαρμοστεί το πρόγραμμα και οι συντελεστές του ονειρεύονται ότι μπορεί να αποτελέσει έναν εναλλακτικό μηχανισμό στην τουριστική αγορά.

Το πρόγραμμα θα έχει τις εξής κατευθύνσεις :

A) Επιχειρήσεις που θέλουν να συμμετάσχουν και να προβληθούν μέσα από αυτό.

B) Τους τελικούς αποδέκτες δηλαδή τους τουρίστες.

Γ) Άλλες περιοχές που ίσως ενδιαφερθούν να συμμετέχουν.

Τα πρώτα βήματα για την προσέλκυση τουριστών έγιναν μέσα από εκθέσεις στη Φινλανδία , τη Γερμανία και την Κύπρο. Αυτό που χρειάζεται τώρα είναι το LOOK να σταματήσει να είναι ένα πιλοτικό πρόγραμμα κα να γίνει μία «*νέα πρόταση για την τουριστική αγορά*».

Ο ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οικοτουρισμός είναι η μορφή τουρισμού που εντοπίζεται σε οικολογικά αξιόλογες περιοχές , στα πλαίσια της Φέρουσας Ικανότητας της περιοχής και χαρακτηρίζεται από την προστασία του περιβάλλοντος . Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού ο οικοτουρισμός κατέχει το 7% της τουριστικής κίνησης παγκοσμίως.

Οι ειδικοί μελετητές και αναλυτές σημειώνουν ότι αυξάνεται κατά 4% ετησίως και αναπτύσσεται ταχύτερα από τις άλλες μορφές τουρισμού από το 1995. Στην Ελλάδα αποτελεί μία νέα πρόκληση για τον ελληνικό τουρισμό και συμβάλλει στην τουριστική και τοπική – οικονομική ανάπτυξη περιοχών που δεν αποτελούσαν τουριστικούς προορισμούς.

Επί της ευκαιρίας των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα το Υπουργείο Τουρισμού προώθησε την δημιουργία Δικτύου Οικοτουριστικών Διαδρομών και Προορισμών , κοντά στην Αρχαία Ολυμπία και τις Ολυμπιακές Πόλεις (Αθήνα , Βόλος , Ηράκλειο , Θεσσαλονίκη , Πάτρα) .

Στόχος είναι η ανάδειξη αυτών των περιοχών –τουριστικά – και συγχρόνως έχουν επιλεγεί 26 προστατευόμενες περιοχές που διαθέτουν σημαντική πανίδα και χλωρίδα.

ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ), έθεσε σε εφαρμογή το **Πρόγραμμα Κοινωνικού Τουρισμού 2004** και ίσχυσε από 15/6/2004 έως 31/12/2004.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- Μόνιμοι υπάλληλοι και Συνταξιούχοι του Δημοσίου Τομέα και των Ν.Π.Δ.Δ
- Μισθωτοί και Συνταξιούχοι του Ιδιωτικού Τομέα.
- Αγρότες και Συνταξιούχοι του ΟΓΑ
- Ελεύθεροι επαγγελματίες και επιχειρηματίες
- Συνταξιούχοι ταμείων για ελεύθερους επαγγελματίες ή επιχειρηματίες
- Άτομα με ειδικές ανάγκες
- Άνεργοι με ενημερωμένη κάρτα του ΟΑΕΔ.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

- 1) Το ατομικό ή οικογενειακό φορολογητέο εισόδημα βάσει του εκκαθαριστικού σημειώματος να μην υπερβαίνει τα εξής ποσά:
 - Μεμονωμένος δικαιούχος : 16000 ευρώ
 - Ζευγάρι από το οποίο ο ένας είναι δικαιούχος ή μονογονεϊκή οικογένεια : 19000 ευρώ
 - Ζευγάρι δικαιούχων : 22000 ευρώ
 - Πολύτεκνες οικογένειες : 31000 ευρώ
(1 παιδί 300 ευρώ , 2 παιδιά 900 ευρώ , 3 παιδιά 1500 ευρώ
λοιπά προστατευόμενα μέλη 1500 ευρώ)
- 2) Να μην είναι δικαιούχοι άλλων προγραμμάτων
- 3) Να μην έκαναν χρήση του προηγούμενου προγράμματος δηλαδή 1/10/2002 έως 30/10/2003. Εξαιρούνται τα άτομα με αναπηρία.

ΆΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Οι τουριστικοί προορισμοί είναι είναι ολόκληρη η ελληνική επικράτεια εκτός από τις πόλεις των Αθηνών και της Θεσσαλονίκης και διαρκεί μέχρι επτά (7) διανυκτερεύσεις.

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν ξενοδοχεία , ενοικιαζόμενα δωμάτια και διαμερίσματα και camping όλων των τάξεων και υπάρχει δυνατότητα πρωινού και ημιδιατροφής από επιχειρήσεις που έχουν την ειδική έγκριση του ΕΟΤ ή της οικείας περιφερειακής διοίκησης.

Η επιδότηση του ΕΟΤ έχει ως εξής :
Ξενοδοχεία : 12,00 ευρώ/διανυκτέρευση
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια και Διαμερίσματα : 10,50 ευρώ
Camping : 5,00 ευρώ

Το ποσό συνεισφοράς του δικαιούχου καθορίζεται από τις τουριστικές επιχειρήσεις και περιλαμβάνει το πρωινό και την ημιδιατροφή . Αναγράφεται στον ειδικό Ενημερωτικό Κατάλογο και περιλαμβάνει όλες τις νόμιμες επιβαρύνσεις.

Παιδιά κάτω των 6 ετών διαμένουν δωρεάν και σε περίπτωση που στο ίδιο δωμάτιο διαμένει και μη δικαιούχος , επιβαρύνεται με την νόμιμη τιμή συνεισφοράς που δηλώνεται από τον επιχειρηματία.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Α) Διέπονται από τον ισχύοντα Κανονισμό Σχέσεων Ξενοδόχων και Πελατών (Ν.1652/86 ΦΕΚ 167^Α/30-10-1986) και τις λοιπές ισχύουσες διατάξεις για τα τουριστικά καταλύματα.

Β) Οι επιχειρηματίες υποχρεούνται να δίνουν δωμάτια με ιδιαίτερο λουτρό και να παρέχουν όλες τις απαραίτητες εξυπηρετήσεις σύμφωνα με την κατηγορία του καταλύματος χωρίς διακρίσεις στους πελάτες.

Γ) Η σύνθεση του πρωινού και του γεύματος πρέπει να είναι σύμφωνη με τις ισχύουσες αγορανομικές διατάξεις και θα είναι το ίδιο με τους άλλους πελάτες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Η περιφέρεια Θεσσαλίας είναι η πέμπτη σε έκταση περιφέρεια στην Ελλάδα , και η τρίτη σε πληθυσμό. Έχει συνολική επιφάνεια 3.929 τ.χ και 731.200 κατοίκους . Το έδαφος της είναι κατά 45% ορεινό , 17% ημιορεινό και 38% πεδινό. Αποτελείται από τέσσερις νομούς : Μαγνησίας , Καρδίτσας , Τρικάλων και Λαρίσης .

Ο πληθυσμός της μεταβάλλεται θετικά και απασχολείται , κατά 40% στον πρωτογενή τομέα , 20% στον δευτερογενή και 40% στον τριτογενή. Η περιφέρεια διαθέτει και σημαντικούς τουριστικούς πόρους οι οποίοι στηρίζουν δυναμικά τον τριτογενή τομέα.

Αναπτυξιακή Προσπάθεια

Η Αναπτυξιακή Προσπάθεια ξεκινάει με το 2^ο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας 1994-1999 , και περιλαμβάνει τους εξής άξονες:

- Αγροτική ανάπτυξη
- Ενδυνάμωση της Μεταποίησης
- Δημιουργία και Βελτίωση των Υπερτοπικών Δικτύων Υποδομής
- Προστασία του Περιβάλλοντος
- Ανάπτυξη Ανθρωπίνων Πόρων

Κύριοι Στόχοι Ανάπτυξης της Περιφέρειας

Κεντρικός Αναπτυξιακός Άξονας της Περιφέρειας Θεσσαλίας είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των παραγωγικών τομέων με έμφαση στην ποιότητα , στην αειφορία , την ενδοπεριφερειακή και κοινωνική συνοχή , την αύξηση της απασχόλησης και η επίτευξη υψηλού επιπέδου κατάρτισης. Βάσει αυτούς τους στόχους η αναπτυξιακή προσπάθεια για την περίοδο 2000-2006 είναι :

1. Ενίσχυση του Παραγωγικού Περιβάλλοντος
2. Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της Υπαιθρου
3. Ποιότητα Ζωής
4. Αξιοποίηση της Κεντροβαρούς θέσης της Περιφέρειας και ανάδειξή της σε "Κόμβο Δικτύων".
5. Ανάπτυξη Ανθρωπίνων Πόρων.

Κύριοι Τομείς Ανάπτυξης της Περιφέρειας

Πρωτογενής Τομέας

Στα συγκριτικά πλεονεκτήματα αυτού του τομέα περιλαμβάνεται ο Θεσσαλικός Κάμπος και η προσαρμοστικότητα των παραγωγών στις νέες εξελίξεις αγοράς και τεχνολογίας (όσο γίνεται).

Δευτερογενής Τομέας

Επίκεντρο της ανάπτυξης της μεταποίησης της Θεσσαλίας είναι οι περιοχές της Μαγνησίας και της Λάρισας (δίπολο Λάρισα – Βόλος) κυρίως για της μεγάλες μονάδες οι οποίες συναντούνται στον πρώτο Νομό (ΕΨΑ , Οινοποιία). Χαρακτηρίζεται από διαρθρωτικές αδυναμίες ως προς την οργάνωση , διοίκηση και τον προγραμματισμό , αλλά τα τελευταία χρόνια σημειώνονται τάσεις εκσυγχρονισμού στους κλάδους των τροφίμων , υλικών συσκευασίας , χημικών και μετάλλου.

Τριτογενής Τομέας

Παρατηρούνται αυξητικές τάσεις στα αστικά κέντρα κυρίως στις νέες μορφές υπηρεσιών (χρηματο – πιστωτικές ασφάλειες , εμπόριο , πληροφορική) και ειδικά ο τουριστικός τομέας εμφανίζει μία συγκέντρωση στις περιοχές της Μαγνησίας (Πήλιο - Βόρειες Σποράδες) και στα Μετέωρα , ενώ παραμένουν αναξιοποίητες περιοχές όπως ο Όλυμπος , ο Κίσαβος και η Θεσσαλική Πίνδος , που έχουν όμως σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης .

Πίνακας 7
Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

Έτη	<u>Πρωτογενής Τομέας</u>	<u>Δευτερογενής Τομέας</u>	<u>Τριτογενής Τομέας</u>
1988	22,4%	25,7%	51,9%
1993	18,0%	23,8%	58,2%
1998	7,7%	21,6%	61,7%

Πηγή : ΕΥΤΕΠΟΑ

Σημαντικά Αναπτυξιακά Έργα που έχουν υλοποιηθεί τα τελευταία χρόνια στην Θεσσαλία

1. Ο οδικός άξονας ΠΑΘΕ μήκους 132 χλμ , προϋπολογισμού 134δισ δρχ
2. Το Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Θεσσαλίας , 42 δις δρχ
3. Εκτελούνται έργα για τον εκσυγχρονισμό του Σιδηροδρομικού Δικτύου 42,27 δις δρχ , και έχει ήδη ολοκληρωθεί η κατασκευή της σήραγγας Τεμπών και η Διπλή Γραμμή Λάρισας – Ευαγγελισμού και το τμήμα Παλαιοφαρσάλων – Κρδίτσας.
4. Στο Λιμάνι του Βόλου εκτελούνται έργα , 6 δις δρχ για την αναβάθμιση του ως επιβατικό και μεταφορικό μέσο.
5. Διατέθηκαν 5 δις δρχ για τους διανομαρχιακούς και περιφερειακούς άξονες.
6. Για την αγροτική ανάπτυξη διατέθηκαν 181,69 δις δρχ
7. Η μεταποίηση στη Θεσσαλία πέρασε τη φάση της κρίσης και πέρασε τη φάση της κρίσης με τα 476 επενδυτικά σχέδια που υλοποιήθηκαν συνολικού κόστους 127,3 δις δρχ.
8. Δίκτυα Φυσικού Αερίου μέσης και χαμηλής πίεσης στο Βόλο και τη Λάρισα κόστους 5,7 δις δρχ.
9. Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής : Ύδρευση Βόλου , Βιολογική Επεξεργασία Λυμάτων , Αποχέτευση Καρδίτσας , Αποχέτευση Τυρνάβου κ.λ.π
10. Αξιοποίηση Τουριστικών Πόρων : Λιθόστρωτα Πηλίου , Τουριστική Προβολή Θεσσαλίας , Συνεδριακό Κέντρο Βόλου κ.λ.π , 19 δις δρχ
11. Έργα Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και ΤΕΙ Λάρισας , 1,5 δις δρχ
12. Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης και Αντιμετώπισης του Αποκλεισμού από την Εργασία (500 Προγράμματα για 10000 νέους)
13. Ενίσχυση της Τοπικής Οικονομίας - Ανάπτυξης και στήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης , 21,4 δις δρχ.
14. Προγράμματα Οργανισμού Εργατικής Εστίας , (1525 κατοικίες) , 35,62 δις δρχ.

Σημαντικά Αναπτυξιακά Προγράμματα που Υλοποιήθηκαν

1. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας 1994 – 2001
2. Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης 1998-2002
3. Έργα Εκτροπής Αχελώου
4. Επανασύσταση του Ταμιευτήρα Κάρλας
5. Νοσοκομείο Τρικάλων
6. Αρδευτικά Έργα
7. Έργα Μεταφορών
8. Ολοκληρωμένα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης (LEADER)
9. Αντιπλημμυρικά Έργα
10. Οδικοί Άξονες
11. Βελτίωση των Αεροπορικών Συνδέσεων

Αναπτυξιακά Προγράμματα/έργα που Υλοποιούνται

1. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας 2000-2006
2. Τομεακά Προγράμματα ΚΠΣ 2000-2006
3. Αυτοκινητόδρομος Κεντρικής Ελλάδας Ε65
4. Η Ολοκλήρωση της ΠΑΘΕ στο τμήμα των Τεμπών συμβάλλει στη σύνδεση με την Β.Ελλάδα και τις Βαλκανικές χώρες
5. Έργα υποδομής στο λιμάνι του Βόλου
6. Η Ηλεκτροκίνητη γραμμή Θεσσαλονίκης – Λάρισας – Αθήνας
7. Διαπεριφερειακό – ενδοπεριφερειακό οδικό δίκτυο και οι παρακάμψεις των πόλεων
8. Μεγάλες επιχειρηματικές υποδομές όπως ΒΙΠΕ , ΒΙΟΠΑ ,ΒΕΠΕ.
9. Υποδομές στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και στα ΤΕΙ Λάρισας
10. Προγράμματα Απασχόλησης Ανέργων
11. Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη του Αγροτικού Τομέα
12. Ανάπτυξη των Ορεινών και Νησιωτικών περιοχών.
13. Υπηρεσίες Υγείας και Πρόνοιας
14. Προστασία του Περιβάλλοντος
15. Αξιοποίηση μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς .

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Τουριστικοί Πόροι

Οι σημαντικότεροι πόροι της Θεσσαλίας που μπορούν να αξιοποιηθούν τουριστικά είναι :

- **ΚΛΙΜΑ** : Είναι ένα πλεονέκτημα το οποίο προσφέρεται για θερινό και χειμερινό θεματικό τουρισμό .
- **ΒΟΥΝΑ** : Αυτό το στοιχείο αφορά τμήμα της Πίνδου και τα γειτονικά βουνά του Ολύμπου
- **ΠΟΤΑΜΙΑ** : Ο Πηνειός είναι από τα μεγαλύτερα ποτάμια της Ελλάδας , δεν έχει αξιοποιηθεί όμως τουριστικά.
- **ΛΙΜΝΕΣ** : Στην Θεσσαλία υπάρχουν μόνο τεχνητές λίμνες . Από αυτές έχουν αξιοποιηθεί τουριστικά η λίμνη Πλαστήρα και η λίμνη στο Κεφαλόβρυσο στο Ν.Λάρισας. Φυσικές λίμνες εμφανίζονται μόνο στην Σκιάθο. Εκεί υπάρχουν οι μη αξιοποιημένες τουριστικά , λίμνη Στεφανιάδας ή Βρωμόλιμνη , Στροφυλιά και η λίμνη Αγίου Γεωργίου .
- **ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ** : Τέτοιες περιοχές στη Θεσσαλία είναι ο Εθνικός Δρυμός του Ολύμπου , η Κοιλάδα των Τεμπών , το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου , τα Πευκοδάση της Σκιάθου , το Νησί Πιπέρι Βορείων Σποράδων τα Δάση του Όρους Όσσας και η Περιοχή Μονών Μετεώρων . Στον κατάλογο του δικτύου NATURA περιλαμβάνονται 26 περιοχές.
- **ΑΚΤΕΣ** και **ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ** : Εκτός από τους αρχαιολογικούς χώρους , τις εκκλησίες και τα μοναστήρια , κύριοι πόλοι έλξης τουριστών είναι το μοναστηριακό συγκρότημα των Μετεώρων και το σύνολο των παραδοσιακών οικισμών του Πηλίου. Όσο για τις ακτές , αυτές συναντούνται στους Ν.Λάρισας και Μαγνησίας.

Οι πόροι αυτοί διακρίνονται σε δύο κατηγορίες : **στις Μεγάλες Χωρικά Ζώνες** , δηλ. αυτές που αποτελούν τμήματα του ορεινού ή νησιωτικού χώρου όπως :

- A) Πήλιο - Μαυροβούνι - Όσσα - Όλυμπος
- B) Περιοχή Βορείων Σποράδων
- Γ) Πίνδος

και στις **Μεμονωμένες Ζώνες** δηλ. αυτές που δεν έχουν συνέχεια με καμία περιοχή όπως η περιοχή της Αργιθέας, η περιοχή Σμοκόβου στο Νομό Καρδίτσας και η παραθαλάσσια περιοχή του Αλμυρού στο Νομό Μαγνησίας. Αυτές δεν έχουν αξιοποιηθεί τουριστικά σε σημαντικό βαθμό και δεν αποτελούν πόλο έλξης τουριστών. Αν και έχουν γίνει προσπάθειες για προβολή της Θεσσαλίας ως ιστορική περιοχή, με έκδοση τουριστικών οδηγών και διαφημιστικών φυλλαδίων, θεωρείται σε μεγάλο βαθμό ελλειμματική.

Αξιολόγηση της Τουριστικής Προσφοράς της Θεσσαλίας

Α) Χιονοδρομικά Κέντρα : Υπάρχουν 3 χιονοδρομικά κέντρα, το χιονοδρομικό κέντρο «Αγριόλευκες» στο Πήλιο, το χιονοδρομικό κέντρο Περτουλίου στο βουνό Κοζιάκα, το χιονοδρομικό κέντρο στον Όλυμπο (στρατιωτικό) καθώς και το χιονοδρομικό κέντρο στη θέση «Βρυσοπούλες» το οποίο όμως δεν είναι ανοικτό για το κοινό. Μαζί με την προοπτική ενός δίπολου χιονοδρομικών κέντρων (Μαρούσα – Περτούλι) αναμένεται να αναπτυχθεί σημαντικά ο χειμερινός τουρισμός.

Β) Καταλύματα : Παρατηρείται μία διασπορά καταλυμάτων σε όλο τον Νομό Μαγνησίας η οποία εξηγείται από την ισόρροπη ανάπτυξη του Νομού, αφού ο τουρισμός είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος σε όλη τη διάρκεια του έτους τόσο στο ηπειρωτικό όσο και στο νησιωτικό χώρο του Νομού. Στο Νομό Τρικάλων καταλύματα υπάρχουν στην Καλαμπάκα λόγω ανάπτυξης του θρησκευτικού τουρισμού αφού υπάρχουν πολλά μοναστήρια και στο Νομό Καρδίτσας συγκεντρώνονται στο Νεοχώρι επειδή μόνο αυτό το χωριό προσελκύει τουρίστες αφού έχει θέα προς τη λίμνη Πλαστήρα και στον Σμόκοβο όπου υπάρχουν τα λουτρά. Τέλος στο Νομό Λάρισας δεν σημειώνεται τουριστική ανάπτυξη οπότε δεν υπάρχουν και καταλύματα.

Την τελευταία δεκαετία ο αριθμός των κλινών χαρακτηρίζεται από αυξητική τάση, κατά 46,5% συνολικά, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης κατά μέσο όρο είναι 4,01%¹². Αυτό σημαίνει ότι όντως υπάρχει αύξηση της τουριστικής προσφοράς και σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΟΤ το έτος 2003 το πλήθος των δωματίων στα ξενοδοχεία είναι 13.154 δωμάτια με 25.153 κλίνες. Το 50% της τουριστικής προσφοράς σε 4 από τους 12 μήνες, Ιούνιο, Ιούλιο, Αύγουστο και

¹² Πηγή : Περιφέρεια Θεσσαλίας

Σεπτέμβριο , αυτό μαρτυράει την ύπαρξη εποχικότητας στον Θεσσαλικό τουρισμό . Η μεγαλύτερη πληρότητα σημειώνεται τον Αύγουστο . Τη μεγαλύτερη αύξηση την έχουν οι Νομοί Τρικάλων και Καρδίτσας αξιοποιώντας τα φυσικό και πολιτισμικό τους περιβάλλον . Όσο για το Νομό Μαγνησίας , μέχρι και το έτος 2003 η τουριστική ανάπτυξη άγγιξε τα όρια του κορεσμού και από τότε μέχρι σήμερα έχει σημειώσει αισθητή πτώση .

Σύμφωνα με την παραπάνω ανάλυση οι περιοχές διακρίνονται σε :
Ωριμες – οι οποίες αποτελούν και το βασικό τουριστικό προϊόν (π.χ Πήλιο – Σποράδες – Μετέωρα) , **Δυναμικές** όσον αφορά την τουριστική ανάπτυξη (π.χ Όλυμπος – Λίμνη Πλαστήρα , Αστικά κέντρα : Λάρισα – Βόλος – Τρίκαλα – Καρδίτσα) , **Δυνητικές** – δεν παρουσιάζουν τουριστική ανάπτυξη (π.χ Φάρσαλα , Ελασσόνα) , **Αναξιοποίητες** – είναι όλες οι πεδινές περιοχές οι οποίες παραμένουν αγροτικές .

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Το 2001 στον τριτογενή τομέα απασχολούνταν το 52% των εργαζομένων και το 5,45% σε ξενοδοχεία και εστιατόρια . Σύμφωνα με τον αριθμό και τα χαρακτηριστικά των τουριστικών επιχειρήσεων στη Θεσσαλία , μόνο το 8% - 8,5% ασχολείται με αυτές τις δραστηριότητες . Άρα με τουριστικές δραστηριότητες άμεσα ασχολούνται το 11,3% των απασχολούμενων στον τριτογενή τομέα .

Στις αστικές περιοχές η τουριστική ανάπτυξη μπορεί να λύσει κατά ένα μέρος το πρόβλημα της ανεργίας , κυρίως σε γυναίκες και νέους . Δεν είναι τυχαίο ότι οι ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές παρουσιάζουν δημογραφική αύξηση .

Για τις ορεινές περιοχές και τις αγροτικές οι οποίες ερημώνονται , η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού μπορεί να συμβάλλει στην παραμονή του πληθυσμού σε αυτές τις περιοχές . Παρατηρείται ασυμβατότητα της τουριστικής ανάπτυξης με την περιβαλλοντική προστασία και αυτό οφείλεται α) στην μη ύπαρξη συγκεκριμένου σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης β) και στην ασυμβατότητα του τουριστικού μοντέλου «ήλιος – θάλασσα» με τα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής . Τέλος η ανάπτυξη του **πολιτιστικού τουρισμού** λόγω ύπαρξης μνημείων της κλασικής και βυζαντινής περιόδου μπορεί αν βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά του .

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Πλεονεκτήματα

- 1) Στην ανατολική παραλιακή ζώνη ,τα νησιά και τις ορεινές ζώνες υπάρχουν τουριστικοί πόροι όπως φυσικό περιβάλλον , παραδοσιακοί οικισμοί και αρχαιολογικοί χώροι)
- 2) Η διάσωση της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής του Πηλίου η οποία οφείλεται στην τουριστική δραστηριότητα . Όλα τα καταλύματα Α κατηγορίας είναι παραδοσιακά αρχοντικά.
- 3) Αρκετές αξιοποιημένες ιαματικές πηγές
- 4) Αύξηση των κλινών των ξενοδοχειακών καταλυμάτων τα τελευταία χρόνια.
- 5) Ο μαζικός τουρισμός κυριαρχεί στην περιοχή αλλά και τα σημάδια ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού είναι ενθαρρυντικά.
- 6) Το οδικό κα σιδηροδρομικό δίκτυο αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για την περιοχή.

Αδυναμίες

- 1) Η τουριστική ανάπτυξη παραμένει άνισα κατανεμημένη στο χώρο και είναι έντονα εποχιακή.
- 2) Ο τουρισμός της Σκιάθου και της Σκοπέλου έχει υποστεί κορεσμό.
- 3) Η ύπαρξη μη νόμιμων τουριστικών καταλυμάτων προκαλεί αύξηση του ανταγωνισμού σε τοπικό επίπεδο οπότε μετά επέρχεται μείωση τιμών κα μείωση της δαπάνης ανά τουρίστα.
- 4) Ανεπαρκής υποδομή για την άμβλυση της εποχικότητας .
- 5) Τα τουριστικά πακέτα που πωλούνται στο εξωτερικό από ξένες εταιρείες οπότε έτσι διαφεύγουν κέρδη από τον ντόπιο πληθυσμό που ασχολείται με των τουρισμό.
- 6) Δεν υπάρχει περιβαλλοντική ευαισθησία από τον πληθυσμό .
- 7) Χαμηλό ποσοστό των απασχολούμενων που έχει ξενοδοχειακή και τουριστική εκπαίδευση.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΕΙΛΕΣ ΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ευκαιρίες

- 1) Ο εναλλακτικός τουρισμός μπορεί να συμβάλλει στην διακοπή της ερήμωσης των ορεινών και αγροτικών περιοχών.
- 2) Στις αστικές περιοχές η απασχόληση με τον τουρισμό μπορεί να μειώσει τα ποσοστά ανεργίας και ως εκ τούτου μειώνονται και τα φαινόμενα εγκληματικότητας.
- 3) Η δημιουργία τουριστικών πακέτων που αξιοποιούν τον πολιτισμό ως ειδικό τουριστικό πόρο αποτελεί κίνητρο για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- 4) Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 (Βόλος – Ολυμπιακή Πόλη) επέφεραν τόνωση της τουριστικής κίνησης.
- 5) Η συνεργασία ξενοδόχων και τοπικών παραγωγών θα οδηγήσει στην τόνωση της τοπικής οικονομίας εξασφαλίζοντας μία τοπική αγορά για τα προϊόντα που παράγονται στην περιοχή . με συνέπεια την αύξηση των εισοδημάτων των παραγωγών και εξασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων .
- 6) Οι φυσικοί , πολιτιστικοί κ.α πόροι με την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού θα συμβάλλει στην μείωση της εποχικότητας και θα εξασφαλίσει την απασχόληση των κατοίκων για όλο το έτος.

Απειλές

- 1) Αλλοιώσεις στο περιβάλλον των Σποράδων και τα παράλια της Μαγνησίας και της Λάρισας λόγω υπερσυγκέντρωσης τουριστών.
- 2) Στη Σκόπελο υπάρχει έντονο το πρόβλημα της αποδοχής των τουριστών ειδικά των αλλοδαπών από τους ντόπιους κατοίκους.
- 3) Δεν είναι δυνατό να ελεγχθεί η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών. Η χαμηλή ποιότητά τους βάσει σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα του τουριστικού προϊόντος και μειώνει την ευχαρίστηση του τουρίστα.

4) Λόγω της έντονης παρουσίας του μαζικού τουρισμού, μπορεί να επέλθει αλλοίωση του τοπικού πληθυσμού είτε λόγω έλξης τουριστών είτε λόγω δημιουργίας παραθεριστικών καταλυμάτων.

5) Η προσέλκυση τουριστών με χαμηλά εισοδήματα, μειώνει την κατά κεφαλήν δαπάνη ανά τουρίστα και τη δημιουργία πιέσεων σε τοπικό επίπεδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ΜΑΓΝΗΣΙΑ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΕΠΟΧΩΝ

ΔΩΔΕΚΑ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ένας τόπος που συνδυάζει τους θρύλους με την ομορφιά και την ιστορία . Πήρε το όνομά της από τους αρχαίους Μάγνητες και από εδώ ξεκίνησε ο Ιάσων για το ταξίδι του στην μακρινή Κολχίδα με την Αργώ , αναζητώντας το χρυσόμαλλο δέρας . Στο Πήλιο έζησαν οι Κένταυροι και ο σοφός Χείρων που στην εποχή του μύθου έγινε ο δάσκαλος όλων των ηρώων και των ημίθεων και δίδαξε στον Ασκληπιό την ιατρική τέχνη .

Η Μαγνησία , με τα πλεονεκτήματα την ιστορία της τον πολιτισμό της , τη φιλοξενία της και την τουριστική υποδομή της γίνεται πόλος έλξης τουριστών όλο το χρόνο .

Το Πήλιο , με το Χιονοδρομικό του Κέντρο, οι Σποράδες οι δυνατότητες για θαλάσσια και χειμερινά σπόρ και οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού , προσφέρουν στους τουρίστες , Έλληνες και ξένους , ικανοποίησης για κάθε επιθυμία και ενδιαφέρον .

Η θέση της στο κέντρο της Ελλάδας κάνει την πρόσβαση των επισκεπτών εύκολη με όλα τα συγκοινωνιακά μέσα , ενώ το λιμάνι του Βόλου συνδέει την Ευρώπη και τα Βαλκάνια με την Ασία και την Βόρεια Αφρική . Τα αεροδρόμια της Σκιάθου και της Αγχιάλου συνδέουν την Μαγνησία με όλο τον κόσμο .

Οι φθινοπωρινές , οι χειμερινές , οι ανοιξιάτικες και οι καλοκαιρινές

τουριστικές προκλήσεις στην Μαγνησία είναι μοναδικές. Το περιβάλλον , ο πολιτισμός , οι πολλαπλές μορφές τουρισμού και τις τέσσερις εποχές του χρόνου συνθέτουν την ολοκληρωμένη πρόταση τουρισμού που προσφέρει η Μαγνησία :

-**Το Πήλιο**: Μοναδικός συνδυασμός βουνού και θάλασσας αποτελεί πόλο έλξης για τον επισκέπτη.

- **Οι Β. Σποράδες** : Σκιάθος , Σκόπελος και Αλόνησος . Το πράσινο του δάσους με το γαλάζιο του Αιγαίου υπόσχονται αξέχαστες διακοπές .

- **Τα Μονοπάτια του Πηλίου**: 29 διαδρομές σε μονοπάτια και λιθόστρωτα ειδικά διαμορφωμένες τα τελευταία χρόνια . Το γνωστό πηλιορείτικο τοπίο συνοδεύει τον επισκέπτη και προσφέρει την εναλλακτική πρόταση για άθληση και αναψυχή .

- **Το Τρενάκι του Πηλίου** : Σκαρφαλώνει στο Βουνό των Κενταύρων διασχίζοντας πηλιορείτικα χωριά , ξεκινώντας από το χωριό των

Λεχωνίων και μέσα από ένα υπέροχο τοπίο με θέα τον Παγασητικό κόλπο καταλήγει στο χωριό των Μηλεών.

- Χιονοδρομικό Κέντρο Πηλίου : Στην κορυφή του Πηλίου «Αγριόλευκες», 27 χλμ από τον Βόλο , είναι το μοναδικό Χιονοδρομικό Κέντρο που συνδυάζει ορεινό και θαλάσσιο τοπίο μέσα από δάσος με λεύκες και οξιές . Με τις σύγχρονες εγκαταστάσεις του εξυπηρετούνται χιλιάδες επισκέπτες λάτρεις του σκί .

Σκοπός της τουριστικής ανάπτυξης της Μαγνησίας και συγκεκριμένα του Πηλίου και των Σποράδων είναι να συνδυαστεί η ποιότητα στον τουρισμό , στις υπηρεσίες και στις υποδομές , με την προστασία και την αναβάθμιση του περιβάλλοντος , τον πολιτισμό την ιστορία και την παράδοση , και τέλος τις διακοπές και την ξεκούραση όλο το χρόνο δηλαδή να μην εμφανίζονται όσο το δυνατόν περισσότερο φαινόμενα εποχιακού τουρισμού.

Οι αναπτυξιακές επιλογές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης , σε συνδυασμό με το νέο Αναπτυξιακό Νόμο αποτελούν θετικό περιβάλλον για επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού . Ο νόμος αυτός στηρίζει επιχειρήσεις τουρισμού και αναψυχής , την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού ενώ προσφέρει ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον , διαρκώς αναπτυσσόμενες υποδομές υπηρεσίες στήριξης επιχειρηματικών συμβουλών .

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση όταν ανέλαβε τα καθήκοντά της είχαν ήδη καταρτισθεί τα χρηματοδοτικά προγράμματα και είχε γίνει η επιλογή των έργων του νομού που εντάχθηκαν στο Β Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 1994-1999. Οι διαπιστώσεις όμως δεν ήταν ικανοποιητικές :

Α) Έργα που είχαν προβλεφθεί για την τοπική κοινωνία και ήταν έτοιμα προς υλοποίηση δεν εντάχθηκαν στο πρόγραμμα (πχ Νοσοκομείο , Κάρλα)

Β) Έργα σημαντικά για τον τόπο , εντάχθηκαν με πολύ μικρούς προϋπολογισμούς (πχ Οδικό Κύκλωμα Πηλίου)

Γ) Μεγάλα έργα που ήταν ενταγμένα στο πρόγραμμα δεν μπορούσαν να δημοπρατηθούν επειδή έλειπαν οι μελέτες και θεωρούνταν «ανώριμα» , σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

Η Αναπτυξιακή Εταιρία Μαγνησίας (ANEM), πορεύεται με βάση την παραγωγική , οικονομική , τουριστική και τοπική ανάπτυξη του νομού , σύμφωνα με τους εξής Άξονες :

Α) Η τοπική ανάπτυξη και βελτίωση του αναπτυξιακού προγραμματισμού.

Β) Η δημιουργία και προώθηση ευνοϊκών συνθηκών για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων.

Γ) Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση παραγωγικών επενδύσεων και καινοτόμων πρωτοβουλιών.

Δ) Η υποστήριξη των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ε) Η δημιουργία σε εθνικό , ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο .

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1) Θέσπιση Σήματος Ποιότητας για τις τουριστικές επιχειρήσεις.

Κύριος στόχος είναι η ευαισθητοποίηση των τοπικών επιχειρήσεων στα θέματα ποιότητας με άμεση συνέπεια τη στήριξη του τουριστικού προϊόντος του νομού και την προώθηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του.

2) Μελέτη για τη Δημιουργία Εναέριου Μεταφορέα Πηλίου (τελεφερίκ)

Η ANEM σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και την εταιρία σχεδιασμού και κατασκευής συστημάτων τελεφερίκ POMAC ολοκλήρωσε την μελέτη για τον εναέριο μεταφορέα του Πηλίου. Αντικείμενο της μελέτης ήταν η σκοπιμότητα του έργου που θα προκύψει από το οικονομικό , κοινωνικό και περιβαλλοντικό αποτέλεσμα που θα προκύψει από το έργο.

3) Αποκατάσταση και ανάδειξη των Μονοπατιών του Πηλίου

Στόχος του προγράμματος ήταν η αποκατάσταση και ανάδειξη 29 διαδρομών παραδοσιακών μονοπατιών του Πηλίου με εργασίες διάνοιξης , σήμανσης και κατασκευής μικρών τεχνικών έργων , σταθμών αναπαύσεως και καταφυγίων . Την ευθύνη για το έργο είχε η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας καθώς και την ευθύνη της

γραμματειακής υποστήριξης της Επιτροπής Παρακολούθησης του έργου .

4) Συνοδοί Μεσαίου Βουνού

Αυτό το πρόγραμμα περιλάμβανε τη δημιουργία και την προώθηση πιλοτικών τουριστικών προτάσεων στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού μέσω της κατάρτισης και δικτύωσης ειδικών συνοδών , περιπατητικού , οικολογικού και πολιτιστικού τουρισμού (αυτές οι μορφές τουρισμού υπάρχουν και αναπτύσσονται στο Πήλιο) σε συνεργασία με τις τουριστικές επιχειρήσεις της περιοχής.

5) Σχέδιο Περιφερειακού Βιώσιμου Περιβαλλοντικού Τουρισμού (RECITE II)

Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος RECITE II υλοποιήθηκε το πρόγραμμα ECOSERT , με στόχο εφαρμογές για τη βιώσιμη περιβαλλοντική διαχείριση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων μέσω της ANEM , η οποία συμμετείχε στη Διαπεριφερειακή Ομάδα Εργασίας για θέματα Περιφερειακού και Αναπτυξιακού περιεχομένου με αντικείμενο το συντονισμό μιας σειράς δραστηριοτήτων , που σχετίζονται με την προετοιμασία αυτού του Σχεδίου σε κάθε περιοχή . Επίσης , είχε την επίβλεψη του Σχεδίου λαμβάνοντας υπόψη τον υπόλοιπο τουριστικό σχεδιασμό (μεταφορές , υποδομές , περιβάλλον) .

6) Δίκτυο ΑΡΓΩ

Αυτό το πρόγραμμα στοχεύει στη διασύνδεση περιοχών της Μαύρης Θάλασσας με τη Μαγνησία και των παραδοσιακών δεσμών της Ελλάδας με τις χώρες αυτές από ιστορικής και οικονομικής άποψης . Βασικοί στόχοι της προσπάθειας είναι :

A) Η ενεργοποίηση ανθρώπινου δυναμικού για τη διεύρυνση της τουριστικής , οικονομικής και ιστορικής συνεργασίας , της Μαγνησίας και της Ελλάδας γενικότερα με τις χώρες της Μαύρης θάλασσας.

B) Παροχή τεχνικής και οικονομικής βοήθειας με στόχο την ανάπτυξη

Γ) εξασφάλιση δυναμικής προοπτικής σε επίπεδο οικονομικό , αναπτυξιακό , κοινωνικό και πολιτιστικό.

Δ) Ανάπτυξη του τριτογενή τομέα , βελτίωση των υπηρεσιών , αξιοποίηση των φυσικών πόρων και η ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος των χωρών της Μαύρης Θάλασσας.

Οι Δράσεις του προγράμματος περιλαμβάνουν :

A) Τη δημιουργία Επιστημονικής Ομάδας Συντονισμού και Διαχείρισης του Προγράμματος.

B) Διεύρυνση των φορέων των περιοχών και πόλεων του Δικτύου και των δυνατοτήτων της συνεργασίας.

Γ) Έρευνα των τουριστικών χαρακτηριστικών των εμπλεκόμενων πόλεων – λιμανιών του Δικτύου.

Δ) Αξιολόγηση και ανάδειξη των κοινών και ειδικών χαρακτηριστικών με σκοπό τη δημιουργία του ειδικού τουριστικού προϊόντος της «Διαδρομής των Αργοναυτών».

E) Παροχή συμβουλών και πληροφοριών στον τομέα της διαφήμισης και της παροχής υπηρεσιών των περιοχών.

Στ) Προετοιμασία και διεξαγωγή διεθνούς συνεδρίου για τον μελλοντικό εντοπισμό των πεδίων και τις μορφές αξιοποίησης του Δικτύου .

Το Πρόγραμμα χρηματοδοτείται από τον Εθνικό Οργανισμό Τουρισμού στα πλαίσια της Αναπτυξιακής Βοήθειας του ΟΟΣΑ.

Κατάθεση Πρότασης της ANEM στο πλαίσιο του προγράμματος INTEREG III C για την ανάδειξη του Θρησκευτικού Τουρισμού.

Η Μαγνησία είναι στην οποία μπορεί να αναπτυχθεί και να αναδειχθεί ο θρησκευτικός τουρισμός εφόσον υπάρχουν πολλά μοναστήρια και τόποι λατρείας.

Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος το οποίο θα γίνει με τη συνεργασία 9 εταιρών , η ANEM έχει προτείνει τις εξής δράσεις :

A) Καταγραφή των αρχιτεκτονικών , ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων των μονών ανά περιοχή .

Β) Ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης όσον αφορά την επισκεψιμότητα των περιοχών.

Γ) Δημιουργία επισκέψεων μουσειακών και εκθεσιακών χώρων προβολής ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων

Δ) Δημιουργία Δικτύου Μονών στις οποίες έχουν γίνει οι εφαρμογές.

Ε) Δημιουργία ηλεκτρονικού και έντυπου οδηγού προβολής του Δικτύου Μονών .

Στ) Υλοποίηση σεμιναρίου κατάρτισης των εμπλεκόμενων φορέων σε θέματα πολιτιστικού, ιστορικού και θρησκευτικού τουρισμού

Η) Δημιουργία Χώρου όπου θα προβάλλονται οι δράσεις και τα αποτελέσματα του προγράμματος.

Θ) Διοργάνωση ημερίδων , συνεντεύξεων στα ΜΜΕ για την ύπαρξη αυτού του Δικτύου.

Ι) Προώθηση των αποτελεσμάτων.

Οι ενέργειες που προβλέπεται να πραγματοποιηθούν για την δημιουργία του προγράμματος αυτού είναι :

Α) Εκπόνηση κοινής μεθοδολογίας τοπικής ανάπτυξης σε αναφορά με τον πόλο επισκεπτών.

Β) Διεύρυνση των παραμέτρων για τη σύνδεση του θρησκευτικού τουρισμού και της ιστορίας με τις τοπικές δραστηριότητες , τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που παρέχονται στις περιοχές εφαρμογής του προγράμματος .

Γ) Εκπόνηση κοινών προδιαγραφών ποιότητας για τις υπηρεσίες και τα προϊόντα στις συμμετέχουσες περιοχές αλλά και των φορέων και των επιχειρήσεων .

Δ) Διοργάνωση εκδηλώσεων για την ευαισθητοποίηση των τοπικών επαγγελματιών.

Ε) Σχεδιασμός διαδρομών και δημιουργία σεναρίων διανομής και απασχόλησης.

Στ) Καταγραφή των αναγκών για την ανάδειξη των περιοχών.

Η) Δημιουργία του τουριστικού προϊόντος «Θρησκευτικός Τουρισμός» για τη Μαγνησία.

Θ) Εκπόνηση marketing-plan για κάθε μία από τις περιοχές και το Δίκτυο στο σύνολό του.

Εταίροι του προγράμματος θα είναι :

- 1) Περιφέρεια της UMBRIA (Κεντρική Ιταλία)
- 2) Τοπικό Γραφείο Ανάπτυξης της UMBRIA
- 3) Ορεινή Κοινότητα της VALERINA (Ιταλία)
- 4) Δήμος SPOLETO (Ιταλία)
- 5) Περιφέρεια της MACHE (Ιταλία)
- 6) Αναπτυξιακή Εταιρία Μαγνησίας – Ελλάδα
- 7) Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας – Ελλάδα
- 8) Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων – Ελλάδα
- 9) Περιφερειακό Γραφείο Ανάπτυξης Βορειοανατολικής Περιφέρειας της Ρουμανίας.

ΣΧΕΔΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑ

Η ANEM σε συνεργασία με την Ένωση Ξενοδόχων Μαγνησίας κατέθεσε πρόταση στο μέτρο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα (φορέας υλοποίησης του ΕΟΤ) για προβολή του χειμερινού τουριστικού προϊόντος :

Οι προτάσεις που κατατέθηκαν είναι :

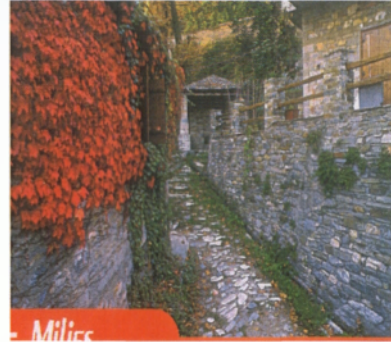
- 1) Ανάπτυξη του υλικού για την προβολή του χειμερινού τουρισμού.
- 2) Διοργάνωση συνεδρίου.
- 3) Δράσεις διαφήμισης στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- 4) Δημιουργία ιστοσελίδας για την ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΗΛΙΟΥ

Το Πήλιο είναι ένα καταπράσινο φυσικό φρούριο που δεσπόζει πάνω από τον Βόλο. Ολόκληρη η περιοχή είναι ένας ανεξάντλητος θησαυρός μύθων και θρύλων, ιστορίας και πολιτιστικής παράδοσης, και ένας παράδεισος για τους εραστές της φύσης, τους φυσιοδίφες, αρχαιολόγους, ιστορικούς και ανθρωπολόγους. Για χιλιετίες το Πήλιο υπήρξε καταφύγιο και κατοικία Θεών, ημίθεων, Κενταύρων, Τιτάνων, Νυμφών και Δρυάδων, βασιλιάδων, ηρώων και πολεμιστών. Υπήρξε το πεδίο της Γιγαντομαχίας και το αγαπημένο θέρετρο των Ολύμπιων Θεών.

Εδώ έγινε και ο γάμος του Πηλέα με τη Νηρηίδα Θέτιδα, στην δεξίωση του οποίου δεν είχε προσκληθεί η Θεά Έριδα και έρριξε ένα χρυσό μήλο ανάμεσα στις ωραιότερες Θεές: την Ήρα, την Αθηνά και την Αφροδίτη. Όταν ο διαιτητής Πάρης, πρίγκιπας της Τροίας έδωσε το μήλο στην Αφροδίτη, ο γιός του Πηλέα, Αχιλλέας ξεκίνησε την Τρωική εκστρατεία εφόσον το έπαθλο του Πάρη ήταν ήταν η Ωραία Ελένη σύζυγος του Βασιλιά Μενελάου.

Ένας υπέροχος Μύθος που πλάστηκε γύρω από αυτήν την εκστρατεία, και μαζί με το Μύθο των Κενταύρων και της Αργοναυτικής εκστρατείας, το Πήλιο αποτελεί έναν πανέμορφο και ελκυστικό τουριστικό χώρο. Ο τουρίστας, Έλληνας και ξένος γοητεύεται από την ιδέα να περπατήσει, να επισκεφθεί και να γνωρίσει από κοντά την μαγεία αυτών των Μύθων.

Και αυτός ο μύθος, μαζί με τον μύθο των Κενταύρων χρησιμοποιείται για διαφημιστικούς, τουριστικούς λόγους. Οι Πηλιορείτες υποστηρίζουν ότι...ακόμα βλέπουν τους Κενταύρους!!

είχαν επί χιλιετίες , διατηρώντας την ελληνική τους ταυτότητα για την οποία επίσης διαφημίζονται τουριστικά .

Το Πήλιο έχει καταφέρει να επιτύχει κάτι ακατόρθωτο για την σύγχρονη ζωή : **κάνει το χρόνο να κυλάει αργά !** Ένα επίτευγμα που έχει μετατρέψει το Πήλιο σε τόπο διακοπών και διαμονής , για Έλληνες και ξένους . **Στο Πήλιο υπάρχουν κυρίως , δύο τύποι τουριστών : Ο πρωτοερχόμενος επισκέπτης και ο προσκυνητής .** Μετά υπάρχει και ο ενδήμιων προσκυνητής.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ

Το όρος Πήλιο βρίσκεται στα ανατολικά του Νομού Μαγνησίας κατά μήκος μίας χερσονήσου της οποίας η κάθετη πλευρά βρέχεται από το Αιγαίο πέλαγος ενώ η οριζόντια πλευρά εκτείνεται προς τη Δύση σχηματίζοντας έτσι τον Παγασητικό Κόλπο.

Ο κύριος όγκος του βουνού βρίσκεται στα βόρεια . Οι ανατολικές και οι δυτικές πλαγιές είναι πολύ απότομες και σε πολλά σημεία απόκρημνες. Έτσι με την υψηλότερη κορυφή του στα 1634 μέτρα , το Πήλιο δίνει την εντύπωση ενός τεράστιου φυσικού φρουρίου , τα τείχη του οποίου ορθώνονται πανύψηλα και επιβλητικά προς τον ουρανό .

Η πύλη του Πηλίου είναι ο Βόλος , η πανέμορφη και άρτια ρυμοτομημένη πρωτεύουσα της Μαγνησίας και τρίτο σε σπουδαιότητα λιμάνι της χώρας . Βρίσκεται στα πόδια του βορειοδυτικού Πηλίου σε απόσταση 215 χλμ από την Θεσσαλονίκη και 320 από την Αθήνα . Αεροπορικώς ο Βόλος εξυπηρετείται από το αεροδρόμιο της Νέας Αγχιάλου , σε απόσταση περίπου μισής ώρας και το αεροδρόμιο της Σκιάθου με σύνδεση Ιπτάμενου Δελφινιού.

Οι αποστάσεις των διαφόρων περιοχών του Πηλίου δεν είναι μεγάλες χιλιομετρικά από το Βόλο , όμως λόγω της απότομης και δύσβατης μορφολογίας του εδάφους ειδικά του βορειοανατολικού Πηλίου , η πρόσβαση είναι δυνατή από τον μοναδικό περιφερειακό δρόμο . Έτσι η μέση απόσταση που καλύπτει ο ταξιδιώτης από τον Βόλο προς τα χωριά του ΒΑ Πηλίου είναι 50 χλμ με μέσο χρόνο οδήγησης 75 – 90 λεπτά. Εννοείται ότι το καλοκαίρι τα χωριά και οι ακτές του Παγασητικού Κόλπου είναι προσβάσιμα και ακτοπλοικώς .

ΤΟ ΤΡΕΝΑΚΙ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ

Το Τρενάκι του Πηλίου είναι διάσημο τόσο για την πλάτους 60 εκατοστών σιδηροτροχιάς του όσο και για την ιστορία και τις υπηρεσίες του στο Πήλιο. Συνέδεσε τον Βόλο με το χωριό των Λεχωνίων στα 1895 και τα Λεχώνια με το χωριό των Μηλεών, το 1903 καλύπτοντας μία συνολική διαδρομή 29 χλμ περίπου. Σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε από τον πατέρα του σουρεαλιστή ζωγράφου Georgio de Cirico, τον Evaristo de Cirico, ο οποίος γεννήθηκε και μεγάλωσε στον Βόλο.

Το Τρενάκι του Πηλίου ή αλλιώς ο γνωστός «Μουτζούρης», έπαιξε σημαντικό ρόλο στην οικονομική και τοπική ανάπτυξη του Πηλίου καθιστώντας τις αποστάσεις μικρότερες και διευκολύνοντας τη μεταφορά ανθρώπων και φορτίων. Παράλληλα συνέβαλλε και στην πολιτιστική εξέλιξη του Πηλίου, δεδομένου ότι το βόρειο Πήλιο ήταν δυσπρόσιτο λόγω υψομέτρου και μορφολογίας του εδάφους.

Δυστυχώς όμως το 1971 κρίθηκε αντισυμβατικό και ετέθη εκτός λειτουργίας. Ωστόσο οι άπειροι φίλοι του δεν ξέχασαν τον «Μουτζούρη» και ασκώντας πίεση στις αρμόδιες αρχές δηλαδή τον Δήμο Βόλου και το Δήμο Αρτέμιδος στον οποίο ανήκει το χωριό των Λεχωνίων, κατάφεραν την επαναλειτουργία του μετά από 25 χρόνια δηλαδή το 1996. Σήμερα λειτουργεί κάθε Σαββατοκύριακο για τουριστικούς μόνο λόγους και συνεχίζει να κινείται καίγοντας κάρβουνο.

Ξεκινάει στις 11 : 00 πμ από το χωριό των Λεχωνίων και καταλήγει στο ιστορικό χωριό των Μηλεών.

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ – ΣΚΙ ΣΤΟ ΠΗΛΙΟ
ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΗΛΙΟΥ
«ΑΓΡΙΟΛΕΥΚΕΣ»

Ο χιονοδρομικός τουρισμός και το σκί στο Πήλιο , είναι μία ιδιαιτέρως ανεπτυγμένη δραστηριότητα στο Πήλιο , που προσελκύει έναν μεγάλο αριθμό τουριστών , Ελλήνων και ξένων κάθε χρόνο .

Αναπτύσσεται στο βορειοανατολικό Πήλιο , συγκεκριμένα στον μικρό οικισμό των Χανίων , ο οποίος ανήκει στον Δήμο Αγριάς και αποτελεί το πέρασμα από το Δυτικό στο Ανατολικό Πήλιο .

Επειδή εκεί το χιόνι παραμένει για μήνες , για δεκαετίες λειτουργεί εκεί πέρα , το Χιονοδρομικό Κέντρο του Πηλίου , διαθέτοντας τρεις πίστες για πεπειραμένους σκιέρ και αρκετό χώρο για τους αρχάριους , μία πίστα αντοχής μήκους 5000 μέτρων , δύο εναέριους και δύο συρόμενους αναβατήρες , καταφύγιο , μεγάλο χώρο στάθμευσης και μοντέρνες ευκολίες για ευχάριστες χιονοδρομίες . Για την αναβάθμιση του , καταβάλλονται συνεχώς προσπάθειες για την υποδομή και τις εγκαταστάσεις του .

Οι skiers και οι snowboarders που κατακλύζουν την περιοχή το χειμώνα βρίσκουν κατάλυμα στα Χάνια και στα χωριά Μακρινίτσα και Πορταριά , (η Μακρινίτσα είναι Κοινότητα , ενώ η Πορταριά Δήμος) στις δυτικές πλαγιές του βουνού και στα χωριά , Ζαγορά (Δήμος Ζαγοράς) , Κισσός , Τσαγκαράδα , Μούρεσι και Άγιος Δημήτριος (Δήμος Μουρεσίου) .

Το Χιονοδρομικό Κέντρο Πηλίου δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του Ελληνικού Ορειβατικού Συλλόγου Βόλου ο οποίος ιδρύθηκε το 1930 και από τότε δραστηριοποιείται στη Μαγνησία όμιλος χιονοδρόμων κάνοντας προσπάθειες να διαδώσει τη χιονοδρομία και να αξιοποιήσει τη τεχνογνωσία και τις εμπειρίες από το εξωτερικό .

Το 1935 δημιουργείται σε μονοπάτια που διαπλατύνθηκαν η πρώτη πίστα Πλιασίδι – Χάνια και δύο χρόνια αργότερα ξεκίνησε η κατασκευή του καταφυγίου στο Πλιασίδι , η προσπάθεια όμως δεν ευδοκίμησε διότι το Πλιασίδι δεν είχε σωστό προσανατολισμό .

Μεταπολεμικά το ενδιαφέρον του Ε.Ο.Σ.Β οριστικοποιείται για το Χ.Κ στην περιοχή Αγριόλευκες η οποία είχε τον σωστό προσανατολισμό και το 1953 ανοίγει ο πρώτος διάδρομος και εγκαθίσταται ο πρώτος αναβατήρας .

Από την δεκαετία του 1960 , λειτουργούν τρεις κύριοι χιονοδιάδρομοι εγκεκριμένοι από την Διεθνή Ομοσπονδία :

- 1) Ο διάδρομος «ΘΕΤΙΣ» ή «ΦΑΛΚΟΝΕΡΑ»
- 2) Ο διάδρομος «ΙΑΣΩΝ»
- 3) Ο διάδρομος «ΠΑΝΟΡΑΜΑ».

Το 1965 ολοκληρώθηκε το Χ.Κ μαζί με το καταφύγιο του Ε.Ο.Σ.Β και αργότερα εγκαταστάθηκε το πρώτο σύγχρονο ski-lift , μετά το δεύτερο , μονοθέσιος συρών αναβατήρας και το 1994 ο αναβατήρας αρχαρίων. Η ανάπτυξη του Χ.Κ έγινε γρήγορα και κατ' επέκταση , η ανάπτυξη της περιοχής η οποία βασίζεται στο Χ.Κ. Σε αυτό συνέβαλλε και το γεγονός ότι μέχρι το 1976 ήταν το μοναδικό οργανωμένο χιονοδρομικό κέντρο στην Ελλάδα και φιλοξενούσε αθλητικές εκδηλώσεις και το Κέντρο Χειμερινής Διαβίωσης του Στρατού στο Σμόκοβο .

Έως και τα μέσα του 1985 , το Χ.Κ.Πηλίου το οποίο είχε ήδη αναδειχθεί σε χώρο αθλητικών γεγονότων και προσέλκυσης τουριστών του ορεινού χειμερινού τουρισμού , διηύθυνε και διαχειριζόταν οικονομικά το χώρο , από τότε μέχρι το 1995 ανέλαβε τη διαχείριση η Αναπτυξιακή Εταιρία Μαγνησίας (ANEM Α.Ε) , από το 1995 έως το 1997 πέρασε στην αρμοδιότητα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μαγνησίας και από τότε μέχρι σήμερα είναι πάλι ευθύνη της ANEM Α.Ε.

Στο πλαίσιο του προγράμματος LEADER PLUS η ANEM κατέθεσε πρόταση και από τον Ιούλιο του 2003 λειτουργεί Κέντρο Ψυχαγωγικών Δραστηριοτήτων , στον χώρο του Χ.Κ που θα περιλαμβάνει :

- Ιπποτουρισμό , με τις απαραίτητες εγκαταστάσεις
- Τοξοβολία , σκοποβολή
- Ποδηλασία
- Ορειβασία , στίβος περιπέτειας
- Εγκατάσταση slalom (τσουλήθρας) μήκους 200 – 250 μέτρων.

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των επισκεπτών λειτουργούν Χώροι Φιλοξενίας στο Καταφύγιο , Ιατρείο και Αναψυκτήριο ενώ είναι εγκατεστημένη μία Εταιρία Ενοικίασης Εξοπλισμού SKI.

Πλησίον του Χιονοδρομικού Κέντρου , στον οικισμό Χάνια , υπάρχουν επιχειρήσεις και καταστήματα πώλησης τοπικών προϊόντων (γλυκά του κουταλιού , φρούτα) .

Η πρόσβαση στο Πήλιο γίνεται με τους εξής τρόπους :

Από Αθήνα οδικώς : Αθήνα – Βόλος

Από Θεσσαλονίκη οδικώς : Θεσσαλονίκη – Βόλος

Από Αθήνα σιδηροδρομικώς σε 4 ώρες και 30 λεπτά

Από Θεσσαλονίκη σιδηροδρομικώς σε 3 ώρες

Αεροπορικώς Αθήνα – Σκιάθο και από Σκιάθο στο Βόλο με ιπτάμενο δελφίνι σε 1 ώρα και 30 λεπτά και με ferry boat σε 3 ώρες.

Από Σκιάθο στον Άγιο Ιωάννη Πηλίου σε 30 λεπτά με ιπτάμενο δελφίνι .

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΜΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ¹³

Η ANEM στο πλαίσιο του προγράμματος INTEREG III C , κατέθεσε πρόταση για την οικονομική και τοπική ανάπτυξη των περιοχών με περιφερειακά αεροδρόμια.

Πρόκειται για ένα εταιρικό σχήμα διαπεριφερειακής συνεργασίας , στο οποίο έχουν τεθεί οι εξής δράσεις για το μέλλον :

-Η αξιοποίηση περιφερειακών αεροδρομίων ώστε να συνεισφέρουν στην οικονομική και τοπική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής με καλύτερη πρόσβαση στις διεθνείς αγορές και υπηρεσίες και για την προσέλκυση νέων επενδύσεων και τουρισμού .

-Συνεργασία μεταξύ περιοχών με περιφερειακά αεροδρόμια για ανταλλαγή εμπειρίας και μεγιστοποίηση της ανάπτυξης των περιοχών αυτών με κοινές πρακτικές και πρωτοβουλίες .

-Συμμετοχή των επιχειρήσεων και τοπικών φορέων στην αξιοποίηση των αεροδρομίων για περιφερειακή συνεργασία .

Η ANEM θα μελετήσει την περίπτωση του αεροδρομίου της Νέας Αγχιάλου .

ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ – ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΠΗΛΙΟΥ

Στο Πήλιο υπάρχουν πάνω από 500 χλμ μονοπατιών και χωματοδρόμων που προσφέρονται για πεζοπορία . Το παλιό δίκτυο των καλντεριμιών που ένωνε όλα τα χωριά δυστυχώς έχει καταστραφεί από την αλόγιστη διάνοιξη χωματοδρόμων σε κάθε σημείο του βουνού.

Οι διαδρομές που προτείνονται είναι :

- 1) Καλά Νερά – Μηλιές
- 2) Μηλιές – Τσαγκαράδα
- 3) Διάσχιση Τσαγκαράδα
- 4) Τσαγκαράδα - Νταμούχαρη

¹³ Συνδέεται με το Πήλιο

ΤΣΑΓΚΑΡΑΔΑ
ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ ΣΤΑ ΚΑΛΝΤΕΡΙΜΙΑ
ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΤΗΣ

Περπατώντας στα λιθόκτιστα καλντερίμια και τα μονοπάτια της Τσαγκαράδας, μέσα από πυκνά δάση μεγαλόπρεπων καστανιών, ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει την ξακουστή πηλιορείτικη αρχιτεκτονική να δει παλιές εκκλησίες, να σταθεί δίπλα σε δύο χιλιετείς πλατάνους μυθικών διαστάσεων, να επισκεφθεί έναν θαυμάσιο κήπο σε ημίγρια κατάσταση και φυσικά να ακούσει από τους ντόπιους κατοίκους τις ιστορίες, τους μύθους και τους θρύλους του Πηλίου.

Ο περίπατος αυτός διαρκεί 3 ώρες, και οι συμμετέχοντες μπορούν να μεταφερθούν με δικό τους μεταφορικό μέσο ή με μέσο για το οποίο μεριμνά ο Περιπατητικός Όμιλος Βορειοανατολικού Πηλίου «FOOTPRINTS». Η τιμή του ανέρχεται στα 25 ευρώ το άτομο χωρίς μεταφορά, ενώ με μεταφορά αυτό καθορίζεται κατόπιν συζητήσεως. Για παιδιά κάτω των 12 ετών η τιμή είναι η μισή.

ΜΟΥΡΕΣΙ
ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ ΣΤΙΣ ΠΗΓΕΣ, ΣΤΑ ΔΑΣΗ
ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΟΙΛΑΔΕΣ ΤΟΥ

Η ημερήσια εκδρομή ξεκινάει νωρίς το πρωί. Οι περιπατητές έχουν την χαρά να περπατήσουν καλντερίμια και τα κρυφά μονοπάτια του Μουρεσίου μέσα από μηλιές, καστανιές και ένα πυκνό δάσος που οδηγούν σε μία κοιλάδα, όπου την Άνοιξη δύο ορμητικοί χείμαρροι σχηματίζουν δύο καταρράκτες οι οποίοι προσφέρονται για την διεξαγωγή ου αθλήματος rafting.

Εκεί μένουν για λίγο και μετά, με τη συντροφιά ενός συμπαθητικού τετράποδου (αλόγου) της «Ατζελίνας», η ομάδα συνεχίζει τον περίπατο μέσα από ελικοειδή μονοπάτια προς το βουνό.

Αυτός ο περίπατος διαρκεί 7 ώρες για την ημερήσια και 3 ώρες και 30 λεπτά για την απογευματινή πορεία. Και οι δύο πορείες εξαρτώνται από τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν και οι τιμή τους ανέρχεται στα 45 ευρώ για την ημερήσια και 30 ευρώ για την απογευματινή, χωρίς μεταφορά, ενώ με μεταφορά αυτό συζητείται. Παιδιά κάτω των 12 ετών πληρώνουν τη μισή τιμή.

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑΣ – ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Στις πλαγιές του Πηλίου υπάρχει η Μακρινίτσα , ένα κεφαλοχώρι πασίγνωστο , που δεσπόζει για τη θέση και τη θέα της προς το Βόλο , για τη μοναδική οικιστική της ιδιαιτερότητα , και για το πλήθος των Αρχοντικών της , τις βρύσες και τα καλντερίμια της .

Η Μακρινίτσα χτίστηκε από το 1204 – 1215 , γύρω από την υπάρχουσα ήδη “ φωνή της Μακρινίτσης της επ’ονόματι τιμώμενης της Θεομήτορος της οξείας επισκέψεως ” , από τη Βυζαντινή οικογένεια των Μελισσινών .

Κατά την Τουρκοκρατία , η Μακρινίτσα αναπτύσσει σπουδαίες οικονομικές δραστηριότητες λόγω της καλλιέργειας μεταξοσκώληκα και κατεργασίας δέρματος . Σήμερα δεν υφίστανται πλέον αυτές οι δραστηριότητες , παρ’όλα αυτά είναι ένας τρόπος προσέλκυσης τουριστών – η οικιστική της διαμόρφωση και μόνο προκαλεί ενδιαφέρον – ο τουρισμός έχει ανοίξει νέους οικονομικούς και αναπτυξιακούς παράγοντες .

Στη Μακρινίτσα δίνεται η δυνατότητα και για εναλλακτικό τουρισμό :

Ποδήλατο Βουνού: Όσοι ενδιαφέρονται για αυτό το σπόρ κινούνται μέσα σε πολλά χιλιόμετρα αγροτικών δρόμων .

Ιππασία: Στα λειβάδια πάνω από τη Μακρινίτσα οι ιππείς αισθάνονται σαν σύγχρονοι Κένταυροι .

Πεζοπορία: Μεγάλο δίκτυο μονοπατιών με σήμανση οδηγεί τους πεζοπόρους στις όμορφες τοποθεσίες της Λέστιανης , του Φυτόκου , το Κρύο Νερό και το Φλάμπουρο Γερακιάς .

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΑΓΟΡΑΣ

Η Ζαγορά είναι το μεγαλύτερο σε έκταση και πληθυσμό χωριό του Πηλίου αλλά και το πιο αξιόλογο. Αποτελείται από τέσσερα χωριά : την Ζαγορά , το Χορευτό , το Πουρί και τους Άγιους Σαράντα .

Η Ζαγορά γνώρισε μεγάλη εμπορική και πνευματική ακμή τον 17ο και 18ο αιώνα . Είναι γενέτειρα του ιστορικού Γ.Κορδάτου και υπάρχουν βυζαντινά κείμενα που αναφέρουν το Πήλιο με το όνομα Ζαγορά . Σημαντική είναι η βιβλιοθήκη της Ζαγοράς που διαθέτει χιλιάδες τόμους σπάνιων βιβλίων και το σχολείο του Ρήγα Φερραίου ή Βελεστινλή , ή αλλιώς όπως ονομάζεται Ελληνομουσείο και ήταν το αρχαιότερο σχολείο του Πηλίου.

Σε αυτό μαθήτευσαν ο Άνθιμος Γαζής, ο Γρηγόριος Κωνσταντάς, ο Ζαγοριανός Καλλίνικος Λαπάτης (Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως) και φυσικά ο βάρδος του Ελληνισμού Ρήγας Φερραίος.

Σήμερα λειτουργεί ως μουσείο.

Το Χορευτό είναι ένα χωριό από την Ανατολική πλευρά του Πηλίου, με καταπράσινη βλάστηση και αμμόδεις παραλίες. Υπήρξε λιμάνι από όπου ξεκινούσαν τα «Ζαγοριανά πλοία» για τις αγορές της Ευρώπης και της Ανατολής. Διαθέτει ένα καταπράσινο μονοπάτι που οδηγεί τους επισκέπτες από το βόρειο μέρος του χωριού στις αμμουδιές Παρίσαινα και Ανάληψη.

Οι Άγιοι Σαράντα είναι μία απέραντη παραλία αναξιοποίητη, για αυτό και είναι μαγευτική και ενδιαφέρουσα. Τα γαλαζοπράσινα νερά της και η ατελείωτη παραλία της είναι ένας παρθένος ελκυστικός τόπος.

Το χωριό Πουρί είναι το τελευταίο της οδικής αρτηρίας του Ανατολικού Πηλίου. Η πλατεία του είναι χωρισμένη σε τρία επίπεδα, έχει θέα προς το Αιγαίο Πέλαγος και ο επισκέπτης μπορεί να ανακαλύψει δύο ερημικές ακρογιαλιές, το Βρύο και την Ελίτσα.

Όμως σήμερα η Ζαγορά έχει σημαντική οικονομική δραστηριότητα μέσα από την καλλιέργεια του Ζαγοριανού μήλου ή αλλιώς όπως είναι γνωστά τα μήλα «Ζαγορίν». Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός της, ένας από τους πρώτους Συνεταιρισμούς της Ελλάδας, ο οποίος ιδρύθηκε και το 1916 και είναι πρότυπος από το 1982, είναι ο κύριος συντελεστής της σημερινής άνθησης. Συγκεντρώνει, συντηρεί, συσκευάζει και διακινεί το 90% της παραγωγής των μήλων της περιοχής, έχοντας στόχο την επέκταση των επενδυτικών και αναπτυξιακών δραστηριοτήτων, στην μεταποίηση προϊόντων, τον αγροτουρισμό κ.λπ. Όπως και παλαιότερα που το Ζαγοριανό μετάξι εξάγονταν στην Ευρώπη (παλαιότερα στη Ζαγορά γινόταν κατεργασία μεταξίου), έτσι και σήμερα τα Ζαγοριανά μήλα εξάγονται στις μεγάλες αγορές της Ευρώπης και θεωρούνται τα καλύτερα στον κόσμο. Δεν είναι τυχαίο ότι στο υπόλοιπο Πήλιο αλλά και την αγορά του Βόλου δεν υπάρχουν Ζαγοριανά μήλα. Πρόσφατα εκθέθηκαν στην Διεθνή Έκθεση Τροφίμων και Προϊόντων στην Βιέννη, λαμβάνοντας θετικότερα σχόλια από την Ευρωπαϊκή αγορά.

Παράλληλα στη Ζαγορά, το 1993 ιδρύθηκε ο Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός, ο οποίος σήμερα αριθμεί τουλάχιστον 96 μέλη και φυσικά είναι όλα γυναίκες. Έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα και είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Η δράση και η λειτουργία του Συνεταιρισμού έγκειται στην παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων (γλυκά του κουταλιού, μαρμελάδες), λειτουργεί ως καφενείο, catering παραδοσιακών

φαγητών και επίσης διαθέτει Ξενώνα , ο οποίος παρέχει όλη τη γυναικεία και πληλορειτική φροντίδα . Παλιότερα γινόταν και παραγωγή ποτού λικέρ , όμως θεωρήθηκε παράνομο και τώρα έχει τεθεί περιορισμός .

Τα μέλη του Συνεταιρισμού πρέπει να είναι όλα μόνιμοι κάτοικοι Ζαγοράς και φυσικά γυναίκες . Το κτίριο του Συνεταιρισμού ενοικιάζεται , για 20 χρόνια δηλ. δεν είναι ιδιόκτητο. Η δράση του εντάθηκε στο πρόγραμμα LEADER και EQUAL για την ενίσχυσή του, τώρα όμως δεν ισχύει κάτι τέτοιο. Η χρηματοδότησή του γίνεται με ίδια συμμετοχή των μελών . Η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν βοηθάει ενεργά . Μόνο την ενθάρρυνση προσφέρει και μερικές φορές την ανάθεση κάποιων εργασιών .

Το αποτέλεσμα του Συνεταιρισμού από το 1993 μέχρι σήμερα είναι το μεγάλο άνοιγμα της επένδυσης και δυστυχώς η αμοιβή της εργασίας να έχει μείνει πίσω .

Το Πήλιο και ο Δήμος Ζαγοράς , αποτελεί μία από τις ελάχιστες περιοχές της χώρας (εκτός από τα μεγάλα αστικά κέντρα) όπου η τουριστική κίνηση δεν περιορίζεται σε μία μόνο εποχή του έτους. Η ευέλικτη , ως ένα βαθμό ικανοποιητική , εξειδίκευση του Πηλίου στον τουρισμό του πακέτου «ήλιος – θάλασσα» , και στον χειμερινό τουρισμό οφείλεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (φυσικά και πολιτιστικά) της περιοχής .

Η φυσική ομορφιά του τοπίου , που παρά τις αναπτυσσόμενες τουριστικές δραστηριότητες , έχει μείνει σχεδόν άθικτη , κάνουν τη Ζαγορά ένα πανέμορφο και ελκυστικό τουριστικό μέρος .

Όμως , η μη ύπαρξη συγκεκριμένου σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης σε συνδυασμό με την άσχημη καλλιέργεια του μήλου , έφεραν τη Ζαγορά σε δύσκολη οικονομική κατάσταση.

Όπως ήταν φυσικό για την ενίσχυση του εισοδήματος των κατοίκων της Ζαγοράς , αναπτύχθηκε η ιδέα της ανάπτυξης του τουρισμού. Ο αντικειμενικός και μακροχρόνιος στόχος για ένα Στρατηγικό Τοπικό Σχέδιο Ανάπτυξης , είναι προϋπόθεση για να συμβάλλει ο τουρισμός στην οικονομική και τοπική ευημερία της περιοχής αλλά και την ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων.

Το Στρατηγικό Τοπικό Σχέδιο Ανάπτυξης στοχεύει¹⁴ :

- Στην αύξηση του αριθμού των επισκεπτών της περιοχής της περιοχής και κυρίως στη δημιουργία τουριστικής ροής όπου θα επιθυμούν να παραμείνουν στην περιοχή για μερικές ημέρες .
- Στην βελτίωση του εισοδήματος των γεωργών τόσο από τις παράλληλες τουριστικές δραστηριότητες όσο και από την

¹⁴ Σχεδιάζεται από την Περιφέρεια Θεσσαλίας

αξιοποίηση των προϊόντων τους , χωρίς όμως να τους μεταβάλλει μαζικά σε τουριστικούς επιχειρηματίες .

- Στην δημιουργία νέων παραγωγικών επενδύσεων που να αξιοποιούν πόρους της περιοχής , αλλά και την αναβάθμιση των υφιστάμενων .
- Στην βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων με παρεμβάσεις στις υποδομές και τις παρεχόμενες υπηρεσίες .
- Στην δημιουργία νέας τουριστικής ζήτησης που συμβάλλει στη διατήρηση βασικών υπηρεσιών που κινδυνεύουν να εκλείψουν λόγω μείωσης του πληθυσμού .
- Στην ανάπτυξη μέσω του αγροτουρισμού , νέων μορφών ήπιου και επιλεκτικού τουρισμού , με στόχο την διαφοροποίηση , τον εμπλουτισμό και την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος , συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην ανάπτυξη της περιοχής .

Τέλος , **τοπική ή ενδογενής ανάπτυξη** , είναι η μορφή εκείνη της ανάπτυξης που έχει ως κύριο στόχο την αξιοποίηση τοπικών πόρων που μέχρι τώρα μένουν ανεκμετάλλευτοι με την κινητοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού .

Για την επίτευξη όλων αυτών , απαραίτητη είναι η δημιουργία ολοκληρωμένων τουριστικών προϊόντων , που βασίζονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής και ανταποκρίνονται στην ζήτηση της παγκόσμιας και εγχώριας αγοράς. Όμως η έννοια του ολοκληρωμένου προϊόντος έρχεται σε αντιδιαστολή με την συνήθη πρακτική των μεμονωμένων και ασύνδετων δράσεων προσφοράς δηλαδή την αύξηση του αριθμού των καταλυμάτων , την παροχή βασικών υπηρεσιών όπως εστίασης και μεταφοράς τη δημιουργία βασικών υποδομών και την ανάδειξη σημαντικών μνημείων. Όλα αυτά αν και είναι σημαντικά και αναγκαία - και το αντιλαμβάνονται αυτό οι κάτοικοι - δεν είναι επαρκή για να δημιουργήσουν ανταγωνισμό .

Για αυτό το λόγο , το τουριστικό προϊόν , είναι ένα οργανωμένο σύνολο υπηρεσιών που προσφέρεται σε ενιαία τιμή . «τουριστικό πακέτο», ή μια ποικιλία υπηρεσιών μεταξύ των οποίων ο επισκέπτης μπορεί να επιλέξει. Έτσι , είναι πρωτότυπο και ξεχωρίζει από τη συνηθισμένη τουριστική μορφή , στηρίζεται στην άποψη ότι πρέπει να δημιουργεί στον επισκέπτη την εντύπωση , ότι εκπληρώνει ένα όνειρό του , διαθέτει βασικές υπηρεσίες ποιότητας - εδώ δεν πρέπει να συγχέεται με την πολυτέλεια των κλασικών μονάδων του μαζικού τουρισμού - προσφέρει ποικιλία δραστηριοτήτων και οργανωμένους χώρους υποδοχής και παροχής πληροφοριών , ωράρια λειτουργίας , δημόσια τηλέφωνα , επαρκή και ευδιάκριτη σήμανση

και υπάρχει οργανωμένος φορέας υλοποίησης και βελτίωσης των υπηρεσιών .

Τέλος σημαντικό είναι η ενεργή συμμετοχή των κατοίκων στην προώθηση αυτή του τουριστικού τους προϊόντος . Αντίθετα η παθητική και χειρότερα , η αρνητική στάση των κατοίκων σε αυτές τις ενέργειες , θα έφερνε αρνητικό κλίμα και φυσικά θα εμπόδιζε την τουριστική ανάπτυξη .

Στο πλαίσιο αυτό έχει προταθεί και η ενεργοποίηση άλλων μορφών τουρισμού : θαλάσσιος , οικοτουρισμός , θρησκευτικός , συνεδριακός , τουρισμός περιπέτειας και τουρισμός γευσισγνωσίας .

Όσον αφορά την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου , την αύξηση της παραμονής , την προσέλκυση υψηλότερων εισοδηματικών τάξεων και την αύξηση του αλλοδαπού τουρισμού χρειάζεται :

Ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού , βελτίωση του επιπέδου των προσφερόμενων υπηρεσιών , κάλυψη των ελλείψεων σε υποδομές , προστασία του περιβάλλοντος , εκπαίδευση των επιχειρηματιών , οργάνωση των σχέσεων με τα τουριστικά πρακτορεία και την προβολή του τουριστικού προϊόντος του Πηλίου στο εξωτερικό .

Κουβικά Σημεία Τουριστικής Ανάπτυξης της Ζαγοράς

Δημόσια Βιβλιοθήκη Ζαγοράς

Η Δημόσια Βιβλιοθήκη της Ζαγοράς μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην προσέλκυση τουριστών από την Ελλάδα και όλο τον κόσμο . Ήδη η επέκτασή της σε ένα χώρο 500 τ.μ με εκθετήρια ψηφιοποίηση του υλικού της , κέντρο παιδικού βιβλίου και κέντρο πληροφόρησης είναι μεγάλη υπόθεση για τη Ζαγορά .

Δημαρχείο (mini Λαογραφικό Μουσείο)

Το Δημαρχείο της Ζαγοράς μπορεί να αξιοποιηθεί και να γίνει επισκέψιμος χώρος καθ'όλη την εβδομάδα αλλά και τα Σαββατοκύριακα . Ειδικά ο δεύτερος χώρος του (αποτελείται από δύο χώρους) προσφέρεται για mini Λαογραφικό Μουσείο , με ιστορικά κειμήλια και φωτογραφίες . Η αρχιτεκτονική του είναι σημαντική για τα σπάνια ταβάνια του , την μαρμάρινη βρύση με τους αετούς , την διπλή σκάλα για τον δεύτερο όροφο και τη μεγάλη θέα του μπαλκονιού που βλέπει στο Αιγαίο .

Κανισκέρειο Λαογραφικό Μουσείο

Αυτό μπορεί να αναστηλωθεί ώστε να αναδειχθεί το τοπικό διαμέρισμα της Μακρυράχης και να υπάρχει ένα σταθερό σημείο ανάπτυξης του πολιτισμού στο χωριό των λουλουδιών .

Ελληνομουσείο (Σχολείο του Ρήγα)

Πρέπει να αναστηλωθεί και να λειτουργεί όλο τον χρόνο ως μουσείο εκπαιδευτικής ιστορίας και ενθύμησης μεγάλων προσωπικοτήτων που πέρασαν από εκεί.

Αρχοντικό Γεωργούλα – Μουσείο Φυσικής Ιστορίας

Το μουσείο αυτό αποτελεί την καταγραφή της γλωρίδας και της πανίδας του Πηλίου . Το συγκεκριμένο αρχοντικό προσφέρεται για να στεγάσει μία τέτοια δραστηριότητα σε ένα χωριό ιδιαίτερου φυσικού κάλλους όπως το Πουρί.

Κασσαβέτειο Πνευματικό Κέντρο

Είναι επιτακτική η άμεση δημοπράτηση του έργου αυτού για την κάλυψη αναπτυξιακών και τουριστικών αναγκών οι οποίες είναι ο συνεδριακός τουρισμός και οι αίθουσες πολλαπλών χρήσεων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως κέντρα υποδοχής τουριστών .

Τουριστικό Περίπτερο του ΕΟΤ

Η μεγάλη περιοχή που έχει περιέλθει στα Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα εδώ και έξι χρόνια , με την κατάλληλη επενδυτική πρόταση του Δήμου Ζαγοράς - Αγροτικού Συνεταιρισμού μπορεί να αποτελέσει κέντρο επιχειρησιακού προγραμματισμού του τουρισμού αξιοποιώντας τις υποδομές που μπορούν να μετατραπούν σε χώρους εστίασης , φιλοξενίας , παιχνιδιού κ.λ.π

Αναψυκτήριο Βίγλας

Ο χώρος θα αναπλαστεί και θα δημιουργηθεί ένα αναψυκτήριο σε φυσικό περιβάλλον με χώρους θέας και mini αθλητισμού , για περίπατο και απασχόληση των παιδιών στους χώρους αναψυχής που θα δημιουργηθούν.

Πρίγκειο (Έδρα Θερινού Πανεπιστημίου)

Το κτίριο αυτό θα ανακατασκευαστεί και θα χρησιμοποιηθεί ως εκπαιδευτικός χώρος και χώρος φιλοξενίας προσωπικοτήτων της Ζαγοράς . Άλλωστε η 10ετής προγραμματική του σύμβαση με το Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών χρειάζεται μία έδρα .

Έργα υποδομής και παράλληλες υποστηρικτικές υποδομές

Παράκαμψη Ζαγοράς , δρόμος προς Κεραμίδι , αλιευτικό καταφύγιο Χορευτού , ανάπλαση εισόδου – εξόδου Ζαγοράς , περιφερειακός δρόμος Χορευτού , δρόμος Ανάληψης , παραλίες του Δήμου Ζαγοράς

(Χορευτό , Αγ. Σαράντα , Ομβρύος , Ελίτσα , Ανάληψη) , δάσος Πουρίου , κατασκήνωση Αντοβίτος και μονοπάτια Πηλίου .

Τουριστικός Οργανισμός Δήμου Ζαγοράς

Η ανάγκη ίδρυσης δημοτικής τουριστικής επιχείρησης είναι επιτακτική ανάγκη για μία περιοχή που συγκεντρώνει τα πλεονεκτήματα της Ζαγοράς . Μία σωστά δομημένη δημοτική επιχείρηση , με συγκεκριμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα και την βοήθεια της τοπικής κοινωνίας μπορεί να οδηγήσει τα υπόθεση του τουρισμού στη Ζαγορά.

Δραστηριότητες – Έσοδα – Πόροι της Δημοτικής Επιχείρησης

Camping Χορευτού , οργανωμένα camping , έσοδα από ανακύκλωση , γραφείο τουρισμού και πληροφοριών , εκμετάλλευση παραλιών , πωλητήριο αγροτουρισμού και λαϊκής τέχνης . πιστοποίηση ξενοδοχείων – εστιατορίων νέες θέσεις ενοικίασης καταστημάτων και αθλητικές δραστηριότητες βουνού .

ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑ

Είναι ορεινή περιοχή του κεντρικού Πηλίου , του Νομού Μαγνησίας , διατηρητέος Παραδοσιακός οικισμός , απολύτου προστασίας , σύμφωνα με το Π.Δ. 11- 6 – 1980 , με υψόμετρο 850 μέτρα και μόνιμο πληθυσμό 651 κατοίκους .

Αποτελείται από τον κυρίως δομημένο ομώνυμο οικισμό με τις συνοικίες Κουκουράβα , Άγιος Γεώργιος , Άγιος Αθανάσιος , Αγία Τριάδα , Μεταμόρφωση , Κεντρική Πλατεία , Άγιος Ιωάννης , Παναγία , Αλώνια , Άγιος Γεράσιμος , και Κακονά και επίσης την κτηματική της περιφέρεια 20.000 στρεμμάτων και το Κοινοτικό Δάσος μαζί με τα Κοινοτικά Λιβάδια 40.000 στρεμμάτων .

Είναι διεθνώς γνωστή ως το «Μπαλκόνι του Πηλίου» για την θέα που προσφέρει στον επισκέπτη και την αρχιτεκτονική φυσιογνωμία της : Αρχοντικά , δύο Πύργοι (Κωνσταντινίδη και Κουκουράβας) , μοναδικές οχυρωματικές κατοικίες του τέλους του 17ου αιώνα , λιθόστρωτα καλντερίμια – ο κεντρικός οδικός άξονας του χωριού είναι καλντερίμι που ξεκινά από την κορυφή του χωριού και φτάνει στις παρυφές του αστικού κέντρου, δηλαδή του Βόλου – τις κρήνες , τα λιθόκτιστα τοξωτά γεφύρια και τις μεταβυζαντινές πλατείες και εκκλησίες του 17ου και 18ου αιώνα .

Τα αξιοθέατα της Μακρινίτσας που προκαλούν το ενδιαφέρον , είναι η πλατεία στην είσοδο του οικισμού , η λεγόμενη «**ΜΠΡΑΝΗ**» που είναι χώρος *ιδιαίτερου φυσικού κάλλους* . Επίσης αξιόλογη είναι η κεντρική πλατεία με την Κρήνη της , γνωστή ως το «**αθάνατο νερό**» ή αλλιώς «**τα λιοντάρια**» , και τα υπεραιωνόβια πλατάνια .

Η ρεματιά , με την επωνυμία «**Μέγα Ρέμα**» - η αρχή του ποταμού Κραυσίδωνα – στο ύψος της συνοικίας Κουκουράβα φιλοξενεί ακόμα τα υδροτριβεία - τις γνωστές «**ντριστελέες**» - και τα ερειπωμένα βυρσοδεψεία που ήκμασαν τον 19ο αιώνα και λειτουργούσαν ως τον Β Παγκόσμιο πόλεμο. Όσο για τα **λιθόκτιστα τοξωτά γεφύρια** στην “**Λέστιανη**”, στο “**Λοζίνικο**”, στο “**Αλεβίτσι**”, το γεφύρι στη **συνοικία Κακονά** και το **γεφύρι της Καριάς** , είναι μοναδικής αρχιτεκτονικής , που εντοπίζεται μόνο στη Μακρινίτσα .

Στο «**Αρχοντικό ΤΟΠΑΛΗ**» στεγάζεται το **ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΑΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ και ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΗΛΙΟΥ**, - πρόκειται για Λαογραφικό Μουσείο – αναπαράσταση Αρχοντικού , με πλήρη οικιακό εξοπλισμό , εικόνες , κοσμήματα . ενδυμασίες , φερμάνια , βιβλία , εργαλεία , αρχείο της Κοινότητας , λάβαρα και λίθινες προτομές κ.α.

Το Μουσείο λειτουργεί καθημερινά – εκτός Δευτέρας – από τις 10:00 έως 17:00 το χειμώνα και από τις 10:00 έως τις 14:00 και μετά από τις 18:00 έως τις 22:00 το καλοκαίρι .

Το συγκρότημα «**Δεσποτικό**» και «**Κρυφό Σχολειό**» στον περίβολο του Ιερού Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου , φέρει πολλά και πλούσια ενσωματωμένα βυζαντινά αρχιτεκτονικά μέλη του βυζαντινού μοναστηριού της «**Οξείας Επισκέψεως**». Όσο για τα Λαογραφικά στοιχεία της Μακρινίτσας , αξιοσημείωτα είναι η **τοιχογραφία του ΘΕΟΦΙΛΟΥ Χατζημιχαήλ** , στο καφενείο “**ΘΕΟΦΙΛΟΣ**” , το οποίο λειτουργεί έως σήμερα και βρίσκεται στην κεντρική πλατεία , αλλά και το χορευτικομμητικό έθιμο των «**Μάηδων**» , με ρίζες στην διονυσιακή λατρεία , που αναφέρεται στην αναγέννηση της φύσης και της ζωής . Αναβιώνει κάθε καλοκαίρι από τους νέους του χωριού .

Η πρόσβαση στο χωριό γίνεται με το υπεραστικό ΚΤΕΛ Ν.Μαγνησίας , αλλά και οδικώς από τον κεντρικό δρόμο του Πηλίου ξεκινώντας από τον Βόλο . Το χωριό προσφέρει μοναδικές εκδρομές για περπατητές , εντός και εκτός οικισμού . Τα μονοπάτια διακρίνονται από στοιχειώδη σήμανση .

ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΑΣ

Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας κ. Γεράσιμου Αρσένη και του Υφυπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 839, τόμος Β, 12/8/1998, από την 1η Μαρτίου 1999, άρχισε η λειτουργία του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Μακρινίτσας με την απόσπαση σε αυτό, 5 εκπαιδευτικών (4 καθηγητών και 1 δασκάλου). Το Κέντρο στεγάζεται από το 2000 στο ανακαινισμένο Αρχοντικό - κληροδότημα των κων Βατσαρέα - Μαυράκη, και λειτουργεί στον 1ο όροφο του Δημοτικού Σχολείου Μακρινίτσας.

Η ίδρυση του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης θεωρείται σημαντική τόσο για την Κοινότητα Μακρινίτσας όσο και για την ευρύτερη περιοχή του Πηλίου και της Μαγνησίας αφού το Πήλιο ειδικότερα χαρακτηρίζεται από πολλά φυσικά και παραδοσιακά στοιχεία. Ο σκοπός του ΚΠΕ είναι ο σχεδιασμός και η παροχή προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για τα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τον Νομό Μαγνησίας και την υπόλοιπη Ελλάδα όπου οι μαθητές επισκέπτονται το ΚΠΕ και λαμβάνουν μέρος ενεργά σε πρόγραμμα της επιλογής τους.

Το ΚΠΕ σχεδιάζει διάφορα περιβαλλοντικά προγράμματα σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα και τις προτάσεις των μαθητών, αλλά και της τοπικής κοινωνίας τα οποία και γνωστοποιεί σε όλα τα σχολεία που εκδηλώνουν την επιθυμία τους να συμμετέχουν.

Τα θέματα αυτά μπορεί να έχουν σχέση με την καταγραφή και μελέτη της βλάστησης του Πηλίου, την παραδοσιακή αρχιτεκτονική των τρόπο σχεδιασμού των Αρχοντικών του Πηλίου, όπως επίσης σημαντικό θέμα είναι η διαμόρφωση προτάσεων για τις διάφορες μορφές εναλλακτικού και οικολογικού τουρισμού στο Πήλιο.

Το ΚΠΕ λειτουργεί με τη συνεργασία της Κοινότητας Μακρινίτσας και του Υπουργείου Παιδείας και η χρηματοδότηση του αρχικά προήλθε από το 2ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και στη συνέχεια από τον τακτικό προϋπολογισμό, το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων και τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας.

Η Κοινότητα Μακρινίτσας, προεδρεύει στη συμβουλευτική επιτροπή του Κέντρου με στόχο την άμεση συνεργασία του με την τοπική κοινωνική δράση, την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση των κατοίκων. Για τον σκοπό αυτό, διοργανώθηκε στις 14 Μαρτίου 1999 μία εκδήλωση, με στόχο την συνεργασία των τοπικών αρχών με τους κατοίκους. Μέσα από αυτήν την συνεργασία προωθήθηκε και η συνεργασία του Κέντρου με την Τοπική Αυτοδιοίκηση

Μαγνησίας, την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας, την Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων και την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων και άλλες δημοτικές και διαδημοτικές επιχειρήσεις. Ένα πρόγραμμα βιωματικής Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, διάρκειας μίας ημέρας, που πραγματοποιήθηκε είναι το «*Τουριστικές Διαδρομές στην Φύση και την Παράδοση ενός Πηλιορείτικου χωριού*».

Κριτήρια Επιλογής του Θέματος ήταν :

- Η θετική συμβολή του τουρισμού στην τοπική οικονομία του Πηλίου
- Η ποικιλομορφία των φυσικών τοπίων, βουνού και θάλασσας που διαθέτει το περιβάλλον του Πηλίου
- Τα προστατευόμενα και αξιοπρόσεχτα στοιχεία λαϊκής παράδοσης και αρχιτεκτονικής
- Η προσέλκυση τουριστών Ελλήνων και ξένων από τα παραπάνω στοιχεία.
- Η σχέση ανάμεσα στον τουρισμό και την παράδοση των οικισμών τουριστικής προβολής, Μακρινίτσα, Βυζίτσα, Μηλιές, Τσαγκαράδα, που αποτελεί το κέντρο του ενδιαφέροντος της τοπικής κοινωνίας αλλά και των αρμόδιων φορέων (ΝΑΜ, Δήμοι, ΕΑΤ).
- Η αλληλεπίδραση τουρισμού και παράδοσης - θετικής ή αρνητικής, οδηγεί στο ερώτημα «μύθος ή πραγματικότητα;».
- Πως αξιοποιούνται οι δυνατότητες ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού σε συνδυασμό με τον μαζικό τουρισμό με βάση την παράδοση και το φυσικό περιβάλλον.

Σημεία του Προγράμματος :

- Φυσικό Περιβάλλον και Τουρισμός
- Αρχιτεκτονική Παράδοση και Τουρισμός
- Τοπική Οικονομία και Τουρισμός (με έμφαση στις μορφές οικονομικής δραστηριότητας που υπάρχουν και αναπτύσσονται δηλ. Αγροτικό σπίτι, ξενώνες, καταστήματα)

Στόχος του :

- Να γνωρίσουν οι μαθητές τα χαρακτηριστικά στοιχεία ενός παραδοσιακού οικισμού.
- Να διακρίνουν την αξία τέτοιων οικισμών και του ευρύτερου περιβάλλοντός τους και την ανάγκη σεβασμού και προστασίας αυτής της κληρονομιάς.

- Να κατανοήσουν την αισθητική αξία αυτής της κληρονομιάς.
- Να παρακινηθούν να επαναλάβουν την επίσκεψη στον ίδιο ή σε άλλο χώρο.
- Να γνωρίσουν τις οικονομικές δραστηριότητες του χωριού και τη σχέση τους με τον τουρισμό.
- Να διακρίνουν και να προτιμούν τα τοπικά προϊόντα.
- Να αντιληφθούν ότι ο τουρισμός μπορεί να συνδυάσει την ψυχαγωγία, την μάθηση, την φύση και την παράδοση.
- Να βιώσουν τη σημασία των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Το Πρόγραμμα υλοποιήθηκε ως εξής:

Τα παιδιά χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες οι οποίες έδρασαν ως εξής:

Η πρώτη ομάδα περιηγήθηκε το κέντρο του χωριού όπου αναπτύσσονται οι τουριστικές δραστηριότητες δηλαδή επισκέφθηκε ξενώνες, εστιατόρια, παραδοσιακά καταστήματα.

Η δεύτερη ομάδα που είχε ως θέμα την ηλιορείτικη αρχιτεκτονική περιηγήθηκε με προβολή διαφανειών στο ΚΠΕ και μετά σε τμήμα του οικισμού.

Η τρίτη ασχολήθηκε με το αγροτικό σπίτι ως κοινωνικοοικονομική μονάδα. Επισκέφθηκε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα αγροτικού νοικοκυριού και κατέγραψε πληροφορίες για τα μέσα παραγωγής, τα παραγόμενα προϊόντα τη διάθεσή τους στην αγορά τις τιμές, το εισόδημα και πως αυτά συνδέονται με τον τουρισμό.

Η τέταρτη ομάδα ασχολήθηκε με το περιβάλλον της περιοχής, τα γεωλογικά χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες του περιπατητικού τουρισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΥΞΗ ΣΤΙΣ ΒΟΡΕΙΕΣ ΣΠΟΡΑΔΕΣ

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΣΚΙΑΘΟΥ

Πλαίσιο και στόχοι της έρευνας

Οι κοινωνικό-οικονομικές εξελίξεις στον διεθνή χώρο και η διαφοροποίηση των κοινοτικών πολιτικών στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επηρεάζουν την αναπτυξιακή διαδικασία.

Με βάση αυτήν την κατάσταση, ο σχεδιασμός μίας πολιτικής ανάπτυξης των νησιωτικών περιοχών, όπου ο τουρισμός είναι ο κύριος αναπτυξιακός άξονας γίνεται εμφανής. Από τη μία πρέπει να καλύπτει τις αδυναμίες ενώ από την άλλη να διαφοροποιείται από τις συνηθισμένες πολιτικές χωρίς όμως να αλλοιώνεται ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της περιοχής.

Στο πλαίσιο αυτό μελετάται η αναπτυξιακή πορεία της Σκιάθου, ο εντοπισμός των πλεονεκτημάτων και των αδυναμιών του νησιού.

Παρουσίαση του νησιού

Η Σκιάθος είναι ένα νησί λοφώδες και η μορφή της χαρακτηρίζεται ως ημιορεινή. Οι ψηλότερες κορυφές της είναι ο Σταυρός (438μ) και ο Κομπιάς (430μ). Η μορφολογία της οφείλεται στους εξωγενείς παράγοντες όπως η θάλασσα, οι άνεμοι, το νερό, το κλίμα κλπ.

Το νησί έχει ακτές συνολικού μήκους 44χλμ. Στο νότιο τμήμα όπου έχουν σχηματισθεί ομαλές αμμόδεις παραλίες, οι ακτές κατατέμνονται από τρεις βαθύς όρμους από τους οποίους ο ένας βρίσκεται στο μυχό όπου απλώνεται η πόλη της Σκιάθου. Στο βόρειο τμήμα οι ακτές είναι απόκρημνες και κατατέμνονται από ορμίσκους.

Στη Σκιάθο υπάρχουν τρεις λίμνες, η Βρωμόλιμνη η λιμνοθάλασσα του Αγίου Γεωργίου και η λιμνοθάλασσα της Στροφυλιάς οι οποίες σχηματίστηκαν από την επίκλυση της θάλασσας και στη συνέχεια στην απόσυρσή της. Επίσης το νησί περιβάλλεται από μικρά

ακατοίκητα νησάκια , που είναι ο Τσουγκριάς , η Ασπρόνησος , ο Αργκός , ο Μαραγκός , το Τσουγκριάκι , το Ρέπιο , τα Κστρονήσια , τα Μυρμηγκονήσια, το Πρασονήσιο και το Καλονήσιο καθώς και από τις βραχονησίδες Τουράνες και Μαρίνες .

Δημογραφικό προφίλ

Η Σκιάθος είναι μία περιοχή που δεν αντιμετωπίζει προς το παρόν δημογραφικό πρόβλημα Το στοιχείο αυτό σε συνδυασμό με το αρκετά υψηλό ποσοστό ατόμων στις οικονομικά ενεργές ηλικίες οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το δημογραφικό προφίλ του νησιού είναι ικανοποιητικό. Αυτή η δημογραφική εξέλιξη και η πληθυσμιακή αύξηση είναι συνάρτηση των χαμηλών υψομέτρων και της γειτνίασης με τουριστικά κέντρα , καθώς και της έντονης τουριστικής δραστηριότητας που υπάρχει στο νησί.

Εξετάζοντας και τη φυσική κίνηση του πληθυσμού του νησιού στη χρονική περίοδο 1981 – 1998 , η γενική εικόνα είναι ότι οι γεννήσεις είναι περισσότερες από τους θανάτους , με σαφή όμως πτωτική τάση κατά την τελευταία τριετία της εξεταζόμενης περιόδου.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Πρωτογενής τομέας

Η οικονομία του νησιού εξαρτάται από το τουριστικό προϊόν και τις υπηρεσίες που συνδέονται με αυτό , με παράλληλη σύνδεση με τον αδύναμο πρωτογενή τομέα. Οι σημαντικότερες καλλιεργήσιμες εκτάσεις του νησιού βρίσκονται στο ανατολικό τμήμα του , βόρεια της πόλης της Σκιάθου και στην πλειοψηφία τους είναι ελαιώνες.

Η αγροτική οικονομία επικεντρώνεται κυρίως στη γεωργία και πιο ειδικά στην ελαιοκαλλιέργεια , ενώ από πλευράς κτηνοτροφίας περιορίζεται κυρίως στην εκτροφή αιγοπροβάτων. Η παραγωγή ελαιολάδου είναι το σημαντικότερο στοιχείο της αγροτικής οικονομίας. Ο δευτερογενής τομέας δεν συνδέεται με τον πρωτογενή λόγω έλλειψης μικρών βιοτεχνικών μονάδων για την επεξεργασία και μεταποίηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων , γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του αγροτικού εισοδήματος.

Η ανάπτυξη μορφών εναλλακτικού τουρισμού όπως ο αγροτουρισμός ή ο θρησκευτικός τουρισμός, αποτελεί μέχρι σήμερα ανύπαρκτη τάση για την ενίσχυση του αδύναμου πρωτογενή τομέα και με δεδομένο ότι το νησί δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα συγκράτησης του τοπικού πληθυσμού.

Αν και ο πρωτογενής τομέας δεν αποτελεί τη βασική πηγή του τοπικού εισοδήματος και απασχόλησης, εντούτοις η εικόνα, όσο και οι προοπτικές για τη συνέχεια, δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ευοίωνες, αν η σημερινή κατάσταση συνεχιστεί και στο άμεσο μέλλον.

Γεωργία

Τα χαρακτηριστικά της έχουν ως εξής :

- Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις είναι οικογενειακής μορφής και εφαρμόζουν παραδοσιακές μεθόδους καλλιέργειας.
- Ένα μεγάλο τμήμα των εκτάσεων αποτελείται από βοσκότοπους ή γενικά άγονα εδάφη (το 31% περίπου της γεωργικής γής).
- Οι κυριότερες καλλιέργειες αφορούν τις δενδρώδεις και ειδικότερα την καλλιέργεια της ελιάς, ενώ η αμπελοκαλλιέργεια δεν αποτελεί σημαντική δραστηριότητα.
- Τέλος η ποιότητα του εδάφους (χαρακτηρίζεται σαθρό), μαζί με τους μικρούς γεωργικούς κλήρους, δεν επιτρέπουν την αποδοτική λειτουργία της γεωργίας και την επιχειρηματική αξιοποίησή τους.

Κτηνοτροφία

- Οι βοσκότοποι οι οποίοι όπως αναφέρθηκε καταλαμβάνουν το 31% της συνολικής έκτασης, είναι υποβαθμισμένοι και απροστάτευτοι από τους τοπικούς κτηνοτρόφους.
- Η κτηνοτροφία δεν χαρακτηρίζεται οικονομικά βιώσιμη, λόγω του μικρού μεγέθους των εκμεταλλεύσεων, του τρόπου λειτουργίας (εκτατικές ημινομαδικού τύπου) και της συνθεσής της (ζώα διασταυρωμένα απροσδιόριστης φυλής). Βασικός ρόλος της είναι η εξασφάλιση των αναγκών του νοικοκυριού.
- Ο μικρός αριθμός αιγοπροβάτων και της ύπαρξης βοσκοτόπων (15.400 στρ.) οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το νησί δεν έχει πρόβλημα υπερβόσκησης. Επιπλέον σύμφωνα

με στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας η ποιότητα των βοσκοτόπων θεωρείται μέτρια.

Αλιεία

Η αλιεία μετά τον τουρισμό είναι η σημαντικότερη δραστηριότητα στην οικονομία της περιοχής. Γίνεται κυρίως στον διάυλο μεταξύ του νησιού και του Πηλίου. Ο αλιευτικός στόλος αποτελείται από μικρά σκάφη παράκτιας αλιείας, αλλά και μεγάλα αλιευτικά ανοιχτής θαλάσσης, των οποίων ο αριθμός παρουσιάζει συνεχή μείωση. Στη Σκιάθο δραστηριοποιούνται σήμερα 80 σκάφη. Ακριβής καταγραφή δεν υπάρχει λόγω των συχνών μεταβιβάσεων, αγοραπωλησιών και των παύσεων (δηλ. σταματούν να δουλεύουν).

Συγκριτικά αναφέρεται ότι στο σύνολο της Μαγνησίας υπάρχουν περίπου 1000 αλιευτικά και 19500 πανελλαδικά.

Τα αλιεύματα διατίθενται κυρίως στην αγορά της Σκιάθου χωρίς όμως να επαρκούν για την κάλυψη των αυξημένων αναγκών του καλοκαιριού, ενώ τα μεγάλα αλιεύματα διατίθενται για μεταποίηση στον Βόλο.

Η παραγωγή εκτιμάται σε περίπου 30 τόνους ετησίως, παρουσιάζει όμως πτωτική τάση τα τελευταία χρόνια. Ειδικότερα την τελευταία διετία παρουσίασε κατακόρυφη πτώση (12 τόνους το 2001).

Αυτή η εικόνα σύμφωνα με τους επαγγελματίες αλιείς οφείλεται σε προβλήματα όπως:

- Έλλειψη αλιευμάτων
- Απουσία μεγάλων καϊκιών
- Συντήρηση σκαφών
- Έλλειψη χώρου στάθμευσης και ανέλκυσης των σκαφών
- Μη ολοκλήρωση του αλιευτικού καταφυγίου.

Αποτέλεσμα όλων των παραπάνω είναι ένα σημαντικό ποσοστό αλιέων είτε εγκαταλείπουν την αλιεία και στρέφονται στην τουριστική δραστηριότητα (μετατρέπουν τα σκάφη τους σε караβάκια που πραγματοποιούν εκδρομές πχ το γύρω του νησιού, επίσκεψη απομακρυσμένων παραλιών, επίσκεψη στα άλλα νησιά) ή ασχολούνται ήδη με τον τουρισμό αφού το εισόδημα από την αλιεία δεν επαρκεί για να καλύψουν τις οικογενειακές ανάγκες.

Τουριστικός τομέας

Ο τριτογενής τομέας κατατάσσεται πρώτος, από απόψεως σημαντικότητας για την τοπική οικονομία μετά τον πρωτογενή (κυρίως λόγω της αλιείας). Χαρακτηρίζεται από εμπορικά καταστήματα καταναλωτικών ειδών, τουριστικές επιχειρήσεις με έμφαση στα ξενοδοχειακά καταλύματα (ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια), καταστήματα πώλησης τουριστικών ειδών, παραδοσιακές ταβέρνες και εστιατόρια, καφεενεία που παίζουν το ρόλο των υπηρεσιών αναψυχής για τους ντόπιους και τέλος υπηρεσίες (δημόσιες κυρίως) που είναι στο σύνολό τους συγκεντρωμένες στην πόλη της Σκιάθου.

Η πλειοψηφία των καταστημάτων είναι οικογενειακού χαρακτήρα, και χωρίς συγκεκριμένη εξειδίκευση, καθώς στα περισσότερα συναντά κανείς ποικιλία ειδών προς πώληση (π.χ στο ίδιο κατάστημα μπορεί παράλληλα να πωλούνται είδη διατροφής χαρτικά κλπ).

Αναδυόμενοι και σταθερά αναπτυσσόμενοι κλάδοι είναι αυτοί που συνδέονται με τον τουρισμό και οι οποίοι προωθούνται τα τελευταία χρόνια. Έτσι την τελευταία δεκαετία αυξήθηκε στη Σκιάθο ο αριθμός των παραδοσιακών ταβερνών, καθώς και των εμπορικών καταστημάτων τουριστικών και άλλων ειδών λαϊκής τέχνης. Παρ'όλα αυτά υπάρχει σημαντική έλλειψη ποιοτικών προδιαγραφών τόσο στα έργα που γίνονται όσο και στις υπηρεσίες που παρέχονται.

Χωροταξικά, ο κύριος όγκος των δραστηριοτήτων εντοπίζεται στην πόλη της Σκιάθου και κατά μήκος της περιφερειακής οδού μέχρι τις Κουκουναριές όπου ακμάζει ο τουρισμός. Στις περιοχές αυτές βρίσκονται συγκεντρωμένες οι υπηρεσίες και τα μεγαλύτερης εμβέλειας και εξειδίκευσης καταστήματα.

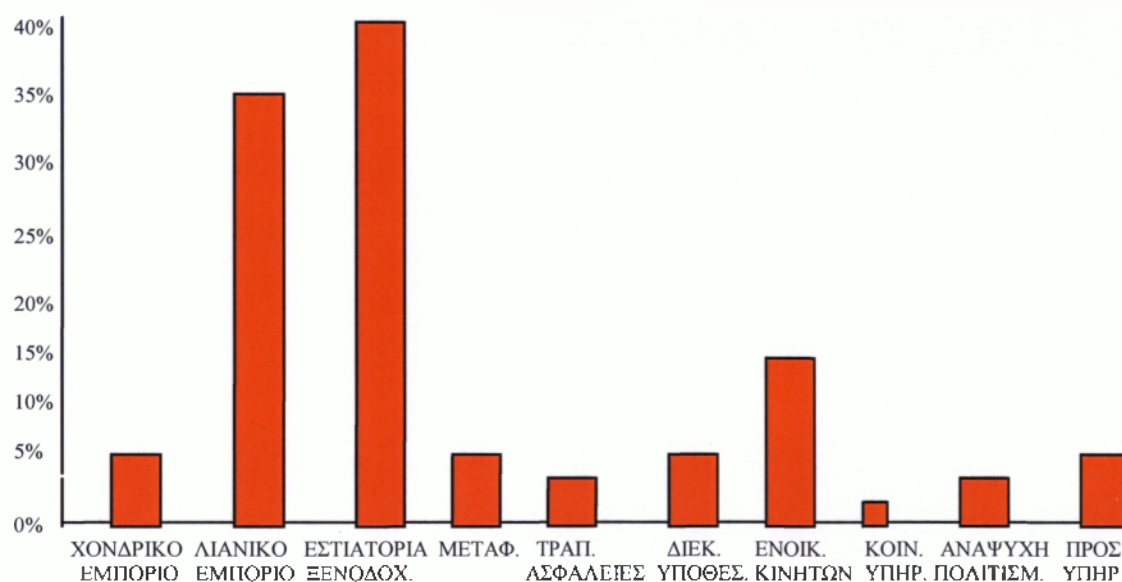
Επιχειρηματική δραστηριότητα

Η διεύρυνση των χαρακτηριστικών του τριτογενή τομέα βασίστηκε κυρίως σε στοιχεία του Επιμελητηρίου Μαγνησίας, καθώς και από στατιστικά στοιχεία από τις εξής πηγές:

- Τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού για το υπάρχον δίκτυο ξενοδοχειακών καταλυμάτων.
- Τον Δήμο Σκιάθου
- Από επιτόπια έρευνα

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από τις πηγές αυτές ο συνολικός αριθμός των επιχειρήσεων του τριτογενή τομέα είναι 711. Η κατανομή των επιχειρήσεων ανάλογα με το είδος της δραστηριότητας παρουσιάζεται στο Διάγραμμα.

Διάγραμμα 1

ΠΗΓΗ : ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ

Όπως φαίνεται από το παραπάνω διάγραμμα κυριαρχούν οι επιχειρήσεις των κλάδων του «Λιανικού Εμπορίου» και των «Εστιατορίων-Ξενοδοχείων» με ποσοστό που ξεπερνά το 74% επί του συνόλου των επιχειρήσεων του τριτογενή τομέα. Είναι χρήσιμο να σημειώσουμε ότι σύμφωνα με την έρευνα, σημαντικό ποσοστό των επιχειρήσεων αυτών είναι προσανατολισμένο προς τον τουρισμό δεδομένου ότι παραμένουν κλειστές κατά την χειμερινή περίοδο.

Ειδικότερα οι επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου (καταστήματα ειδών διατροφής , παντοπωλεία , σούπερ-μάρκετ , κρεοπωλεία κλπ), αποτελούν κυρίαρχη εμπορική δραστηριότητα αντιπροσωπεύοντας το 35% του συνολικού αριθμού των επιχειρήσεων και εξυπηρετώντας τις καθημερινές διατροφικές ανάγκες του τοπικού πληθυσμού , υπογραμμίζοντας όμως ότι ουσιαστικά πρόκειται για μικρές εμπορικές επιχειρήσεις οικογενειακής μορφής και τοπικής εμβέλειας .

Σημαντική συγκέντρωση καταστημάτων παρατηρείται επίσης από τον κλάδο των «Εστιατορίων – Ξενοδοχείων» με ποσοστό που ξεπερνά το 39% του συνολικού αριθμού των επιχειρήσεων . Το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων αυτών ασκεί εμπορικές δραστηριότητες συνυφασμένες ή συγγενείς με τον τουρισμό και για

αυτό τον λόγο ανοίγουν στο τέλος της άνοιξης και κλείνουν στο τέλος του φθινοπώρου.

Οι υπόλοιποι κλάδοι αποτελούν το 26% της δραστηριότητας , ενδεικτικά όμως ο κλάδος της «Ενοικίασης κινητών» αποτελεί το 115 των επιχειρήσεων και αφορά ενοικιάσεις αυτοκινήτων , δικύκλων και ειδών αναψυχής. (π.χ ομπρέλες , πολυθρόνες ,κλπ).

Ωστόσο ο παρακάτω πίνακας δείχνει το ποσοστά των απασχολούμενων σε όλους τους παραγωγικούς τομείς.

Πίνακας 8

2002	Δήμος Σκιάθου	
	Άτομα	%
Πληθυσμός άνω των 10 ετών	4.468	100
Οικονομικώς μη ενεργοί	2.0604	58,3
Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός	1.864	41,7
Άνεργοι	150	8,0
Δεν δήλωσαν κλάδο απασχόλησης	114	-
Απασχολούμενοι*	1600	100
Πρωτογενής τομέας	131	8,2
Δευτερογενής τομέας	492	30,8
Τριτογενής τομέας	977	61,1

* Αριθμός απασχολούμενων που δήλωσαν κλάδο απασχόλησης
 Πηγή : Επεξεργασία ΕΥΤΕΠΟΑ 2002

Συμπέρασμα

Ο τριτογενής τομέας χαρακτηρίζεται από επιχειρήσεις και δραστηριότητες που εξυπηρετούν τον τουρισμό και για αυτό τον λόγο οι περισσότερες επιχειρήσεις παραμένουν κλειστές κατά την χειμερινή περίοδο ενώ οι υπόλοιπες που μένουν ανοικτές εξυπηρετούν τις τοπικές ανάγκες του πληθυσμού.

Αυτό σημαίνει ότι ο τουρισμός είναι η παραγωγική δραστηριότητα στην οποία ουσιαστικά στηρίζεται η αναπτυξιακή προοπτική του νησιού.

Τουριστική ανάπτυξη

Η τουριστική ανάπτυξη στην περιοχή διακρίνεται σε τρία επίπεδα :

- Στον οικισμό της πόλης της Σκιάθου
- Στις Κουκουναριές
- Σε άλλους τουριστικούς προορισμούς του Δήμου (αρχαιολογικοί , ιστορικοί , φυσικά τοπία κλπ).

Αφορά τον παραλιακό τουρισμό μαζικού χαρακτήρα , που παρατηρείται κυρίως τους θερινούς μήνες. Το επίπεδο της τουριστικής κίνησης (διάστημα Μαΐου – Σεπτεμβρίου) σε γενικές γραμμές είναι ιδιαίτερα υψηλό. Τους υπόλοιπους μήνες και με δεδομένο ότι ο χειμερινός τουρισμός είναι ελάχιστα ανεπτυγμένος ή ανύπαρκτος , στην περιοχή η κίνηση είναι σε περιορισμένα επίπεδα και είναι κατά βάση εγχώρια με προορισμό κυρίως τον οικισμό της πόλης της Σκιάθου.

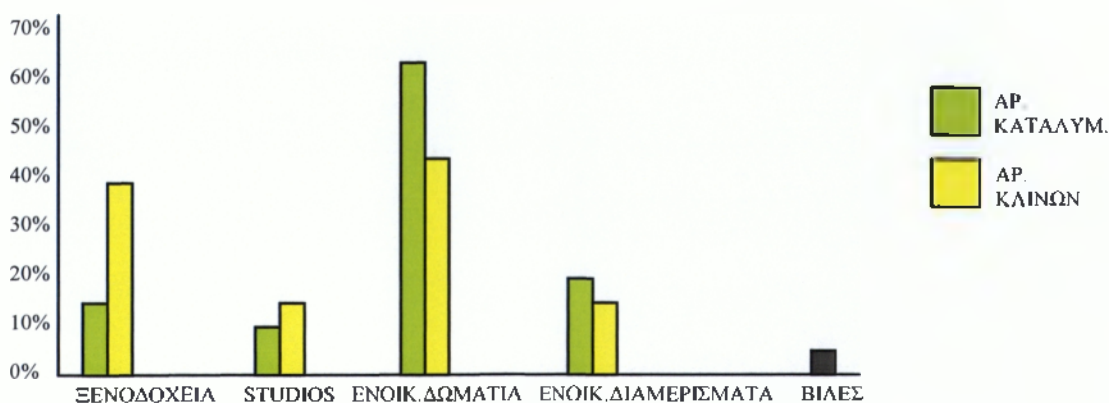
Τουριστικά καταλύματα

Ανέρχονται συνολικά σε 437 και διαθέτουν 10.126 κλίνες.

Ειδικότερα τα ενοικιαζόμενα δωμάτια αποτελούν το 61% των καταλυμάτων (266 μονάδες) και το 39% των κλινών (3.940) , ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά των διαμερισμάτων και των ξενοδοχείων είναι 185 (79 μονάδες) , 13% (1281 κλίνες) και 12% (54 μονάδες) 39% (3911 κλίνες).

Η μεγαλύτερη συγκέντρωση εμφανίζεται στον οικισμό της πόλης της Σκιάθου με ποσοστό 605 (257 μονάδες) περίπου , με το 43% των κλινών του νησιού (4335). Οι αντίστοιχοι αριθμοί για την περιοχή των Κουκουναριών είναι 5,5% (24 μονάδες) και 10,2% (1035 κλίνες).

Διάγραμμα 2

ΠΗΓΗ : ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ

Όπως παρατηρούμε στον παρακάτω πίνακα οι δύο σημαντικότεροι τουριστικοί προορισμοί του νησιού συγκεντρώνουν το 65% περίπου των τουριστικών καταλυμάτων και το 53% των κλινών του νησιού, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό των καταλυμάτων και των κλινών μοιράζεται στους υπόλοιπους τουριστικούς προορισμούς που είναι διάσπαρτοι επάνω στο νησί. Μια ιδιαίτερη αναφορά χρειάζεται να γίνει για τις περιοχές του Τρούλου και της Αγίας Παρασκευής όπου τα ποσοστά είναι 7.6% (33 μονάδες) και 4,3% (19 μονάδες), ενώ για τις κλίνες είναι 765 κλίνες και 720 κλίνες αντίστοιχα.

Πίνακας 9

ΠΕΡΙΟΧΗ	Αρ.Καταλυμάτων	Ποσοστό επί του συνόλου	Αριθμός κλινών	Ποσοστό επί του συνόλου
Αγ.Παρασκευή	19	4,3%	720	7,1%
Αμμουδιά	10	2,3 %	274	2,7%
Αχλαδιές	13	3%	522	5.2%
Κολιός	17	3.9%	284	2,8%
Κουκουναριές	24	5.5%	1035	10,2%
Οικ. Σκιάθου	257	58,8%	4335	42,8%
Τρούλος	33	7.6%	765	7.6%
Μεγάλη Άμμος	13	3%	318	3,1%
Άλλη	51	11,7%	1873	18,5%
ΣΥΝΟΛΟ	437	100%	10126	100%

Πηγή : Δήμος Σκιάθου

1) Ξενοδοχειακές μονάδες

Στον Δήμο Σκιάθου λειτουργούν 54 ξενοδοχειακές μονάδες με 3911 κλίνες όλων των κατηγοριών . Το μέσο μέγεθος ξενοδοχειακής μονάδας στην Σκιάθο είναι 72 κλίνες.

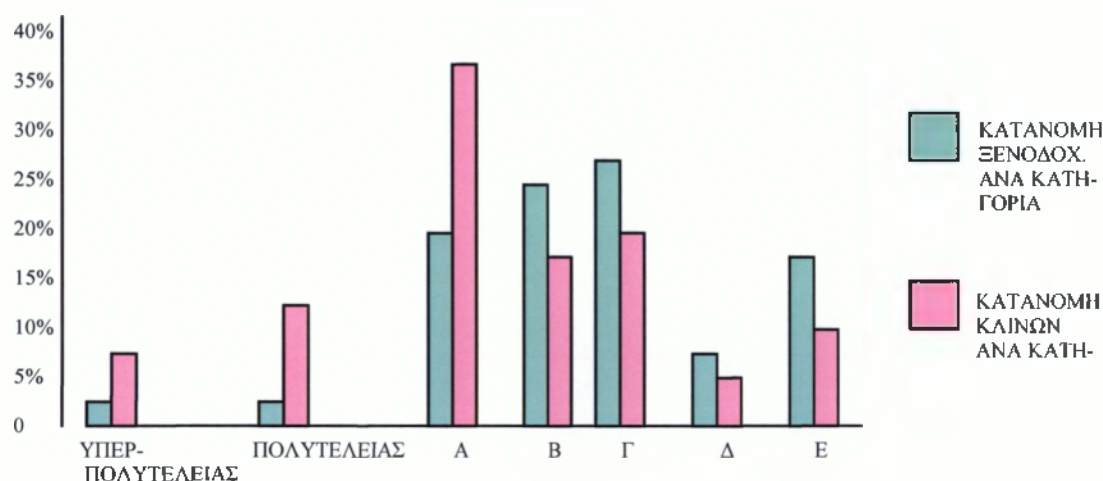
Όπως φαίνεται στο διάγραμμα που ακολουθεί το 36% των κλινών είναι Α τάξης ενώ το 19% των κλινών είναι Β και Γ τάξης αντίστοιχα, ενώ ως προς της ξενοδοχειακές μονάδες η ποσοστιαία κατανομή ακολουθεί την αντίθετη πορεία, δηλαδή το μεγαλύτερο ποσοστό συγκεντρώνουν οι μονάδες Γ τάξης με 26% και ακολουθούν οι μονάδες Β με 24% και Α τάξης με 20%.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι δύο ξενοδοχειακές μονάδες υπερ-πολυτελείας (LL) και πολυτελείας (L) (ή AA τάξης σύμφωνα

με την κατηγοριοποίηση του ΕΟΤ) συνολικά αποτελούν το 18% των κλινών του νησιού.

Η συντριπτική πλειοψηφία των ξενοδοχειακών μονάδων παραμένει κλειστή κατά τους χειμερινούς μήνες. Το ξενοδοχειακό δυναμικό του νησιού προσφέρει ένα πολύ καλό επίπεδο ανέσεων και υπηρεσιών. Σημειώνεται ότι τα ξενοδοχεία μαζί με ορισμένους ιδιώτες είναι οι μόνοι φορείς που μπορούν να εκμεταλλευτούν τις ακτές κυρίως με την τοποθέτηση ομπρελο-καθισμάτων.

Διάγραμμα 3

ΠΗΓΗ : ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ

2) Ενοικιαζόμενα δωμάτια

Στη Σκιάθο λειτουργούν 266 επιχειρήσεις ενοικιαζόμενων δωματίων με 3940 κλίνες στην συντριπτική τους πλειοψηφία Α κατηγορίας με υψηλό επίπεδο ανέσεων και υπηρεσιών ενώ παραμένουν κλειστές κατά τους χειμερινούς μήνες .

3) Ενοικιαζόμενα διαμερίσματα

Ο αριθμός των ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων στην περιοχή ανέρχεται στα 79 με 1281 κλίνες. Σχεδόν τα μισά από αυτά (37) βρίσκονται στην πόλη της Σκιάθου αντιπροσωπεύοντας το 42,2% των κλινών (541) ενώ το υπόλοιπο ποσοστό μοιράζεται μεταξύ των άλλων προορισμών του νησιού. Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στην περιοχή του Τρούλου όπου υπάρχει το 19% των διαμερισμάτων (ή 15) με το 16,5% (ή 211) των κλινών.

στην περιοχή του Τρούλου όπου υπάρχει το 19% των διαμερισμάτων (ή 15) με το 16,5% (ή 211) των κλινών.

Τα διαμερίσματα είναι Α κατηγορίας προσφέροντας υψηλού επιπέδου ανέσεις και υπηρεσίες και τα οποία παραμένουν κλειστά κατά τους χειμερινούς μήνες.

4) Studios - Επαύλεις

Μια τελευταία κατηγορία καταλυμάτων με αρκετά υψηλό επίπεδο προσφερόμενων ανέσεων και υπηρεσιών είναι τα 36 studios με 972 κλίνες και οι 2 επαύλεις με 22 κλίνες. Οι δύο επαύλεις βρίσκονται εντός της πόλης της Σκιάθου. Τα καταλύματα αυτά ανοίγουν μόνο την θερινή περίοδο.

Όσον αφορά τα studios τα 13 από αυτά με 215 κλίνες βρίσκονται στην πόλη της Σκιάθου ενώ τα υπόλοιπα είναι διάσπαρτα επάνω στο νησί. (πχ Αγία Παρασκευή, Αχλαδιές, Κουκουναριές κλπ)

Τουριστική ζήτηση

Η ζήτηση των τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών εκφράζεται μέσα από τις αφίξεις και κυρίως από τις διανυκτερεύσεις των ημεδαπών και αλλοδαπών τουριστών στα τουριστικά καταλύματα της περιοχής καθώς και τα ποσοστά πληρότητας αυτών.

α) Αφίξεις

Η ποσοστιαία κατανομή των αφίξεων μεταξύ Ελλήνων και ξένων τουριστών στην περιοχή πέρασαν από το 19% το 1984 στο 43% το 1999 και από 81% το 1984 στο 57% το 1999 αντίστοιχα. Σε επίπεδο Νομού Μαγνησίας η κατανομή παρουσιάζει μία σχετική σταθερότητα που κυμαίνεται περίπου στο 75% για τους Έλληνες τουρίστες και στο 25% περίπου για τους αλλοδαπούς για την περίοδο 1993 – 2001 ενώ στην Περιφέρεια Θεσσαλίας οι Έλληνες και ξένοι τουρίστες εμφανίζουν αυξομειώσεις από 63-84% και 16%-37% αντίστοιχα.

Επομένως ενώ στην περιοχή μελέτης κυριαρχούν σε όλη την περίοδο οι ξένοι τουρίστες σε επίπεδο Νομού και Περιφέρειας κ κυριαρχία των Ελλήνων είναι φανερή.

από 90% το 1984 σε 70% το 1999 αντίστοιχα. Σε επίπεδο Νομού η κατανομή των διανυκτερεύσεων είναι σχεδόν μοιρασμένη μεταξύ Ελλήνων και ξένων τουριστών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των διανυκτερεύσεων (4%) είναι σημαντικά μικρότερος από τον αντίστοιχο των αφίξεων και αυτό ισχύει ειδικά για τους ξένους τουρίστες (+ 2%) αποδεικνύοντας ότι η μέση διάρκεια διαμονής των ξένων τουριστών μειώνεται.

Επιπλέον πρέπει να σημειωθεί ότι σε επίπεδο Νομού και Περιφέρειας η μέση διάρκεια διαμονής των ξένων είναι περίπου 6 ημέρες ενώ οι Έλληνες τουρίστες δεν μένουν περισσότερο από 2 μέρες κάτι που δηλώνει ότι έρχονται τα σαββατοκύριακα ή για διακοπές τριών ημερών. Η μέση διάρκεια διαμονής των αλλοδαπών τουριστών εξηγείται από το γεγονός ότι οι περισσότεροι από αυτούς ταξιδεύουν μέσω ταξιδιωτικών πρακτορείων των οποίων τα τουριστικά πακέτα έχουν συνήθως διάρκεια 1 εβδομάδας.

Το αποτέλεσμα αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η εξέλιξη της πορείας του τουρισμού του νησιού είναι ανησυχητική αφού όσο πιο μικρή είναι η διαμονή τόσο μειώνονται οι μέσες εισροές ανά τουρίστα.

Πίνακας 10
Στατιστικά Σκιάθου 2004

	ΑΦΙΞΕΙΣ ΗΜΕΔΑΠΩΝ	ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	ΔΙΑΝ. ΗΜΕΔ.	ΔΙΑΝ. ΑΛΛ.
ΙΑΝ	-	-	-	-
ΦΕΒ	-	-	-	-
ΜΑΡ	268	6	1559	42
ΑΠΡ	920	43	6132	167
ΜΑΙΟΣ	2187	2579	9456	16554
ΙΟΥΝ	15282	4639	10152	35962
ΙΟΥΛ	6764	4487	30820	35446
ΑΥΓ	6642	3352	29091	27638
ΣΕΠ	1693	2644	9232	20313
ΟΚΤ	-	80	-	756
ΝΟΕΜ	-	-	-	-
ΔΕΚ	-	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	33726	17830	96442	136878

Πηγή : ΕΟΤ

γ) Πληρότητα

Η συνολική πληρότητα των τουριστικών καταλυμάτων ακολούθησε σχεδόν μία σταθερή πορεία και αυξήθηκε από 65,25 το 1984 σε 68,4% το 1999 με μία σημαντική άνοδο την περίοδο 1990 – 1991 που ξεπέρασε το 80%.

Με δεδομένο ότι στη Σκιάθο τα επίπεδα πληρότητας ήταν 57,6% το 1997, 62,65 το 1998 και 68,4% το 1999 εκτιμάται 'ότι και η πληρότητα του ξενοδοχειακού δυναμικού στη ζώνη Σκιάθου – Κουκουναριών διαμορφώνεται (κατά μέσο όρο) την τελευταία τριετία της εξεταζόμενης περιόδου στο επίπεδο του 63% περίπου.

δ) Προέλευση αλλοδαπών τουριστών

Η συντριπτική πλειοψηφία (95%) των ξένων τουριστών που επισκέπτονται τη Σκιάθο προέρχεται από τις Ευρωπαϊκές χώρες και κυρίως από τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη Νορβηγία ενώ το υπόλοιπο ποσοστό μοιράζεται μεταξύ της Αμερικής (2%) και των ασιατικών χωρών. (3%)

Το ποσοστό των Άγγλων τουριστών αυξάνεται σε αντίθεση με το ποσοστό των Γερμανών που μειώνεται. Επιπλέον το ποσοστό των Ιταλών παραμένει σταθερό με ελαφρές αυξομειώσεις ενώ οι Αυστριακοί και οι επισκέπτες από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες μειώνονται σταθερά.

Επενδυτικές δραστηριότητες

Κατά την τελευταία δεκαετία σημειώθηκε σημαντική αύξηση των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών κυρίως των ιδιωτών. Ο κλάδος στον οποίο πραγματοποιήθηκε μεγάλος αριθμός επενδύσεων ήταν ο τουρισμός, συνέπεια των επενδυτικών κινήτρων που δόθηκαν για την ανάπτυξή του. Οι ιδιωτικές επενδύσεις που υλοποιήθηκαν ήταν στο πλαίσιο των αναπτυξιακών νόμων (1892/90 και 2601/98).

Ειδικότερα οι επενδύσεις που υλοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια εφαρμογής του πρώτου αναπτυξιακού νόμου 1990-1997 ήταν συνολικά 10, συνολικού ύψους 4,4 εκατομ. ευρώ περίπου. Αφορούσαν τη δημιουργία και τον εκσυγχρονισμό των ξενοδοχειακών μονάδων, Μετά το 1998 και μέχρι σήμερα στο πλαίσιο του δεύτερου αναπτυξιακού νόμου οι επενδύσεις που υλοποιήθηκαν ήταν μόλις 2 ύψους 720 χιλ. ευρώ περίπου και αφορούσαν αποκλειστικά τον εκσυγχρονισμό των μονάδων.

Σημειώνεται επίσης πώς ο ΕΟΤ περιορίζει τη δημιουργία νέων τουριστικών καταλυμάτων με την πρόβλεψη για καταλύματα

πλαίσιο του δεύτερου αναπτυξιακού νόμου οι επενδύσεις που υλοποιήθηκαν ήταν μόλις 2 ύψους 720 χιλ. ευρώ περίπου και αφορούσαν αποκλειστικά τον εκσυγχρονισμό των μονάδων.

Σημειώνεται επίσης πώς ο ΕΟΤ περιορίζει τη δημιουργία νέων τουριστικών καταλυμάτων με την πρόβλεψη για καταλύματα πολυτελείας (L) και κατηγορίας Α'. Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα έχει εντοπιστεί η ανάγκη για αναβάθμιση των υφιστάμενων καταλυμάτων προκειμένου να γίνει πιο ανταγωνιστικό το σκιαθίτικο τουριστικό προϊόν.

Συμπεράσματα

Εκτός από τα τουριστικά καταλύματα πάσης φύσεως , η τουριστική κίνηση έδωσε ώθηση στην ανάπτυξη διάφορων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και παράλληλων δραστηριοτήτων , με αποτέλεσμα τη δημιουργία πολλών εμπορικών και άλλων καταστημάτων τουριστικών ειδών και ειδών λαϊκής τέχνης καθώς και τουριστικών υπηρεσιών (πχ ενοικιάσεις αυτοκινήτων , σκαφών αναψυχής , κλπ).

Κατά συνέπεια η τουριστική κίνηση έχει συμβάλει στη γενικότερη άνοδο του τοπικού εισοδήματος ως αποτέλεσμα της αύξησης της απασχόλησης των κατοίκων στις άμεσα ή έμμεσα συνδεδεμένες δραστηριότητες με τον τουρισμό κατά την καλοκαιρινή περίοδο. Σημειώνεται η σημασία της πυκνότητας των ακτοπλοϊκών δρομολογίων από και προς τη Σκιάθο (μόνο την θερινή περίοδο όμως) προς διευκόλυνση των απασχολούμενων στις τουριστικές επιχειρήσεις να μετακινούνται.

Παράλληλα στην Σκιάθο υπάρχουν και άλλα σημεία που συγκεντρώνουν επισκέπτες (τόποι ιστορικής και εκκλησιαστικής σημασίας) όπως το Μοναστήρι της Ευαγγελίστριας και το Κάστρο , αλλά και φυσικής ομορφιάς όπως η λιμνοθάλασσα της Στροφυλιάς και το βιολογικό πάρκο των Κουκουναριών αλλά και οι εορταστικές και παραδοσιακές εκδηλώσεις που γίνονται κυρίως την θερινή περίοδο .

Υπάρχουν όμως και σοβαρές αδυναμίες στο νησί όπως:

- Κατά την υλοποίηση των έργων και γενικά των επενδύσεων δεν τέθηκαν οι απαραίτητες ποιοτικές προδιαγραφές με αποτέλεσμα σήμερα το νησί να έχει την εικόνα της συνύπαρξης ανομοιογενών υποδομών που αλλοιώνουν το τοπικό χρώμα και τη φυσιογνωμία της περιοχής.

- Η τουριστική δραστηριότητα αναπτύσσεται κυρίως στο νότιο τμήμα του νησιού δηλαδή στον άξονα Σκιάθου – Κουκουναριών , όπου λειτουργούν μεγάλα ξενοδοχεία και μεγάλος αριθμός ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων που απορροφούν εποχιακά σημαντικό μέρος του αγροτικού πληθυσμού. Ο τουρισμός στις υπόλοιπες περιοχές είναι σε μικρότερο βαθμό ανεπτυγμένος.

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ

Παρουσίαση του νησιού

Η Νήσος Σκόπελος, ανήκει στο νησιώτικο σύμπλεγμα των Βορείων Σποράδων του Αιγαίου Πελάγους και βρίσκεται ανάμεσα στα νησιά Σκιάθος και Αλόνησος, βόρεια της Εύβοιας. Απέχει 60 ναυτικά μίλια από το Βόλο και 152 ναυτικά μίλια από τον Πειραιά.

Η Σκόπελος, έχει έκταση 96,499 στρεμ. (Στοιχεία Απογραφής 1991) και αντιπροσωπεύει το 3,67% της συνολικής έκτασης του Νομού Μαγνησίας. Οι εκτάσεις αναλυτικά ανά Ο.Τ.Α. είναι :

- α) Δήμος Σκοπέλου με έκταση 73.932 στρεμ.
- β) Κοινότητα Γλώσσας με έκταση 12.932 στρεμ.
- γ) Κοινότητα Κλήματος με έκταση 9.895 στρεμ.

Κύρια ακρωτήρια του νησιού είναι προς ΒΔ το ακρωτήρι “Γουρούνι”, προς ΝΔ το ακρωτήρι “Μύτη”, προς Ν το ακρωτήρι “Βελόνα” και ΝΑ το ακρωτήρι “Στάφυλος”. Οι ακτές είναι κατατμημένες και βραχώδεις με σπουδαιότερους τους όρμους της Σκοπέλου στα ΒΑ, του Στάφυλου και του Αγνώντα στα Ν και του Πάνορμου στα Δ. Στο νησί υπάρχουν μικρές και εύφορες κοιλάδες κατάφυτες από δαμασκηνιές και ελαιόδεντρα

Δημογραφικό προφίλ

Ο Πληθυσμός στο νησί της Σκοπέλου ανέρχεται με βάση τα στοιχεία της απογραφής του 1991 της ΕΣΥΕ, σε 4.658 κατοίκους.

Από το 1940 – 1971, διακρίνεται μια συνεχής πληθυσμιακή μείωση στη Σκόπελο ίση με το 25%.

Αυτό το φαινόμενο οφείλεται στην έλλειψη υποδομών αλλά και στο πρόβλημα της αστυφιλίας.

Χαρακτηριστικά οι κάτοικοι του νησιού το 1940 ήταν 6.006, ενώ το 1991, 4.658. Όταν όμως αρχίζει η τουριστική ανάπτυξη του νησιού, από το 1971 κι έπειτα, παρατηρείται μια συνεχή πληθυσμιακή αύξηση ίση με 6,9% για το Δημοτικό Διαμέρισμα Σκοπέλου κατά την περίοδο 1971 – 1981 και 8,9% για την περίοδο 1981 – 1991.

Κατά την τελευταία περίοδο (1981 - 1991) το Δημοτικό Διαμέρισμα Κλήματος σημείωσε άνοδο του πληθυσμού κατά 25,4%.

Πίνακας 11
Πληθυσμός ανά Δημοτικό Διαμέρισμα
(1971 – 1981 - 1991)

	1971	1981	1991
Σκόπελος	2.553	2.728	2.972
Γλώσσα	1.506	1.392	1.271
Κλήμα	417	331	415
Σύνολο Δ. Σκοπέλου	4.476	4.451	4.658

ΠΗΓΗ : ΕΣΥΕ

Στη Σκόπελο υπάρχει πρόβλημα πληθυσμιακής γήρανσης καθώς ο παιδικός πληθυσμός αντιπροσωπεύει το 17,7% του συνολικού πληθυσμού του νησιού, ενώ ο γεροντικός πληθυσμός αποτελεί το 19,3% του συνόλου. Το μεγαλύτερο ποσοστό γεροντικού πληθυσμού παρουσιάζεται στη Γλώσσα, ενώ προκειμένου να κρατηθεί ο νέος πληθυσμός στο νησί θα πρέπει κάθε αναπτυξιακή προσπάθεια και ενέργεια να επικεντρωθεί προς αυτό το σκοπό.

Η Γλώσσα είναι η πιο πυκνοκατοικημένη περιοχή στο νέο Δήμο. Έπειτα ακολουθεί το Κλήμα με πληθυσμό 415 κατ. και τέλος η Σκόπελος με πληθυσμό 2.972 κατ.

Αξιοσημείωτα είναι το γεγονός ότι ενώ κατά τη διάρκεια του έτους οι μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής ανέρχονται σε 4.700 περίπου, τις περιόδους αιχμής του καλοκαιριού ο πληθυσμός του νησιού φτάνει κατ' εκτίμηση τα 38.000 άτομα.

Αυτό βέβαια οφείλεται στο γεγονός της ανάπτυξης που παρουσιάζει ο τουρισμός στο νησί της Σκοπέλου.

περιόδους αιχμής του καλοκαιριού ο πληθυσμός του νησιού φτάνει κατ' εκτίμηση τα 38.000 άτομα.

Αυτό βέβαια οφείλεται στο γεγονός της ανάπτυξης που παρουσιάζει ο τουρισμός στο νησί της Σκοπέλου.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Γενικά

Η οικονομική δραστηριότητα του νησιού βασίζεται στην γεωργία την κτηνοτροφία και την αλιεία, αλλά κυρίως στον τουριστικό τομέα ο οποίος βρίσκεται σε συνεχή ανοδική πορεία και καλύπτει το μεγαλύτερο ποσοστό των εσόδων του νησιού.

Πρωτογενής τομέας

Στον πρωτογενή τομέα δυστυχώς διαπιστώνεται σημαντική εγκατάλειψη του, λόγω του χαμηλού εισοδήματος που προσφέρει. Η τάση αυτή εκφράζεται κυρίως από τους νέους οι οποίοι βρίσκουν απασχόληση σε άλλα επαγγέλματα λιγότερο δύσκολα και περισσότερο επικερδή (τουρισμός, ναυτικά επαγγέλματα).

Γεωργία

Η γεωργική δραστηριότητα της Σκοπέλου περιλαμβάνει:

- Αροτριάιες Καλλιέργειες. Το σύνολο των αροτριάων καλλιεργειών (περίπου το 51%) παράγεται για κτηνοτροφικούς σκοπούς.
- Λαχανοκομικές Καλλιέργειες. Το μεγαλύτερο ποσοστό εκτάσεων λαχανοκομικών καλλιεργειών καταλαμβάνει η καλλιέργεια αγκινάρας και ντομάτας με ποσοστό 51% και 24% αντίστοιχα.
- Δενδρώδεις Καλλιέργειες. Το μεγαλύτερο ποσοστό των καλλιεργούμενων δένδρων είναι οι βρώσιμες ελιές (περίπου 54,4%) ακολουθούν οι αμυγδαλιές (22,6%) και τα ξερά δαμάσκηνα (21,9%).
- Αμπέλια Το μεγαλύτερο ποσοστό της συνολικής έκτασης των αμπελιών περίπου 47%, βρίσκεται στην Κοινότητα Γλώσσας και ακολουθεί ο Δήμος Σκοπέλου με 35,1% και η Κοινότητα Κλήματος με 17,5%.
- Αγροναπαύσεις Η μεγαλύτερη έκταση αγροναπαύσεων περίπου 53% βρίσκεται στο Δήμο Σκοπέλου, ενώ σημαντικό είναι και το

ποσοστό της Κοινότητας Γλώσσας (35,7%). Η Κοινότητα Κλήματος συγκεντρώνει το 11,3%.

- **Τέλος** αξιόλογες είναι οι ενέργειες της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Πηλίου και Βορείων Σποράδων (βρίσκεται στην Αγριά Βόλου) , που αποβλέπουν σε μία πιο συστηματική διαχείριση των τοπικών προϊόντων.

Αλιεία

Σχετικά με την αλιευτική δραστηριότητα το νησί αποτελεί ένα αξιόλογο αλιευτικό κέντρο. Διαθέτει ένα σημαντικό αριθμό σκαφών στην πόλη της Σκοπέλου αλλά και στη Γλώσσα , τα οποία απασχολούνται όλο το έτος κατά κύριο λόγο στην περιοχή των Βορείων Σποράδων. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Λιμενικού Σταθμού Σκοπέλου , υπάρχουν λεμβολογημένα 721 σκάφη , εκ των οποίων τα 271 έχουν μεταλεμβολογηθεί ή έχουν καταστραφεί λόγω παλαιότητας.

Επιπλέον πρέπει να σημειωθεί ότι τα παράκτια σκάφη κυρίως της Γλώσσας εκτός από το ότι είναι μεγάλης ηλικίας δεν διαθέτουν τον κατάλληλο εξοπλισμό.

Κτηνοτροφία

Η κύρια εκτροφή προβάτων γίνεται στο Δήμο Σκοπέλου με ένα ποσοστό 95%, η Κοινότητα Γλώσσας δεν εμφανίζει κανένα ποσοστό, ενώ η Κοινότητα Κλήματος εμφανίζει μόνο ένα 5%.

Ο Δήμος Σκοπέλου συνεχίζει να έχει και την κύρια εκτροφή αιγών (περίπου 87%) και ακολουθεί η Κοινότητα Κλήματος με 11% και η Κοινότητα Γλώσσας με 2%.

Τέλος ας αναφερθεί ότι η Κοινότητα Γλώσσας διακρίνεται στην εκτροφή Μελισσών (ευρωπαϊκές κυσέλες) με ποσοστό 78%, ενώ η Κοινότητα Κλήματος στην εκτροφή όρνιθων με ποσοστό 19%.

Δευτερογενής τομέας

Λόγω της νησιωτικής φυσιογνωμίας της περιοχής , οποιαδήποτε επένδυση σε αυτόν τομέα κρίνεται μη παραγωγική δεδομένου ότι ο τουρισμός αποτελεί το βασικότερο τομέα ανάπτυξης του νησιού. Επιπλέον η έλλειψη πρώτων υλών ως κίνητρο για εκμετάλλευση είναι παράγοντας που περιορίζει την ανάπτυξη αυτού του τομέα.

Τέλος η μεταποίηση είναι επίσης περιορισμένη και κυρίως βιοτεχνικού χαρακτήρα (οικογενειακής μορφής , χαμηλής δυναμικότητας).

Τριτογενής τομέας - Τουρισμός

Εδώ, σημαντική είναι η δραστηριότητα του τουρισμού και αποτελεί την βασικότερη επαγγελματική επιλογή των κατοίκων οι οποίοι κατά την καλοκαιρινή περίοδο απασχολούνται σε ιδιόκτητα ή μη , ξενοδοχειακά καταλύματα ή βρίσκουν εργασία πουλώντας χειροποίητα σουβενίρ , παραδοσιακά εδέσματα κ.α στους τουρίστες.

Υπάρχουν τράπεζες , γραφεία ενοικιάσεως αυτοκινήτων και μοτοποδηλάτων καθώς και πολλά μικρά εμπορικά καταστήματα και εστιατόρια , ταβέρνες και μπαρ.

Στο νησί υπάρχουν αξιόλογες ξενοδοχειακές μονάδες , ανώτερης κατηγορίας. Ωστόσο το μέγεθος τους είναι σχετικά μικρό , ακόμη και για τα ελληνικά δεδομένα. Το 25% περίπου των κλινών ανήκουν σε μονάδες υψηλής κατηγορίας .

Το επίπεδο των προσφερόμενων υπηρεσιών θεωρείται ικανοποιητικό.

Πίνακας 12

Απασχολούμενοι ανά τομέα παραγωγής

	ΣΥΝΟΛΟ	A*	%	B*	%	G*	%	ΔΕΝ ΔΗΛΩΣΑΝ	%
Δ. Σκοπέλου	960	75	7,8	341	35,5	467	48,6	77	8
Κοιν. Γλώσσας	268	69	25,7	64	23,9	131	48,9	4	1,5
Κοιν. Κλήματος	114	18	15,8	43	37,7	47	41,2	6	5,3
ΣΥΝΟΛΟ	1.342	162	12,1	448	33,4	645	48,1	87	6,5

ΠΗΓΗ : ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ

A* : Πρωτογενής Τομέας (Γεωργία, Κτηνοτροφία, Αλιεία)

B* : Δευτερογενής Τομέας (Μεταποίηση)

G* : Τριτογενής Τομέας (Τουρισμός, Εμπόριο, Μεταφορές)

Σύμφωνα με τον πίνακα η Κοινότητα Γλώσσας συγκεντρώνει μεγαλύτερο ποσοστό (περίπου 25,7%) στην απασχόληση στο πρωτογενή τομέα. Ακολουθεί η Κοινότητα Κλήματος με ποσοστό 15,8% και τέλος ο Δήμος Σκοπέλου με 7,8%.

Το μεγαλύτερο ποσοστό στην απασχόληση στο Δευτερογενή τομέα, συγκεντρώνει η Κοινότητα Κλήματος με ποσοστό 37,7% και ακολουθεί με πολύ μικρή διαφορά ο Δήμος Σκοπέλου με 35,5% και η Κοινότητα Γλώσσας με ποσοστό 23,9%.

Η Κοινότητα Γλώσσας και ο Δήμος Σκοπέλου συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά (48,9% και 48,6% αντιστοίχως) στην απασχόληση στον τριτογενή τομέα.

Συμπεραίνεται λοιπόν ότι η απασχόληση στο πρωτογενή τομέα καλύπτει το 12,1% του ενεργού πληθυσμού και στο δευτερογενή το 33,4%.

Τουριστική Ανάπτυξη

Η τουριστική ανάπτυξη της Σκοπέλου ξεκίνησε αργότερα από αυτή της Σκιάθου (περίπου 1965 – 70). Τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται και στη Σκόπελο έντονη τουριστική κίνηση μια και πολλοί τουρίστες αποφεύγουν πλέον την γειτονική Σκιάθο η οποία εμφανίζει έντονα σημάδια κορεσμού.

Την καλοκαιρινή περίοδο η Σκόπελος κατακλύζεται από επισκέπτες διαφόρων εθνικοτήτων που φθάνουν συνήθως προγραμματισμένα με τη μεσολάβηση ξένων πρακτορείων , σχεδόν αποκλειστικά από το αεροδρόμιο της Σκιάθου με πτήσεις charter. Από εκεί ακτοπλοϊκώς με πλοίο ή υδροπτερυγο (flying dolphin) αποβιβάζονται στη Σκόπελο.

Όσον αφορά τους Έλληνες επισκέπτες που αποτελούν και την πλειοψηφία στο νησί φθάνουν ακτοπλοϊκώς με πλοία από τα λιμάνια του Αγίου Κωνσταντίνου , του Βόλου ή της Κύμης. Κατά την θερινή περίοδο τα δρομολόγια παρουσιάζονται αυξημένα ενώ αν υπάρχει ανάγκη μπαίνουν και έκτακτα . Αντίθετα την χειμερινή περίοδο η συχνότητά τους είναι αραιή. Τα τελευταία χρόνια ειδικά έχουν αραιώσει πολύ. Το πιο ευνοημένο νησί είναι η Σκιάθος ενώ η Σκόπελος και ακόμα περισσότερο η γειτονική Αλόνησος γίνονται σχεδόν απρόσιτες.

Τέλος στο ΝΔ τμήμα του νησιού όπου είναι συγκεντρωμένοι και οι περισσότεροι οικισμοί , οι ακτές είναι αμμώδεις και εύκολα προσπελάσιμες χωρίς απότομα βαθιά νερά που επέτρεψαν την τουριστική αξιοποίηση τους. Αντίθετα οι ΒΑ ακτές είναι βραχώδεις και απότομες και η προσέγγισή τους είναι δύσκολη .

Οι μετακινήσεις σε αυτές τις ακτές γίνεται από μονοπάτια ή καΐκια. Οι σημαντικότερες παραλίες του νησιού είναι : Ανατολικά το Λιμνονάρι , οι Γούρνες , ο Άγιος Ιωάννης , το Γλυστέρι και το Γλυφονέρι , ο Άγιος Κωνσταντίνος , η Σπητάλια και οι Σάρες που βρίσκονται κοντά στη Χώρα.

Νότια συναντούμε τις παραλίες Βελανιό , Στάφυλος , Αγνώντας , Γλυφάδα , Καναπίτσα , και Αμμουδίτσα.

Στα ΒΔ είναι οι παραλίες Λιναράκια . Αντρίνα , Μηλιά , Χόβολο , Έλιος , Αλμυρόπετρα κ.α.

Τουριστική Υποδομή

Η Σκόπελος εξυπηρετείται από μονάδες μικρού και μεσαίου μεγέθους τουριστικών καταλυμάτων, οι οποίες στην πλειοψηφία τους είναι προσαρμοσμένες στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική του νησιού. Τα ενοικιαζόμενα δωμάτια ή διαμερίσματα είναι αρκετά διαδεδομένα στο νησί λόγω των κερδών που αποφέρουν χωρίς να διαθέτουν την οργανωμένη εξυπηρέτηση που παρέχουν τα ξενοδοχεία.

Επιπλέον εντοπίζεται ένα μεγάλο ποσοστό μη δηλωμένων ενοικιαζόμενων δωματίων τα οποία εξυπηρετούν ως ένα σημείο κυρίως τους Έλληνες τουρίστες.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΟΤ Θεσσαλίας υπάρχουν και λειτουργούν 53 ξενοδοχειακές μονάδες με 2571 κλίνες, 318 μονάδες δηλωμένων ενοικιαζόμενων δωματίων με 3870 κλίνες και 3 βίλες – κατοικίες με 54 κλίνες.

Όλες αυτές οι μονάδες κατά τους χειμερινούς μήνες παραμένουν κλιστές.

Τέλος σημειώνεται ότι στο νησί δεν υπάρχουν οργανωμένες μονάδες camping.

Πίνακας 13

Τουριστικά καταλύματα Σκοπέλου

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΞΕΝΟΔΟΧ	ΠΑΡ.ΚΑΤΑ	ΕΠΙΠ.ΔΙΑΜ	ΕΝ.ΔΩΜ	ΒΙΛΛΕ
A	.	Δ.	.	.	S
A	1	3	2	-	-
B	5	-	1	-	-
G	20	-	8	-	-
Δ	3	-	-	-	-
E	10	-	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	39	3	11	318	3

ΠΗΓΗ : ΕΟΤ Θεσσαλίας

Τουριστική ζήτηση

Το νησί επισκέπτονται Σκανδιναβοί και κυρίως Νορβηγοί (40% περίπου) , οι οποίοι έρχονται από πολύ νωρίς της τουριστικής σαιζόν (από τον Ιούνιο) και Άγγλοι (40%). Συμπληρώνεται κατά κύριο λόγο από Γερμανούς – παλαιότερα ήταν πολύ περισσότεροι – όπως επίσης από Ολλανδούς και Ιταλούς.

Σημειώνεται ότι οι Ιταλοί έρχονται περισσότερο την περίοδο τουριστικής αιχμής (20 Ιουλίου – 20 Αυγούστου).

Οι Έλληνες τουρίστες είναι στην πλειοψηφία τους Θεσσαλονικείς , κυρίως λόγω της ύπαρξης απευθείας ακτοπλοϊκών γραμμών (50% περίπου) , Αθηναίοι (30%) και το υπόλοιπο ποσοστό προέρχεται από την ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλίας.

Από την εικόνα αυτή διαπιστώνεται ότι υπάρχει δυνατότητα εισροής Ελλήνων τουριστών από όλη την Ελλάδα.

Πίνακας 14
Αφίξεις και διανυκτερεύσεις (2004)

ΜΗΝΕΣ	ΗΜΕΔΑΠΩΝ		ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	
	Αφίξεις	Διανυκ.	Αφίξεις	Διανυκ.
ΙΑΝ	3	7	0	0
ΦΕΒ	11	13	0	0
ΜΑΡ	0	0	0	0
ΑΠΡ	113	345	13	40
ΜΑΙ	625	1192	768	4322
ΙΟΥΝ	1910	5135	2506	14206
ΙΟΥΛ	6144	28332	2179	14809
ΑΥΓ	8691	36490	3129	14742
ΣΕΠ	1517	7882	1398	10897
ΟΚΤ	19	56	46	197
ΝΟΕ	0	0	0	0
ΔΕΚ	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	19033	79452	10039	59213

ΠΗΓΗ : ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ

Πληρότητα

Οι πληρότητες των ξενοδοχείων είναι πολύ καλές ειδικά όσων ανήκουν σε ανώτερη κατηγορία. Τα ξενοδοχεία ανώτερης κατηγορίας έχουν πληρότητες της τάξης του 50%. Η περίοδος αιχμής είναι τους μήνες Ιούνιο, Ιούλιο και Άυγουστο.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΣΚΟΠΕΛΟ

Η Σκόπελος προσφέρεται και για εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Αυτές που παρατηρούνται είναι: **1) Ο πολιτιστικός τουρισμός** με επίκεντρο το Φωτογραφικό Κέντρο Σκοπέλου που διαθέτει σύγχρονο εξοπλισμό και είναι γνωστό για την πολιτιστική του δράση – σε συνδυασμό με το Λαογραφικό Μουσείο Σκοπέλου αποτελούν ένα πολιτιστικό κέντρο στην Σκόπελο.

2) Ο οικοτουρισμός σε συνδυασμό με τον αγροτουρισμό και τον περιπατητικό τουρισμό εφαρμόζονται κυρίως στην περιοχή της Γλώσσας που υπάρχουν μονοπατιακές διαδρομές οι οποίες οδηγούν στον δασικό πλούτο του ορεινού όγκου του βουνού Δέλφι. **3) Ο θαλάσσιος τουρισμός** αναπτύχθηκε και συνεχίζει σταθερά να αναπτύσσεται μέσα από τις αθλητικές δραστηριότητες (yachting, ιστιοπλοΐα – Κύπελλο Ιστιοπλοΐας Βορείου Αιγαίου). Η παραλία Μηλιά στην περιοχή του Πανόρμου, είναι η μοναδική οργανωμένη στο νησί και το παράδειγμά της ακολουθούν οι παραλίες του Στάφυλου, του Έλιους και οι παραλίες που βρίσκονται στη Χώρα.

Άλλες μορφές τουρισμού που μπορούν να αναπτυχθούν είναι ο **θρησκευτικός τουρισμός** με επισκέψεις στις εκκλησίες και τα μοναστήρια της Σκοπέλου αλλά και ο **τουρισμός υγείας** στην περιοχή της Γλώσσας – πρόταση του Δημάρχου Σκοπέλου και Περίσση για δημιουργία **Κέντρου Δαμασκηνοθεραπείας** στη Γλώσσα δεδομένου των θεραπευτικών ιδιοτήτων των ξινών δαμάσκημων που ευδοκούν στην περιοχή.

Ευκαιρίες / Πλεονεκτήματα του νησιού

1) Μολονότι η Σκόπελος βρίσκεται εκτός των ορίων του ΕΘΠΑΒΣ¹⁵ μπορεί με κατάλληλη προβολή και αξιοποίηση των φυσικών της πλεονεκτημάτων να ωθήσει την οικοτουριστική της ανάπτυξη.

2) Οι όμορφες ακτές του νησιού σε συνδυασμό με το πευκοδάσος που περιβάλλει τα νερά τους δημιουργούν προϋποθέσεις για να τις επισκέπτονται τουρίστες υψηλότερου εισοδήματος μέσω της κατάλληλης διαφήμισης και υποδομής που απαιτείται.

3) Όπως προαναφέρθηκε υπάρχουν δυνατότητες ανάπτυξης του θαλάσσιου τουρισμού.

4) Τα 360 μοναστήρια που υπάρχουν διάσπαρτα σε όλο το νησί αποτελούν την αφορμή και δυνατότητα, για περισσότερη αξιοποίηση και ανάπτυξη του περιπατητικού και θρησκευτικού τουρισμού, με την χάραξη των κατάλληλων διαδρομών.

Αδυναμίες / Απειλές του νησιού

1) Η εφαρμογή της οικοτουριστικής ανάπτυξης δημιουργεί αμφιβολίες σχετικά με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

2) Η έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού ή ακόμη και η πρόχειρη οριοθέτηση ζωνών προστασίας στο νησί τόσο στο σχεδιασμό όσο και στην εφαρμογή των περιορισμών τους, εγκυμονούν κινδύνους για την παρουσία τουριστών σε περιοχές που πρέπει να διατηρηθεί το φυσικό και πολιτισμικό τους ενδιαφέρον. Τα παραδείγματα της κορεσμένης τουριστικά Σκιάθου λόγω της σταδιακής αλλοίωσης του φυσικού της πλούτου από την ανέγερση μοντέρνων καταλυμάτων και της υποβαθμισμένης τοπικά Αλοννήσου, από την άναρχη και απρογραμματιστή δόμηση, είναι αρκετά για να αποστρέφουν τους Σκοπελίτες από μία τέτοια εφαρμογή.

3) Διαπιστώνεται αρνητική στάση των κατοίκων έναντι των αλλοδαπών τουριστών και κοινωνική εσωστρέφεια.

¹⁵ Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Βορείων Σποράδων.- Βρίσκεται στη γειτονική Αλόνησο.

4) Η έλλειψη βασικών σύγχρονων θαλάσσιων υποδομών , αναστέλλουν την περαιτέρω ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού.

5) Η απουσία κτηματολογίου στο νησί προκαλεί μία χαώδη κατάσταση σχετικά με τις ιδιοκτησίες.

6) Διαπιστώνεται σοβαρή παραγωγική υποβάθμιση τα τελευταία χρόνια (εγκατάλειψη της καλλιεργήσιμης γης) με αποτέλεσμα την ενθάρρυνση τα αποκλειστικής ενασχόλησης με τον τουρισμό.

Συμπεράσματα

Όπως και στην περίπτωση της Σκιάθου έτσι και στη Σκόπελο η τουριστική κίνηση ώθησε τις επιχειρηματικές πρωτοβουλίες και δραστηριότητες μέσα από την δημιουργία καταστημάτων και επιχειρήσεων που σχετίζονται με τον τουρισμό (μπάρ, ταβέρνες , καταστήματα τουριστικών ειδών).

Συνέβαλλε στην άνοδο του τοπικού εισοδήματος , ενώ τα ακτοπλοϊκά δρομολόγια που πραγματοποιούνται από τα λιμάνια του Βόλου και του Αγίου Κωνσταντίνου (μόνο τη θερινή περίοδο) διευκολύνουν τη μετακίνηση επιχειρηματιών και επισκεπτών.

Επίσης η γειτνίαση της Σκοπέλου με τους τουριστικούς πόλους της Σκιάθου και του Πηλίου έγινε η αιτία να γνωρίσουν οι επισκέπτες την Σκόπελο . Ωστόσο η έλλειψη τόσο της διαφήμισης του τουριστικού προϊόντος του νησιού όσο και της απαιτούμενης τουριστικής υποδομής δεν έχουν επιτρέψει την έντονη τουριστικοποίησή του. Από μία άποψη το γεγονός αυτό γνωρίζοντας τις συνέπειες τις ανεξέλεγκτης ανάπτυξης του μαζικού τουρισμού , που επικρατούν γενικά στα ελληνικά νησιά (κορεσμός , αλλοίωση της φυσιογνωμίας , μόλυνση) , βοήθησε στη διατήρηση της φυσιογνωμίας της Σκοπέλου , από την άλλη όμως δεν καρπώθηκαν (όσο θα έπρεπε), τα οικονομικά οφέλη μιας τέτοιας τουριστικής ανάπτυξης. Οι προοπτικές μελλοντικής ανάπτυξης είναι ευνοϊκές αρκεί κατευθύνονται από έναν προσεκτικό τουριστικό σχεδιασμό στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η άνιση κατανομή της τουριστικής ανάπτυξης

Από τα νησιά των Βορείων Σποράδων, η Σκιάθος είναι αυτή που συγκεντρώνει την μεγαλύτερη τουριστική δραστηριότητα, παρ'όλο τον κορεσμό που υφίσταται τα τελευταία χρόνια, με την Σκόπελο να ακολουθεί και την γειτονική Αλόνησο να έρχεται τελευταία με την λιγότερη τουριστική ανάπτυξη.

Επίσης, ορισμένα από τα νησάκια που περιβάλλουν την Αλόνησο συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον των τουριστών και προσεγγίζονται με καραβάκια από τη Σκόπελο και την Αλόνησο.

Από τα παραπάνω διαπιστώνεται μία κλιμάκωση στην τουριστική ανάπτυξη των νησιών των Βορείων Σποράδων η οποία ξεκινάει από τη Σκιάθο, όπου εντοπίζεται και ο μεγαλύτερος όγκος τουριστών και μειώνεται σημαντικά όσο απομακρυνόμαστε από αυτή.

Το γεγονός αυτό οφείλεται αφενός μεν στην παρουσία του αεροδρομίου της Σκιάθου, το οποίο αποτελεί το βασικότερο μέσο έλευσης των αλλοδαπών τουριστών, οι οποίοι στη συνέχεια διαχέονται στην ευρύτερη περιοχή και μέσω των ακτοπλοϊκών γραμμών στα άλλα νησιά και αφετέρου στην εγγύτητα με την ηπειρωτική Ελλάδα και συγκεκριμένα με τα λιμάνια του Βόλου και του Αγίου Κωνσταντίνου.

Το αεροδρόμιο της Σκιάθου κατά τους καλοκαιρινούς μήνες δέχεται περίπου 60 πτήσεις charter την εβδομάδα από τις χώρες της ΕΕ και 3 πτήσεις εσωτερικού από την Αθήνα. Για το υπόλοιπο έτος πραγματοποιούνται μόνο 2 πτήσεις εσωτερικού. Επίσης θα πρέπει να σημειωθεί και η ύπαρξη του αεροδρομίου της Αγχιάλου το οποίο είναι κατά βάση στρατιωτικό, αλλά τα τελευταία χρόνια εξυπηρετεί και πολιτικά αεροσκάφη, με σημαντικές προοπτικές υποδοχής πτήσεων charter από το εξωτερικό. Τέλος ο Βόλος λόγω της γεωγραφικής του θέσης και του γεγονότος ότι πρόκειται για ένα μεγάλο αστικό κέντρο διατηρεί το τουριστικό ενδιαφέρον όλη τη διάρκεια του έτους επηρεάζοντας και την τουριστική κίνηση στα νησιά των Βορείων Σποράδων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Μικρή περιγραφή για την γειτονική Αλόνησο

Η Αλόνησος είναι το τρίτο κατά σειρά νησί των Βορείων Σποράδων και όπως ήδη αναφέρθηκε παρουσιάζει την λιγότερη τουριστική κίνηση.

Οι κάτοικοι της Αλονήσου διαμένουν στους δύο παραλιακούς οικισμούς του νησιού, το Πατητήρι και τη Βότση και κύριες ασχολίες τους είναι τα ναυτικά επαγγέλματα, η κτηνοτροφία, η αλιεία και ο τουρισμός.

Τα σπίτια της Αλονήσου έχουν αγοραστεί κυρίως από Γερμανούς οι οποίοι γοητευμένοι από τι νησί ήθελαν να συνδεθούν περισσότερο μαζί του. Κατά τους χειμερινούς μήνες τα σπίτια αυτά είναι κλειστά και ανοίγουν μόνο το καλοκαίρι, όπου οι ιδιοκτήτες τους επισκέπτονται την Ελλάδα.

Τα σπίτια αυτά είναι γραφικά και πυκνοδομημένα στην κορυφή του λόφου και έχουν χαρακτηριστεί ως διατηρητέα. Οι λιγοστές παραλίες του νησιού βρίσκονται κυρίως στο νότιο τμήμα το οποίο είναι κατάφυτο από πεύκα. Οι πιο γνωστές είναι η Βότση, η Χρυσή Μηλιά, το Κοκκινόκαστρο, ο Τζώρτζη Γιαλός, η Στενή Βάλα, ο Γέρακας, η Μαρπούντα, ο Άγιος Πέτρος και ο Άγιος Δημήτριος.

Τα υπόλοιπα νησάκια – ερημονήσια – που συμπληρώνουν την εικόνα των Βορείων Σποράδων, βρίσκονται ανατολικά της Αλονήσου και είναι σχεδόν ακατοίκητα. Τα κυριότερα από αυτά με βάση το μέγεθος και την ιδιαιτερότητά του είναι τα εξής:

Η **Κυρα – Παναγιά** (ή Πελαγονήσι ή Πέλαγος), είναι το μεγαλύτερο από αυτά και προσεγγίζεται με ναυλωμένο караβάκι από το Πατητήρι Αλονήσου. Έχει τρεις όμορφους όρμους και τη Μεσαιωνική Μονή της Παναγίας, η οποία διαθέτει και ξενώνα. Οι λιγοστοί κάτοικοι του, ασχολούνται κυρίως με την γεωργία.

Η **Περιστέρα** (ή Ξηρό), φρίσκεται στα ΝΑ της Αλονήσου και επάνω του έχουν δημιουργηθεί δύο μικροί οικισμοί, με λιγοστούς κατοίκους, οι οποίοι ασχολούνται με την αλιεία. Προσεγγίζεται με ναυλωμένο караβάκι από τη Στενή Βάλα της Αλονήσου.

Τα **Γιούρα** είναι μικρό και ακατοίκητο και ακατοίκητο νησάκι στα ΒΑ της Αλονήσου. Εδώ ζει ένα σπάνιο και προστατευόμενο είδος αίγαγρου, (είδος αγριοκάτσικου που μοιάζει με κρι-κρι). Προσεγγίζεται με ναυλωμένο караβάκι από τη Στενή Βάλα της Αλονήσου.

Τα Σκάντζουρα είναι μικρό νησάκι στα ΒΑ της Αλοννήσου με ελάχιστους κατοίκους κυρίως γιδοβοσκούς. Το καλοκαίρι οι όμορφες παραλίες του προσελκύουν πολλούς ψαράδες, κυρίως ψαροτουφεκάδες. Προσεγγίζεται με ναυλωμένο караβάκι από το Πατητήρι.

Το Πιπέρι , ένα καταπράσινο και απομακρυσμένο νησάκι , ανατολικά της Αλοννήσου. Αποτελεί τον πυρήνα του ΕΘΠΑΒΣ και η ζώνη 3 μιλίων γύρω από το νησί είναι απαγορευμένη περιοχή λόγω της εμφάνισης της μεσογειακής φώκιας monachus – monachus που είναι το προστατευόμενο είδος του πάρκου. Οι μόνοι κάτοικοί του είναι μερικοί ντόπιοι ψαράδες.

Χαρακτηριστική είναι η παρουσία , σπανίου είδους , μικρόσωμων αγελάδων. Προσεγγίζεται με ναυλωμένο караβάκι από το Πατητήρι.

Η Ψαθούρα είναι μικρή νησίδα βόρεια από τα Γιούρα με έναν από τους πιο δυνατούς φάρους στο Αιγαίο. Στη θάλασσα περιοχή του υπάρχει σβησμένο υποθαλάσσιο ηφαίστειο , ενώ σε βάθος από 4 μέτρα έως 10 μέτρα σώζονται λείψανα αρχαίας πόλης.

Προσεγγίζεται με ναυλωμένο караβάκι από το Πατητήρι.

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ (ΕΘΠΑΒΣ)

Το ΕΘΠΑΒΣ είναι το πρώτο επίσημα θεσμοθετημένο θαλάσσιο πάρκο στη χώρα και το μεγαλύτερο της Μεσογείου. Αποτελεί άριστο βιότοπο για πολλά είδη ιχθυοπανίδας (300 περίπου), ορνιθοπανίδας (80 περίπου), αλλά και θαλάσσιων θηλαστικών . Επίσης είναι το καταφύγιο για πολλά απειλούμενα με εξαφάνιση είδη όπως η Μεσογειακή φώκια (monchus – monachus), το κόκκινο κοράλι, το γεράκι Μαυροπερίτης , ο Αιγαιογλάρος , κ.α.

Το Πάρκο ξεκίνησε να ιδρύεται στη δεκαετία του '70 , όπου ξένοι επιστήμονες έκαναν προσπάθειες για τη σωτηρία της Μεσογειακής φώκιας. Στη συνέχεια το 1976 προτάθηκε από τον Δρ. Th. Schule – Westrum¹⁶ η ίδρυση ενός θαλάσσιου Πάρκου στην περιοχή των Βορείων Σποράδων. Το 1986 εκδόθηκε η πρώτη Νομαρχιακή απόφαση που αφορούσε την προστασία της Μεσογειακής φώκιας και του βιοτόπου της και ακολούθησε το 1988 ΚΥΑ των Υπουργών Περιβάλλοντος , Γεωργίας και Εμπορικής Ναυτιλίας με διάρκεια δύο ετών, η οποία αναθεωρήθηκε το 1990. Τελικά το Μάιο του 1992 η περιοχή κηρύχθηκε Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο με το ΠΔ 519/28/5/92.

Με τη δημιουργία του επιδιώχθηκε και συνεχίζει να επιδιώκεται :

- Η προστασία , διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου , ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου εθνικού φυσικού πόρου σε εκτεταμένες χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές των Β. Σποράδων.
- Η προστασία ενός από τους πιο σημαντικούς στη Μεσόγειο βιοτόπους της Μεσογειακής φώκιας.
- Η προστασία άλλων σπανίων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας και πανίδας, που έχουν βρεί καταφύγιο στα νησιά.
- Η ανάπτυξη της περιοχής με γνώμονα την ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων.

Για την επίτευξη αυτών των στόχων το Θαλάσσιο Πάρκο χωρίστηκε σε δύο **Ζώνες Προστασίας Α και Β**, (βλ. *χάρτη 1*) στις οποίες περιλαμβάνονται 7 νησιά και 22 βραχονησίδες και σκόπελοι. Η **Ζώνη Α** περιλαμβάνει τον Πυρήνα (νησί Πιπέρι και η θαλάσσια περιοχή 3 ν.μ γύρω από αυτό¹⁷) ενώ η **Ζώνη Β** περιλαμβάνει τις μοναδικές κατοικημένες περιοχές του Πάρκου που περιορίζονται στο νησί της Αλοννήσου.

Στη Ζώνη Α ισχύουν ειδικοί αυστηροί όροι προστασίας, για να εξασφαλιστεί η ελάχιστη ανθρώπινη παρέμβαση στην περιοχή , ενώ

¹⁶ Πηγή : Αναπτυξιακή Επιχείρηση Αλοννήσου.

¹⁷ Πηγή : Λιμεναρχείο Αλοννήσου.

η Ζώνη Β είναι ολόκληρη επισκέψιμη, ισχύουν όμως ειδικές απαγορευτικές ρυθμίσεις. Πιο συγκεκριμένα για τη Ζώνη Α χρειάζεται ειδική άδεια εισόδου, ενώ η αλιεία ασκείται υπό περιορισμούς. Στις περιοχές που είναι προσεγγίσιμες επιτρέπεται η κολύμβηση η παρατήρηση του βυθού και η ερασιτεχνική κινηματογράφηση και φωτογράφιση. Το κυνήγι απαγορεύεται αυστηρά σε ολόκληρη τη ζώνη εκτός από το νησί των Γιούρων και εκεί μόνο με ειδική άδεια η οποία χορηγείται από τις αρμόδιες αρχές.

Τέλος η τουριστική σημασία του ΕΘΠΑΒΣ έγκειται στο ότι προσφέρεται η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους να παρατηρήσουν τα προστατευόμενα είδη. Η προσέγγιση στο Πάρκο γίνεται και με τουριστικό καραβάκι που πραγματοποιεί ημερήσια εκδρομή από τη Σκιάθο, περνάει από τη Σκόπελο και φθάνει στην Αλοννήσο.

Πηγή : Λιμεναρχείο Αλοννήσου.

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

Έρευνα εργασίας.

Έρευνα για την άποψη των αρμοδίων και σχετικών φορέων των περιοχών Πηλίου και Β.Σποράδων , σχετικά με τον τουρισμό και την επίδραση αυτού στην τοπική ανάπτυξη.

Στόχος της έρευνας ήταν να αποτυπωθεί η άποψη των σχετικών με την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής φορέων καθώς και να διερευνηθούν οι προοπτικές και οι πιθανές επιδράσεις.

Η έρευνα διεξήχθη σε 7 αρμόδιους φορείς ώστε να αποτυπωθεί η άποψή τους σχετικά με το τουριστικό προϊόν των περιοχών και την επίδρασή τους στην τοπική ανάπτυξη και κατ' επέκταση στην τοπική οικονομία. Οι φορείς αυτοί ήταν :

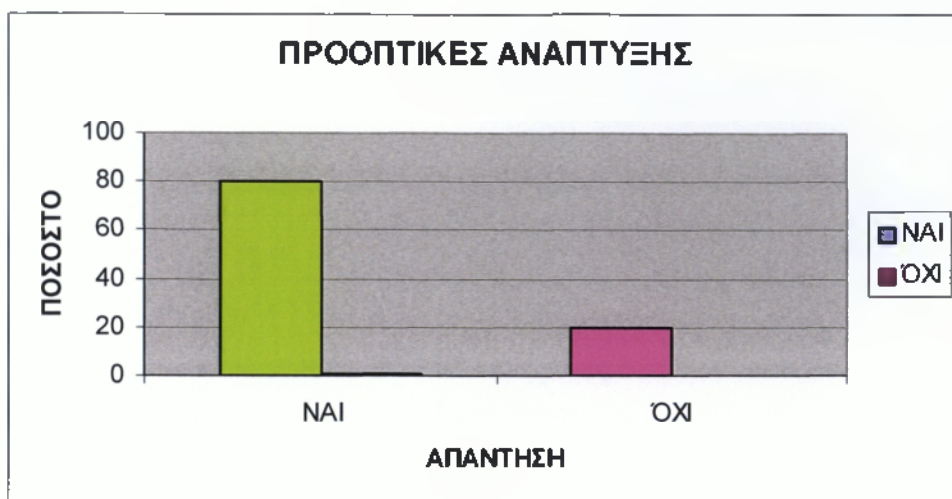
- 1) Αναπτυξιακή Εταιρία Μαγνησίας
- 2) Αναπτυξιακή Εταιρία Πηλίου
- 3) Κέντρο Τουριστικής Πληροφόρησης
- 4) Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
- 5) Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλίας
- 6) Δήμος Σκιάθου
- 7) Δήμος Σκοπέλου

Πραγματοποιήθηκε στο χρονικό διάστημα Σεπτέμβριος 2004 έως Απρίλιος 2005 , μέσω ερωτηματολογίου , το οποίο περιείχε 5 ερωτήσεις ανοιχτού τύπου και 5 ερωτήσεις κλειστού τύπου.

Ερώτηση 1. «Θεωρείτε πως υπάρχουν προοπτικές αξιολογής ανάπτυξης του τουριστικού προϊόντος στο νομό»;

Διάγραμμα 1: Προοπτικές Ανάπτυξης

Διάγραμμα 1: Προοπτικές Ανάπτυξης

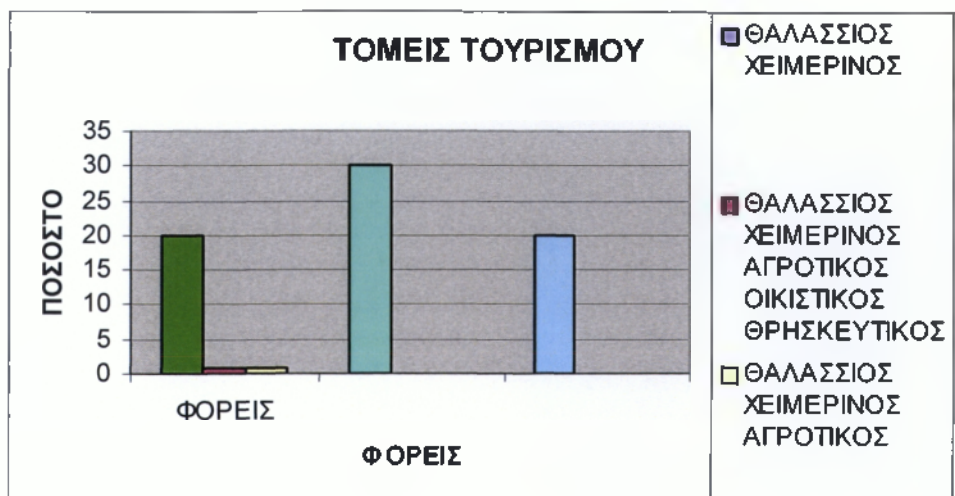

Πηγή : Προσωπική Έρευνα Πεδίου

Από τους 7 φορείς οι 5 απάντησαν ότι είναι αξιόλογες οι προοπτικές ανάπτυξης , με την προϋπόθεση βέβαια ότι θα αξιοποιηθούν σωστά και αποτελεσματικά , ενώ οι υπόλοιποι 2 φορείς δεν φάνηκαν αισιόδοξοι , αν και συμφωνούν ότι με την πραγματοποίηση σωστών και συντονισμένων κινήσεων το αποτέλεσμα θα είναι ικανοποιητικό .

Ερώτηση 2 : «Σε ποιους τομείς του τουρισμού διακρίνεται ο νομός μας»;

Διάγραμμα 2: Τομείς του τουρισμού

Πηγή: Προσωπική Έρευνα Πεδίου

Σε αυτήν την ερώτηση οι Δήμοι Σκιάθου και Σκοπέλου αναφέρθηκαν στους τομείς του θαλάσσιου και χειμερινού τουρισμού. Οι φορείς της ANEM, της Περιφέρειας Θεσσαλίας και του ΕΟΤ τόνισαν τους εξής τομείς:

- 1) θαλάσσιος
- 2) Χειμερινός
- 3) Αγροτικός
- 4) Οικιστικός
- 5) Θρησκευτικός

Τέλος οι υπόλοιποι φορείς δηλαδή η Αναπτυξιακή Πηλίου και το Κέντρο Τουριστικής Πληροφόρησης, διέκριναν τον χειμερινό τουρισμό τον αγροτουρισμό και τον θαλάσσιο.

Ερώτηση 3: «Υπάρχουν κάποιοι τομείς που θεωρείτε ότι δεν έχουν αξιοποιηθεί ανάλογα»;

Διάγραμμα 3: Αξιοποίηση τομέων τουρισμού

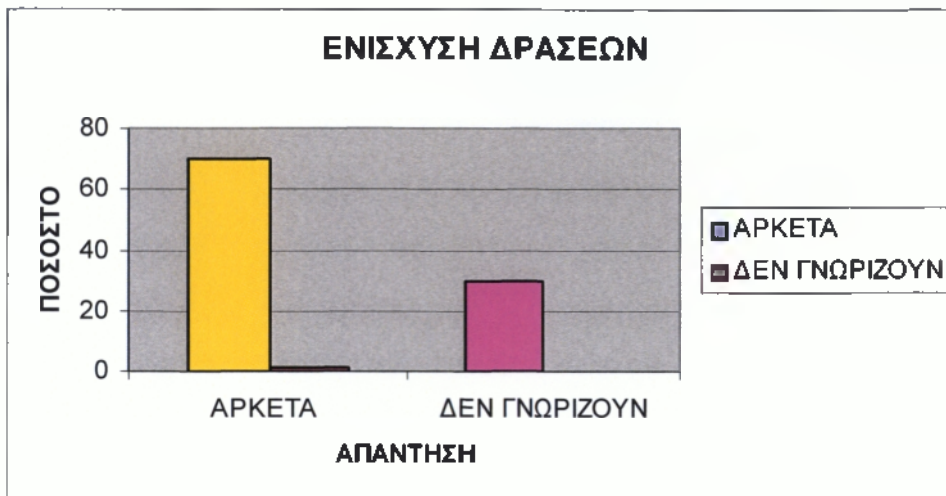

Πηγή: Προσωπική Έρευνα Πεδίου

Και οι 7 φορείς ανέδειξαν το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που παρουσιάζουν ο θαλάσσιος τουρισμός των Βορείων Σποράδων και ο χειμερινός τουρισμός του Πηλίου, αφήνοντας πίσω σε ανάπτυξη και ενδιαφέρον τους υπόλοιπους τομείς.

Ερώτηση 4 : «Μέσω των ευρωπαϊκών προγραμμάτων έχουν ενισχυθεί δράσεις που συμβάλλουν στην τουριστική ανάπτυξη»;

Διάγραμμα 4 : Ενίσχυση Δράσεων

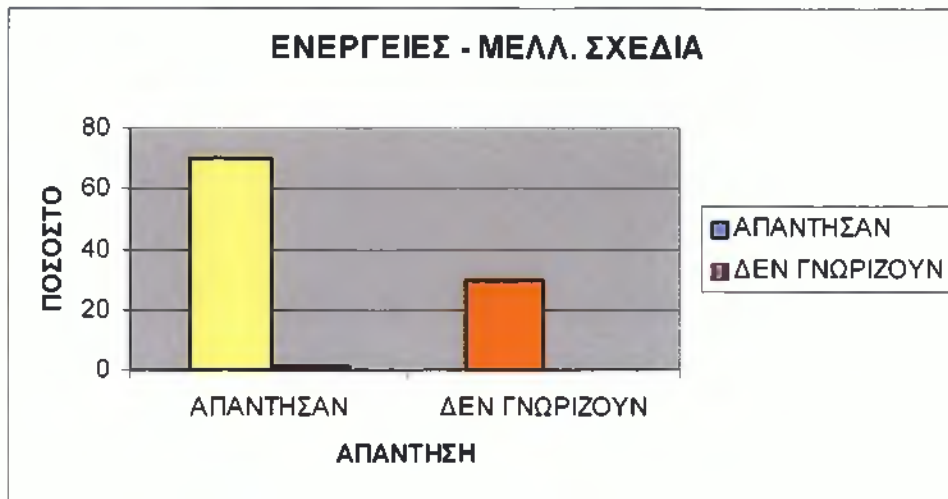

Πηγή: Προσωπική Έρευνα Πεδίου

Μόνο το 70% των φορέων δηλαδή οι 4 από τους 7 και συγκεκριμένα η ANEM , ο ΕΟΤ , η Αναπτυξιακή Πηλίου και η Περιφέρεια Θεσσαλίας , γνώριζαν σχετικά με αυτήν την ερώτηση , απαντώντας ότι όντως έχει δοθεί μία ώθηση στην τουριστική ανάπτυξη μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων , όπως το LEADER + για τον αγροτουρισμό του Πηλίου , το RECITE II με την δράση ECOSERT για το σχεδιασμό του περιβαλλοντικού τουρισμού και το INTEREG III για την ανάδειξη του θρησκευτικού τουρισμού. Το υπόλοιπο 30% των φορέων δεν γνώριζαν κάτι σχετικό.

Ερώτηση 5 : «Ποιες ενέργειες έχουν υλοποιηθεί και ποια είναι τα μελλοντικά σχέδια δράσης για την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού»;

Διάγραμμα 5: Ενέργειες και Μελλοντικά Σχέδια

Πηγή : Προσωπική Έρευνα Πεδίου

Και σε αυτήν την ερώτηση μόνο το ίδιο προηγούμενο 70% γνώριζε να απαντήσει και να αναφερθεί στα εξής:

- 1) Μελέτη για τη δημιουργία τελεφερίκ στο Πήλιο.
- 2) Αποκατάσταση και ανάδειξη των μονοπατιών του Πηλίου για την ώθηση του περιπατητικού τουρισμού.
- 3) Δημιουργία ειδικής επιστημονικής ομάδας για τον συντονισμό και τη διαχείριση των πιο πάνω δράσεων.
- 4) Αξιολόγηση και ανάδειξη των κοινών χαρακτηριστικών με σκοπό τη δημιουργία του ειδικού τουριστικού προϊόντος «Διαδρομή των Αργοναυτών».
- 5) Στόχος η ανάδειξη του αθλητικού και συνεδριακού τουρισμού (Αυτό είναι υπό συζήτηση).

Ερώτηση 6 : «Είστε ικανοποιημένοι από την έως τώρα τουριστική ανάπτυξη του νομού»;

Διάγραμμα 6: Ικανοποίηση από την τουριστική ανάπτυξη

Πηγή : Προσωπική Έρευνα Πεδίου

Το 100% των φορέων , δηλαδή και οι 7 δεν είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από την μέχρι τώρα τουριστική ανάπτυξη. Πιστεύουν ότι ο νομός μπορεί να προσφέρει περισσότερα και πως η σημερινή τουριστική εικόνα του, είναι αποτέλεσμα όχι καλά σχεδιασμένων χειρισμών.

Ερώτηση 7: «Πιστεύετε πως η ανάπτυξη του τουρισμού σε όλες τις μορφές του , (ή τουλάχιστον στις περισσότερες) συμβάλλει στην τόνωση της τοπικής οικονομίας»;

Διάγραμμα 7 : Τόνωση της Τοπικής Οικονομίας

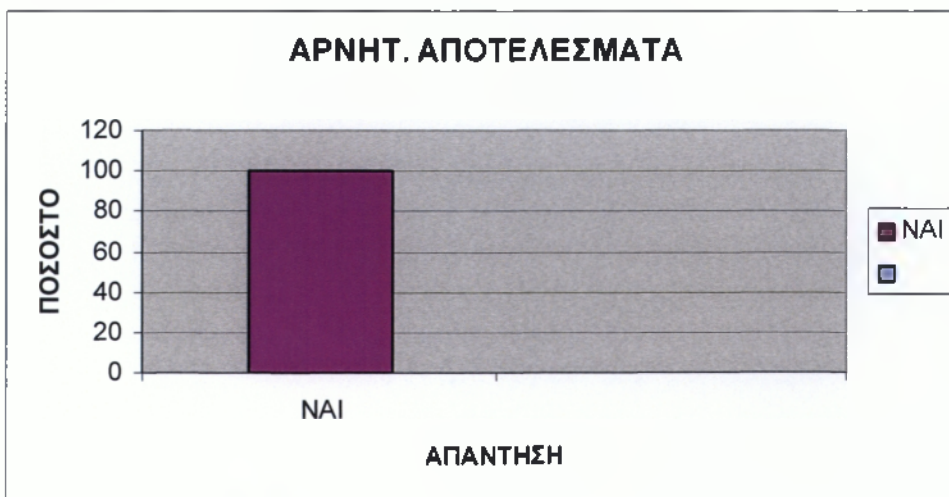

Πηγή : Προσωπική Έρευνα Πεδίου

Όλοι οι φορείς πιστεύουν στην τόνωση της τοπικής οικονομίας μέσω της ανάπτυξης του τουρισμού, (όσο πιο πολύ γίνεται) πάντα με τους κατάλληλους και σωστούς χειρισμούς, αποφεύγοντας εννοείται την υπερβολή και την επιπολαιότητα.

Ερώτηση 8 : «Η μη σχεδιασμένη ανάπτυξη του τουρισμού μπορεί να επιφέρει αρνητικά αποτελέσματα»;

Διάγραμμα 8: Αρνητικά Αποτελέσματα

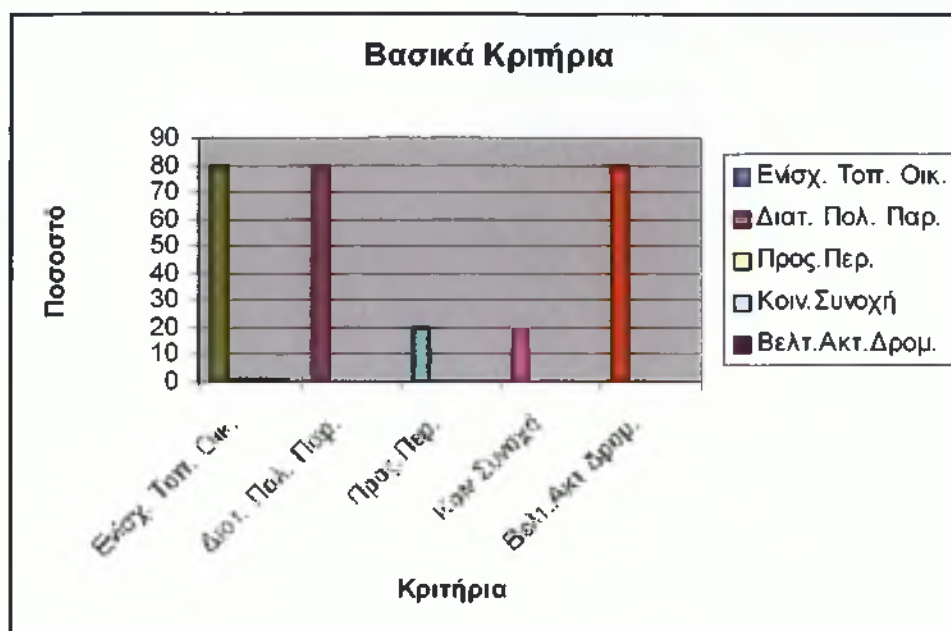
Πηγή : Προσωπική Έρευνα Πεδίου

Η απάντηση που δόθηκε σε αυτήν την ερώτηση ήταν ίδια από όλους τους φορείς. Είναι κάτι που έχει ήδη συμβεί και τα αποτελέσματά του ήταν σαφέστατα αρνητικά, άλλωστε εννοείται πως οτιδήποτε στηρίζεται σε κακό σχεδιασμό οδηγεί σε ανεπιθύμητες συνέπειες.

Ερώτηση 9 «Αξιολογήστε τα βασικότερα κριτήρια γύρω από τα οποία θα πρέπει να επικεντρωθεί η τουριστική ανάπτυξη της περιοχής».

Κριτήρια	Πάρα Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας	+			
Προστασία του περιβάλλοντος		+		
Κοινωνική Συνοχή		+		
Διατήρηση Πολιτιστικών Παραδόσεων	+			
Βελτίωση Ακτοπλοϊκών Δρομολογίων (για τα νησιά)	+			

Διάγραμμα 9: Βασικά Κριτήρια

Πηγή : Προσωπική Έρευνα Πεδίου

Όλα τα παραπάνω κριτήρια υποστηρίζονται και από τους 7 φορείς , με διαφορετική όμως σημαντικότητα για τον καθένα. Συγκεκριμένα το 80% των φορέων δηλαδή η ANEM , ο ΕΟΤ , η Αναπτυξ. Πηλίου και οι Δήμοι Σκιάθου και Σκοπέλου ,θεωρούν πιο σημαντικά και πρωταρχικά, τα κριτήρια 1 , 4 και 5 , βάζοντας σε δεύτερη θέση τα κριτήρια 2 και 3 , τα οποία για τους υπόλοιπους δύο φορείς , δηλαδή το Κέντρο Τουρ. Πληροφόρησης και την Περιφέρεια Θεσσαλίας φαίνονται πιο σημαντικά. Όσο για το 5 κριτήριο και οι 7 φορείς υποστηρίζουν απόλυτα την σημαντικότητά του.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ : Ο τοπικός πληθυσμός δεν ήταν σε θέση να συμμετέχει στην έρευνα λόγω έλλειψης και εξειδίκευσης.

Συμπεράσματα Έρευνας

Από την έρευνα που διεξήχθη απευθύνοντας, στους αρμόδιους φορείς τα αποτελέσματα διαμορφώθηκαν ως εξής:

Το 80% αυτών στην ερώτηση αν υπάρχουν προοπτικές αξιολόγησης ανάπτυξης του τουριστικού προϊόντος απάντησε ότι είναι αρκετά καλές με την προϋπόθεση βέβαια ότι θα αξιοποιηθούν αποτελεσματικά και σωστά, ενώ το υπόλοιπο 20% δεν είναι τόσο αισιόδοξο, συμφωνούν όμως ότι πραγματοποιώντας τις σωστές κινήσεις το αποτέλεσμα θα είναι ικανοποιητικό.

Σύμφωνα με αυτούς τους φορείς ο νομός Μαγνησίας διακρίνεται κυρίως στον θαλάσσιο, τον αγροτικό, τον οικιστικό, τον χειμερινό και τον θρησκευτικό τουρισμό. Από αυτούς τους τομείς ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν ο θαλάσσιος τουρισμός των Βορείων Σποράδων και ο χειμερινός τουρισμός του Πηλίου, αφήνοντας πίσω τους άλλους τομείς πίσω σε ανάπτυξη και ενδιαφέρον.

Ωστόσο έχει δοθεί μία ώθηση στην τουριστική ανάπτυξη μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων όπως το LEADER + για τον αγροτουρισμό του Πηλίου, το RECITE II με την δράση ECOCERT, για τον σχεδιασμό του περιβαλλοντικού τουρισμού και το INTEREG III C για την ανάδειξη του θρησκευτικού τουρισμού.

Στα μελλοντικά σχέδια περιλαμβάνεται η μελέτη για την δημιουργία τελεφερίκ στο Πήλιο, η αποκατάσταση και ανάδειξη των μονοπατιών του Πηλίου για την ώθηση του περιπατητικού τουρισμού, η δημιουργία ειδικής επιστημονικής ομάδας για τον συντονισμό και τη διαχείριση των πιο πάνω δράσεων, η αξιολόγηση και η ανάδειξη των κοινών χαρακτηριστικών με σκοπό τη δημιουργία του ειδικού τουριστικού προϊόντος «Διαδρομή των Αργοναυτών».

Ερωτώμενοι οι φορείς – το 60% αυτών, δήλωσε ότι δεν είναι απόλυτα ικανοποιημένοι από την τουριστική ανάπτυξη του νομού και πως η μη σχεδιασμένη και επιπόλαια ανάπτυξη του, θα επιφέρει αρνητικά αποτελέσματα. Παρ'όλα αυτά, το 100% αυτών πιστεύουν ότι με τους κατάλληλους και σωστούς χειρισμούς η ανάπτυξη του τουρισμού συμβάλλει σημαντικά στην τόνωση της τοπικής οικονομίας, θέτοντας ως προτεραιότητες τα εξής:

- A) Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας
- B) Διατήρηση των πολιτισμικών παραδόσεων

Γ) Προστασία του περιβάλλοντος

Δ) Κοινωνική συνοχή.

Ο τοπικός πληθυσμός δεν ήταν σε θέση να συμμετέχει στην έρευνα λόγω ελλιπούς πληροφόρησης και εξειδίκευσης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΣΤΟΧΟΙ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Συμπεράσματα

Ο τρόπος με τον οποίο έχει αναπτυχθεί η τουριστική δραστηριότητα στη χώρα μας, δεν διαφέρει σημαντικά από αυτόν με τον οποίο αναπτύχθηκε τουριστικά ένας μεγάλος αριθμός χωρών με παρόμοια τουριστική προσφορά.

Είναι φανερό ότι η παρατεταμένη και αποκλειστικά προβολή του προϊόντος "ήλιος – θάλασσα", ευνόησε τον μαζικό τουρισμό, συγκεντρώνοντας την τουριστική δραστηριότητα σε συγκεκριμένες περιοχές (κυρίως τα νησιά) και ενίσχυσε την εποχικότητα.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την επιβάρυνση των ήδη ανεπτυγμένων τουριστικά περιοχών και σε άλλες ενισχύθηκε η ανάπτυξη, αλλά ανεξέλεγκτα. Η εμφάνιση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, καθώς εφαρμόστηκαν χωρίς σχέδιο και στρατηγική.

Για το λόγο αυτό κρίνεται αναγκαία η εφαρμογή ενός ενιαίου στρατηγικού σχεδίου για τον ελληνικό τουρισμό. Ο καθορισμός των στόχων και των κατευθυντήριων γραμμών από το νέο Υπουργείο Τουρισμού, είναι η ώθηση που χρειάζεται ο ελληνικός τουρισμός.

Ειδικά για τον Νομό Μαγνησίας το συμπέρασμα για την τουριστική αγορά του, είναι ότι ενώ ο Νομός διαθέτει σοβαρά πλεονεκτήματα, εν τούτοις λείπουν οι σοβαρές πολιτικές που θα εξέλιξαν αυτό το πλεονέκτημα σε ανταγωνιστικό. Βρίσκεται συνεχώς σε μια πορεία ελλειμματικής πληρότητας για την αντιμετώπιση της οποίας δεν φαίνεται να υπάρχει πολιτική υποστήριξης.

Προβληματισμούς προκαλεί το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια, σε θεωρητικό τουλάχιστον επίπεδο, ενώ έχουν αναληφθεί διάφορες ενέργειες προβολής σε διεθνείς αγορές από τους πόρους των ΚΙΠΣ, οι οποίες όμως δεν έχουν δώσει αποτελέσματα.

Από τα στοιχεία της έρευνας του Επιμελητηρίου Μαγνησίας προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

1) Η οικονομία του Νομού βρίσκεται σε υποχώρηση. Αυτό σημαίνει ότι ο όγκος των επενδύσεων αν και βοήθησε δεν ήταν αρκετός για διατηρηθεί ένας σταθερός ρυθμός ανάπτυξης.

2) Το τοπικό εισόδημα αντί να συγκλίνει φαίνεται να αποκλίνει από τον ευρωπαϊκό και εθνικό μέσο όρο .

3) Η ανάπτυξη του γεωργικού προϊόντος αν και δεν είναι ιδιαίτερα σημαντική φαίνεται ότι μπορεί να δημιουργήσει εισοδηματικές προσδοκίες.

4) Η υποχώρηση του μεταποιητικού ΑΕΠ αποτελεί σημαντική πρόκληση για το Νομό. Όπως φαίνεται τα επενδυτικά προγράμματα που πραγματοποιήθηκαν αμέσως μετά την κρίση προκάλεσαν μία μάλλον υποτονική αύξηση.

5) Ο τομέας των υπηρεσιών και ειδικότερα ο κλάδος του τουρισμού βρίσκονται σε χαμηλό επίπεδο.

Στόχοι

Οι βασικοί στόχοι που τίθενται σήμερα για την αναβάθμιση του τουρισμού στο σύνολο της χώρας είναι:

- Ποιοτική αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών. Αυτός ο στόχος περιλαμβάνει :
 - Εκσυγχρονισμός των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων.
 - Κατάρτιση και εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού στον κλάδο.
 - Εγκατάσταση δικτύου πληροφορικής υψηλών αποδόσεων για την παροχή υπηρεσιών σε επαγγελματικούς φορείς και ιδιώτες.
 - Υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής (αυτοκινητόδρομοι , σιδηρόδρομοι κ.λ.π)
 - Σωστή και αποτελεσματική προβολή του τουριστικού προϊόντος.
- Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος. Για την υλοποίηση αυτού του στόχου το νέο Υπουργείο Τουρισμού επεξεργάζεται τις δυνατότητες εναλλακτικών μορφών τουρισμού που υπάρχουν στη χώρα μας. Συγκεκριμένα :
 - Προώθηση ειδικών μορφών θαλάσσιου τουρισμού.
 - Προώθηση του ορειβατικού , οικολογικού , πολιτιστικού , αγροτικού και θεραπευτικού τουρισμού.
 - Ανάπτυξη εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής όπως, συνεδριακά κέντρα , θαλασσοθεραπεία και χιονοδρομικά κέντρα.
- Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Η ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας και κατά τους χειμερινούς μήνες, πλὴν τους καλοκαιρινούς , πιστεύεται ότι θα συμβάλλει , τόσο

στη μείωση του καλοκαιρινού φόρτου των περιοχών, όσο και στην αύξηση της μέσης πληρότητας των κλινών. Επιπλέον θα συμβάλλει στη συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού αυξάνοντας έτσι και τα εισοδήματα των κατοίκων. Η εκπλήρωση όμως αυτού του στόχου απαιτεί την υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής (αεροδρόμια, οδικά δίκτυα, σιδηρόδρομοι κ.α) αλλά και ειδικών τουριστικών υποδομών (γήπεδα, κέντρα θαλασσοθεραπείας, χιονοδρομικά κέντρα), ενέργειες δηλαδή που αποσκοπούν στην ώθηση του χειμερινού τουρισμού.

- Εκσυγχρονισμός των θεσμών. Η πολιτική της Ελλάδας ως προς αυτόν το στόχο εστιάζεται περισσότερο στην αναδιάρθρωση του ΕΟΤ, με τη δημιουργία δύο θυγατρικών εταιριών οι οποίες θα αναλάβουν αρμοδιότητες όπως, η πρώτη τη διοργάνωση του φεστιβάλ Αθηνών και η δεύτερη τη διαχείριση και αξιοποίηση της περιουσίας του ΕΟΤ η οποία περιλαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό τουριστικών μονάδων και ακινήτων εκ των οποίων τα περισσότερα είναι εγκαταλελειμμένα. Επίσης στα πλαίσια της αποκέντρωσης τα γραφεία του εσωτερικού ΕΟΤ μεταφέρθηκαν στην Περιφερειακή και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Τέλος, οι στόχοι αυτοί αλληλοσυμπληρώνονται και έχουν άμεση ή έμμεση σχέση μεταξύ τους.

Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης.

Σύμφωνα με δημοσίευμα στην τοπική εφημερίδα του Βόλου «Νέος Τύπος», ο Υπουργός Τουρισμού κ. Αβραμόπουλος, κατά την επίσκεψή του στο Βόλο, σχολίασε ότι η Ελλάδα βρίσκεται στην τρίτη θέση μεταξύ των χωρών της Μεσογείου όσον αφορά το τουριστικό της προϊόν. Σε παγκόσμιο επίπεδο καταλαμβάνει την δέκατη θέση από άποψη τουριστικών εσόδων, μετά την Τουρκία που βρίσκεται στην ένατη θέση, ενώ από άποψη αφίξεως τουριστών, η Ελλάδα δεν βρίσκεται στην πρώτη δεκάδα¹⁸.

Παρ'όλα αυτά ο Φιλανδός Πρόεδρος κ. Ούλεν Νόρμπακ κατά την επίσκεψή του στην ANEM, προς συζήτηση συνεργασίας της χώρας του με την Μαγνησία, επισήμανε ότι η Μαγνησία και

¹⁸ Η μελέτη έγινε στο Εργαστήριο Συστημάτων Χρηματοοικονομικής Διοίκησης του Πολυτεχνείου Κρήτης. Το αποτέλεσμα συμπίπτει με τη κατάταξη του Παγκοσμίου Οργανισμού Τουρισμού.

γενικότερα η Ελλάδα αποτελεί τα τελευταία χρόνια ελκυστικό προορισμό για τους Φιλανδούς. Τόνισε ότι παρ'όλο που οι γειτονικές χώρες είναι πιο φθηνές, η Ελλάδα εξακολουθεί λόγω ποιότητας να είναι πιο ελκυστική¹⁹.

Προτάσεις

Οι προτάσεις που συζητήθηκαν στη Διεύθυνση Τουρισμού της Περιφέρειας Θεσσαλίας, με στόχο την ανάκαμψη της θεσσαλικής τουριστικής αγοράς, όπως εκφράζονται και στο ΠΕΠ 2000-2006, είναι :

- Η αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας του βασικού τουρισμού της Θεσσαλίας (εννοείται ότι περιλαμβάνονται οι περιοχές μελέτης Πήλιο και Σποράδες) και η διατήρησή του στη Διεθνή Αγορά.
- Η ενίσχυση των πλεονεκτημάτων που διαθέτει η περιοχή για την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Προτάθηκαν και τρία εναλλακτικά σενάρια τα οποία έχουν ως εξής:

- Των «6 ώριμων τουριστικών πόλων»
- Της «πολυπολικής τουριστικής ανάπτυξης»
- Των «τουριστικών δικτύων των 6 ώριμων πόλων έλξης».

Από τη σύγκριση των επιπτώσεων των τριών σεναρίων πιο κατάλληλο αναδείχθηκε το σενάριο 3 με τίτλο «Δίκτυα μεταξύ των 6 ώριμων και των υπόλοιπων τουριστικών περιοχών».

Οι περιοχές αυτές είναι η Σκιάθος, η Σκόπελος, η Αλόνησος το Πήλιο, τα παράλια Όσσας – Μαυροβουνίου και τα Μετέωρα.

Επίσης το Κέντρο Τουριστικής Ανάπτυξης Θεσσαλίας²⁰ πρότεινε σχέδια που αφορούν οργανωμένες δράσεις (συνενώσεις και συνεργασίες, βελτίωση της σχετικής θέσης των ΜΜΕ²¹ στην αγορά τους, διείδυση σε νέες αγορές), για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ.

Πιο συγκεκριμένα οι ενέργειες αφορούν την έρευνα αγοράς, εκπόνηση μελετών μάρκετινγκ, αναδιοργάνωση - αυτοματοποίηση, ηλεκτρονική δικτύωση, προβολή και διαφήμιση δημιουργία κοινών τουριστικών πακέτων συνδυασμένες ενέργειες ένταξης σε πακέτα μορφών εναλλακτικού τουρισμού.

Μια άλλη πρόταση για την ανάκαμψη του θεσσαλικού τουρισμού

¹⁹ Δημοσίευμα στην τοπική εφημερίδα «Νέος Τύπος».

²⁰ Εδρεύει στο Επιμελητήριο Μαγνησίας το οποίο βρίσκεται στο Βόλο.

²¹ Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.

μαζί με τη κατάλληλη εκπαίδευση των ιδιοκτητών τους στον τομέα αυτό, είναι ένας τρόπος για την επίτευξη του στόχου.

Στο νέο Αναπτυξιακό Νόμο 2601/98 περιέχονται οι εξής επενδύσεις, με στόχο την αναβάθμιση των καταλυμάτων (για τη Θεσσαλία αλλά και την υπόλοιπη χώρα):

Πίνακας 15
**Επενδύσεις κατά περιφέρεια το διάστημα Μάιος 1998-
Φεβρουάριος 2004**

<u>ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ</u>	<u>ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ</u>	<u>ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ</u>	<u>ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΛΙΝΩΝ 1998</u>	<u>ΕΥΡΩ ΑΝΑ ΚΛΙΝΗ</u>
<u>Ανατ. Μακεδ. και Θράκης.</u>	19	18.494.742	14.892	1242
<u>Δυτ. Μακεδ.</u>	85	104.671.411	56.924	1839
<u>Κ. Μακεδον.</u>	7	9.537.528	3.216	2966
<u>Ήπειρος</u>	37	19.435.52	9.152	2124
<u>Θεσσαλία</u>	72	47.317.043	22.669	2087
<u>Στερ. Ελλάδα</u>	22	25.776.539	20.133	916
<u>Αττική</u>	56	200.921.782	61.755	3254
<u>Δυτ. Ελλάδα</u>	37	78.453.278	14.267	5499
<u>Πελοπόννησος</u>	59	51.290.714	32.199	1593
<u>Ιόνια Νησιά</u>	81	65.434.128	60.787	1076
<u>Βόρειο Αιγαίο</u>	26	29.881.547	20.618	1449
<u>Νότιο Αιγαίο</u>	160	151.597.919	136.679	1109
<u>Κρήτη</u>	236	164.44.864	114.160	1440
<u>Σύνολο Χώρας</u>	897	967.257.037	575.451	1681

Πηγή : ΕΟΤ , Διευ/ση Μελετών & Επενδύσεων.

Τέλος ένας νέος θεσμός που εισήχθη στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, το οποίο παρουσιάζει ανάπτυξη στο εξωτερικό είναι η λεγόμενη "χρονομεριστική μίσθωση" ή αλλιώς "timeshare"¹⁹. Ο θεσμός αυτός σημαίνει ότι πρόκειται για το δικαίωμα της χρήσης μιας τουριστικής μονάδας (δωμάτιο , διαμέρισμα ή bungalow), για συγκεκριμένη χρονική περίοδο ανά έτος, συνήθως μία εβδομάδα, η οποία ονομάζεται και χρονομερίδιο – και για μια συνολικά μακρά χρονική περίοδο (20-30 χρόνια).

Η χρονομεριστική μίσθωση εμφανίστηκε στην Ελλάδα στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και ο πιο πρόσφατος αριθμός στην Ελλάδα

¹⁹ Πηγή : Σεμινάριο για το θεσμό αυτό σε μεγάλο ξενοδοχείο στη Σκιάθο με ελεύθερη παρακολούθηση.

Η χρονομεριστική μίσθωση εμφανίστηκε στην Ελλάδα στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και ο πιο πρόσφατος αριθμός στην Ελλάδα εκτιμάται στις 20000, από τα οποία γύρω στις 14000 ανήκουν σε Έλληνες και τα 6000 σε ξένους. Τα νούμερα αυτά είναι ενδεικτικά της περιορισμένης ανάπτυξης αυτού του προϊόντος στην Ελλάδα. Αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται περίπου 20 εταιρίες προώθησης χρονομεριδίων, ενώ στο χώρο των αναταλλαγών (timeshare exchange), κυριαρχούν οι RCI και Interval International.

Η μεγαλύτερη ελληνική ξενοδοχειακή αλυσίδα χρονομίσθωσης είναι η GRECOTEL και βρίσκεται στα τελευταία στάδια σχεδιασμού του προτύπου χρονομίσθωσης, το οποίο βασίζεται στα ξενοδοχεία της αλυσίδας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ

- 1) Βασιλική Γαλάνη – Μουτάφη , 2002 , Έρευνες για τον τουρισμό στην Ελλάδα και την Κύπρο
- 2) Αναπτυξιακή Εταιρία Μαγνησίας , Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Μαγνησίας – Έντυπο Υλικό
- 3) Αναπτυξιακή Εταιρία Πηλίου , Μελέτη Τουριστικής – Τοπικής Ανάπτυξης Πηλίου – Έντυπο Υλικό
- 4) Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός «ΜΕΛΙΣΣΑ» , Προφορικές πληροφορίες για την τοπική – τουριστική ανάπτυξη του Πηλίου
- 5) Γυναικείος Αγροτουριστικός Συνεταιρισμός Ζαγοράς , Προφορικές πληροφορίες για την τοπική τουριστική ανάπτυξη του Πηλίου
- 6) Αναπτυξιακή Εταιρία Σκιάθου , Προφορικές Πληροφορίες για την τουριστική κίνηση στο νησί
- 7) Αναπτυξιακή Εταιρία Σκοπέλου , Προφορικές Πληροφορίες για την τουριστική κίνηση στο νησί
- 8) Αναπτυξιακή Εταιρία Αλοννήσου . Προφορικές Πληροφορίες για την τουριστική κίνηση στο νησί
- 9) Δήμος Σκιάθου , Μελέτη για την τοπική – τουριστική ανάπτυξη της Σκιάθου – Έντυπο υλικό
- 10) Δήμος Σκοπέλου , Μελέτη για την τουριστική –τοπική ανάπτυξη στη Σκόπελο – Έντυπο υλικό
- 11) Δημοτική Τουριστική Επιχείρηση Βόλου , Διαφημιστικό πληροφοριακό φυλλάδιο για την ελκυστικότητα των περιοχών μελέτης
- 12) Κέντρο Τουριστική Πληροφόρησης Βόλου , Διαφημιστικό πληροφοριακό φυλλάδιο για την ελκυστικότητα των περιοχών μελέτης
- 13) Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού , Στατιστικά στοιχεία – Ηλεκτρονική μορφή
- 14) Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος , Στατιστικά στοιχεία – Ηλεκτρονική μορφή
- 15) Λιμεναρχείο Αλοννήσου , έντυπο φυλλάδιο σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ
- 16) Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας , Διαφημιστικό πληροφοριακό φυλλάδιο και στατιστικά στοιχεία
- 17) Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλίας , Μελέτη Ανάπτυξης της Περιφέρειας – Έντυπο Υλικό.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1986

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
167

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΟΜΟΙ

52. Σύμβαση της χρονομεριστικής μίσθωσης και ρύθμιση συναφών θεμάτων. 1

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

- 1. Ίδρυση Ενορίας του Ιερού Ενοριακού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου της Ιερής Μητρόπολης Πατρών. . . 2
- 2. Ίδρυση Ενορίας του Ιερού Ενοριακού Ναού Αγίας Τριάδος Καλυβίων—Πεζαύλας της Ιερής Μητρόπολης Θεσσαλιώτιδας και Φαναριοφερσάλων. . . . 3
- 3. Ίδρυση Ενορίας του Ιερού Ενοριακού Ναού Αγίου Ελευθερίου ανοικτικού Ρένιας και Συντριάδος Πύργου της Ιερής Μητρόπολης Ηλείας. 4
- 4. Ίδρυση Ενορίας του Ιερού Ενοριακού Ναού Μεταμορφώσεως του Σωτήρος της Ιερής Μητρόπολης Αττικής. 5
- 5. Ίδρυση Ενορίας του Ιερού Ενοριακού Ναού Αγίας Παρασκευής Βραχωνιωτικών της Ιερής Μητρόπολης Κερκύρας και Παξών. 6
- 6. Ίδρυση Ενορίας του Ιερού Ενοριακού Ναού Ζωοδόχου Πηγής Πηγαδίων Κοινότητας (Τζάιλον) Χαραυγής της Ιερής Μητρόπολης Πατρών. 7
- 7. Μετατροπή της ιερής ανδρικής κοινοβιακής Μονής Αγίας Τριάδος Μυτιληνίων της Ιερής Μητρόπολης Σάμου και Ικαρίας, σε γυναικεία. 8
- 8. Ίδρυση Ενορίας του Ιερού Ενοριακού Ναού Αγίου Ελευθερίου Νέου Δράμιου Πατρών της Ιερής Μητρόπολης Πατρών. 9

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΣΦΑΛΜΑΤΩΝ

ωση σφάλματος στο Π.Δ. 188/86 κομодиότητας Υπ. Μν. Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ 76/Α/86). 10

ΝΟΜΟΙ

(1)

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1652

Σύμβαση της χρονομεριστικής μίσθωσης και ρύθμιση συναφών θεμάτων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

δίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1.

ε τη σύμβαση χρονομεριστικής μίσθωσης ο εκμισθω-
ελαμβάνει την υποχρέωση να παραμείνει

στο μισθωτή, κατά τη διάρκεια της σύμβασης, τη χρήση τουριστικού καταλύματος και να παρέχει σ' αυτόν συναφείς υπηρεσίες για καθορισμένο από τη σύμβαση χρονικό διάστημα και ο μισθωτής να καταβάλλει το μίσθωμα που συμφωνήθηκε.

Ως τουριστικά καταλύματα για την εφαρμογή του νόμου αυτού νοούνται: ξενοδοχειακές μονάδες και γενικά τουριστικές εγκαταστάσεις που λειτουργούν με άδεια του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.) και έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Ε.Ο.Τ. Η χρονομεριστική μίσθωση, τονομολογείται για χρονικό διάστημα 5 έως 60 ετών.

2. Η χρονομεριστική μίσθωση καταρτίζεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και υποβάλλεται σε μεταγραφή.

3. Αν ο μισθωτής είναι μόνιμος κάτοικος του εξωτερικού ή έχει την έδρα του στο εξωτερικό, το μίσθωμα συμφωνείται σε συνάλλαγμα, που εκχωρείται υποχρεωτικά από τον εκμισθωτή στην Τράπεζα της Ελλάδος μέσα σε ένα μήνα από την είσπραξή του.

Με πράξη του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος μπορεί να ρυθμίζονται λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου αυτού.

Άρθρο 2.

1. Οι καθολικοί και ειδικοί διάδοχοι του μισθωτή και εκμισθωτή υπεισέρχονται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του δικαιοπαρόχου τους που απορρέουν από τη σύμβαση.

Σε περίπτωση κληρονομικής διαδοχής του μισθωτού εφαρμόζεται το άρθρο 612 Α.Κ., αλλά τυχόν προκαταβληθέντα μισθώματα δεν αναζητούνται.

2. Ο μισθωτής έχει το δικαίωμα της υιοθέτησης ή της παραχώρησης της χρήσης του καταλύματος που μίσθωσε, σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου αυτού, σε τρίτους για μία ή περισσότερες περιόδους.

3. Οι καθολικοί και ειδικοί διάδοχοι του εκμισθωτή δεν έχουν αξίωση για μισθώματα που έχουν προκαταβληθεί στο δικαιοπαρόχό τους. Το ίδιο ισχύει και για τα μισθώματα που έχουν κατασχεθεί από δανειστές του δικαιοπαρόχου τους.

Άρθρο 3.

1. Υποθήκες, προσημιώσεις, αναγκαστικές και συντηρητικές κατασχέσεις για την εξασφάλιση απαιτήσεων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., δήμων και κοινοτήτων, οργανισμών κοινωνικών ασφαλίσεων, τραπεζών ή άλλων δανειοδοτικών οργανισμών, υφιστάμενες επί ακινήτων τα οποία εκμισθώνονται κατά το άρθρο 1 του νόμου αυτού, αποσθάνονται

καλύπτεται το σύνολο της απαίτησης από ελληνική ή ξένη τράπεζα. Ο δανειστής δικαιούται να αποκρούσει την προτεινόμενη εγγυητική επιστολή, εφόσον πραετίνει ή αποεχεταί άλλη.

2. Για την κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου ρση και απόβεση εαρών, δύναται να εαχωρούνται τα μιθώματα προς το δανειστή ή προς την εγγυήτρια τράπεζα φαρμοζόμενης όως της διατάξεως του άρθρου 1 παράγραος 3.

3. Κάθε διαφορά για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου πλύεται από το κατά περίπτωση αρμόδιο μονομελές πρωοδικείο κατά τη δικαιοκσία των ασφαλιστικών μέτρων. Επίης για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου ισχύουν οι διαάξεις των άρθρων 1323 και επόμενα του Α.Κ.

Άρθρο 4.

1. Ο εκμισθωτής υποχρεούται να γνωστοποιεί εγγράφως τον Ε.Ο.Τ. την κατάρτιση χρονομεριστικής μίσθωσης. Ο .Ο.Τ. έχει δικαίωμα να ελέγχει και να παρακολουθεί την τελέση των συμφάσεων χρονομεριστικής μίσθωσης.

2. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, που μιοσιούνται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως: α) καθορίνται οι όροι ελικής ή μερικής υπαγωγής τουριστικών ιταλιμάτων, κατά περιοχές της χώρας, στις διατάξεις του μου αυτού, β) ρυθμίζονται κάθε θέμα που αναφέρεται στη ιτουρηία και οργάνωση των καταλιμάτων και υπηρεσιών υ μισθώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, ορίζονται όροι που πρέπει να περιέχονται στη σύμβαση ονομεριστικής μίσθωσης, υπομίσθωσης ή παραχώρησης της ήσης και 3) ρυθμίζονται κάθε θέμα που ανάγεται στη ρμογή της παραγράφου 1 αυτού του άρθρου.

Άρθρο 5.

Οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα που αναφέρονται στη ρωση πράγματος εφαρμόζονται και στη χρονομεριστική μίωση για θέματα που δε ρυθμίζονται από τις διατάξεις ι νόμου αυτού, επιφυλασσομένης της διατάξεως του δεύου εδοφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του νόμου τούτου.

Άρθρο 6.

1. Η παράβαση των διατάξεων του νόμου αυτού, καθώς ι των πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του, τελεί λόγω ανάκλησης της απόφασης του Γενικού Γραμτεα του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού, για την υπαγή της επιχίρησης στις διατάξεις του.

2. Με τις αποφάσεις του άρθρου 4 παράγραφος 2 καθοόνται περιοριστικώς οι προϋποθέσεις ανάκλησης της παάνω απόφασης.

Άρθρο 7.

Γα προβλεπόμενα από το νόμο έξοδα, τέλη, δικαίωματα εολαιογραφικών συλλόγων, εισφορές υπέρ του Ταμείου αλειστης συμβολαιογραφών, αναλογικά και πάγια έξοδα και κίωματα υποθηκοφυλακείου και γενικά οποιαδήποτε διώματα τρίτων μειώνονται στο μισό, εκτός από το τέλος τούτημου.

Άρθρο 8.

Ύρώνεται και έχει ισχύ νόμος από τότε που δημοσιεύθηκε η Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η απόφαση 503007/1976 (Κ 166) του Γενικού Γραμματέα του Ελληνικού Οργανιί Τουρισμού «Περί κανονισμού σχέσεων Ξενοδόχων και τών αυτών», που έχει ως εξής:

α) «Αριθ. 503007

ορί κανονισμού σχέσεων Ξενοδόχων και πελατών αυτών.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΟΥ Ε.Ο.Τ.

Έχοντες υπ' όψη: τας διατάξεις:

Του άρθρου 4 του Δ/τος της 1ης Νοεμβρίου 1938

2. Του Α.Ν. 1565/1950 ως ούτος εκυρώθη δια του Ν. 1624/1951 και συνεπληρώθη δια των Ν.Δ. 3430/1955, Ν.Δ. 4109/1960 και Ν.Δ. 201/1974.

3. Την υπ' αριθ. 156/29.1.1976 απόφαση του Δ.Σ. Ε.Ο.Τ., αποφασίζομεν:

Εγκρίνομεν τον Κανονισμόν τον αφορόντα εις τας σχέσεις των Ξενοδόχων και πελατών αυτών, έχοντα ως εξής:

Άρθρον 1.

Ο Ξενοδόχος υποχρεούται να ενοικιάζη τα κενά δωμάτια του Ξενοδοχείου του εις πάντα αιτούντα πελάτην, να διαθέτη δε και να παρέχη πράγματι όσας ανεσεις διαρκείας δια το Ξενοδοχείον του (π.χ. κολυμβητικήν δεξαμενήν, αθλοπαιδιάς, Νυκτ. Κέντρον, ολιβρέλλας, ανακλίντρον, ακμώδη ακτή κλπ.).

Ο Ξενοδόχος δύναται να αρνηθή την ενοικίασιν, εάν ο πελάτης:

α) Είναι καταφανώς ασθενής.

β) Διατελή εν μέθη.

γ) Είναι ρυπαρός.

Απαγορεύεται η μίσθωσις μέρους των δωματίων του Ξενοδοχείου, με παράλληλον ανάληψιν υποχρεώσεως του Ξενοδόχου, όπως αι υπολοιπούμεναι κλίναι μη ενοικιασθήσιν εις συγκεκριμένα έτερα πρόσωπα ή Ταξειδιωτικούς Οργανισμούς ή Τουριστικά Γραφεία (αποκλειστικότητα).

Άρθρον 2.

Ο Ξενοδόχος υποχρεούται να απαντά εγγράφως ή τηλεγραφικώς εντός 3 ημερών, περί αποδοχής ή μη παραγγελιών ενοικίασεως δωματίων διαδibaζομένων αυτώ εγγράφως, από τηλεφώνου ή δια τηλεγραφήματος δικαιούμενος, εν καταφατική περιπτώσει, να ζητήση προκαταβολήν μέχρι 25% επί του συνόλου της συμφωνηθείσης τιμής διανυκτερεύσεως, των παραγγελθεισών ημερών διαμονής, της προκαταβολής τούτης μη δυναμένης να υπολειφθή του μισθώματος μιας ημέρας.

Η παραγγελία κρατήσεως θεωρείται ολοκληρωθείσα άμα τη λήψει της κατά τα ανωτέρω καθοριζομένης προκαταβολής ή άμα τη εγγράφω αποδοχή της κρατήσεως υπό του Ξενοδόχου.

Άρθρον 3.

Ο παραγγελίας δωμάτια με προκαθορισμενην την χρονικήν περίοδον χρησιμοποιήσεως των και μη τελικώς χρησιμοποιήσασ ταύτα, δι' όλην ή μέρος της περιόδου, οφείλει να αποζημιώση τον Ξενοδόχον με το ήμισυ της συμφωνηθείσης τιμής δια την περίοδον που δεν εχρησιμοποιήθησαν. Εάν όμως ο πελάτης προειδοποιήση τον Ξενοδόχον προ 21 τουλάχιστον ημερών τότε απαλλάσσεται της αποζημιώσεως, υποχρεομένου του Ξενοδόχου εις την άμεσον επιστροφήν τυχόν εισπραχθείσης προκαταβολής.

Άρθρον 4.

Ο πελάτης δικαιούται να κάμη χρήση:

α) Του ενοικιασθέντος δωματίου ή διαμερίσματος.

β) Των κοινοχρήστων χώρων του Ξενοδοχείου, των προοριζομένων δια τους πελάτας.

Εις περίπτωσιν καθ' ην πελάτης απαιτήσει αποκλειστικήν χρήση τυχόν διατιθεμένων υπό της επιχείρησεως, σκιάδος (ολιβρέλλας), ανακλίντρον κλπ. ο Ξενοδόχος δικαιούται να ζητήση ειδικήν πληρωμήν βάσει προκαθορισμένου τιμολογίου.

Η χρήση του ενοικιασθέντος δωματίου ή διαμερίσματος επιτρέπεται αποκλειστικώς και μόνον εις τον ενοικιάσαντα τούτο πελάτην και εις τα παρ' αυτού ρητώς θηλωθέντα κατά την ενοικίασιν πρόσωπα.

Άρθρον 5.

Η ενοικίασις του δωματίου θεωρείται ως γενομένη δια μίαν ημέραν, εκτός αν άλλως οπώς συμφωνηθεί ...

Άρθρον 6.

νοικίας: θεωρείται αμοιβαίως ανανεωθείσα δι' εκάστην ην ημέραν, εφ' όσον ο μεν Ξενοδόχος δεν ειδοποιεί τον ην ότι λήγει η μίσθωσις, ο δε πελάτης δεν ειδοποιεί ενοδόχον ότι δεν θα συνεχίση την μίσθωσιν. Η ειδο-
 ς αυτή δέον να γίνεται από της προηγουμένης ημέρας, δει ισχύει δια την αυτήν ημέραν, αλλά δια την επο-

Άρθρον 7.

περίπτωσιν της κατά το προηγούμενον άρθρον λύσεως σθώσεως του δωματίου, ο πελάτης υποχρεούται να εκ-
 το δωμάτιον μέχρι της 12ης ώρας. Παραμονή πέρασ
 ιας τούτης και μέχρι της 18ης ώρας υποχρεού τον πε-
 εις την καταβολήν ημίσεος ενοικίου. Παραμονή πέρασ
 ης ώρας υποχρεού τον πελάτην εις την καταβολήν ο-
 ου του ενοικίου μιας ημέρας. Εν αρνήσει του πελάτου,
 όχος δικαιούται να αποβάλη εκ του δωματίου τας α-
 ές του.

Άρθρον 8.

το δωμάτιον εκμισθωθεί δι' ωρισμένον χρόνον, ο Ξε-
 δεν δικαιούται να λύση την μίσθωσιν προ της παρε-
 του συμφωνηθέντος χρόνου, εκτός εάν ο πελάτης:

Παραβή τον παρόντα Κανονισμόν.

σθενήσῃ, εκ μετώδικής νόσου ή άλλης νόσου, προκα-
 ενόχλησιν εις τους λοιπούς πελάτας του Ξενοδοχείου.

Ιαρωθή τα χρηστά ήδη.

τοίχως ο πελάτης οφείλει:

α δεχθή το παρ' αυτού ή μέσω τρίτου, τη εντολή του.

β δωμάτιον εκτός εάν τούτο δεν είναι σύμφωνον προς
 αγρελίαν του.

γ διατηρήσῃ το δωμάτιον μέχρι πέρατος του συμφω-
 χρόνου, υποχρεούμενος εν εναντία περιπτώσει να κα-
 εις τον Ξενοδόχον αποζημιώσιν αντιστοιχούσαν προς

του μισθώματος, των υπολοίπων ημερών του αναλα-
 επί της συμφωνηθείσης τιμής διανυκτερεύσεως.

δ ετέρω ισχύουν και δια την περίπτωσιν μη προσε-
 του πελάτου κατά την καθορευθείσαν ημερομηνίαν,
 ριπτώσεων ανωτέρας διάσ, αποδεικνυσμένης εξ αδια-
 γεγονότων ή αποδεικτικών στοιχείων.

ε τα άνω συμφωνία μεταξύ πελάτου και Ξενοδόχου,
 διαρκείας της μισθώσεως είναι ισχυρά, εφ' όσον
 σχετικών αποδεικτικών στοιχείων.

Άρθρον 9.

ρα της αφίξεως λογίζεται ολόκληρος ως προς το
 ανεξαρτήτως της ώρας αφίξεως. Η ημέρα της α-
 ως δεν υπολογίζεται, εκτός εάν ο πελάτης δεν εκ-
 ο δωμάτιον μέχρι της 12ης ώρας της ημέρας ανα-
 ο, όποτε ισχύουν τα εν άρθρω 7 του παρόντος ορι-

Άρθρον 10.

οδόχος οφείλει να διαθέτη εις τους πελάτας τα
 των οποίων την παραγγελίαν έχει εγγράφως ή
 κώς ή δια συμβολαίου—συμφωνητικού αποδεχθή υ-
 νος, εν εναντία περιπτώσει: όπως εξασφαλίσῃ την
 τούτων εις έτερον Ξενοδοχείον, της αυτής τουλά-
 ξεως, κείμενον εν τη αυτή πόλει και διαθέτον εν
 πτώσει τας αυτας ανέσεις και προϋποθέσεις δια-
 άλλασαν, αθλοπαιδιάς, κ.λπ.), ως αι δια τα ιδιόν
 ησίον διαφημιζόμεναι. Εν τοιαύτη περιπτώσει: ο Ξε-
 οίλει να καταβάλῃ εξ ιδίων τας έξοδα μεταφοράς
 υχόν επί πλέον διαφοράν τιμής, μεταξύ του Ξενο-
 και του ετέρου Ξενοδοχείου. Εφ' όσον τα ανωτέ-
 κταστή δυνατόν να εξασφαλισθώσιν, ο Ξενοδόχος
 να αποζημιώσῃ με το σύνολον της συμφωνηθεί-
 ολόκληρον το χρονικόν διάστημα, τιμής διαμονής
 ην, είτε ούτος έχει προέλθει με το Ξενοδοχείον

εις απ' ευθείας συμφωνίαν, είτε είναι κομιστής διατακτικής
 Πρακτορείου (VOUCHER), εκδοθείσης κατόπιν εν ισχύι
 Συμφωνητικού Συμβολαίου.

Απαγορεύεται εις τον Ξενοδόχον να συνάπη συμβάσεις
 εκμισθώσεως κλινών πλειόνων της εις κλίνας δυναμικότητας
 του Ξενοδοχείου του.

Παράθεσις της ανωτέρω διατάξεως θέλει επιφέρει κατά
 του Ξενοδόχου ως διοικητικήν κύρωσιν τον υποβιβασμόν του
 Ξενοδοχείου του εις την άμεσαως κατωτέραν τάξιν επί εν
 έτος.

Άρθρον 11.

Συμφωνία—Συμβόλαια μεταξύ Ξενοδόχων και Τουριστι-
 κών Γραφείων ή Ταξιδιωτικών Οργανισμών είτε κλινών
 πελατών δια κράτησιν αριθμών κλινών δι' ωρισμένην χρονι-
 κήν περίοδον προς συνεχή αποστολήν εναλλαττομένων πελα-
 τών (ALLOTMENT) δέον έπως περιληχθείσθῃν εκτός
 των λοιπών όρων:

α) Την συμφωνηθείσαν τιμήν απλής διανυκτερεύσεως ή
 μετά πρωινού ή μετά ημιδιατροφής ή μετά πλήρους διατρο-
 φής.

(1) Τα συμφωνούμενα πρωϊνά και γεύματα ΤΑΜΠΑ
 ΝΤΟΤ δέον να διατίθενται εις τιμήν και σύνθεσιν οίκα είναι
 αι υπό των εκάστοτε Αγορανομικών Διατάξεων καθοριζό-
 μεναι.

(2) Απαγορεύεται εις Ξενοδοχεία άτινα δεν διαθέτουν
 εντός αυτών εστιατόρια και κυλικεία να συνάπτουν συμβό-
 λαια περί μισθώματος κλινών μετά πρωινού, ημιδιατροφής,
 ή πλήρους διατροφής.

(3) Ωσαύτως απαγορεύεται η μίσθωσις ή υπεκμίσθωσις
 των εν τω Ξενοδοχείω τυχόν λειτουργούντων εστιατορίων
 και κυλικείων εις πρόσωπα ξένα προς την επιχειρήσιν, κα-
 θισταμένου σαφούς εν προκειμένω ότι η ευθύνη της επιχει-
 ρήσεως είναι ενιαία δι' άπαντα τα τμήματα της Ξενοδο-
 χειακής Μονάδας.

β) Τον τύπον των δωματίων (μονόκλινα, δίκλινα, πλά
 μετά λουτρού).

γ) Την ακριβή χρονική διάρκειαν της μισθώσεως.

δ) Τον συμφωνηθέντα αριθμόν διανυκτερεύσεων κατά μή-
 να κατ' ανώτατον και κατώτερον όριον.

Άρθρον 12.

1. Ο Ξενοδόχος δικαιούται ν' απαιτήσῃ προκαταβολήν,
 επέχουσαν θέσιν αρραβώνος, μέχρι ποσοστού 25% επί του
 συνολικού ποσού του προκύπτοντος εκ της συμφυθείσης συμ-
 φωνίας.

2. Εν περιπτώσει αθετήσεως της συμφωνίας εκ μέρους
 του Ξενοδόχου, ούτος υποχρεούται εις την άμεσον επιστροφήν
 της προκαταβολής, ενόπως, πλέον τυχόν λοιπών δικαιωμά-
 των άτινα ήθελον προκύψῃ: υπέρ του αντισυμβαλλομένου, πα-
 ραλλήλως δε η τοιαύτη συμπεριφορά του Ξενοδόχου θέλει
 θεωρηθή βαρύντατον παράπτωμα και θέλει επισύρει κατ'
 αυτού αυστηροτάτας διοικητικές κυρώσεις εκ υόρους του
 Ε.Ο.Τ.

3. Εις περίπτωσιν καθ' ήν το Τουριστικόν Γραφείον ή ο
 Ταξιδιωτικός Οργανισμός δεν καλύψῃ, το συμφωνηθέν κατώ-
 τατον όριον του ALLOTMENT εκάστου μηνός, ο Ξενοδόχος
 δικαιούται αποζημιώσεως υπολογιζομένης, επί της συμφωνη-
 θέσεως τιμής διανυκτερεύσεως και ανερχομένης εις το ήμισυ
 του παραμένοντος ακάλυπτου υπολοίπου του κατωτάτου ορίου
 του ALLOTMENT.

Η προαναφερθείσα αποζημιώσις δύναται να συμφηρισθῃ με
 την τυχόν κατατεθειμένην προκαταβολήν.

Άρθρον 13.

1. Τουριστικόν Γραφείον ή Ταξιδιωτικός Οργανισμός δικαι-
 ούται να προθή εις ακύρωσιν μέρους ή του συνόλου των συμφω-
 νηθεισών κλινών άνευ υποχρέωσεως καταβολής αποζημιώ-
 σεως, εφ' όσον καταδειχθείσῃ κατ' ένα από τα ακόλουθα:

11 μίαν (21) τουλάχιστον ημέρας προ της συμφωνηθείσας αφίξεως των πελατών (RELEASE PERIOD).

2. Αντιστοίχως και ο Ξενοδόχος έχει δικαίωμα χρονικού ορίου αποδεσμεύσεως (RELEASE PERIOD) είκοσι μίαν (21) ημέρας προ εκάστης τακτικής αφίξεως των πελατών δι' όσας πό της συμφωνηθείσας κλίνας δεν έχει υπάρξει επικεντρωμένη κράτησις με VOUCHER ή με ROOMING LIST.

3. Εν η περιπτώσει το Τουριστικόν Γραφείον ή ο Ταξιδιωτικός Οργανισμός ποιείται χρήσιν του δικαιώματος της κυρώσεως κατά την χαμηλήν περίοδον, ο Ξενοδόχος δικαιούται με προειδοποίησιν είκοσι μιας (21) ημέρας προ της λήξεως εκάστου μηνός να περιορίση το ALLOTMENT κατά την υψηλήν περίοδον κατ' αναλογίαν, πάντως όμως ουχί άνω του συμφωνηθέντος κατωτάτου ορίου του μηνός.

Άρθρον 14.

Εις έκαστον δωμάτιον δέον να υπάρχει πινακίς θεωρημένη ό της Αστυνομίας εις την οποίαν να αναγράφονται εις τας κείας στήλας αναλυτικώς, η τιμή του δωματίου, αι σχετι- εί προσαυξήσεις και η συνολική τιμή, ήτις θα προκύψη εκ της αθροίσεως τούτων πλέον του αντιτίμου πρωινού και γεύ- τους κατά τας εκάστοτε ισχυούσας Αγορανομικάς Διατά- ξεις και ερ' όσον παρέχονται τοιαύτα προς επακριβή ενημέ- ρωσιν των πελατών επί του συνολικού ποσού το οποίο υπο- εούνται να καταβάλουν ούτοι δια την διαμονήν εις το δω- μaticν του Ξενοδοχείου.

Άρθρον 15

Ξενοδοχειακά Επιχειρήσεις, εις ας εχορηγήθη υπό του Δ.Τ. το δικαίωμα υποχρεωτικής παροχής πρωινού ή γεύμα- ς; οφείλουν να προσθέτουν επί της τιμής του δωματίου, εις ακέραιον τας υπό των εκάστοτε ισχυουσών Αγορανομικών τάξεων καθοριζομένης τιμής και να προσφέρουν τα εν λό- εδόμενα με την υπό των ειρημένων Αγορανομικών Διατά- ον προβλεπομένην σύνθεσιν. Τα Ξενοδοχεία εις α παρέχι- δικαίωμα υποχρεωτικής ημιδιατροφής, υποχρεούνται εις ιστοποίησιν τούτου εις τους πελάτας τη αφίξει των και ανάρτησιν σχετικής ενδεικτικής πινακίδας εις εμφανή θέ- της υποδοχής και του υποδωματίου.

Άρθρον 16.

Λι ανά την χώραν Ξενοδοχειακά Επιχειρήσεις οφείλουν να ράτουν καθ' όλον το έτος τας δηλωθείσας εις τον Ε.Ο.Τ. εγκριθείσας υπ' αυτού τιμής, απαγορευομένης της εισ- ξεως τιμών κατωτέρων ή ανωτέρων επιηλωθεισών τι- ον, εν συνδυασμώ προς τας υπό των Υπουργικών προί- ον Ξενοδοχείων αποφάσεων καθοριζομένης εκάστοτε τι- τεις.

Προς διαπίστωσιν της πιστής τηρήσεως των ανωτέρω, Ξενοδόχοι υποχρεούνται όπως:

1) Υποβάλουν εις την αρμοδίαν Δ/νσιν του Ε.Ο.Τ. τα με- ό αυτών και των Τουριστικών Γραφείων Εσωτερικού και τερικού υπογραφήντα (συναφθέντα) συμβόλαια εις δι- ν προς έλεγχον και θεωρήσιν.

2) Θέτουν υπ' όψιν των αρμοδίων οργάνων του Ε.Ο.Τ. τα ημερησίως κινήσεως και χρεώσεις πελατών (MALU IRANTIE) ως και τα αντίγραφα των προς τους πελά- επιδιδομένων λογαριασμών προς έλεγχον.

3) Συμβόλαια μη υποβληθέντα προς θεωρήσιν και έλεγχον πωτέρω, ουδεμίαν αποδεικτικήν ισχύν θα έχωσιν δια τον Τ. εν περιπτώσει ανακώσεως διαφοράς μεταξύ των συμ- ομένων.

4) Πά των παραβατών των ως άνω διατάξεων θέλουσιν ηθή διοικητικά κυρώσεις εξεικονούμεναι μέχρις ανακλη- του διορισμού του υπευθύνου Δ/ντού του Ξενοδοχείου σον τα συμβόλαια φέρουσιν την υπογραφήν του και του βασιμού της Ξενοδοχειακής Μονάδος εις την τάξιν εκεί- ης ην αντιστοιχούσιν αι κατά την διαπίστωσιν της πα- μως εισπραττόμεναι τιμαί (Β.Δ. 27/4—14/5/1937 ν 10).

Άρθρον 17.

Ο Ξενοδόχος, προς εξυπηρέτησιν των πελατών, υποχρεού- ται να διατηρή ανοικτόν το Ξενοδοχείον του καθ' όλον το 24ωρον, διαθέτων υπάλληλον υποδοχής κατά την διάρκεια της ημέρας και νυκτοφυωρόν κατά την νύκταν.

Ομοίως υποχρεούται να εξασφαλίξη καθ' όλον το 24ωρον την λειτουργίαν του τηλεφωνικού κέντρου του Ξενοδοχείου του.

Άρθρον 18.

Οι διοριζόμενοι δι' αποφάσεως του Ε.Ο.Τ. υπεύθυνοι Διευ- θυνταί είναι υποχρεωμένοι να επιμελούνται της τηρήσεως του πρό- ντος Κανονισμού και των σχετικών περί Ξενοδοχείων Νόμων και λοιπών διατάξεων.

Οι επιχειρηματία Ξενοδόχοι οφείλουν να μην παρεμβαίνουν εις τα καθήκοντα του Δ/ντού, του τελευταίου υποχρεωμένου, εν τιαύτη περιπτώσει, εις υποβολήν σχετικής αναφοράς εις την αρμοδίαν Υπηρεσίαν του Ε.Ο.Τ.

Παράβασις των ανωτέρω θέλει επισύρει διοικητικώς κυ- ρώσεις τόσοσν κατά του Διευθυντού, όσον και κατά της Επι- χειρήσεως.

Άρθρον 19.

Οι λογαριασμοί πελατών εισπράττονται τυνήθως καθ' εβδομάδα. Ο Ξενοδόχος όμως δικαιούται να ζητήσιν την εξό- ρλησιν αυτών και καθ' ημέραν.

Εν περιπτώσει μη εγκαίρου εξοφλήσεως του λογαριασμού, ο Ξενοδόχος δικαιούται να αρνηθή την περαιτέρω μίσθωσιν του δωματίου ή της κλίνης, να παρακρατήσιν δε κατά την αναχώρησιν του οφειλέτου πελάτου πάντα τα εισκομισθέντα ή παραδοθέντα αυτώ υπό του πελάτου αντικείμενα συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 5 του Ν.Δ. 5206/1931.

Άρθρον 20.

Ο πελάτης, άμα τη αφίξει του εις το Ξενοδοχείον, οφείλει να παραδώσιν εις τον Ξενοδόχον ή τον εντεταλμένον Διευ- θυντήν του Ξενοδοχείου τα πολύτιμα ή σημαντικής αξίας αντικείμενα ως και τα χρήματα άτινα φέρι μεθ' εαυτού έναντι αποδείξεως. Εν εναντία περιπτώσει ο Ξενοδόχος δεν ευθύνεται δια την τυχόν απώλειαν αυτών.

Δια τα λοιπά αντικείμενα τα εισκομισθέντα υπό του πελά- του ο Ξενοδόχος απαλλάσσεται πάσης ευθύνης, εάν η ζημία ή η απώλεια οφείλεται εις αμέλειαν του πελάτου ή των συν- δευόντων αυτών προσώπων ή των επισκεπτομένων αυτών ή των εν τη υπηρεσία του ευρισκομένων.

Επίσης ο Ξενοδόχος απαλλάσσεται πάσης ευθύνης εάν η δλάβη, η καταστροφή ή η απώλεια οφείλεται εις ανωτέραν δίαν (σεισμόν, πυρκαϊάν κλπ.) ή εις την ιδιόζουσαν του πράγματος φύσιν.

Άρθρον 21.

Εις περίπτωσιν αθηνείας εκ μολυσματικής ή μεταδοτι- κής νόσου ή παραφροσύνης ή θανάτου ή αυτοκτονίας πελάτου τινός εντός του Ξενοδοχείου, ο Ξενοδόχος δικαιούται αποζη- μιώσεως εκ μέρους του πελάτου ή των δικαιούχων αυτού δια τας δαπάνας ή ζημίας ας υπέστη συνεπεία του συμβάντος.

Το ποσό της αποζημιώσεως καθορίζεται δι' αποφάσεως του Γενικού Γραμματέως του Ε.Ο.Τ.

Ο πελάτης του Ξενοδοχείου είναι υπεύθυνος δια πάσαν δλάβην ή ζημίαν, την οποίαν υπέστη το Ξενοδοχείον, οφει- λομένην εις αυτόν ή τους επισκέπτας του ή το εν τη υπη- ρεσία του προσωπικόν ή εις παν άλλο πρόσωπον δι' ο ευ- θύνεται ο πελάτης (θραύσης υαλικών, πλαστικών, υπιπέτρων, δλάβαι επίπλων, ταπήτων, ρουχισμού κλπ.).

Άρθρον 22.

Ο πελάτης υποχρεούται:

α) Να υπογράψη άμα τη εισόδω του εις το Ξενοδοχείον τα υπό των Αρχών διατεταγμένα δελτία.

β) Να παραβιδή εις το θυρωρείον το κλειδί του δωματίου του κατά την έξοδόν του εκ του Ξενοδοχείου, του Ξενοδόχου εν πάση περιπτώσει υποχρεωμένου να διαθέτει δεύτερον κλειδί δι' έκαστον δωμάτιον της Ξενοδοχειακής Μονάδος του.

γ) Να δέχεται τους επισκέπτας του εις τας ιδιούτας του Ξενοδοχείου.

Επισκέψεις εις τα δωμάτια απαγορεύονται, εκτός εάν ο τελάτης διαθέτη δικιμέρισμα.

Άρθρον 23.

Απαγορεύεται:

α) Η υπό των πελατών παρασκευή εντός των δωματίων ου Ξενοδοχείου φαγητών και αρεψημάτων ως και η εντός των δωματίων εστίασις πλην των ασθενών η των εχόντων ητήσαι ROOM SERVICE.

β) Η υπό των πελατών χρήσις πετρελαιομηχανιών, καμινών, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.

γ) Η χρησιμοποίησις ηλεκτρικού ρεύματος δι' άλλον σκοπόν πλην του φωτισμού και ξυριστικής μηχανής.

δ) Η πλύσις εντός των δωματίων ασπυρορρούχων και λινών ειδών ματισιμού.

ε) Η εις τους διαδρόμους του Ξενοδοχείου τοποθέτησις εντός είδους αποσκευών.

ς) Η μετακίνησις των εν τοις δωματίοις επίπλων και η ανοίξις εις τους τοίχους οπών δια την παράρτησιν φωτογραφών ή άλλων αντικειμένων.

η) Η διατήρησις εντός του Ξενοδοχείου παντός είδους κακιιδίων ζώων, εκτός εάν εις το Ξενοδοχείον διατίθεται εις ειός προς τούτο χώρος.

θ) Τα τυχερά παίγνια.

ι) Η μουσική, τα άσματα και παντός είδους σύγκεντρώσις, προξενούσαι θόρυβον ή ενόχλησιν εις τους λοιπούς πελάτας.

Δια πάντα θόρυβον ή ενόχλησιν εκ μέρους ανηλικών ευνοονται οι γονείς ή κηδεμόνες αυτών.

ια) Η υπό των πελατών μεταφορά και χρήσις, εκτός των κατιών, λινών προσοπιών και λοιπών ειδών ματισιμού.

Άρθρον 24.

ο) πελάτης οφείλει να συμπεριφέρεται μετά προσηγιαίς εις το προσωπικόν του Ξενοδοχείου, δια παν δε εναντίον ου παράπονον να αναφέρεται εις την Διεύθυνσιν ήτις και χρεούται να ικανοποιήση τούτον εν τω μέτρω του εφικτού του νομίμου.

Ις περιπτώσιν καθ' ην πελάτης παραβιάζει τας διατάξεις παρόντος κανονισμού, θορυβεί εκ συτήματος, ενόχλει λοιπούς πελάτας και εν γένει συμπεριφέρεται καθ' αιοστον τρόπον προς αυτούς και το προσωπικόν, ζύναται να ρηθή ως ανεπιθύμητος, η δε Δ/νσις του Ξενοδοχείου ιούται ν' απαιτήση παρ' αυτού όπως εντός 24 ωρών ιταλείψη το Ξενοδοχείον, εκκενώση δε το δωμάτιον από αποσκευάς του.

Άρθρον 25.

τάκις ήθελε σημειωθή κρούσμα λοιμώδους νόσου ο: ο: του ασθενούς και ο θεράπων ιατρός οφείλουν να ειδοιοουν πάραυτα την Δ/νσιν του Ξενοδοχείου, το οικείον νομικόν Τμήμα και το πλησιέστερον Υγειονομικόν ρον.

Άρθρον 26.

ς περιπτώσιν παραβάσεως του παρόντος κανονισμού άτης ή ο Ξενοδόχος δύναται, εάν παρσινή ανάγκη, να ιδούν εις την Τουριστικήν Αστυνομίαν, ή ελλείψει ταύις τας λοιπάς Αστυνομικάς Αρχάς, αίτινες υποχρεούονται παρέχουσιν εις τον αιτούντα πάσαν νόμιμον βοήθειαν: α επιδάλωσι την εφαρμογήν των διατάξεων του κανο: τούτου.

Άρθρον 27.

Ο δύναμις της υπ' αριθ. 7778/31.3.1955 ημετέρας απο: φάτσεως ισχύων Κανονισμός Σχέσεων Ξενοδόχων και Πελα: τών καταργείται από της δημοσιεύσεως του παρόντος.

Η παρούσα δημοσιευθήτω δια της Εφημερίδος της Κυ: βερνήτσεως.

Εν Αθήναις τη 29 Ιανουαρίου 1976

Ο Γενικός Γραμματεύς
ΤΖΑΝΝΗΣ ΤΖΑΝΝΕΤΑΚΗΣ

2) Ο κανονισμός αυτός μπορεί να τροποποιείται με απο: φάτσεις του Γενικού Γραμματέα του Ε.Ο.Τ., που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήτσεως.

Άρθρο 9.

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από της δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήτσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευσή του παρόντος στην Εφημε: ρίδα της Κυβερνήτσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 14 Οκτωβρίου 1986

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΕΘΝ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΣΗΜΙΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 21 Οκτωβρίου 1986

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(2)

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 377

Ίδρυση Ενορίας του Ιερού Ενοριακού Ναού Κοιμήτσεως Θεο: τόκου της Ιερής Μητροπόλης Πατρών.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Την παρ. 2 του άρθρου 36 του Ν. 590/77 «περί του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» σε συν: δυασμό με τα άρθρα 2 και 3 του 8/79 κανονισμού «περί Ιε: ρών Ναών και Ενοριών» (ΦΕΚ 1/1980 τ. Α').

2. Τη σύμφωνη γνώμη του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ιερής Μητροπόλης Πατρών που περιλαμβάνεται στο απόσπασμα της αριθ. 5/17.6.86 πράξεώς του.

3. Την αριθ. 78/17.2.86 γνωμοδότηση του Δημοτικού Συμβουλίου της Πάτρας.

4. Την αριθ. 572/86 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζομε:

Άρθρο μόνο.

Ίδρύεται Ενορία του Ιερού Ενοριακού Ναού Κοιμήτσεως Θεοτόκου στο Συνοικισμό Καστελλοκαμάπου Δήμου Πατρών της Ιερής Μητροπόλης Πατρών.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
31 ΙΟΥΛΙΟΥ 1990

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
101

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1892

Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

κδίδομε τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Άρθρο 1

Έννοια παραγωγικής επένδυσης

1. Για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του νόμου παραγωγική επένδυση θεωρείται:

α. Η κατασκευή, η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός βιομηχανοσταθμών, κτιριακών εγκαταστάσεων, ξενοδοχειακών καθώς και βοθητηριακών εγκαταστάσεων των υπαγομένων επιχειρήσεων, που αναφέρονται άρθρο 2.

β. Η αγορά αποπερατωθεισών ή ημιτελών βιομηχανικών ή βιοτεχνικοκτιριακών εγκαταστάσεων που βρίσκονται μέσα σε ΒΙΠΕ Ε.Τ.Β.Α. ανήκουν κατά κυριότητα σε αυτές. Επίσης η αγορά μη χρησιμοποιμένων, αποπερατωθεισών ή ημιτελών βιομηχανικών ή βιοτεχνικοκτιριακών εγκαταστάσεων που η έναρξη κατασκευής τους έγινε από τη δημοσίευση του νόμου αυτού και που παραμένουν σε αδρά και δεν χρησιμοποιούνται για παραγωγικούς σκοπούς, τουλάχιστον ανά διετία πριν από την υποβολή της αίτησης για υπαγωγή στις διατάξεις αυτού του νόμου, εφ' όσον οι κτιριακές αυτές εγκαταστάσεις χρησιμοποιηθούν για την μετεγκατάσταση επιχειρήσεων από την περιοχή Α ή Β με την περίπτωση (α) της παραγράφου 4 του άρθρου 9.

Η αγορά και εγκατάσταση καινούριων μηχανημάτων και λοιπού υολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού παραγωγής.

γ. Η αγορά και εγκατάσταση καινούριων συστημάτων αυτοματοποιη-αδικασιών και μηχανοργάνωσης, όπως συστημάτων πληροφορ-τηλεπληροφορικής. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται η αγορά αργαίου για την επένδυση λογισμικού (software). Οι δαπάνες εκ-σισης του προσωπικού κατά το στάδιο εγκατάστασης του όλου συ-σ-τος.

δ. Η δαπάνες μελετών και επενδύσεων που αποσκοπούν στην εισα-ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας, όπως πληρο-και τηλεπληροφορικής. Η δαπάνη εγκατάστασης πρότυπης δο-κής μονάδας. Οι δαπάνες επενδύσεων για εφαρμοσμένη έρευνα γορά οργάνων ή εξοπλισμού εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομη-; ή μεταλλευτικής έρευνας. Οι δαπάνες μελετών εργονομίας και ιας της φυσιολογικής και ψυχολογικής υγείας των εργαζομέ-

δαπάνες μετεγκατάστασης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πα-4 του άρθρου 9, υφιστάμενων παραγωγικών μονάδων του (α) της παραγράφου 1 του άρθρου 2.

Στις δαπάνες μετεγκατάστασης περιλαμβάνονται και οι δαπάνες ανέ-γερσης των αναγκαίων κτιριακών εγκαταστάσεων στη νέα θέση.

στ. Η κατασκευή καινούριων αποθηκευτικών χώρων, φυκτικών χώ-ρων, χώρων ξήρασης και συντήρησης προϊόντων καθώς και η αγορά καινούριων αυτοκινήτων-φυγείων ή πλοίων-φυγείων.

ζ. Η αγορά καινούριων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών, εμπορευμάτων και μαζικής μεταφοράς εργατοτεχνιτών και υπαλληλι-κού προσωπικού, καθώς και εξοπλισμού και εγκαταστάσεων διακίνη-σης υλικών.

η. Η ανέγερση καινούριων εργατικών κατοικιών για τη στέγαση προσωπικού της επιχείρησης, βρεφονηπιακών σταθμών καθώς και κτι-ριών ή εγκαταστάσεων ή εξοπλισμού προοριζομένων να χρησιμοποιη-θούν για την αναφυχή ή συνεστίαση εργατών και υπαλλήλων και εφ' όσον κατασκευάζονται στην περιοχή που είναι εγκατεστημένη η επιχεί-ρηση.

θ. Η ανέγερση, επέκταση και εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών εγκα-ταστάσεων, εγκαταστάσεων αξιοποίησης ιαματικών πηγών και η αγορά εξοπλισμού τους. Οι δαπάνες για μόνιμες εγκαταστάσεις κατα-σκηνωτικών κέντρων (campings) και εγκαταστάσεις χειμερινού τουρι-σμού, ως και για κατασκευή και εξοπλισμό διαμερισμάτων για τουρι-στική χρήση.

ι. Οι δαπάνες επισκευής, αποκατάστασης και μετατροπής διατηρη-τέων παραδοσιακών οικιών ή κτιρίων σε ξενώνες ή ξενοδοχειακές μονά-δες, ανεξάρτητα εάν βρίσκονται εντός ή εκτός οικισμών που χαρακτηρί-ζονται παραδοσιακοί ή διατηρητέοι. Η ανακαίνιση παραδοσιακού χαρα-κτήρα ξενοδοχειακών μονάδων που κρίνονται διατηρητέες και που προ-στατεύονται από ειδικό νομικό καθεστώς όρων δόμησης.

Οι δαπάνες ανακαίνισης διατηρητέων παραδοσιακών ή ιστορικών κτιρίων από μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα με σκοπό τη μετατροπή τους σε αναγκαίους χώρους κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών.

ια. Η αγορά υλικού για αναπαραγωγή των κτηνοτροφικών επιχειρή-σεων και του πολλαπλασιαστικού υλικού των γεωργικών, κτηνοτροφι-κών ή ιχθυοκαλλιεργητικών επιχειρήσεων.

ιβ. Οι δαπάνες επενδύσεων που αποσκοπούν στην κατασκευή, επέ-κταση, εκσυγχρονισμό και εξοπλισμό κεντρικών αγορών, σφαγείων και χώρων κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών.

ιγ. Η αγορά βιοτεχνικών χώρων σε τυποποιημένα βιοτεχνικά κτίρια των βιομηχανικών περιοχών ή σε πολυόροφα βιοτεχνικά κέντρα, που κατασκεύασε ή κατασκευάζει η Ε.Τ.Β.Α. Α.Ε. μόνη της ή σε συνεργα-σία με τον Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. καθώς και σε πολυόροφα βιοτεχνικά κτίρια που η κατασκευή τους έγινε με δανειοδότηση της Ε.Τ.Β.Α. Α.Ε., ανε-ξάρτητα από το χρόνο κατασκευής και χρησιμοποίησής τους.

ιδ. Η ανέγερση, επέκταση και εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων και η αγορά εξοπλισμού επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών στήριξης τουριστι-κών - ξενοδοχειακών μονάδων.

ιε. Η κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμός λιμένων σκαφών αναφυχής (μαρίνες) σε θέσεις και με προδιαγραφές που θα εγκρίνονται κάθε φορά από τον Ε.Ο.Τ., το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας.

* ιστ. Η κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμός συνεδριακών κέντρων, μετά από σύμφωνη γνώμη του Ε.Ο.Τ. και με βάση τις προδιαγραφές που θα καθοριστούν με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Τουρισμού.

ιζ. Η κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμός γηπέδων γκολφ και των απαραίτητων εγκαταστάσεών τους καθώς και η αγορά του αναγκαίου εξοπλισμού τους μετά από σύμφωνη γνώμη του Ε.Ο.Τ.

2. Δεν θεωρείται παραγωγική επένδυση η απόκτηση επιβατικών αυτοκινήτων μέχρι έξι (6) θέσεων, επίπλων και σκευών γραφείων, οικοπέδων, γηπέδων και αγροτεμαχίων.

Επίσης, δεν θεωρείται παραγωγική επένδυση:

α. Η ανέγερση ή επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων επί οικοπέδου που δεν ανήκει στην κυριότητα του φορέα της επένδυσης. Κατ' εξαίρεση θεωρούνται παραγωγικές επενδύσεις: (α) η ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων επί οικοπέδου που δεν ανήκει κατά κυριότητα στο φορέα της επένδυσης, εφόσον έχει παραχωρηθεί προς τούτο η χρήση του για χρονικό διάστημα τουλάχιστον είκοσι (20) ετών από το Δημόσιο, τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού, τις ΒΙΠΕ Ε.Τ.Β.Α. συμπεριλαμβανομένων και αυτών που έχουν καθεστώς ελεύθερης ζώνης και από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, (β) η πραγματοποίηση επενδύσεων θερμοκηπίων, κατασκηνωτικών κέντρων και κέντρων χειμερινού τουρισμού καθώς και επενδύσεων του εδαφίου (ιζ) της παρ. 1 αυτού του άρθρου, επί οικοπέδου του οποίου η χρήση έχει παραχωρηθεί προς τούτο στο φορέα της επένδυσης για χρονικό διάστημα τουλάχιστον είκοσι (20) ετών και (γ) η πραγματοποίηση επενδύσεων υδατοκαλλιεργειών επί αιγιαλού.

β. Η ανέγερση, επέκταση και εκσυγχρονισμός αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων καθώς και ξενοδοχειακών καταλυμάτων κάθε λειτουργικής μορφής κατώτερης της Γ' τάξης.

γ. Ο εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακής μονάδας κάθε λειτουργικής μορφής προ της παρόδου 10ετίας από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας ή από την ολοκλήρωση επένδυσης εκσυγχρονισμού της μονάδας που έχει υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου αυτού ή του ν. 1262/1982 ή του ν. 1116/1981.

3. Το ελάχιστο ύψος παραγωγικής επένδυσης για την υπαγωγή στο νόμο αυτόν όσον αφορά την επιχορήγηση και επιδότηση επιτοκίου είναι:

α. Για επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης που πραγματοποιούνται από τις επιχειρήσεις των περιπτώσεων (β), (στ), (θ) και (ι) της παραγράφου 1 του άρθρου 2, τριάντα εκατομμύρια (30.000.000) δραχμές.

β. Για επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης που πραγματοποιούνται από τις λοιπές κατηγορίες επιχειρήσεων του άρθρου 2, εξήντα εκατομμύρια (60.000.000) δραχμές.

γ. Για επενδύσεις επισκευής, αποκατάστασης και μετατροπής διατηρητέων παραδοσιακών οικιών ή κτιρίων σε ξενώνες ή ξενοδοχειακές μονάδες, σύμφωνα με την περίπτωση (ι) της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και την περίπτωση (ιε) της παραγράφου 1 του άρθρου 2, δεκαπέντε εκατομμύρια (15.000.000) δραχμές.

δ. Για επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης που πραγματοποιούνται από τις επιχειρήσεις των περιπτώσεων (η) και (κβ) της παραγρ. 1 του άρθρου 2, πέντε εκατομμύρια (5.000.000) δραχμές.

ε. Για επενδύσεις εκσυγχρονισμού που πραγματοποιούνται από τις επιχειρήσεις των περιπτώσεων (η) και (κβ) της παραγράφου 1 του άρθρου 2, δύο εκατομμύρια (2.000.000) δραχμές.

στ. Για επενδύσεις εκσυγχρονισμού όλων των λοιπών κατηγοριών επιχειρήσεων της παραγράφου 1 του άρθρου 2, δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν έχουν εφαρμογή για τις επενδύσεις των περιπτώσεων (α), (β), (γ) και (ε) της παραγράφου 1 του άρθρου 9.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας μπορεί να αναρροαμδζονται τα όρια της προηγούμενης παραγράφου καθώς και να ριζεται διαφορετικό ελάχιστο ύψος επένδυσης για ορισμένους κλάδους οικονομικών δραστηριοτήτων ή περιοχές που παρουσιάζουν ειδικά προβλήματα.

Άρθρο 2

Υπαγόμενες επιχειρήσεις

1. Υπάγονται στο νόμο αυτόν οι ακόλουθες επιχειρήσεις:

α. Μεταποιητικές βιομηχανικές, βιοτεχνικές και χειροτεχνικές επιχειρήσεις όλων των κλάδων.

Περιλαμβάνονται στις παραπάνω επιχειρήσεις και οι βιοτεχνικές επι-

χειρήσεις παραδοσιακών οικοδομικών υλικών, όπως πέτρας, τοιχοποιίας, δαπέδων και στέγης, μαλτεζόπλακας, κεραμιδιών και τούβλα παραδοσιακών τύπων, διαφόρων κεραμικών δαπέδων και ειδικών κινιαμάτων. Επίσης βιοτεχνίες και εργαστήρια παραδοσιακών κατασκευών, όπως ξυλουργεία, επιπλαποιεία, σιδηρουργεία, μαρμαρογλυφεία και άλλα εργαστήρια κατεργασίας οικοδομικού μαρμάρου ή πέτρας. Εργαστήρια χειροτεχνίας, οικότεχνίας, κεραμικής, κοσμηματοποιίας, υφαντικής, ταπητουργίας και γουνοποιίας.

Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μετά από εισήγηση των αρμόδιων υπηρεσιών, καθορίζεται η ένταξη ή μη, στις μεταποιητικές επιχειρήσεις της προηγούμενης παραγράφου, κατηγοριών επιχειρήσεων για τις οποίες υπάρχουν δυσκολίες κατάταξής τους από τις υπηρεσίες ιδιωτικών επενδύσεων, τις αρμόδιες γνωμοδοτικές επιτροπές ή τον Ελληνικό Οργανισμό Μικρομεσαίων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας (Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ.).

β. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές και αλιευτικές επιχειρήσεις (υδατοκαλλιέργειες) σύγχρονης τεχνολογίας, όπως θα καθοριστούν με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Γεωργίας.

γ. Μεταλλευτικές και λατομικές επιχειρήσεις.

δ. Κέντρα τεχνικής βοήθειας για τη βιομηχανία και βιοτεχνία που ιδρύονται από συνεταιρισμούς, επιμελητήρια, επαγγελματικές οργανώσεις, τον Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ., και το ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ., σκοπός των οποίων είναι η παροχή τεχνικών συμβουλών και πληροφόρησης στους επενδυτές, σχετικά με την τεχνολογική κατάσταση του κλάδου, την οργάνωση της παραγωγής, τη διαχείριση της επιχείρησης, τη σύνθεση του προσωπικού, τη μελέτη της αγοράς και του απαραίτητου μηχανολογικού εξοπλισμού.

ε. Επιχειρήσεις αξιοποίησης αγροτικών, βιομηχανικών και αστικών απορριμμάτων και αποβλήτων.

στ. Επιχειρήσεις αγροτικών ή αγροτοβιομηχανικών συνεταιρισμών για επενδύσεις σε μηχανικά μέσα σποράς, καλλιέργειας, συγκομιδής και συσκευασίας αγροτικών προϊόντων.

ζ. Επιχειρήσεις που παράγουν για δικό τους λογαριασμό ή για τρίτους ενέργεια σε μορφή αερίου, θερμού νερού, ατμού ή στερεά καύσιμα από βιομάζα.

η. Επιχειρήσεις που έχουν αντικείμενο δραστηριότητας την παραγωγή μηχανισμών για την εξοικονόμηση ενέργειας.

θ. Επιχειρήσεις τυποποίησης και συσκευασίας, συντήρησης, αποξήρανσης, κατάψυξης ή αφυδάτωσης γεωργικών, κτηνοτροφικών και ιχθυερών προϊόντων.

ι. Επιχειρήσεις παραγωγής βιομάζας από ετήσια ή πολυετή φυτά που θα χρησιμοποιηθεί ως πρώτη ύλη για την παραγωγή ενέργειας.

ια. Επιχειρήσεις υγρών καυσίμων και υγραερίων, εφόσον πραγματοποιούν επενδύσεις για τη δημιουργία εγκαταστάσεων αποθήκευσης για την προμήθεια εξοπλισμού μεταφοράς ή διακίνησης υγρών καυσίμων και υγραερίων σε νησιωτικές περιοχές, εφόσον οι επιχειρήσεις αυτές έχουν την έδρα τους σε νομούς που υπάγονται στις περιοχές Γ και Δ για τους σκοπούς εφαρμογής του παρόντος νόμου.

ιβ. Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και ξενώνες καθώς και επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών στήριξης τουριστικών - ξενοδοχειακών μονάδων και ειδικότερα για τη δημιουργία μονάδων εκμετάλλευσης κεντρικών πλυντηρίων και παρασκευαστηρίων ετοιμών ή ημιετοιμών τροφίμων για τις ανάγκες των παραπάνω μονάδων.

ιγ. Κατασκηνωτικά κέντρα (campings), που κατασκευάζονται σύμφωνα με τις προδιαγραφές και με την έγκριση του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού, μόνο για τις διαπάνες μονίμων εγκαταστάσεών τους και διαμόρφωσης του χώρου καθώς επίσης και διαμερίσματα για τουριστική χρήση.

ιδ. Επιχειρήσεις εκμετάλλευσης ιαματικών πηγών και κέντρα χειμερινού τουρισμού.

ιε. Οικίες ή κτίρια που χαρακτηρίζονται διατηρητέα ή παραδοσιακά διασκευαζόμενα σε ξενώνες ή ξενοδοχειακές επιχειρήσεις ή εργαστήρια παραγωγής παραδοσιακών βιοτεχνικών προϊόντων ή χειροτεχνημάτων, με την έγκριση του Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών ή του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος καθώς και του Ε.Ο.Τ. ή του Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ.

ιστ. Επιχειρήσεις οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή συνεταιρισμοί, που πραγματοποιούν επενδύσεις για την ανέγερση και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες που καθορίζονται στο πλαίσιο του πολεοδομικού και

αναστέλλεται η πληρωμή των δόσεων και ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας, μετά από γνώμη της αρμόδιας γνωμοδοτικής επιτροπής, ανακαλεί την εγκριτική πράξη ή αποφασίζει για τη μερική ή ολική επιστροφή του ποσού της επιχορήγησης και επιδότησης επιτοκίου που έχει καταβληθεί. Οι σχετικές αποδείξεις καταβολής της επιχορήγησης και επιδότησης επιτοκίου από το Δημόσιο αποτελούν τίτλο για τη βεβαίωση του χρέους από τη Δ.Ο.Υ. Για την είσπραξη των οφειλών προς το Δημόσιο εφαρμόζεται αναλογικά και η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 542/1977 (ΦΕΚ 41 Α), η εφαρμογή της οποίας επεκτείνεται και στους διαχειριστές προσωπικών εταιρειών, εταιρειών περιορισμένης ευθύνης και συνεταιρισμών καθώς και στους εκκαθαριστές νομικών προσώπων.

6. α. Οι αιτήσεις επιχειρήσεων για υπαγωγή επενδύσεών τους στον παρόντα νόμο υποβάλλονται, κατά περίπτωση, στις αρμόδιες Υπηρεσίες Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, στον Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. και την Α.Τ.Ε. εις διπλούν, κατά το πρώτο δίμηνο κάθε εξαμήνου του έτους. Η διαδικασία εξέτασης και υπαγωγής των αιτήσεων ολοκληρώνεται μέχρι το τέλος του εξαμήνου μέσα στο οποίο υποβλήθηκαν.

Κατ'εξάιρεση, κατά την πρώτη εφαρμογή της διάταξης αυτής, οι αιτήσεις υποβάλλονται μέχρι την 31.10.1990, η δε διαδικασία εξέτασης και υπαγωγής τους θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος Μαρτίου 1991.

Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας καθορίζονται:

α) η αναγκαία λειτουργική αναδιάρθρωση των υπηρεσιών εφαρμογής του παρόντος νόμου και β) η στελέχωση των υπηρεσιών αυτών με το κατάλληλο και αριθμητικά αναγκαίο προσωπικό.

β. Κατά την υποβολή της αίτησης υπαγωγής προσκομίζεται στην αρμόδια υπηρεσία αποδεικτικό καταβολής χρηματικού ποσού, το ύψος του οποίου θα καθορισθεί με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Για τον καθορισμό του ποσού αυτού λαμβάνεται υπόψη το συνολικό κόστος της υποβαλλόμενης για έγκριση επένδυσης. Από την υποχρέωση αυτήν απαλλάσσονται όσοι έχουν υποβάλει αιτήσεις υπαγωγής πριν από την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου.

7. Παραγωγικές επενδύσεις βιοτεχνίας ύψους μέχρι 120 εκατ. δραχμών εξετάζονται απ'ευθείας από τον Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. και υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, μετά από γνωμοδότηση της αρμόδιας γνωμοδοτικής επιτροπής του άρθρου 8. Το όριο των 120 εκατομμυρίων δραχμών είναι δυνατό να αναπροσαρμόζεται με όμοια απόφαση.

Παραγωγικές επενδύσεις ύψους μέχρι 120 εκατ. δραχμών που πραγματοποιούνται από τις επιχειρήσεις των περιπτώσεων (β), (στ) και (θ) ης παραγράφου 1 του άρθρου 2, εξετάζονται απ'ευθείας από την Α.Τ.Ε. και υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας μετά από γνωμοδότηση της αρμόδιας επιτροπής του άρθρου 8. Το όριο των 120 εκατομμυρίων δραχμών είναι νατόν να αναπροσαρμόζεται με όμοια απόφαση.

Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της πραγματοποίησης των παρανω επενδύσεων, εφόσον οι αιτήσεις υπαγωγής υποβλήθηκαν στον Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. ή στην Α.Τ.Ε. και εξετάστηκαν από τους φορείς αυτούς, γίνονται από όργανα των φορέων αυτών σύμφωνα με το σχετικό εδάφιο παρ.2 του άρθρου 8 του παρόντος νόμου. Η καταβολή των επιχορηγήσεων και επιδοτήσεων του επιτοκίου στις επενδύσεις αυτής της παραγράφου γίνεται από τον Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. ή την Α.Τ.Ε., φορείς, οι οποίοι οφείλουν κεφάλαια από λογαριασμούς που δημιουργούνται επ'ονοματί από την προβλεπόμενη στην επόμενη παράγραφο δαπάνη σε βάρος Δημοσίου.

Η προβλεπόμενη για κάθε οικονομικό έτος δαπάνη σε βάρος του εόσιου για την καταβολή των επιχορηγήσεων επενδύσεων και των τήσεων επιτοκίου αυτού του νόμου εγγράφεται στον Προϋπολογισμό των Δημόσιων Επενδύσεων. Οι επιχορηγήσεις επενδύσεων και οι τήσεις επιτοκίου που καταβάλλονται με βάση τις διατάξεις αυτού του νόμου απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος χαρτοσήμου ή δικαιοσύνης και από κάθε άλλη επιβάρυνση σε όφελος του Δημοσίου ή

αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, που εκδίδονται με προεδρικό διάταγμα, καθορίζεται το συνολικό ποσό των επιχορηγήσεων που ναται ετησίως. Με την ίδια απόφαση είναι δυνατό να ενισχύονται οι τομείς ή κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας. Επίσης με την ίδια απόφαση γίνεται η κατανομή του ως άνω ποσού μεταξύ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και των οργάνων στα οποία έχει εκχωρηθεί το

δικαίωμα υπογραφής αποφάσεων σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις προκειμένου για ιδιαίτερα σημαντικές επενδύσεις, ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας είναι δυνατόν με όμοια αποφάσεις να αναπροσαρμόζει κατά τη διάρκεια του έτους, το παραπάνω ποσό.

9. Αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, που έχουν εκδίδει σε εφαρμογή του άρθρου 5 παρ. 1 του ν. 1116/1981 καθώς και τ διατάξεων κάθε άλλου αναπτυξιακού νόμου, όπως και αποφάσεις τ Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, που εκδίδονται βάσει του παρόντος νόμου, είναι δυνατό να τροποποιούνται με όμοια απόφαση που εκδίδεται και χωρίς τη γνώμη της προβλεπόμενης γνωμοδοτικής επιτροπής μετά από αίτηση του επενδυτή, εφόσον οι τροποποιήσεις αυτές αναφέρονται σε παράταση προθεσμίας για χρονικό διάστημα μέχρι ενός (1) έτους ή σε αυξομείωση της κινητήριας δύναμης των μηχανολογικών εγκαταστάσεων, εφόσον η αυξομείωση αυτή δεν υπερβαίνει το 1/5 εκείνης που έχει αρχικά εγκριθεί.

10. Αναμόρφωση του κόστους της παραγωγικής επένδυσης που έχει εγκριθεί μπορεί να γίνει μετά από αίτηση του επενδυτή και εφόσον έχει υλοποιηθεί το 50% της παραγωγικής επένδυσης. Για τον καθορισμό του ποσού της αύξησης του κόστους της παραγωγικής επένδυσης λαμβάνονται υπόψη οι ανατιμήσεις και διαφοροποιήσεις που τυχόν προέκυψαν στα επί μέρους στοιχεία κόστους της επένδυσης κατά τη διάρκεια της υλοποίησής της. Δεν είναι δυνατή η έγκριση αναμόρφωσης κόστους σε ποσοστό μεγαλύτερο του 25% του κόστους της παραγωγικής επένδυσης που έχει εγκριθεί.

Για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής απαιτείται αιτιολογημένη εισήγηση της αρμόδιας Υπηρεσίας Ελέγχου και Εκταμίευσης προς τη γνωμοδοτική επιτροπή.

11. Η προβλεπόμενη στην αρχική εγκριτική πράξη υπαγωγής προθεσμία ολοκλήρωσης της επένδυσης μπορεί να παρατείνεται εφάπαξ και για ένα έτος κατ' ανώτατο όριο. Κατ'εξάιρεση, σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας που αποδεικνύεται επαρκώς, η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται για ένα ακόμη έτος. Αιτήματα για παράταση της προθεσμίας ολοκλήρωσης μπορεί να υποβληθούν μόνο εφόσον μέχρι την ημερομηνία υποβολής του σχετικού αιτήματος έχει εκταμιευθεί τουλάχιστον το 50% της εγκριθείσας επιχορήγησης.

Άρθρο 7

Ύψος επιχορήγησης - Διαδικασία έγκρισης

1. Το ύψος της επιχορήγησης των επιχειρήσεων που πραγματοποιούν επενδύσεις οι οποίες εγκρίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, ορίζεται ως εξής :

α. Για όλες τις κατηγορίες επενδύσεων, πλην εκείνων που αναφέρονται στο επόμενο εδάφιο (β):

Περιοχή	Ποσοστό επιχορήγησης επί του συνολικού ύψους της παραγωγικής επένδυσης
Β	15%
Γ	25%
Δ	35%
Θράκη	45%

Για την περιοχή Α και με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του άρθρου 3 και των παραγράφων 2 και 7 του άρθρου 9, δεν παρέχεται επιχορήγηση.

β. Για τις επενδύσεις ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, ξενώνων, ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων και κατασκευαστικών κέντρων (campings):

Περιοχή	Ποσοστό επιχορήγησης επί του συνολικού ύψους της παραγωγικής επένδυσης
Β	10%
Γ	15%
Δ	25%
Θράκη	35%

Για την περιοχή Α και με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του άρθρου 9, δεν παρέχεται επιχορήγηση.

γ. Στις επιχειρήσεις όλων των κατηγοριών που πραγματοποιούν επενδύσεις στις ειδικές ζώνες ή τις ΒΙ.ΠΕ. Ε.Τ.Β.Α. της Δ περιοχής των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 3, παρέχονται πέντε (5) επιπλέον μονάδες επιχορήγησης. Στις επιχειρήσεις όλων των κατηγοριών που

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ 12 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1992	ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 519
----------------------------	----------------	-----------------------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

- 1 η Συλλογικής Συμβάσεως Πλοιαρχών Μεσογειακών και Τουριστικών Επιβατηγών Πλοίων 1
- 2 η Συλλογικής Συμβάσεως Εργασίας Πληρωμάτων Ρ/Κ Βιομηχανικών Επιχειρήσεων. 2
- 3 ος νόμος της περιοχής των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης την εφαρμογή των διατάξεων «περί κυκλοφορίας πετρελαιοειδών Ι.Χ. αυτοκινήτων» καθώς και των όρων και προϋποθέσεων, θέσεως σε κυκλοφορία αυτών. 3
- 4 οίηση της 19800/24.5.82 απόφασης του Υπουργ. Συγκοινωνιών (455Α) «Πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας αυτοκινήτων ελαφρών και ρυμουλκούμενων» όπως αυτή τροποποιήθηκε και κληρώθηκε μεταγενέστερα. 4
- 5 οίηση του καταστατικού της Εταιρείας «ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΑΕΔΑΚ» και έγκριση αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου. 5

Διορθώσεις Σφαλμάτων

- 6 ρισ σφαλμάτων στις Φ.12.1/Β3/2272/92, Φ.121/Β3/2278/92, Φ.121 Β3/530/92, Φ.121.Β3/2278/92 και 1/Β3/1653/92 αποφάσεις Υπουργού Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων. 6
- 7 ρισ Σφάλματος στην 68058/3135/2.6.1992 απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ. 7

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ & ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

14.7/1/92

(1)

1 η Συλλογικής Συμβάσεως Πλοιαρχών Μεσογειακών και Τουριστικών Επιβατηγών Πλοίων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

επιτάσσοντας υπόψη:

α) τις διατάξεις του άρθρου 5 του Α.Ν. 3276/1944 «περί Συλλογικών Συμβάσεων εν τη Ναυτική Εργασία» όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

β) τον αριθμ. 453/269/21.7.92 κοινό έγγραφο της ΕΝΩΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΒΑΤΗΓΩΝ ΠΛΟΙΩΝ και της ΠΕΠΕΝ, με το οποίο κληρώθηκε για κύρωση η υπογραφή της 21.7.91 Συλλογικής Συμβάσεως Πλοιαρχών Μεσογειακών και Τουριστικών Επιβατηγών Πλοίων, αποφασίζουμε:

1 η κύρωση της Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας Πλοιαρχών και Τουριστικών Επιβατηγών Πλοίων, εκτός από το άρθρο 5 της οποίας έχει υπογραφεί στις 21.7.92 από τους εκπαιδευτικούς της Ένωσης Εφοπλιστών Επιβατηγών Πλοίων της Πανελληνίας Ένωσης Πλοιαρχών ΕΝ πάσης τάξεως.

2 η κύρωση της Συλλογικής Σύμβασης η οποία κυρώνεται με την απόφαση της 1.1.1992 και λήγει στις 31.12.1992.

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΒΑΤΗΓΩΝ ΠΛΟΙΩΝ

Εν Πειραιεί σήμερα την 21.7.1992 οι υπογεγραμμένοι αφ' ενός Ανδρέας Ποταμιάνος Πρόεδρος και Γεράσιμος Στρίντζης Γενικός Γραμματέας της ενταύθα εδρευούσης Επαγγελματικής Οργάνωσης «Ένωσης Εφοπλιστών Επιβατηγών Πλοίων» ειδικώς εξουσιοδοτημένοι προς τούτο και αφ' ετέρου ο Γιάννης Χαλάς, εκπροσωπών νομίμως, εν προκειμένω, την εν Πειραιεί εδρεύουσα αναγνωρισμένη Επαγγελματική Οργάνωση «Πανελλήνιος Ένωσης Πλοιαρχών Ε.Ν. πάσης τάξεως» και ειδικώς εξουσιοδοτημένος προς τούτο, συνελθόντες σήμερα εις Πειραιά για να ορίσουμε τον μισθό, τις ειδικές αμοιβές και λοιπούς όρους εργασίας των Πλοιαρχών των Μεσογειακών Επιβατηγών Τουριστικών Πλοίων, απεφασίσαμεν κοινή αμοιβαία συμφωνία τα επόμενα.

Άρθρο 1

1. Η παρούσα Συλλογική Σύμβαση ισχύει επί των:

α) Επιβατηγών Μεσογειακών Πλοίων τα οποία εκτελούν πλόες στον Μεσογειακό χώρο, περιλαμβανομένου εις τούτον και του Ευξείνου Πόντου και μη δρομολογημένων κατά τας περί ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών διατάξεις και

β) Επιβατηγών Τουριστικών πλοίων τα οποία εκτελούν τουριστικούς πλόες εντός και εκτός του Μεσογειακού χώρου.

2. Το μισθολόγιο καθώς και οι πάσης φύσεως αποδοχές των επί των ανωτέρω επιβατηγών πλοίων εργαζομένων Πλοιαρχών καθορίζονται σε δραχμές.

3. Οι πάσης φύσεως καταβολές προς τους Πλοιάρχους θα καλύπτονται εκ μέρους της εφοπλιστικής επιχείρησης δι' αντιστοιχών βεβαιώσεων εκχωρήσεως του ισόποσου συναλλάγματος, διατηρουμένων εκ παραλλήλου όλων των υπέρ των Πλοιαρχών εκ μέρους της Πολιτείας υφισταμένων μέχρι σήμερα συναλλαγματικών διευκολύνσεων.

Άρθρο 2

Βασικός μισθός Ενεργείας

1. α) Ο μηνιαίος βασικός μισθός ενεργείας του Πλοίαρχου Επιβατηγών Μεσογειακών και Τουριστικών Πλοίων που προβλέπεται από την προηγούμενη Συλλογική Σύμβαση αυξάνεται από 1 Ιανουαρίου 1992 κατά ποσοστόν 14% καθοριζόμενος στο ποσόν των τριακοσίων είκοσι τεσσάρων χιλιάδων τριάντα πέντε δρχ. (324.035).

β) Ο Υπάρχος, κάτοχος διπλώματος Α' τάξεως, που υπηρετεί στην κατηγορία των εν λόγω πλοίων, λαμβάνει επίδομα (15.865) δέκα πέντε χιλιάδων οκτακοσίων εξήντα πέντε δρχ. το μήνα από 1.1.1992, πλέον του επιδόματος Υπάρχου του αναφερομένου εις το άρθρο 5 πρξ 2 της Γενικής Συλλογικής Συμβάσεως Τουριστικών Μεσογειακών Πλοίων, που υπεγράφη μεταξύ της Ένώσεως Εφοπλιστών Επιβατηγών Πλοίων και της ΠΝΟ.

γ) Οι συνολικές αποδοχές του Πλοίαρχου σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερες από τις συνολικές αποδοχές των λοιπών με-

ς για το ταξίδι αυτό.

Τα υπό των άρθρων 3 και 4 της παρούσης προβλεπόμενα επιδόματα παρέχονται από της ημέρας ναυτολογήσεως του Πλοιάρχου.

Η χορηγούμενη αύξηση προβλεπόμενη υπό της παρούσης Συλλογικής Συμβάσεως και οι άλλες παροχές θα καταβληθούν αναδρομικώς εναυτολογηθέντες Πλοιάρχους από 1.1.1992.

Άρθρο 14

Επίλυση διαφορών

Άθε διαφορά που προκύπτει περί την εφαρμογή και ερμηνεία των της παρούσης Συλλογικής Συμβάσεως επιλύεται διαιτητικώς και προς τα καθοριζόμενα στο άρθρο 30 της Συλλογικής Συμβάσεως της υπογραφείσας μεταξύ της Ενώσεως Εφοπλιστών Επιβατηγών και της Π.Ν.Ο.

Άρθρο 15

Δικαίωμα Επιλογής Πλοιάρχου

Πλοίαρχοι που αφορά η παρούσα Συλλογική Σύμβαση προσλαμβάνονται εκ των τακτικών μελών της Πανελληνίας Ένωσης Πλοίαρχων Ε.Ν. πάσης τάξεως, κατ' απόλυτον εκλογήν του πλοιοκτήτη.

Άρθρο 16

Οι δύο συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούμε να επιτρέπεται η πρόσληψη δαστών κυρίως της ναυτικής εκπαίδευσης (ΑΔΣΕΝ, ΤΕΧΝ. ΛΥΚΕΙΑ, ΛΥΚΕΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ και αντίστοιχες Ναυτικές Σχολές του εθνικού) ανεξάρτητα περιορισμού (υφισταμένης νομοθεσίας) ως τον αριθμό των σπουδαστών.

Η πρόσληψη από τον πλοιοκτήτη θα γίνεται με την ειδικότητα του δευτεμένου και θα είναι υποχρεωμένος (ο πλοιοκτήτης) να καταβάλει τα έξοδα μετάβασης και παλινόστησης, την ενδιαίτηση γενικά και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη του εκπαιδευμένου κατά κτήμα της υπηρεσίας του στο πλοίο μόνο.

Ο μισθός του εκπαιδευμένου θα συμφωνείται κατά ελευθέρην συμφωνία και δεν θα υπερβαίνει οπωσδήποτε το μισθό του δοκίμου αρχού.

Άρθρο 17

Ο Πλοίαρχο καταβάλλεται ειδικόν επίδομα εκ δραχμών επτά χιλιάδων οκτακοσίων εξήκοντα πέντε (7.865) δραχ. από 1.1.1992 όταν οίο διέλθει της Μεγάλης Λίμνης Καναδά, την Διώρυγα του Πα- (PANAMA CANAL) και την Διώρυγα του Σουέζ.

Εν λόγω επίδομα καταβάλλεται άπαξ και για την πρώτη και μόνο στη ανεξαρτητως των τυχόν επακολουθησομένων εντός τριάκοντα ημερών, άλλων διευλεύσεων.

Άρθρο 18

Εισφορές υπέρ της Εστίας Ναυτικών

Η μηνιαία εισφορά των πλοιοκτών και των ναυτικών υπέρ της Εστίας Ναυτικών καθορίζονται από τις διατάξεις των εδαφίων α' και β', του άρθρου 7 του Ν.Α. 92 (ΦΕΚ 169/1973) ως τροποποιηθήσονται το άρθρο 22 του Νόμου 1085/1980.

Η ανωτέρω εισφορά υπολογίζεται επί του υπό των Συλλογικών Συμβάσεων καθοριζόμενου βασικού μηνιαίου μισθού και δεν επεκτείνεται σε πάσης φύσεως επιδόματα, στην αποζημίωση λόγω καταγγελίας συμβάσεως ναυτολογήσεως, ναυαγίου, αδείας ασθένειας ή ερηνότυπων ατυχημάτων.

Άρθρο 19

Οικογενειακά Επίδοματα

Οι πλοιοκτήτες περί των η παρούσα Συλλογική Σύμβαση, καταβάλλουν ποσοστό 2%, μη δυνάμενον ν' αυξηθεί περαιτέρω, συμφώνως προς το 25 του Νόμου 1085/1980, εισπραττόμενον υπό του ΝΑΤ, με την χορήγηση οικογενειακών επιδομάτων στους Έλληνες ναυτικούς ανωτέρω ποσοστόν, ομού μετά του εξ ενός επί τοις εκατόν ποσοστού συμμετοχής του ναυτικού υπολογίζεται επί των υποκειμένων εισφορών υπέρ του ΝΑΤ αποδοχών των ναυτικών.

Άρθρο 20

Επικουρική ασφάλιση

Οι πλοιοκτήτες, περί των η παρούσα Συλλογική Σύμβαση, καταβάλλουν ποσοστόν εκ δύο επί της εκατό (2%), μη δυνάμενον ν' αυξηθεί περαιτέρω, συμφώνως προς το άρθρο 28 του Νόμου 1220/81, εισπραττόμενον υπό του ΝΑΤ, με σκοπό την παροχή στους Έλληνες ναυτικούς επικουρικής ασφάλισης. Το ανωτέρω ποσοστόν ομού μετά του εκ δύο επί τοις εκατό (2%) ποσοστού συμμετοχής του ναυτικού, υπολογίζεται επί των υποκειμένων εις εισφοράν υπέρ του ΝΑΤ αποδοχών των ναυτικών.

Άρθρο 21

Έναρξις - Λήξις ισχύος

α. Η ημερομηνία έναρξεως ισχύος της παρούσης Συλλογικής Συμβάσεως ορίζεται η 1η Ιανουαρίου 1992 και λήξεως η 31η Δεκεμβρίου 1992.

β. Κατά το διάστημα της ισχύος της Σ.Σ. δύναται να τροποποιηθεί αυτή μόνο κατόπιν κοινής εγγράφου συμφωνίας των συμβαλλόμενων μερών. Πέραν των ανωτέρω, κατά τα λοιπά μη προβλεπόμενα υπό της παρούσης ισχύει ότι και στην Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας στα Επιβατηγά - Μεσογειακά Τουριστικά Πλοία μεταξύ ΕΕΕΠ και ΠΝΟ.

γ. Η παρούσα Συλλογική Σύμβαση συντάχθηκε σε τρία πρωτότυπα εκ των οποίων από ένα αντίτυπο έλαβαν τα συμβαλλόμενα μέρη, το δε τρίτον θέλει κατατεθεί στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας προς κύρωση, υπογράφεται δε ως έπεται.

Οι Συμβαλλόμενοι

Για την Ένωση Εφοπλιστών
Επιβατηγών Πλοίων
Ο Πρόεδρος
(Τ.Σ. Υπογραφή)
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ

Για την Πανελλήνια Ένωση
Πλοίαρχων Ε.Ν. πάσης τάξεως
Ο Πρόεδρος
(Τ.Σ. Υπογραφή)
ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΛΑΣ

Ο Γεν. Γραμματέας
(Τ.Σ. Υπογραφή)
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΣΤΡΙΝΤΖΗΣ

3. Η παρούσα με το κείμενο της κυρούμενης Συλλ. Συμβάσεως να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Πειραιάς, 29 Ιουλίου 1992

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

(Αριθ. 2324.14/1/92)

(2)

Κύρωση Συλλογικής Συμβάσεως Εργασίας Πληρωμάτων Ρ/Κ Βιομηχανικών Επιχειρήσεων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 5 του Α.Ν. 3276/1944 «περί Συλλογικών Συμβάσεων εν τη Ναυτική Εργασία» όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα.

2. Το αριθμ. 8/15.7.92 έγγραφο του Πανελληνίου Σωματείου Ρυμουλκών Βιομηχανίας με το οποίο υποβλήθηκε για κύρωση η από 9.7.92 Συλλογική Σύμβαση Εργασίας των πληρωμάτων Ρυμουλκών Βιομηχανικών Επιχειρήσεων, αποφασίζουμε:

1. Την κύρωση της Συλλογικής Συμβάσεως Εργασίας Πληρωμάτων Ρυμουλκών Βιομηχανικών Επιχειρήσεων το κείμενο της οποίας υπογράφηκε στις 9.7.92 από τους νομίμους εκπροσώπους:

α) Του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών και

β) Του Πανελληνίου Σωματείου Ρυμουλκών Βιομηχανίας.

2. Η ισχύς της Συλλογικής Συμβάσεως η οποία κυρώνεται με την απόφαση αυτή αρχίζει από 1.1.1992 και λήγει σύμφωνα με τα οριζόμενα σ' αυτή.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 81

15 Απριλίου 1998

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2601

Ενισχύσεις ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η ανάπτυξη των ιδιωτικών επενδύσεων στην Ελλάδα και μέσω αυτών:

- Η συμβολή στην επίτευξη των στόχων της περιφερειακής ανάπτυξης.
- Η αύξηση των θέσεων απασχόλησης.
- Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
- Η αναδιάρθρωση τομέων και κλάδων της παραγωγής.
- Η αξιοποίηση επιχειρηματικών ευκαιριών στον ελληνικό και τον ευρύτερο διεθνή χώρο.
- Η συμβολή στην προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση ενέργειας.

Είδη παρεχόμενων ενισχύσεων

Για την πραγματοποίηση των υπαγόμενων στις διατάξεις του παρόντος νόμου επενδύσεων, προγραμμάτων και επιχειρηματικών σχεδίων, παρέχονται τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

(α) Επιχορήγηση που συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος της ενισχυόμενης δαπάνης της επένδυσης ή του επιχειρηματικού σχεδίου.

(β) Επιδότηση των τόκων που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων τόκων των μεσομακροπρόθεσμων δανείων τετραετούς τουλάχιστον διάρκειας, που λαμβάνονται για την υλοποίηση της ενισχυόμενης δαπάνης της επένδυσης.

(γ) Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των

καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση της χρήσης καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.

(δ) Φορολογική απαλλαγή ύψους μέχρι ενός ποσοστού ή του συνόλου της αξίας της πραγματοποιούμενης και ενισχυόμενης δαπάνης της επένδυσης ή και της αξίας της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση. Η ενίσχυση αυτή συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος μη διανεμόμενων κερδών της πρώτης δεκαετίας από την πραγματοποίηση της επένδυσης ή του προγράμματος, με το σχηματισμό ισόποσου αφορολόγητου αποθεματικού.

(ε) Ειδικά κίνητρα, πέραν των ανωτέρω, για ιδιαιζόντως σημαντικές βιομηχανικές, μεταλλευτικές και τουριστικές επενδύσεις, ύψους άνω των είκοσι πέντε (25) δισ. δρχ., που προέβλεπαν οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 3, και 4 του άρθρου 3 και της παρ. 6 του άρθρου 4 του καταργηθέντος νόμου 4171/1961 "Περί ληψевς γενικών μέτρων για την υποβοήθηση των αναπτύξεων της οικονομίας της χώρας" (ΦΕΚ 93 Α/1961).

Άρθρο 2

**Διάκριση των επενδυτικών φορέων -
καθορισμός του είδους ενίσχυσής τους**

1. Για την εφαρμογή των ενισχύσεων του νόμου αυτού, οι φορείς (εταιρείες ή ατομικοί επιχειρηματίες) της επενδυτικής δραστηριότητας του άρθρου 3 διακρίνονται σε νέους και παλαιούς.

Νέοι είναι νεοϊδρυόμενες εταιρικές ή ατομικές επιχειρήσεις, καθώς και εκείνες που υποβάλλουν αίτηση για εφαρμογή των ενισχύσεων του παρόντος πριν παρέλθει πενταετία από τη σύστασή τους ή την έναρξη επαγγελματικού προκειμένου για ατομικές επιχειρήσεις. Εταιρείες που προήλθαν από μετατροπή άλλης εταιρείας ή ατομικής επιχείρησης ή από συγχώνευση εταιρειών ή και ατομικών επιχειρήσεων ή εκείνες που απορρόφησαν άλλη εταιρεία ή ατομική επιχείρηση ή κλάδο άλλης, καθώς και εκείνες που απορροφήθηκαν από άλλη εταιρεία, δεν νοούνται ως νέοι φορείς, εφόσον μία από τις πιο πάνω εταιρείες ή ατομικές επιχειρήσεις πριν από τη μετατροπή, τη συγχώνευση ή την απορρόφηση αποτελεί παλιό φορέα.

πικού κατά το στάδιο εγκατάστασής του.

(ii) Οι δαπάνες κατασκευής αποθηκών και ψυκτικών θαλαμών, καθώς και οι δαπάνες αγοράς εξοπλισμού αποθηκών, οργάνων και εξοπλισμού ποιοτικού ελέγχου, που πραγματοποιούνται από πέντε τουλάχιστον Μ.Μ.Ε. εμπορικές επιχειρήσεις που ο κύκλος εργασιών τους δεν υπερβαίνει αθροιστικά κατά την τελευταία τριετία το ποσό των 5 δισ. δρχ..

ς. *Κέντρα αποθεραπείας και αποκατάστασης, όπως αυτά καθορίζονται με το άρθρο 10 του ν. 2072/1992 και επιχειρήσεις με αντικείμενο την παροχή στέγης αυτονομίας διαβίωσης, σε άτομα με ειδικές ανάγκες, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ίδιου νόμου.*

Ενισχυόμενες δαπάνες:

(i) Η κατασκευή, η επέκταση, ο εκσυγχρονισμός κτιριακών, ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.

(ii) Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού. Τα μισθώματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση.

(iii) Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων συστημάτων αυτοματοποίησης διαδικασιών και μηχανοργάνωσης, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών αγοράς του αναγκαίου λογισμικού.

(iv). Η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων μαζικής μεταφοράς προσωπικού, καθώς και των ατόμων που διαβιών ή συμμετέχουν στα προγράμματα αποθεραπείας και αποκατάστασης.

τ. *Τουριστικές επιχειρήσεις.*

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι ακόλουθες τουριστικές δραστηριότητες:

- Ίδρυσης ή επέκτασης ξενοδοχειακών μονάδων τουλάχιστον Β' τάξης.

- Εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής λειτουργούσων ξενοδοχειακών μονάδων τουλάχιστον Γ' τάξης.

- Εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής λειτουργούσων ξενοδοχειακών μονάδων κατώτερων της Γ' τάξης σε κτίρια που χαρακτηρίζονται διατηρητέα ή παραδοσιακά, εφόσον με τον εκσυγχρονισμό τους αναβαθμίζονται τουλάχιστον σε Γ' τάξης.

- Μετατροπής παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες τουλάχιστον Γ' τάξης.

- Εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής λειτουργούσων τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings) τουλάχιστον Γ' τάξης.

- Ίδρυσης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού συνεδριακών κέντρων.

- Ίδρυσης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού χιονοδρομικών κέντρων.

- Ίδρυσης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού αξιοποίησης ιαματικών πηγών.

- Ίδρυσης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού λιμένων σκαφών αναψυχής (μαρίνες).

- Ίδρυσης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού γηπέδων γκολφ.

- Ίδρυσης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού κέντρων θαλάσσοθεραπείας.

- Ίδρυσης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού κέντρων τουρισμού υγείας.

- Ίδρυσης, επέκτασης εκσυγχρονισμού κέντρων προνητικού-αθλητικού τουρισμού που δημιουργούνται μόνο από εταιρείες που λειτουργούν και εκμεταλλεύονται ξενοδοχειακές μονάδες ή από εταιρείες των οποίων εταίροι είναι μόνο εταιρείες που λειτουργούν και εκμεταλλεύονται ξενοδοχειακές μονάδες.

Ενισχυόμενες δαπάνες:

(i) Η κατασκευή, η επέκταση, ο εκσυγχρονισμός κτιριακών, ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.

(ii) Οι δαπάνες επισκευής, αποκατάστασης και μετατροπής των παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.

(iii) Η αγορά και η εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού περιλαμβανομένου και του ξενοδοχειακού. Τα μισθώματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση.

(iv) Η αγορά και η εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων συστημάτων αυτοματοποίησης διαδικασιών και μηχανοργάνωσης, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών αγοράς του αναγκαίου λογισμικού και των δαπανών εκπαίδευσης του προσωπικού στο στάδιο εγκατάστασής του.

(v) Η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών και μαζικής μεταφοράς προσωπικού.

(vi) Οι δαπάνες επενδύσεων για προστασία του περιβάλλοντος, περιορισμό της ρύπανσης του εδάφους, του υπεδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας, αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος και ανακύκλωσης του ύδατος.

(vii) Οι δαπάνες για αγορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού και για κατασκευή πάσης φύσεως εγκαταστάσεων, που προκύπτουν από τις κατά περίπτωση καθοριζόμενες προδιαγραφές και την κείμενη νομοθεσία του Ε.Ο.Τ. και που τυχόν δεν καλύπτονται από τις πιο πάνω οριζόμενες ως ενισχυόμενες δαπάνες.

(viii) Οι δαπάνες επενδύσεων για αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποκατάσταση υγρών καυσίμων ή ηλεκτρικής ενέργειας με αέρια καύσιμα, επεξεργασμένα απορριπτόμενα υλικά από εγχώριες βιομηχανίες, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ανάκτηση απορριπτόμενης θερμότητας, καθώς και συμπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας. Επίσης οι δαπάνες επενδύσεων για εξοικονόμηση ενέργειας, υπό την προϋπόθεση ότι η επένδυση δεν αφορά τον παραγωγικό εξοπλισμό, αλλά τον εξοπλισμό και τις εγκαταστάσεις κίνησης-λειτουργίας της μονάδας και από αυτήν προκύπτει μείωση τουλάχιστον 10% της καταναλισκόμενης ενέργειας.

υ. *Ιερές μονές για την ανέγερση και εκσυγχρονισμό ξενώνων ή για τη μετατροπή κτιρίων τους σε ξενώνες, καθώς και για την ανέγερση, επέκταση, εκσυγχρονισμό ή μετατροπή κτιρίων τους σε χώρους κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών.*

Ενισχυόμενες δαπάνες:

(i) Η κατασκευή, η επέκταση, ο εκσυγχρονισμός κτιριακών, ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.

(ii) Οι δαπάνες επίσκεψης, αποκατάστασης και μετατροπής των κτιρίων σε ξενώνες ή χώρους κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών.

(iii) Η αγορά και η εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού περιλαμβανομένου και του ξενοδοχειακού. Τα μισθώματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση.

(iv) Η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών

φ. Τεχνικές εταιρείες μόνο για τον εκσυγχρονισμό τους, μέσω αντικατάστασης των μηχανημάτων τους και του λοιπού εξοπλισμού τους, πλην των μεταφορικών μέσων υλικών και προσωπικού.

Ενισχυόμενες δαπάνες:

Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού.

χ. Επιχειρήσεις που στεγάζονται σε παραδοσιακά ή διατηρητέα λιθόκτιστα κτίρια ή και κτιριακά συγκροτήματα βιομηχανικού χαρακτήρα και οι οποίες παράγουν ή/και τυποποιούν τοπικά παραδοσιακά προϊόντα ή και προϊόντα προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (Π.Ο.Π.).

Ενισχυόμενες δαπάνες:

(i) Οι δαπάνες για την αγορά, επίσκεψη, αποκατάσταση, μετατροπή και επαναχρησιμοποίηση υφιστάμενων κτιριακών εγκαταστάσεων.

(ii) Η κατασκευή, η επέκταση ή ο εκσυγχρονισμός ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.

(iii) Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων μηχανημάτων παραδοσιακού τύπου και λοιπού εξοπλισμού.

(iv) Η αγορά και εγκατάσταση του αναγκαίου λογισμικού και των δαπανών εκπαίδευσης του προσωπικού στο στάδιο εγκατάστασής του.

(v) Η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης προϊόντων εντός του ευρύτερου εργασιακού χώρου.

(vi) Οι δαπάνες επενδύσεων για τη διασφάλιση της ποιότητας, καθώς και τα έξοδα πιστοποίησης όλων των παραγωγικών διαδικασιών και των προϊόντων, σύμφωνα με τα αντιστοιχα ευρωπαϊκά πρότυπα, από οργανισμούς διαπιστευμένους από τον αρμόδιο εθνικό φορέα.

(vii) Οι δαπάνες επενδύσεων για προστασία του περιβάλλοντος, περιορισμό της ρύπανσης του εδάφους, του υπεδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας για αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος και για ανακύκλωση του ύδατος.

2. Επίσης υπάγονται στην ενίσχυση της επιχορήγησης του νόμου αυτού οι ακολουθές επιχειρηματικές δραστηριότητες, που ασκούνται στην αλλοδαπή, από νομικά πρόσωπα, για τις επενδυτικές και λοιπές δαπάνες τους, όπως αυτές προσδιορίζονται για καθεμία δραστηριότητα:

α. Μεταποιητικές επιχειρήσεις όλων των κλάδων, μόνο για ίδρυση παραγωγικών μονάδων. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, μπορεί να εξαιρούνται της ενίσχυσης ορισμένοι κλάδοι ή υποκλάδοι της μεταποίησης.

Ενισχυόμενες δαπάνες:

(i) Η κατασκευή, η επέκταση, ο εκσυγχρονισμός κτιριακών, ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.

(ii) Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού. Τα μισθώματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση.

(iii) Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων συστημάτων αυτοματοποίησης διαδικασιών και μηχανοργάνωσης, συμπεριλαμβανομένης της αγοράς του αναγκαίου λογισμικού.

(iv) Η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών και προϊόντων εντός του ευρύτερου εργασιακού χώρου και μαζικής μεταφοράς προσωπικού, καθώς και η αγορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού και η κατασκευή εγκαταστάσεων διακίνησης υλικών.

β. Οι γεωργικές επιχειρήσεις θερμοκηπιακού τύπου, οι κτηνοτροφικές επιχειρήσεις εσταβλισμένου ή ημιεσταβλισμένου τύπου και οι αλιευτικές επιχειρήσεις (υδατοκαλλιέργειες) σύγχρονης τεχνολογίας.

Ενισχυόμενες δαπάνες:

(i) Η κατασκευή, η επέκταση, ο εκσυγχρονισμός κτιριακών, ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.

(ii) Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού. Τα μισθώματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση.

(iii) Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων συστημάτων αυτοματοποίησης διαδικασιών και μηχανοργάνωσης, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών αγοράς του αναγκαίου λογισμικού.

(iv) Η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών και προϊόντων εντός του ευρύτερου χώρου της μονάδας και μαζικής μεταφοράς προσωπικού, καθώς και η αγορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού και η κατασκευή εγκαταστάσεων διακίνησης υλικών και προϊόντων.

(v) Η αγορά του αναπαραγωγικού και πολλαπλασιαστικού υλικού που είναι απαραίτητο για την έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της μονάδας.

3. Δεν μπορούν να υπαχθούν στις ενισχύσεις του παρόντος νόμου:

α. Η αγορά επιβατικών αυτοκινήτων μέχρι έξι (6) θέσεων.

β. Με την επιφύλαξη της υποπερίπτωσης (iv) της περίπτωσης (ο) της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, η αγορά επιπλων και σκευών γραφείου.

γ. Η αγορά οικοπέδων, γηπέδων και αγροτεμαχίων. Επίσης, σε περιπτώσεις αγοράς κτιριακών εγκαταστάσεων δεν μπορεί να ενισχυθεί το τμήμα της αξίας τους που αφορά στην αξία του οικοπέδου επί του οποίου αυτές έχουν ανεγερθεί.

δ. Η ανέγερση ή η επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων σε οικόπεδο που δεν ανήκει στο φορέα της επένδυσης. Κατ'εξαίρεση μπορούν να ενισχυθούν:

(i) Η ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων επί οικοπέδου που δεν ανήκει στο φορέα της επένδυσης, εφόσον έχει παραχωρηθεί προς τούτο η χρήση του για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΕΙΔΙΩΝ

1. ΕΠΙΠΛΩΣΗ - ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΔΩΜΑΤΙΩΝ

1. Σταθερές κλίνες ίσες με τη δυναμικότητα του δωματίου
2. Διαστάσεις κλίνης 1 ατόμου : 1,00X2,00 2 ατόμων 1,40X2,00
3. 1 τουλάχισ. Κομοδίνο σε μονόκλινο και δίκλινο δωμάτιο, 2 κομοδίνα σε τρίκλινο
4. Καθρέφτης επίτοιχος ή στο ερμάριο
5. Μικρό Τραπέζι ή τουαλέτα
6. Ένα κάθισμα ανά κλίνη .
7. Ένας πάγκος ή скаμνί αποσκευών
8. Χαλιά στο δάπεδο κατά τη χειμερινή περίοδο
9. Ένα κεντρικό φωτιστικό και ένα φωτιστικό ανά κλίνη ή άτομο
10. Φωτιστικό στη βεράντα (αν υπάρχει)
11. Ένα τραπέζι και ένα κάθισμα ανά κλίνη στη βεράντα (αν υπάρχει)
12. Ικανοποιητική συσκότιση με κουρτίνες ή σκούρα (πατζούρια)
13. Χορήγηση σαπουνιού και χαρτιού υγείας (i +1)
14. Χορήγηση εντομοαπωθητικού
15. Ερμάριο τουλάχισ. 0.50μ ανά άτομο

2. ΙΜΑΤΙΣΜΟΣ

1. Ένα στρώμα ανατομικό (με ελατήρια) ανά κλίνη
2. Δύο μαξιλάρια ανά άτομο
3. Μαξιλαροθήκες
4. Δύο σεντόνια ανά κλίνη
5. Μία κουβέρτα βαμβακερή ανά κλίνη
6. Δύο κουβέρτες μάλλινες ή παπλώματα ανά κλίνη
7. Μία πετσέτα προσώπου και λουτρού ανά άτομο

3. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΛΟΥΤΡΩΝ

1. Νυττήρας.
2. Λεκάνη και καζανάκι
3. Μπαταρία ντους επίτοιχη με κατάλληλη διαμόρφωση και αποχέτευση δαπέδου.
4. Καθρέφτης επίτοιχος και εταζέρα
5. Φωτιστικό σώμα
6. Καλάθι αχρήστων με κάλυμμα και πγκάλ
7. Αγκιστρα πετσετών και ενδυμάτων.
8. Κουρτίνα μπανιέρας ή ντουςιέρας.
9. Σκαμνάκι.
10. Ταπέτο δαπέδου.
11. Εξαιρισμός φυσικός ή τεχνητός.
12. Ποτήρια νερού.

4. ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1. Παροχή κρύου και ζεστού νερού όλο το 24ωρο σε λουτρά και κοινόχρηστες κουζίνες
2. Θέρμανση το χειμώνα σε όλους τους χώρους
3. Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και πρίζες σε όλους τους χώρους
4. Κοινόχρηστο τηλέφωνο με κάρτα ή μετρητή
5. Πινακίδα με τηλέφωνα πρώτης ανάγκης σε προσιτό σημείο του κτηρίου .
6. Φαρμακείο με είδη πρώτης ανάγκης σε προσιτό σημείο του κτηρίου
7. Κουτί και έντυπα παρατηρήσεων - παραπόνων

β.- Οι ελάχιστες υποχρεωτικές απαιτήσεις ανά κατηγορία κλειδιών των Ενοικιαζομένων Δωματίων καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα:

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΛΕΙΔΙΩΝ

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	1 Κλειδί	2 Κλειδιά	3 Κλειδιά	4 Κλειδιά
1. Ελάχιστο εμβαδόν μονόκλινου δωματίου.	8 μ2	8 μ2	8 μ2	9 μ2
2. Ελάχιστο εμβαδόν δίκλινου δωματίου	11 μ2	11 μ2	11 μ2	14 μ2
3. " " τρίκλινου "	14 μ2	14 μ2	14 μ2	17 μ2
4. Ελάχιστη διάσταση δωματίων	2,5 μ	2,5 μ	2,5 μ	2,5 μ
5. Κοινόχρηστα λουτρά (1 ανά 5 άτομα)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
6. Ελάχ. Εμβαδόν κοινόχρηστου λουτρού	3 μ2	3 μ2	-	-
7. Ελάχιστο ποσοστό δωματίων με ιδιαίτερα λουτρά.	-	50%	100%	100%
8. Ελάχ. Εμβαδόν ιδιαίτερου λουτρού	2 μ2	2 μ2	2 μ2	2 μ2
9. Νυττήρας στα δωμάτια χωρίς λουτρό	ΝΑΙ	ΝΑΙ	-	-
10. Μπανιέρα ή ντουςιέρα στο 100% των λουτρών.....	-	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ

11. Επένδυση δαπέδων λουτρών με μωσαϊκό, πλακάκια ή μάρμαρο.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
12. Επένδυση τοίχων λουτρού με πλακίδια γύρω από το νιπτήρα και το ντους	ΝΑΙ	ΝΑΙ	-	-
13. Επένδυση όλων των τοίχων του λουτρού με πλακίδια έως το 1,80μ	-	-	ΝΑΙ	ΝΑΙ
14. Καθαρισμός κοινοχρήστων χώρων καθημερινός.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
15. Καθαρισμός δωματίων καθημερινός	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
16. Συχνότητα αλλαγής σαπουνιών ανά εβδομάδα.	3	4	4	Καθημ.
17. Συχνότητα αλλαγής πετσετών (μπάνιου και προσώπου) ανά εβδομάδα.	3	4	4	Καθημ.
18. Αίθουσα πρωινού τουλάχισ. 10,00 μ2 και Παρασκευαστήριο σύμφωνα με υγειονομικές διατάξεις εφόσον παρέχεται η αντίστοιχη υπηρεσία.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
19. Βοηθητικοί χώροι (αποθήκη, λινοθήκη, χώρος καθαρισμού).	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Σημ.Για παραδοσιακά ή διατηρητέα κτίρια επιτρέπεται απόκλιση από της ελάχιστες υποχρεωτικά απαιτούμενες διαστάσεις/ή και εμβαδά της κάθε κατηγορίας, της τάξης του 10%, κατ' ανώτατο όριο.				

γ.- Τα βαθμολογούμενα κριτήρια προκειμένου περί Ενοικιαζομένων Δωματίων καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα. Με αστερίσκο σημειώνονται τα μόρια, τα οποία έχουν συνυπολογιστεί για την εξαγωγή των συνόλων των επί μέρους κατηγοριών βαθμολογούμενων κριτηρίων και του μεγίστου συνόλου των κριτηρίων όλων των κατηγοριών:

ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ - ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΜΟΡΙΑ	ΝΑ	ΧΤΙΜΟΡΙΑ
Α. ΚΤΙΡΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΓΕΝΙΚΑ			
1. Το κτίριο έχει αμγή χρήση Ενοικ. Δωμ. ή (και) κατοικίας ιδιοκτήτη.	360*	ΝΑΙ	360
2. Το σύνολο του οικοπέδου διατίθεται για τη μονάδα Ενοικ. Δωμ. και την κατοικία του ιδιοκτήτη, χωρίς την ύπαρξη άλλων κτιρίων με ξένες χρήσεις.*	360*	ΝΑΙ	360
3. Το κτίριο έχει χαρακτηριστεί ως διατηρητέο από τους αρμόδιους φορείς.(ΥΠΕΧΩΔΕ, ΥΠΠΟ)	500*	ΟΧΙ	—
4. Το κτίριο βρίσκεται μέσα σε χαρακτηρισμένο παραδοσιακό οικισμό.	300*		

		ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΚΟΡΡΕ
5. Το κτίριο είναι: ισόγειο ή διώροφο. (χαμηλό κτίριο)	100*			
*Ως ξένες χρήσεις νοούνται όσες δεν συμπεριλαμβάνονται στις παρούσες προδιαγραφές.				
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	1620*			

Β. ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΟΥ

1. Μπαλκόνια - βεράντες για το 30% τουλάχισ. των δωματίων. *	65			
2. " " για το 60% τουλάχισ. των δωματίων *	130			
3. " " για το 100% των δωματίων *	210*			
4. Ανελκυστήρας πελατών σε όλους τους ορόφους.	300*			
5. Κλιματισμός στους κοινόχρηστους χώρους.	140*			
6. " στο 30% τουλάχιστον των δωματίων.	250			
7. " στο 60% τουλάχιστον των δωματίων.	500			
8. " στο 100% των δωματίων	840*			
9. Ανεμιστήρας οροφής στο 100% των δωματίων	140			
*Βεράντες ή μπαλκόνια δωματίων/διαμερισμάτων που χρησιμοποιούνται ως διάδρομος προσπέλασης σε άλλα δωμάτια, διαμερίσματα, δεν υπολογίζονται στη μοριοδότηση.				
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	1490*			

Γ. ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ ΚΤΙΡΙΟΥ

1. Χώρος υποδοχής - Reception τουλάχιστον 10,00 μ ² .	600*			
2. Καθιστικό - σαλόνι - χώρος τηλεόρασης τουλάχιστον 10,00 μ ² .	300			
3. Καθιστικό - σαλόνι - χώρος τηλεόρασης άνω των 20,00 μ ²	600*			
4. Κυλικείο - Σνακ μπαρ εντός ή εκτός του κτιρίου. (με την προϋπόθεση ότι τα τραπέζοκαθίσματα αναπτύσσονται εντός της ιδιοκτησίας της μονάδας)	420*			
5. Κοινόχρηστα W.C. (1 ÷ 1) για το χώρο υποδοχής.	140*			
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	1760*			

Δ. ΥΠΛΑΙΘΡΙΟΙ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ

1. Αυλή - κήπος - κοινόχρηστες βεράντες 10,00 - 20,00 μ ² ανά δωμάτιο (δεν περιλαμβάνονται πισίνα, αθλοπαιδιές, PARKING)	80			
2. Αυλή - κήπος - κοινόχρηστες βεράντες άνω των 20,00 μ ² ανά δωμάτιο. (δεν περιλαμβάνονται πισίνα, αθλοπαιδιές, PARKING)	160*			
3. Πισίνα για τουριστική χρήση διαστάσεων και εξοπλισμού σύμφωνα με υγειονομικές διατάξεις.	500*			
4. Παιδική πισίνα, επιπλέον της κανονικής, σύμφωνα με τις υγειονομικές διατάξεις.	200*			
5. Γήπεδο τένις.	80*			
6. Γήπεδο μπάσκετ.	30*			
7. Παιδική χαρά με τρία τουλάχιστον παιχνίδια.	100*			
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	1120*			

Ε. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΠΕΛΑΤΩΝ - PARKING

ΝΑΙ
ΜΟΡΙΑ

1.	Χώρος στάθμευσης εντός του γηπέδου για το 30% των δωματίων τουλάχιστον.	50		
2.	Χώρος στάθμευσης εντός του γηπέδου για το 60% των δωματίων τουλάχιστον.	100		
3.	Χώρος στάθμευσης εντός του γηπέδου για το 100% των δωματίων	160*		
4.	Μεταφορά πελατών από και προς συγκοινωνιακό σταθμό με αυτοκίνητο Δ.Χ. του ιδιοκτήτη κατά την άφιξη και την αναχώρηση.	120*		
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ		280*		

ΣΤ. ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1.	Κοινόχρηστη κουζίνα πλήρως εξοπλισμένη με συσκευές και σκεύη μαγειρικής τουλάχιστον 6,00 μ2. Υποχρεωτική τοποθέτηση ψυγείου με ψυγιοθυρίδες (μία ανά δωμάτιο).....	630*		
2.	Κοινόχρηστο πλυντήριο και σιδερωτήριο.....	140*		
3.	Πλύσιμο - καθάρισμα - σιδέραμα ρούχων με ευθύνη του ιδιοκτήτη.....	70*		
4.	Χρηματοκιβώτιο στη διάθεση των πελατών.....	140*		
5.	Κορήγηση φυλλαδίων και λευτού διασημιστικού υλικού για τη μονάδα και την περιοχή.....	70*		
6.	Παροχή πρωινού στα δωμάτια.....	140*		
7.	Παροχή πρωινού σε ειδική αίθουσα.....	420*		
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ		1610*		

Ζ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

1.	Ο ιδιοκτήτης κατοικεί εντός του κτιρίου ή σε ανεξάρτητο κτίριο εντός του οικοπέδου.....	200*		
2.	Υπεύθυνος υποδοχής για 12 ώρες.....	100		
3.	" " " για 24 ώρες.....	200*		
4.	Ένας υπάλληλος (επιπλέον των απασχολουμένων στην υποδοχή και την καθαριότητα) ανά 15 κλίνες.....	225*		
5.	Γνώση μιας τουλάχιστον (διαδεδομένης) ξένης γλώσσας από τον υπεύθυνο υποδοχής (υπάλληλο ή μέλος οικογένειας).....	100*		
6.	Αποδεδειγμένη επιμόρφωση-κατάρτιση του συνόλου των απασχολουμένων στη μονάδα.....	275*		
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ		1000*		

Η. ΠΡΟΣΘΕΤΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΔΩΜΑΤΙΩΝ

ΝΑΙ
ΜΟΡΙΑ

1. Μία πολυθρόνα ανά δωμάτιο.....	50*		
2. Ηλεκτρικό ψυγείο στο 30% των δωματίων.....	60		
3. " " στο 60% των δωματίων.....	120		
4. " " στο 100% των δωματίων.....	200*		
5. Ηλεκτρική καφετιέρα φίλτρου.....	50*		
6. Ηλεκτρικό σίδερο.....	50*		
7. Αυτόματο τηλέφωνο.....	500*		
8. Έγχρωμη τηλεόραση στο 30% τουλάχιστον των δωματίων.	90		
9. " " στο 60% τουλάχιστον των δωματίων.	180		
10. " " στο 100% των δωματίων.....	300*		
11. Σταγνοτήρας μαλλιών.....	50*		
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	1200*		

Θ. ΠΡΟΣΘΕΤΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΛΟΥΤΡΩΝ

1. Πρίζα ξυριστικής μηχανής.....	50*		
2. Χορήγηση αφρόλουτρου και σαμπουάν.....	50*		
ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ	100*		

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΓΙΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΙΩΝ

10130*

3.-Κριτήρια κατάταξης Ενοικιαζομένων Επιπλωμένων Διαμερισμάτων

α.- Οι ελάχιστες υποχρεωτικές απαιτήσεις εξοπλισμού και υπηρεσιών ενοικιαζομένων Επιπλωμένων Διαμερισμάτων καταγράφονται στον ακόλουθο πίνακα:

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΚΟΙΝΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΒΕΔΙΩΝ

1. ΕΠΙΠΛΩΣΗ - ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΥΠΝΟΔΩΜΑΤΙΩΝ

1. Σταθερές κλίνες ίσες με τη δυναμικότητα του δωματίου
2. Διαστάσεις κλίνης 1 ατόμου : 1,00X2,00 2 ατόμων : 1,40X2,00
3. 1 τουλάχισ. Κομοδίνο σε μονόκλινο ή δίκλινο δωμάτιο, 2 κομοδίνα σε τρίκλινο
4. Καθρέφτης επίτοιχος ή στο ερμάριο
5. Μικρό τραπέζι ή τουαλέτα
6. Ένα κάθισμα ανά κλίνη
7. Ένας πάγκος ή σκαμνί αποσκευών
8. Χαλιά στο δάπεδο κατά τη χειμερινή περίοδο
9. Ένα κεντρικό φωτιστικό και ένα φωτιστικό ανά κλίνη ή άτομο
10. Φωτιστικό στη βεράντα (αν υπάρχει)
11. Ικανοποιητική συσκότιση με κουρτίνες ή σκούρα (πατζούρια)
12. Ερμάριο τουλάχιστον 0.50 μ ανά άτομο
3. Χορήγηση εντομοαπωθητικού

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ν.Π.Δ.Δ.

Αθήνα 9 Μαρτίου 2005
Αριθ. Πρωτ.: 1758

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΠΡΟΣ: Όλες τις Ξενοδοχειακές
Επιχειρήσεις της Χώρας

Ταχ. Δ/ση : Σταδίου 24 (Τ.Κ. 105 64)
Τηλέφωνο : 210/33 10 022 - 26, 210/33 13 395 - 97
FAX : 210/32 25 449 – 210/32 36 962
e – mail : grhotels@otenet.gr

ΘΕΜΑ: Καθορισμός ελαχίστων τιμών Ξενοδοχείων έτους 2005/2006.

ΣΧΕΤ.: Απόφαση του Υφυπουργού Τουριστικής Ανάπτυξης αριθ. 11720/31-12-2004.(ΦΕΚ.16/Β/2005)

Σας γνωρίζουμε ότι με την παραπάνω σχετική απόφαση του Υφυπουργού Τουριστικής Ανάπτυξης καθορίζονται οι ελάχιστες τιμές των Ξενοδοχείων της χώρας για το χρονικό διάστημα από 1/4/2005 - 31/3/2006.

Συνημμένα σας στέλνουμε τέσσερις (4) υπεύθυνες δηλώσεις τιμών και τρεις καταλόγους τιμών τους οποίους, αφού συμπληρώσετε, πρέπει να υποβάλετε στο Επιμελητήριο για θεώρηση μέχρι 31/03/05.

Λόγω της σημειωθείσας μεγάλης καθυστέρησης εξ' αιτίας γραφειοκρατικών προβλημάτων, που προέκυψαν στην προσπάθειά μας να απλοποιήσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο τη διαδικασία θεώρησης των τιμών, παρακαλούμε να ανταποκριθείτε άμεσα.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ.

- Οι τιμές που θα δηλώσετε:
 - θα δημοσιευθούν στον ετήσιο οδηγό του Ξ.Ε.Ε.
 - Πρέπει να διαμορφωθούν με βάση τις συνθήκες που επικρατούν στην τουριστική αγορά, ώστε να είναι ανταγωνιστικές και να ανταποκρίνονται στις δυνατότητες εφαρμογής τους, για την αποφυγή προβλημάτων και ενδεχόμενων κυρώσεων του Ν.2160/93.
 - Θα αφορούν στο χρονικό διάστημα από 1/4/2005 μέχρι 31/3/2006.
- Οι εγκεκριμένες τιμές του έτους 2004 ισχύουν μέχρι 31/3/2005.

Για τη σωστή συμπλήρωση των δηλώσεων τιμών, σας γνωρίζουμε τα παρακάτω:

1. ΧΡΟΝΙΚΑ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ - ΠΕΡΙΟΔΟΙ.

Με την απόφαση καθορίζονται κατώτατα όρια τιμών για δύο περιόδους, **ΧΑΜΗΛΗ και ΥΨΗΛΗ.**

Η κάθε περίοδος καθορίζεται ελεύθερα και μπορεί να περιλαμβάνει **όσα** χρονικά διαστήματα επιθυμεί ο Ξενοδόχος, με την ίδια ή διαφορετική τιμή για το καθένα.

2. ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΤΙΜΩΝ.

α) Οι τιμές που επιθυμεί ο κάθε Ξενοδόχος να εισπράττει για το ξενοδοχείο του, **είναι ελεύθερες, με την προϋπόθεση ότι σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να είναι χαμηλότερες των κατωτάτων ορίων, ανά περίοδο.**

β) Τιμές για δωμάτια χωρίς λουτρό δεν θα δηλωθούν, θα εισπράττεται όμως για τα δωμάτια αυτά, η τιμή του αντίστοιχου δωματίου με λουτρό, μειωμένη κατά 25%.

γ) Τιμές για τρίκλινα δωμάτια δεν θα δηλωθούν, αλλά θα εισπράττονται οι τιμές των δίκλινων, προσαυξημένες κατά 30%.

δ) Οι τιμές των διαμερισμάτων των Ξενοδοχείων είναι ελεύθερες, πρέπει όμως να δηλωθούν.

ε) Ορισμένα δωμάτια ή διαμερίσματα μπορούν να χαρακτηριστούν από τον Ξενοδόχο ως πλεονεκτικά ή μειονεκτικά και να δηλωθούν γι' αυτά αυξημένες ή μειωμένες αντίστοιχα τιμές.

στ) Οι τιμές του πρωινού, του γεύματος ή δείπνου και της τηλεφωνικής μονάδας είναι ελεύθερες, πρέπει όμως να δηλωθούν.

ζ) Οι δηλούμενες τιμές δωματίων, πρωινού ή γεύματος και τηλ. μονάδος θα περιλαμβάνουν τις νόμιμες επιβαρύνσεις (ΦΠΑ και δημοτικά τέλη.)

3. ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ ΤΙΜΩΝ.

Στους καταλόγους τιμών θ' αναγραφούν οι αριθμοί των δωματίων και διαμερισμάτων, ανά κατηγορία και οι

αντίστοιχες τιμές τους, ανά χρονικό διάστημα. Οι τιμές για τα απλά δωμάτια και για τα τρίκλινα, θα υπολογιστούν σύμφωνα με την παραπάνω παράγραφο 2 περίπτωση β & γ.

4. ΥΠΟΒΟΛΗ - ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΤΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ ΤΙΜΩΝ.

Οι επιχειρηματίες πρέπει να υποβάλουν στο Ξ.Ε.Ε. μέχρι 31/03/05 τις υπεύθυνες δηλώσεις τιμών σε 4 αντίγραφα (με μια φωτοτυπία του σήματος λειτουργίας) και τους καταλόγους τιμών σε 3 αντίγραφα, υπογεγραμμένα από τον νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης. **Το Ξ.Ε.Ε. θα ελέγξει τις υπεύθυνες δηλώσεις τιμών, ως προς τα κατώτατα όρια και τους καταλόγους τιμών, για την ορθή συμπλήρωσή τους.**

Μετά την θεώρηση και έγκρισή τους, το Ξ.Ε.Ε. θα αποστείλει ένα θεωρημένο αντίγραφο υπεύθυνης δήλωσης τιμών και έναν θεωρημένο κατάλογο τιμών σε κάθε ξενοδοχείο, **τα οποία υποχρεωτικά θα τηρούνται στην υποδοχή και θα επιδεικνύονται σε κάθε ενδιαφερόμενο.**

5. ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ ΤΙΜΩΝ.

Μετά τη λήψη της **εγκεκριμένης** δήλωσης και του καταλόγου τιμών, οι ξενοδόχοι πρέπει να προμηθευτούν από το Ξ.Ε.Ε. ή από τον τοπικό σύλλογο ξενοδόχων, τις πινακίδες τιμών στις οποίες θα μεταφέρουν τις εγκεκριμένες τιμές τους.

Για την καλύτερη και γρηγορότερη εξυπηρέτησή σας πρέπει ν' απευθύνεστε στις τοπικές Ενώσεις Ξενοδόχων για την προμήθεια των πινακίδων, ακόμη και εάν δεν είστε μέλη τους.

Οι πινακίδες τιμών που υποχρεωτικά αναρτώνται στα δωμάτια των ξενοδοχείων, υπογράφονται ΜΟΝΟ από τον επιχειρηματία ή τον Δ/ντη του ξενοδοχείου, ο οποίος ευθύνεται για την ορθή μεταφορά των τιμών από την εγκεκριμένη δήλωση τιμών σ' αυτές.

Επιστούμε την προσοχή σας ότι, σε περίπτωση ασυμφωνίας των τιμών των πινακίδων με τις αναγραφόμενες στις εγκεκριμένες Υπεύθ. Δηλώσεις τιμών, θα επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις του Ν.2160/93

Σε περίπτωση μη υποβολής, από ξενοδοχειακή επιχείρηση, δήλωσης τιμών, θα θεωρηθεί ότι έχει επιλέξει τις τιμές του προηγούμενου έτους, ανά χρονική περίοδο, αρκεί αυτές να μην είναι κατώτερες των ελαχίστων τιμών της απόφασης. Εάν είναι κατώτερες, θα θεωρηθεί ότι, η επιχείρηση επιλέγει τις ελάχιστες τιμές της απόφασης, **υποχρεούται όμως να αναρτήσει νέες πινακίδες τιμών στα δωμάτια του ξενοδοχείου.**

Στις καρτέλες τιμών των δωματίων, πρέπει να αναγράφονται και οι δηλωθείσες τιμές πρωινού ή γεύματος και η τιμή της τηλεφωνικής μονάδας.

Εάν το ξενοδοχείο έχει έγκριση παροχής υποχρεωτικού πρωινού ή ημιδιατροφής, αυτό πρέπει να αναγράφεται στις πινακίδες τιμών.

6. ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ - ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ.

Μετά την έγκρισή τους οι τιμές είναι δεσμευτικές. Αυξομείωση των εγκεκριμένων τιμών πέραν των παρακάτω αναφερόμενων περιπτώσεων, αποτελεί παράβαση κατά τις διατάξεις του ν.2160/93 και επισύρει την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Οι εγκεκριμένες σταθερές τιμές μπορούν να μειωθούν στις παρακάτω περιπτώσεις:

α) Οι επιχειρήσεις μπορούν να προβαίνουν σε εκπτώσεις **μέχρι 50% επί των εγκεκριμένων τιμών**, με την προϋπόθεση ότι η τιμή που θα προέρχεται από την παραπάνω έκπτωση δεν θα είναι κατώτερη από την ελάχιστη τιμή της κατηγορίας αστέρων που ανήκει το ξενοδοχείο.

β) Κατ' εξαίρεση για τους δικαιούχους των προγραμμάτων Κοινωνικού και Εσωτερικού Τουρισμού οι επιχειρήσεις μπορούν βάσει της Σύμβασης που υπογράφεται μεταξύ αυτών και των φορέων του Δημοσίου να προβαίνουν σε εκπτώσεις και μεγαλύτερες του 50% των εγκεκριμένων τιμών.

Το ίδιο ισχύει και στις περιπτώσεις που το Υπουργείο Παιδείας ή Κρατικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα μεσολαβούν για τη στέγαση φοιτητών και σπουδαστών τους.

7. ΓΕΝΙΚΑ

α) Εφ' όσον δίκλινο δωμάτιο ξενοδοχείου διατεθεί σε ένα άτομο, θα εισπράττεται το 80% της τιμής του δίκλινου, που δεν θα υπολείπεται της τιμής του μονόκλινου.

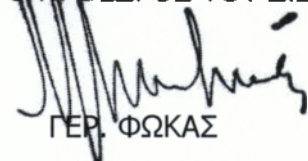
β) Ο πελάτης υποχρεούται να εκκενώσει το δωμάτιο μέχρι και την 12η ώρα. Παραμονή πέρα από την ώρα αυτή και μέχρι την 18η ώρα υποχρεώνει τον πελάτη στην καταβολή του μισού ενοικίου. Παραμονή πέρα από την 18η ώρα υποχρεώνει τον πελάτη στην καταβολή ολόκληρου του ενοικίου μίας ημέρας.

γ) Οι εγκεκριμένες τιμές επιτρέπεται να προσαυξάνονται κατά 10% όταν ο πελάτης παραμείνει στο ξενοδοχείο μέχρι δύο (2) ημέρες.

δ) Εάν από τον πελάτη ζητηθεί η προσθήκη κλίνης σε δωμάτιο, ή σε διαμέρισμα η εγκεκριμένη τιμή προσαυξάνεται κατά 20% ή 10% αντίστοιχα.

Σας ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας και σας ευχόμαστε καλή τουριστική χρονιά.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

ΓΕΡ. ΦΩΚΑΣ

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΑΓΝΗ ΧΡΙΣΤΙΔΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ Α1
ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΤΙΜΕΣ ΔΩΜΑΤΙΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ από 01/4/2005-31/3/2006

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ		Δ Ω Μ Α Τ Ι Α			
ΑΣΤΕΡΙΑ	ΤΑΞΗ	ΜΙΑΣ ΚΛΙΝΗΣ		ΔΥΟ ΚΛΙΝΩΝ	
		ΧΑΜΗΛΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΥΨΗΛΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΧΑΜΗΛΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΥΨΗΛΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
5	ΑΑ	35,00	45,00	50,00	70,00
4	Α	28,00	35,00	40,00	55,00
3	Β	20,00	24,00	24,00	30,00
2	Γ	14,00	17,00	20,00	25,00
1	Δ & Ε	12,00	15,00	15,00	20,00

ΠΙΝΑΚΑΣ Α2
ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΤΙΜΕΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ ΤΥΠΟΥ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ
ΑΠΟ 1/4/2005-31/3/2006

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ		1 δίκλινο δωμάτιο		1 μονόκλινο & 1 δίκλινο δωμάτιο		2 δίκλινα δωμάτια		1 μονόκλινο & 2 δίκλινα δωμάτια	
ΑΣΤΕΡΙΑ	ΤΑΞΗ	ΧΑΜΗΛΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΥΨΗΛΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΧΑΜΗΛΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΥΨΗΛΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΧΑΜΗΛΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΥΨΗΛΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΧΑΜΗΛΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΥΨΗΛΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
4	Α	50,00	60,00	70,00	85,00	80,00	95,00	100,00	120,00
3	Β	45,00	50,00	50,00	65,00	60,00	70,00	70,00	90,00
2	Γ	28,00	35,00	40,00	50,00	40,00	50,00	50,00	65,00
1	Δ & Ε	24,00	30,00	35,00	40,00	35,00	45,00	45,00	55,00